

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

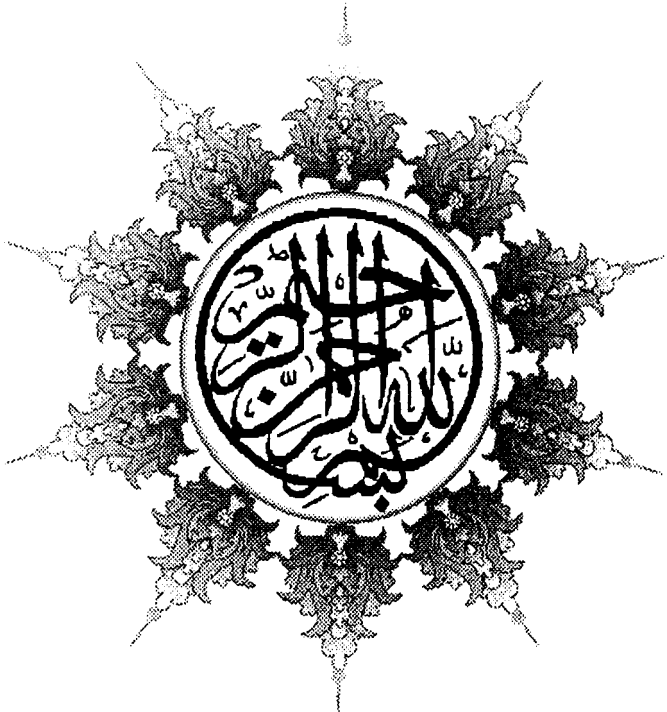
III. CİLT

Emine Şenlikoğlu

Düzenleyen: bilginDK
2018-07-12

Kılavuz

İslamı
Doğru
Anlamak

***“Biz onları da atalarını da bu dünya nimet-
lerinden uzun bir süre yararlandırıdık, nihayet
ömürlerini uzun gördüler; şimdi arzı her yandan
eksilttiğimizi görmüyorlar mı? Galip gelecek
olanlar, onlar mı?”***

(Enbiya: 44)

MEKTUP YAYINLARI

EMİNE ÖZKAN ŞENLİKOĞLU

27 Mayıs 1953 yılında dünyaya geldi. Çocukluğu çok büyük bir mücadele içinde geçen Şenlikoğlu, bazı adaletsizlikleri küçük yaşta farketmeye başladı. Gençlik yıllarında din arayışına girdiğinden, dinleri araştırdı. İnciller'i okudu. Daha sonra İslâm'a yöneldi ve İslâmî tahsil yapmaya başladı. Fıkıh, Akaid gibi ilim dallarıyla ilgili eşi Recep Özkan ve özel hocalardan dersler aldı. İlk-orta ve İmam-Hatip lisesini dışarıdan bitirdi.

Yurtiçi ve yurtdışında birçok konferanslar verdi.

İlk kitabı "Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar" isimli eserinden dolayı 2.5 yıl cezaevinde yattı. Defalarca mahkemeye verilen, nezarete atılan Şenlikoğlu, 1985 yılından itibaren *Mektup Dergisi*, *Genel Yayın Yönetmenliği*'ni yürütmektedir.

İki çocuk annesi olan Şenlikoğlu'nun 1984 yılından itibaren çıkan kitapları şunlardır:

1. SERİ: "GENÇLİĞE HATIRAMDIR"

- 1- Gençliğin İmanını Sorularla Çaldılar
 - 2- Bize Nasıl Kıydınız
 - 3- Mahkum Duygular
 - 4- Burası Cezaevi
 - 5- İslâm'da Erkek
 - 6- Ne Olur İhanet Etme
 - 7- Ülkemi Arıyorum
 - 8- Biz Bu Vatanın Nesli Oluyoruz
 - 9- Ruhumun Penceresi
 - 10- Kelepçeli Kalemimden
 - 11- Ağlatan Yollar
 - 12- İnsanlar da Kayar
 - 13- Telefonla Röportaj
 - 14- Önce Soru Sorarlar
 - 15- İsimsiz Kitap (Hiciv)
 - 16- Vicdan Azabı
 - 17- Maria
 - 18- İdamlık Genç
- (Bu seri tamamlanmıştır)

2. SERİ: "İNSANLIĞA ÇAĞRI"

- 1- İnsanlığın Belgeseli
- 2- Kıbrıs Sular İçinde Bir Yetim
- 3- Ben Kimin Kurbanıyım

- 4- Geri Tepen Kurşunlar
 - 5- Radyo ve Basın Röportajları
 - 6- Televizyon Röportajları
 - 7- Uzaktaki Çılgınlıklar
 - 8- Geçmişin İzleri
 - 9- Sabıkalı ve Dul
 - 10- Çingene
 - 11- İmamın Manken Kızı
 - 12- Son Pişmanlık Fayda Eder
 - 13- Çin İşkencesi
 - 14- Kadınları Kadınlar da Eziyor
- (Bu seri tamamlanmıştır)

3. SERİ: "NESİLLERİN ÖYKÜSÜ"

- 0- Anne Büyüklere Bir Şey Söyle
- 1- Şirin Köy
- 2- Küçük Kız
- 3- Küçük Kelebekler
- 4- Yılan Yavrusu
- 5- Kırmızı Elbiseli Kız
- 6- Satılık Çocuk
- 7- Topal Karınca
- 8- Küçük Kızın Umudu
- 9- Hayâl Çocuk
- 10- Konuşan Serçe
- 11- Kardeş Sevgisi

4. SERİ: "SEVGİNİN SESİ"

- 1- Hristiyan Gülü

5. SERİ: "BİLGİ SERİSİ"

- 1- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak I
- 2- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak II
- 3- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak III
- 4- Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak IV

MEKTUP YAYINLARI

Bilgi Serisi: 1
Kılavuz İslâm'ı Doğru Anlamak: 3

Dizgi
Mektup Yayınları

•
Kapak
İrfan Kahramanoğlu

•
Tashih
Ahmet Cantürk

•
Baskı-Cilt
Kilim Matbaası

•
İlk baskı
Ocak 2002

Haberleşme adresi:

MEKTUP YAYINLARI

Malta Boyacı Kapısı Sk. No: 7/1
Fatih / İstanbul

Tel: 0212 . 635 35 14
521 83 10
525 27 06
Fax: 0212 . 534 18 71

KILAVUZ

İSLÂM'I DOĞRU ANLAMAK

Dini Bilgilerle Kadın ve Erkek İlmihali

Emine Şenlikoğlu

MEKTUP YAYINLARI

“Ne kadar bilgili
olursan ol,
söylediklerin
karşındakinin
anladığı kadardır.”
Mevlâna

Rahman ve Rahim Allah’ın Adıyla

Üçüncü Cilde Girerken...

Değerli okuyucularım,

Birinci cildin ön sözünü, girişini ve ilim bahçesini okuduysanız, bu çalışmamdaki ana gayeyi anlamışsınızdır.

Elinizde bulunan 4 ciltlik kitap, Kılavuz İslâm’ı Doğru Anlamak, fıkıh ve akaid okumayı, gençler için de güler yüzlü hale getirme çabasının ürünüdür. Bir başka düşüncem de şuydu: Aradıklarınızın hiç olmazsa yarısını bu kitapta bulmalısınız.

Kitapları okuyup bitirdikten sonra bana mektup yazmanızı rica ediyorum. Kitabı beğendiniz mi, beğenmediniz mi? Beğenmedinizse, beklentiniz neydi ki, beğenmediniz? Bunu öğrenmek istiyorum. Ayrıca sorularınız varsa bana yazın, bun-

dan sonra çıkacak baskıya ilave edeyim.

Emine Şenlikoğlu

P.K 48 Fatih, İstanbul

adresine bildirmeniz kafidir.

İsim vermek istemiyorsanız rumuz kullanınız.

Beynimizdeki pürüzleri temizlemenin yolları, okumak ve sormaktan geçer.

Üşenmeyin. Sorunuz veya söyleyeceğiniz bir şey varsa kitaplar bittikten sonra hemen yazın.

Allah'ın rızasını kazanmamız dileğiyle, Allah'a emanet olunuz.

Emine Şenlikoğlu

İstanbul 2001

On Altıncı Bölüm

ZAMAN

**Zamanla altını satın alabilirsiniz,
Ama altınla zamanı satın alamazsınız.**

Atasözü

Zaman Bölüm Sözlüğü

Zaman	: Hayatın dilimleri, ömür, vakit, saat, asr.
İhya	: Diriltmek.
Karn	: Devir, dönem, uzun zaman dilimi, çağ.
And	: Yemin.
Kurun	: Zamanlar, devirler, çağlar
İstikrar	: Başlanılan bir işi aksatmadan devam ettirmek.

Anların değeri

Zaman o kadar değerli bir nimettir ki, bazen bir anlık zaman diliminde bile bunu anlayabiliriz.

Meselâ, bir saniye erken çıkmasaydı kendisinden özür dileyen kocasının sesini duyacak, intihar etmeyecekti.

Bir saniye erken gelse, uçağa yetişmiş, hayatı değişmiş olacaktı.

Bir dakikalık süre daha olsa, üniversite imtihan sorularından bir soru daha yapsa, bir bölümü puanını tutturacak ve hayatı değişecekti...

Çok değil, sadece bir dakika erken gelse anneceğini ölmeden önce görmüş olacaktı...

Bir dakika geç doğsa, geçen yıl doğmuş hükmünde olmayacaktı... Yarım dakika dayanabilseydi, su yüzüne boğulmadan çıkmış olacaktı...

Evine bir dakika daha geç gelse, tüpgazla zehirlenen çocuklarını kurtaramayacaktı...

Karısı beş dakika erken gelmeseydi, çılgınlık geçiren koca, kötü işler yapacaktı...

Ambulans iki üç dakika önce gelseydi, hastaneye ölmeden yetişecekti...

Anne bir dakika önce uyanıp çocuğuna bakabilseydi, çocuk şişedeki benzini su diye içmeyecekti...

Çok değil, beş dakika önce eve girip camları açsaydı, bu yangın çıkmayacaktı...

Şahit iki dakika önce gelmeseydi, Ali ile Ayşe ayrılmayacaklardı.

Hayatın içinde, bazen bir saniye, bazen bir dakika bazen bir saatte umulmadık olaylar olur.

Bazen bir hayat kurtulur bazen bir hayat mahvolur.

Bir dakika önce gonk vursaydı, yarışmayı kaybedecekti...

Saliseler, saniyeler ve dakikalar bazen bir dünyayı değiştirecek özelliktedir.

Dakikaları küçük görmemek gerekir.

Dakikada Pentagon yok edilebilir.

Yer yerinden de oynayabilir.

Kırgın bir kalp düzeltilebilir.

Dakikanın içinde, zihin yapımızda köklü bir değişim de olabilir.

* * *

İnsanın ahirette en pişman olacağı konulardan biri, kendisine verilen zamanı değerlendirememiş olmasıdır.

“Ah” lar, “vah” lar “keşke”ler inletecek âlemleri, ama nafile, geri dönüş olmayacak.

Biz ise henüz bu âlemdeyiz. Pişmanlık duymadan önce zamanın değerini anlayabiliriz.

* * *

Bütün asırlar,

Bütün yıllar,

Bütün aylar,

Bütün haftalar,

Bütün günler,

Bütün saatler,

Bütün dakikalar,

Bütün saniyeler,

Bütün saliseler, daha büyük ve daha küçük zamanların hepsi Allah'ındır.

Zamanı boşa harcamak

Şu insanlığı yukarıdan seyredin biraz. Zamanın değerini bilmeden yaşadıklarını göreceksiniz. Hiçbir yararı olmayan konular üzerinde bile saatlerce durabiliyorlar. Halbuki, o harcanan saatlerin hiç olmazsa birini okumaya araştırmaya verselerdi, belki nasıl bir değerden kendilerini mahrum ettiklerini anlayacaklardı.

* * *

Zamanın bir nimet olduğunu bilmeyenler zamanı boşa ve ya günahlarla harcıyorlar. Peki “Zamanın değerini biliyoruz.” diyenler zamanı nasıl harcıyorlar? Yukarıdan aşağıya, insanların içindeki kendimize bakmayı başarabiliyor muyuz? Kendimizi gözden geçirmek, kendimizi takip etmek gibi bir yetenek geliştirebilir miyiz? Kendimize gelirsek evet, sorumsuz, boşvermiş, zamanı ve zemini idrakten aciz olursak hayır o zaman, zamanı değerlendiremeyiz.

* * *

Zamanı boşa harcayanları gördükçe içim kararıyor. Zamanın önemini anlayanlar gördükçe de özellikle gençlerde umudum artıyor. Zamanı gerektiği şekilde kullanmak konusunda çok hassasım. Bu konuda dostlarıma her fırsatta mesaj veriyorum. İç dünyam ise, dıştan görüldüğünden çok daha telaşlı fevri halinde. Zamanın değerini bilmeyen yığınları gördükçe, fırtınalar kopuyor beynimde. Keşke imkânım olsa, reklam panolarının hepsini kiralasam ve şunu yazabilsem: “Biliyor musun, bir daha şu ânını hiç yakalayamayacaksın?”

* * *

Hayatın içinde önce zamanı anlamak lazım, zamanın değerini bilmeden hiç kimse hayatını düzene sokamaz... Zamanı değerlendirmek için özel bir gayret sarfedemez. Zaman konusunda çocuklarımızı uyarmamız, bir şekilde zamanın önemini onlara bildirmemiz lazım.

Bayram tebrik kartlarımıza, odamızın duvarına, arabaların arkasına ve benzeri yerlere zamanın önemine ait bir cümle yazsak, kendimizde zamanın kayıp gittiğini idrak ederek çalışsak, o zaman çevremizin dikkatini zaman üzerine çekebiliriz.

* * *

Zaman konusunda onlarca yazı okudum. İçlerinden birini çok beğendim ve “Benim okuyucum bu güzel yazıdan mahrum kalmaz.” dedim ve de kitabıma Nuran Solak’ın Eğitim Yazıları 4’te çıkan (İnsan Vakfı) yazısını aldım. Beraber okuyalım:

Zamanın kıymeti

“İnsanlar bu âlemde daimi yolculuk halindedir. İlk menzilleri beşik, son uğrakları kabir, daimî durakları ise ya cennet veya cehennemdir. Yolculuğun mesâfesi, ömürleridir. Yıllar konak yerleri, aylar fersahlar, günler kilometreler, nefesler metrelerdir. Yapmış olduğu iyilik, taat ve ibadetler, azıdır. Ömrünün en kıymetli sermayesi vakitleridir. Şehveti ve şehvî arzuları, yolunu kesen haydutlardır.” (1) “Zaman”, lûgatta ‘uzun veya kısa olan vakit’ mânâsına gelir; yani mutlak zamanı ifâde eder. Kur’an-ı Kerim’de zaman kavramı bu kelime dışında farklı birçok tâbirle ifâde edilmiştir. En çok, ‘bir iş için belirlenen zamanın nihâyeti’ anlamına gelen “vakit” kelimesi kullanılmıştır. Yine;

mutlak mânâda zamanı anlatan ‘bir devrelik zaman’ mânâsına “asır” ,

‘başlangıcından nihâyetine âlemi kucaklayan zaman’ anlamında “dehr” ,

zaman içinde ‘uzun bir süre’ mânâsına “hukub-ahkab” ,

‘insanın ortalama ömrü ve geçmiş çağlar’ mânâsına “karn-kurun” ,

‘muayyen ve belirli bir zaman’ anlamında “saat-vakt” ,

(1) İmam Gazzâli, İhyâ-i Ulûmiddin, 1, 963

'en küçük zaman dilimi' anlamında da "an" kelimesi zikredilmiştir.

Çeşitli uzunlukta, ancak sınırlı, başlangıç ve sonu belli, insan hayatı ile sıkı alâkalı muhtelif zaman dilimleri anlatmak için "ay", "gün", "gece", "gündüz" kelimeleri geçer. Bunlar arasında "gün (yevm)"ün en fazla zikredilmesi, mü'min için ehemmiyetini gösterir.

Allah (c.c), zaman taksimi konusunda da birçok açıklama getirmiştir:

Ayların sayısının on iki olduğuna, *Tevbe*, 36

"nes'i" denilen, kameri takvimde oynamalar yaparak dini meseleleri güneş takvimine uydurmaktan ibaret olan cahiliyye devri âdetinin haramlığına, *Tevbe*, 37 günlerden oluşan bir haftanın varlığına *Nisâ*, 47; Cuma,9 işaret eden; gece, gündüz ve bunların bölümleri üzerinde durulan sayısız âyeti görüyoruz.

Namaz, oruç, hac gibi ibadetlerinin de vakitle kayıt altına alınması,

her hafta bir kere kılınan cuma namazı,

yılda iki kere kılınan bayram namazları

mü'mini zaman hususunda şuurlu kılmaya yönelik dinin tedbirlerindendir.

Zamanın özellikleri

Zamanın kendine has özellikleri vardır. Bu özelliklerin idrâki, zamanı geçirirken bilinçle hareket etmemizi sağlayacaktır:

1- Çok çabuk geçer, ister mutlu, ister hüznü, acılı geçirilsin, günler şimşek hızıyla geçer, Her ne kadar "iyi günler çabuk geçer", "kötü günler zor geçer" denilse de, zamanın izâfiliği bu gerçeği değiştirmez: çünkü o ân yaşanıp bittikten sonra düşünüldüğünde, her iki durum da aynıdır.

2- Geçen zamanı döndürmek mümkün olmadığı gibi, onun yerini başka bir şey de tutmaz. Her gün biter, her saat tamamlanır, her ân gider, Geriye sadece yaşananların izi ve etkileri kalır.

3- İnsanın sahip olduğu ve asla paha biçilmeyen bir değerdir: Çok çabuk geçen, geri dönmesi imkânsız olan yerini hiçbir şeyle doldurmayacağımız zaman, insanoğluna bahşedilen en kıymetli nimettir. Zamanın bu kadar kıymetli olmasını sebebi, onun, her amelin ve her hasâdın kabı olmasıdır.

Kim-henüz fırsat kaçmamışken-zamanın kıymetini bilmez ise, birgün gelecek o kendi kıymet ve değerini bildirecektir. Kur'an-ı Kerim, insanoğlunun iki yerde zamanını boşa geçirdiği için pişman olacağını; fakat bu pişmanlığın kendisine fayda vermeyeceğini bildirir:

Birinci Durum: Ölüm ânı. O esnada kişi, 'Birazcık mühlet verilse, ecelim birazcık tehir edilse, bozuk işlerimi düzeltiversem, geçmişimi telâfi ediversem.' diye temenni eder. Rabbimiz ise bu temenninin cevabını şöyle vermektedir: **"Ey iman edenler! Mallarınız, çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten alıkoymasın. Kim böyle yaparsa, artık onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir. Sizden birinize ölüm gelip de: 'Rabbim! Beni yakın bir süreye (ecale) kadar geciktirsen de, ben de böylece sadaka versem ve salihlerden olsam.' demeden önce, size rızık olarak verdiklerimizden infak edin. Ama Allah, kendi eceli gelmiş bulunan hiçbir kimseye kesinlikle mühlet vermez. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır."** Münâfikûn, 9-11

İkinci Durum: Âhiretteki pişmanlık: O zaman herkese hiç haksızlık yapılmadan, mükâfâtları ve cezâları verilir. Bu kez cehennem ehli dünyaya dönmeyi, dünyada çok iyi ameller yapıp vakitlerini değerlendirmeyi arzu ederler. Fakat çalışma

zamanı bitmiş, ücret alma zamanı gelmiştir. Allah Tealâ böylelerinin hâlini şu âyetlerle anlatır:

“İnkâr edenlere gelince; onları bir cehennem ateşi beklemektedir. (Orada) ne hayatlarına son verilip öldürülürler, ne de içine atıldıkları o (ateşin) azabı hafifletilir. İşte biz (şükürden uzak duran) nankörleri böyle cezalandırırız. Onlar orada (cehennemde): ‘Rabbimiz! Bizi bu (azap)tan kurtar! Bundan sonra artık (eskiden) yaptıklarımızdan farklı olarak iyi işler yapacağız!’ diye feryat ederler. (Ozaman onlara şöyle cevap vereceğiz:) ‘Size, düşünmek isteyen herkesin düşünebileceği kadar uzun bir ömür vermedik mi? Ve (üstelik) size bir uyarıcı da gelmişti. Öyleyse, (yaptığınız kötülüklerin meyvelerini) şimdi tadın bakalım.’ Zalimler hiçbir yardımcı bulamayacaktır.”

Fâtur, 36-37

Kur'an-ı Kerim'de zamanın kıymeti

Allah Tealâ, zamanın bir ‘âyet’ olduğunu bildirmektedir: “Oysa, biz geceyi ve gündüzü iki âyet/sembol kıldık. Öyle ki, gece âyetini gideriyoruz ve peşinden (onun yerine) ışık saçan gündüz âyetini getiriyoruz ki, Rabbinizin cömertliğinden (payınıza düşeni) arayasınız ve bir de gelip geçen yılların ve (gelmesi kaçınılmaz olan) hesâbın farkına varabilesiniz. Ve böylece her şeyi açık açık ortaya koyduk!” *İsrâ, 12*

Diğer taraftan, Kur'ân'da Allah (c.c)'ın zaman üzerine yeminlerini ifade eden âyetler yer almaktadır; ve İslâm âlimleri, Allah Tealâ'nın ancak çok önemli şeyler üzerine yemin ettiği hususunda ittifak halindedirler. Kur'ân'daki bu tür yeminler ile, kendisi için yemin edilen şeyin kıymet ve önemine işâret edilmiş, ayrıca dinleyenlerin o şeye karşı dikkatlerinin çekilmesi hedeflenmiştir. İşte bu yeminlerden bazıları:

“Sarıp örttüğü zaman geceye and olsun; parıldayıp aydınlatığı zaman gündüze.” Leyl, 1-2

“Kararmaya ilk başladığı zaman geceye and olsun; ve nefes almaya başladığı zaman sabaha.” Tekvir 17-18

“Yok Yok! Hayır! Şafak vaktine yemin ederim; geceye ve toplayıp taşıdığı şeylere.” 84/İnşikâk, 16-17

“Şafağa and olsun; on geceye, çift’e ve tek’e, akıp gittiği zaman geceye. Bunlarda akıl sahibi olan için bir yemin (hakikatin sağlam bir kanıtı) var, değil mi?” 89/ Feer, 1-5

“Kuşluk vaktine and olsun; karanlığı iyice çöktüğü zaman geceye.” 93/ Duhâ, 1-2

“Asra and olsun ki, gerçekten insan hüsrandır/ ziyandadır.” 103/Asr, 1

Bu yeminler içerisinde mesajı itibariyle belki de en şümûl-lü olanı Asr Suresindeki yemindir. “asr” kelimesi lûgatta, “dehr, mutlak zaman, özellikle içinde bulunulan zaman, ‘kam’ yani 80 veya 100 senelik zaman dilimi, gündüz, gece, sabah, akşam, ikinci vakti” gibi manâlara gelmektedir. Müfessirler, Kur’an’da zikredilen asr kelimesini ise “ikinci vakti”, “ikinci namazı”, “mutlak zaman”, “Hz. Muhammed’in asrı” ve “âhir zaman” diye tefsir etmişler; Asra yapılan yeminle, insan hayatında zamanın önemi ve değeri arasındaki ilişki üzerinde durmuşlardır.

Fahrüddin er-Razi (1149-1209), Mefatihü’l-Gayb (Et-Tefsiru’l-Kebir) adlı tefsirine şunları kaydetmiştir: “Seleften birisinin şöyle dediği rivayet edilmiştir: “Ben Asr Suresinin manasını bir buz satıcısından öğrendim. Çünkü o, pazarda şöyle bağıırıyordu: ‘Sermayesi eriyen bu şahsa merhamet edin!’ İnsanana verilen ömür de bir buz gibi erimektedir. Eğer bunu zıyan eder veya yanlış yere harcarsa, insanın hüsrânına neden olur. Onun için, geçen zamana yemin edilmesinin anlamı, hız-

la geçen zamanın içerisinde insanın (Dünyada ne işle meşgul olursa olsun) hayatını harcadığına ve hüsranda olduğuna şahadet etmesidir. Kârlı çıkanlar ancak iman edenler, salih amel işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler.” (1)

Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır (1878-1942) ise Hak Dini Kur'an Dili adlı eserinde ayeti şöyle tefsir etmiştir: “İnsan mutlak bir ziyan içerisinde. Çünkü insanın sermayesi ömürdür; o ise her nefes, her saat harcanıp giderek tükenmekte ve her nefes geçtikçe o nimetlerin sonu ve hesabı yaklaşmaktadır. Eğer o nefesler, insanın her istediği zaman ve istediği gibi yapacak şekilde kendisinin olsaydı, kendi yapısı ve icadı bulunsaydı o ömür tükenmez, insan onu dilediği gibi harcamakla hiçbir zarara düşmezdi. Fakat o insanın kendi mülkü değil, yaratan Halık Tealâ'nın mülkü olup, onun adına güzel idâreli kullanarak kârından istifade etmesi için insana sınırlı ve hesaplı bir şekilde verilmiş emanet/ödünç sermaye kabilindendir. İnsanın bütün istifadesi, onun harcama ve alışverişinden hâsıl olacak kâra bağlıdır. Onun için, **“İnsana çalışmasından başka bir şey yoktur.”** (53/Necm, 39) ve **“Herkes kendi kazancına bağlıdır.”** (52/Tûr, 21) Bu şekilde insan o sermayeyi veren sâhibine ödedikten sonra, hesap günü kendisine kalacak olan kâra göre kendisini kurtaracak ve o nisbette nimetlenmiş olacak veya açığına göre sorumlu ve iflas etmiş olarak hüsranda, azapta kalacaktır. Tartının ağır veya hafif basmasının sonucu da budur. O halde zamanın acı veya tatlı hâdiselerle akışı içinde her harcanan nefeste bir ziyan vardır ki, onu ancak, karşılığında Allah için yerine konup onunla tartılacak olan kâr ödeyebilecektir.”(2)

(1) Fahrüddin er-Râzi, Tefsir'i-Kebir, XXIII, 389

(2) Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, IX, 430

Asr Suresinde sunulan çözüme göre, zamanın kıymetini bilmek ve hüsrandan kurtulmak ancak imân etmek, sâlih amel işlemek ve hakkı ve sabrı tavsiye etmekle mümkündür. Ve bu hususta dahî boşa geçirilecek zaman yoktur: **“(İşlerinden) boş kaldığın zaman, tekrar çalış ve yorul.”** İnşirah, 7 Bu surede, “kolaylığın zorluktan sonra elde edilebileceği” bildirilir ve peşi sıra: **“(işlerinden) Boşaldığın zaman tekrar çalış ve yorul.”** diye emredilir. Ayetin tefsirinde Elmalılı Hamdi Yazır şöyle diyor: “Bir vazifeden, bir ibadetten, bir işten boşalıp, zorluktan kolaylığa geçince, ‘iş bitti’ diye rahata düşüp kalma da; yine zahmeti, zorluğu seçip diğer bir ibadet, diğer bir iş için kalk, çalış ve yorul ki kolaylık da artsın, şükürü de çok yapmış olasın.”(1) (Bu ayet aynı zamanda, meşguliyeti değiştirmenin bir nevi “çalışarak dinlenme” olduğuna işaret etmektedir.)

Yukarıda, Kur’an’daki zaman üzerine yeminlerin kaydedildiği ayetlere tekrar dönecek olursak; gecenin zikredilme sıklığı dikkatleri çekecektir. Zira gece hayatı, insan hayatının yarısını teşkil ettiği, (gerek başarıda ve gerekse başarısızlıkta olsun) insana hayatı boyunca derin tesiri olduğu halde ihmal edilme, gafletle geçirilme tehlikesine maruzdur. Allah (cc), bu tehlikeye binaen çok ciddi ikaz ve uyarılarda bulunmakta, “gecenin ihyası” üzerinde ısrarla durmaktadır. (2) Nitekim ilk ilahi emirlerden biri, gecenin değerlendirilmesi ve tanzimi olmuştur. (Gecenin dörtte üç miktarına varıncaya kadar büyük bir bölümünün uyanık geçirilmesini emreden Müzemmil Suresi, nüzûl sırası itibariyle 3. sırada yer almaktadır. Diğer ta-

(1) Elmalılı, a.g.e. IX, 302

(2) Tâhâ, 130, Zümer 9, Kâf 39-40, Zariat 17-18, Müzemmil 1-8, İnsan 26

raftan, ilahi emirle geceyi tanzim edip değerlendirecek olan insan ise, gündüz vaktini de azami şekilde değerlendirecek demektir. Zira geceyi tanzim bir azim, gayret ve irade işidir, şuur işidir. Zor olanı halleden, kolay olanda takılır mı? Geceyi ihya eden gündüzü öldürür mü?

Hadislerde / Sünnette zamanın kıymeti

Hazreti Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem)'in hadislerinde zamanın kıymeti şu şekillerde vurgulanmaktadır:

“ Kıyamet günü Ademoğlu beş şeyden hesap vermedikçe, Allah'ın huzurundan ayrılamaz:

Ömrünü ne yaparak tükettiğinden

Gençliğini ne işte harcadığından

Malını nereden kazandığından

Malını nerelere harcadığından:

Öğrendiği ile ne derece amel ettiğinden.”

O gün insanı yönetilen bu dört temel sorudan birisi direkt zamanla ilgili; diğerleri de ömür içinde yaptığımız işlerle alâkalıdır.

Yaşanan ömrün uzun ya da kısa olması dahi izâfidir. Nice uzun yıllar yaşamış insanlar vardır ki, iyi amelleri çok azdır; nice kısa ömürlü insanlar da vardır ki, güzel amelleri pek çoktur. Allah katında, ne kadar yaşadığımızdan değil, o yılları ne ile geçirdiğimizden sorgulanacağız. Böyle düşünüldüğü takdirde, hem ömrü uzun olup hem de sâlih amelleri çok olan birini ecri daha çok olacaktır. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur:

“Ömrün uzunluğunu, Allah'a itaat yolunda geçen ömürdür.”

“İnsanların en hayırlısı, ömrü uzun olup ameli güzel olandır.

İnsanların en şerlisi ise, ömrü uzun, ameli kötü olandır.”(3)

“**Yarına kalmak**” insanın nefsini aziz kılma endişesi üzerine kurulu son yüzyılın “Batı Patenti,” özellikle aydınların takımına musallat olmuş bir hastalıktır. Bu kaygının Allah’ın rızasını kazanma endişesiyle bir alâkası yoktur. Kişinin kendi nefsini putlaştırma hevesinden başka bir şey değildir; öyle ki, kişiye bu uğurda akla sığmayacak, eserini duyurmak için kendini öldürmek gibi fiiller bile yaptırabilir. Yaptığı işlerin yararlılığı ölçü değildir. Onun kabul ettiği tek ölçü “Bu iş onun yarına kalmasını sağlayacak mı?”dır. Mü’min bir kişinin “**rahmetle anılma isteği**” ise çok mütevazi, alçakgönüllü bir istektir. Amellerinde yönlendirici saik Allah’ın rızasını kazanma dileğinden başkası değildir. Böylece kendisine ve başkalarına yararlı işler yapar.

Hz. Peygamber (s.a.v)’e göre, Allah’ın rızâsı gözetilerek yaşanan bir ömrün arkasından kabre girildiğinde, amel defterine işlenmeye devam edecek bazı ameller vardır.

“Mü’min kişiye, -ölümünden sonra- hayatta iken yaptığı amel ve iyiliklerden şunlar ulaşır:

- Öğretip neşrettiği bir ilim,
- Geride bıraktığı sâlih evlat,
- Miras bıraktığı bir mushaf (kitap),
- İnşâ ettiği bir mescid,
- Yolcular için yaptırdığı bir bina
- Akıttığı/ getirttiği bir su,
- Hayatta ve sağlıklı iken verdiği bir sadaka.”

Konuyla ilgili bir diğer hadis ise şöyledir:

Bir insan ölünce, üç kişi hariç herkesin ameli kesilir.. Sadaka-i cariyeye (bırakan) veya istifade edin ilim (bırakan) veya

kendine dua edecek salih evlat (bırakan)(1)

Bu iki hadis-i şerif öldükten sonra sevap hanemize yazılarak bir nevi ömrümüzü uzatacak olan amelleri bildiriyor. Ancak Hz. Peygamber, henüz hayatta iken “ömrü uzatan” kimi amellerden de bahsetmektedir..

“Kazayı ancak dua geri çevirir. Ömrü de ancak birr (her çeşit hayırlar iyilikler, ihsanlar) uzatır.”(2)

“Ana babaya iyilik ömrü uzatır.” (3)

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), zamanın bol olduğunu zannedip gaflet içerisinde olmanın ve bahaneler üretip gevşek davranmanın tehlikesine iştirak etmektedir:

“... Hayırlı ameller işlemede acele edin...” (4)

“Yedi şeyden önce amelde acele edin. (Yoksa):

- (Kulluk vazifesini) unutturucu fakirliği mi bekliyorsunuz?

- Tuğyan ettirip azdırıcı zenginliği mi bekliyorsunuz?

- (Bedenî güçleri) ifsâd edici hastalığı mı bekliyorsunuz?

- Aklı götürüp bunaklığı getiren ihtiyarlığı mı bekliyorsunuz?

(1) Müslim, “Vasiyyet,” 14 -Ebu Davut “Vesâyâ”, 10- Tirmizi “Ahkâm”, 36- Nesai, “Vesâyâ” 8

(2) Tirmizi, “Kader”, 6; İbn-i Mace, Sünen, I, 35, hadis nr. 93, II, 13 34, hadis nr. 4022; Ahmed, Müsned, V, 277, 280, 282; İbn-i Hibban, Sahih, III, 153, hadis nr. 872; Hakim, Müstedrek, I, 670, hadis nr. 1814; Bezzar, Müsned, VI, 502, hadis nr. 2540

(3) Münavi, Feyzu'l-Kadir, III, 22, 199

(4) Müslim, “İmân”. 186; Tirmizi, “Fiten”, 30

- Âni ölümü mü bekliyorsunuz?

- Deccal'i mi bekliyorsunuz? Ki, bu beklenen gâib bir belâdır.

- Yoksa Kıyameti mi bekliyorsunuz? Kıyamet ise hepsinden kötü, hepsinden daha acıdır.”(1)

Yapılması gereken işleri “ertelemek” ten ve “tûl-i emel”(2) den ümmetini sakındıran Hz. Rasul (s.a.v), bir hadisinde şöyle buyurmaktadır:

“Akşama erdin mi sabahı bekleme (yapabileceğini yap, âzami şekilde değerlendir.) Sabaha erdin mi akşamı bekleme (yapabileceğini yaparak âzami şekilde değerlendir.) Sıhhatli olduğun zaman hastalığın için, sağ iken ölümün için hazırlık yap; çünkü, ey Abdullah (b.Ömer), yarın ne olacağını bilemezsin.”(3)

Hz. Peygamber, insanların “boş vakitleri” değerlendirme hususunda da gaflette olduğuna dikkat çekmektedir: “İki (büyük) nimet vardır. İnsanların çoğu onlar hususunda aldanmıştır: Sıhhat ve boş vakit.”(4)

Bununla birlikte, kullanılabilecek (boş) zamanı ortaya çıkarmak da kişinin kendi elindedir: “Kişinin mâlâyaniyi (boş/faydasız söz ve işleri) terk etmesi İslâm'ının güzelliğindedir.”(5)

-
- (1) Tirmizi, “Zühd”, 4; Nesei, “Cenâiz”, 123. Anrûb. Meymûn el-Evdi anlatıyor: Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) bir adama şöyle buyurdu: “Beş şeyden önce beş şeyin kıymetini bil: Vefatından önce hayatının, hastalığından önce sıhhatinin, meşguliyetinden önce boş vaktinin, ihtiyarlığından önce gençliğinin, fakirliğinden önce zenginliğinin.” (Veki b. el-Cerrâh, Zühd, I, 223- 224; İbn Hacer, Fethu'l-bârf, XIV, 9)
- (2) Tûl-i emel: Gerçekleşmesi çok uzun zamana bağlı emel; açgözlülük; hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için çalışmak.
- (3) Buhâri, “Rikâk”, 2; Tirmizi, “Zühd”, 25
- (4) Buhâri, “Rikâk”, 1; Tirmizi, “Zühd”, 1
- (5) Mâlik, “Hüsnü hulk”, 3; Tirmizi, “Zühd”, 11; İbn Mâce, “Fiten”, 12.
- Ayrıca bkz. 23/Mü'minun, 3; 25/ Furkan, 72

İlk etapta kişi, boşa geçirdiği zamandan dolayı herhangi bir cezaya müstehak olmayacağını zannedebilir. Ancak kişi kendini hayır ile meşgul etmezse, nefsi onu bâtil şeylerle meşgul edecektir. Batılla meşguliyet söz konusu olmasa dahi, o zamanı iyi işlerle geçirmeyip ecir kazanmamak yine bir ziyandır. Allah Rasulü (sallallahu aleyhi ve sellem) bu hususa şöyle demektedir: “Beni Allah’a yaklaştıran ilmimin artmadığı birgün yaşayacak olsam, o günü, hayırla geçirilmeyen birgün sayarım.”(1)

Zamanın değerlendirilmesinde mühim bir husus “istikrar”dır. Hz. Peygamber (s.a.v): “Allah için amellerin en sevimsi, az da olsa sürekli olanıdır.”(2) buyurarak bunu bildirmektedir. Dolayısıyla, günün belli saatleri belli işlere tahsis edilince, bu işlerin her gün devamı esastır. Rasulüllah sallallahu aleyhi ve sellem, parlayıp sönen, heyecanlı, iddialı; fakat arkası gelmeyen kararları tasvip etmiyor. Çünkü sâlih amelleri yapmakla kazanılacak maddi ve mânevi hayırlara, o amellerin sürekliliği ile ulaşabilmektedir.

Hadis-i şeriflerini kaydettiğimiz Hz. Rasul (s.a.v)’ün, zamanın değerlendirilmesine dâir bir de kendi hayatındaki tatbikatını tetkik ettiğimizde, Onun sallallahu aleyhi ve sellem şu üç prensibi ortaya çıkmaktadır:

(1) İbn-i Adiyy, Taberâni, Ebû Nuaym bu hadisi zayıf bir senetle kaydediler. Aclûni, Keşfu'l-hafa, I, 75; Heysemi, Mecmeu'z-zevâid, I, 36. Halkımızın hadis olarak bildiği: “İki günü eşit olan aldanmıştır. Bugünü dünden kötü olan lânetlenmiştir. İlâvede bulunmayan insan ziyandadır. Ölüm onun için daha hayırlıdır...” şeklindeki sözü, Abdulaziz b. Ebi Revvad, “rüyasında” Hz. Rasul'den işittir. (bkz. Beyhaki, Kitabü'z-Zühd, II, 367, hadis nr. 987; Deylemi, Müsnedü'l-firdevs, III, 611, hadis nr. 5910; Ebû nuaym, Hilyetü'l-evliyâ, VIII, 35; Aclûni, Keşfu'l-hafâ, II, 305, hadis nr. 2406)

(2) Buhâri, “İman”, 16; Müslim, “Salât”, 283

1- Hz. Peygâmbir (sallallahu aleyhi ve sellem) işlerini, günlere göre 'haftalık', vakitlere göre ise 'günlük' programlara tâbi kılmıştır. Haftanın her günü belli başlı işlere ayrılmıştır. Gün içinde de belli işler aynı vakitlerde yapılmıştır. Onun gece-gündüz programları mevcuttur. Meselâ "kıyâmu'l-leyl" (gece kalkışı) değişmez bir prensibidir. Gecenin son üçte birlik kısmını ibadetle geçirmektedir. Sabah namazından sonra ashabıyla mescitte sohbet etmekte; öğle vakti, namazdan sonra kısa bir süre uyumaktadır.

2- Her işi için muayyen bir zaman dilimi ayırmıştır ve buna uymaktadır. Meselâ günün belirli saatlerinde ziyaret kabul etmemekte; hattâ hanımlarının bile girmesine izin vermemektedir.

3- Zamanını boş geçirmesi kesinlikle söz konusu değildir. O kendisini, tatbikini emrettiği şeylerin üzerinde görmemiştir; tüm yaşamıyla Müslümanlara en güzel örnektir.

Selef-i Salihin'de zamanın kıymeti

Selef-i sâlihîn, zamanı kazanmaya ve onu hayırla doldurmaya karşı en hırslı insanlardı. Kısa, ânlık vakitleri değerlendirmede bile titizdiler. Nitekim denilebilir ki, İslâm âlimlerinin ciltler dolusu eser verebilmelerinin ve tamamen orijinal bir medeniyet kurabilmelerinin sırrı, zamanı algılayışlardaki şu ortak özelliklerinden kaynaklanıyordu:

1- Umûmî kanaat: Onların zaman konusundaki müşterek telakkileri şöyledir:

"Geçmiş zaman elden çıkmıştır, gelecek ise henüz gaybda-
dır; öyle ise benim için mevcut olan, içinde bulunduğum şu

ândır." Bu anın, uhrevî mesuliyeti olmayan mubah şeylerle geçirilmesi dahi ziyan olmaktan başka, çok faydalı şekilde geçirmek dururken az faydalı şeylerle geçirmek dahi bir zarardır. Bu sebeple her ânın azamî fayda sağlayacak şeylerle geçirilmesi gereklidir.

2- Yemek-zaman münâsebeti: Vakit kaybına sebep olan şeylerden birisi, kaçırılması mümkün olmayan "yemek saati"dir. Bunun asgariye düşürülmesi gayreti, hemen hemen bütün âilemlerin müsterek prensibidir.

3- İnsanlarla beşerî münâsebet: İnsanlarla gereksiz yere ilişki içerisinde olmak önemli derecede zaman kaybına sebep olduğundan, bu da gerekli tedbirlerle önlenmiştir.

4- Her ân meşguliyet: Ebu'l-Vefâ Ali b. Akil'in şu sözü bu konudaki hassasiyeti göstermektedir: "Meşguliyetsiz hâlimde uzanmış olarak fikrimi çalıştırırım; yazacak bir şey hatırıma gelince kalkarım. İlim için seksen yaşında duyduğum hırs, yirmi yaşında duyduğumdan daha çoktur." Bu gayreti sayesinde ki; İbn-i Akil, yirmi ayrı ilim dalında eserler verebilmiştir.

5- Son nefese kadar gayret: 'Emeklilik' gibi günümüzde ortaya çıkan bir düşünce, hiçbir zaman onları belirli bir dönemden sonra âtıl kalmaya itmemiştir.

İşte, kaydedilen bu prensipler ışığında selef-i sâlihinin hallerince birkaç örnek:

Sahabi Abdullah b. Mes'ûd (Ö. 652-53): "Üzerime güneşin battığı ve ömrümün eksildiği, fakat amelimin artmadığı birgüne duyduğum pişmanlık kadar başka bir şeye pişmanlık duymadım." demiştir.

Hasan-ı Basri (641-728) şöyle seslenmiştir: "Ey Ademoğlu! Sen günlersin. Bir gün geçince bir parçan da gidiyor demek-

tir.” “Öyle insanlar gördüm ki, sizlerin dirhemler ve dinarlara karşı olan hırsınızdan daha ziyâde, yaşadıkları vakitlere karşı hırslı idiler.”

İmam Ebû Yusuf (731-798), ölüm döşeginde dahi, kendisini ziyârete gelen öğrencilerinden biriyle ilmi müzâkerede bulunmuş ve bildiğini aktarma yönünde çaba sarf etmiştir.

İmam Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî (749-805) hakkındaki bir rivâyete göre, mütalaa etmek üzere yanında sürekli bir kitap bulundururdu.

İmam Buhârî'nin hocası Muhammed b. selâm el-Bikendi'nin (777-839), hadis yazarken kırılan kaleminin yerine vakit kaybetmeden bir kalem bulabilmek için: “Bir dinara kalem verecek yok mu?” şeklinde seslenişinden, onun ilme ve vaktini onunla geçirmeye yönelik hassasiyetini anlayabiliyoruz.

İbn-i Cerir et-Taberî'nin (838-923) 86 yıllık ömrü ile yazdığı eserler kıyaslanırsa, her gün 14 varak (=28 sayfa) kaleme aldığı ortaya çıkmaktadır. O, sahip olduğu ilimlerle âdetâ bir akademi, pek çok eseriyle bir yayınevi gibiydi. Zamanını iyi kullanmasaydı elbette bunları başaramazdı.

*Bîrûnî (973-1061), 88 yıllık ömrüne beş dili çok güzel öğrenmeyi, uzay, tıp, matematik, edebiyat, târih ve daha birçok ilim dallarında 120'den fazla eser vermeyi sığdıramıştı.

İbnü'l-Cezvî'nin (1116-1201): “Bu iki parmağımla 2000 cilt kitap yazdım.” dediği bilinmektedir.

Müfessir Âlûsî (1802-1854) ise tefsirini geceleri yazardı; yazılan bu sayfeleri sabah görevlendirdiği kâtiplerine verirdi ve onlar bu işi on saate bitirebilirlerdi.

Tüm bu örnekler , âlimlerin küçük yaşlardan itibaren hayatlarının sonuna kadar zamanı nasıl özenle kullandıklarının delilidir.(1)

Zamanı değerlendirebilme

Ömür, alıp verdiğimiz nefeslerin toplamından ibârettir. Aslında her saatin, her saniyenin geçişiyle ömrümüzden, yani kendimizden bir cüz, bir parça gitmiş oluyor. Dolayısıyla her ân bir fırsattır insan için. Hayat, en küçük zaman parçalarıyla hem kâr etmeye müsâittir, hem de zarar. Bir taraftan noksanlaşırken, diğer taraftan bereketlenme, gelir getirme istidadı vardır.

Peki kimler zamana hâkim olabilir ve değerlendirebilir?

1- Ölüm gerçeğini sık sık hatırlayanlar:

Allah Teâla: “Her can ölümü tadacaktır.” Enbiyâ, 35 buyurmuştur. Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) ise: “Lezzetleri gideren ölümü sıkça hatırlayın.”(2) uyarısında bulunmuştur. Zamanı anlayan, ölümü kendisine yakın bilir. Ölümü yakınında bilen kimse de zamanına sâhip ve hâkim olur. Hz. Rasûl (sallallahu aleyhi ve sellem:) “İnsana vâiz (nasihatçi) olarak ölüm yeter.”(3) buyurmuştur. Zirâ bu şuur, insanda hayırlı amelleri ve ibâdetleri çoğaltır; buna karşılık emelleri (bitmez tükenmez istekleri) frenler ve günâh işleme cüretini azaltır.

(1) Geniş bilgi için bkz. Abdulfettah Ebû Gûdde, İslâm Âlimlerinin Gözüyle Zamanın Kıymeti, çev. Enbiya Yıldırım, İzmir: Işık yay.

(2) Tirmizi, “Zühd”, 3; Nesâî, “Cenâiz”, 3; İbn Mâce, “Zühd”, 31

(3) Abdullah b. Mübârek, Kitâbü’z-zühd, I,37; İbn-i Ebi Âsım, Kitâbü’z-zühd, I, 176; Kudâî, Müsnedü’ş-şihab, II, 302; Beyhaki, Şuâbü’l-iman, VII, 353; Heysemi, Mecme’u’z-zevâid, X, 308

2- Hayatın bir imtihan olduğunu bilenler:

Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyurulmaktadır: **“O, hem ölü-mü hem de hayatı yaratmıştır ki, sizi sınamaya tâbi tut-sun (ve böylece) davranış yönünden hanginiz daha iyidir (onu gösterecek)”** Mülk, 2 Ömür, doğum ile ölüm çizgisi arasın-da her kula emânet olarak verilmiş ağır bir imtihan sorumlu-luğudur. Bunun misâli şöyledir: Bir sınav salonunda öğrenci-lere sorular verilmiştir; zaman ise hızla akıp gitmektedir. Bir öğrenci bu sınırlı süre içinde sorulara cevap vermek yerine başka işlerle uğraşırsa, kesin bir hüsrân içindedir. Kârlı çıkan öğrenciler ise, kendilerine tanınan zamanın her ânını soruları düşünmek ve cevaplamakla geçirenlerdir. İnsanlardan bu dün-yadaki sınavın kârlıları, vaktini iman, sâlih amel ve Allah için çalışmakla dolduran kimselerdir. Zararlı çıkanların sonları ise: **“Çünkü, kendi elindekileri boşa harcayan (ölçsüzce davrananlar) ve Rabbinin mesajlarına inanmayan kimsele-ri biz işte böyle cezalandırırız...”** Tâhâ, 127 âyetin hükmünce, azaptır.

3- Dün, bugün ve yarının hakkını verebilenler:

Esas olarak zaman üçtür: “geçmiş”, “şimdiki” ve “gelecek”. Geçen zaman gitmiştir; gelecek ise gaybdir; bizim için ancak şu içinde bulunduğumuz zaman vardır. Yalnız onu tasarruf etme, kullanma imkânına sahibiz.

Bize ‘en uzak’ şey, -aslında- ‘geçmekte olan dakikalar’ olmalıdır. ‘Gelecekte yaparım’ düşüncesi de ânımızı müsrifçe geçirmemizin sorumluluğunu üzerimizden kaldırmaz. Kısaca-sı, ancak gelecekle avunmayan, geçmişle oyalanmayan, sade-ce şimdiki zamanın hakkını veren kimse zamana hakim olabi-lir. Bu bakımdan, erteleme alışkanlığından bir an evvel kur-tulmak gerekir. Muhammed Pârsâ (1348-1419) şöyle der: **“Gâ-**

fil halk, hayırlı bir iş için: “Bugün dursun yarın başlarım.” der ve böylece kendini aldattır durur. Bilmez ki, ‘bugün’ ‘dün’ün yarındır; bugün ne yapmıştır ki, yarın ne yapsın?”

O halde bir iş, bir eylem gerekliyse ve hayırlıysa ‘hemen’ başlamak lazımdır; bunun için en iyi zaman ‘bugün’ dır.

4- Neye öncelik tanıyacağını bilenler:

Zamanın hakkını vermek, işleri önem sırasına koymakla olur. ‘Ehemm’i ‘mühimm’e tercihtir bu. Muhakkak ki, en önemli iş, sonradan telâfisi mümkün olmayan iştir. Vakitli yapılan ibadetler böyledir.

Hz. Ömer (r.a): “Aynı anda birisi Allah’a, birisi dünyaya âit iki işin olursa, nâsibini Allah’a âit olanda ara. Çünkü dünya fâni, âhiret ebedidir.” buyurmuştur.

5- Her gün daha ileriye gitmeyi amaçlayanlar:

Zamanı değerlendirmeye sevk edici bir prensip de “terakki” (ilerleme, gelişme ve kalkınma) fikrine sahip olmaktır. Yani iman, amel ve fikir bakımından sürekli terakki etmek, durmadan yükselmek, bugün dünkünden daha iyi hâle gelmek lazımdır.

Modern zaman yönetimi

Günümüzü, saatlerimizi iyi değerlendirme becerisinden yoksun olabiliriz. “Zamanın nasıl geçtiğini anlamıyorum. Yapmak istediğim ancak vakit bulamadığım o kadar çok şey var ki...”; veya herhangi bir teklif karşısında: “Keşke zamanım olsaydı.” demekten bıkmış olabiliriz. Bu problemi aşmak için ihtiyacımız olan, “Kararlılık”, “Organizasyon” ve

“Plan” dır.

Her sabah hesabımıza 86.400\$ yatıran bir banka düşünelim. Gün boyu istediğimiz kadar parayı harcamakta ya da harcamamakta serbestiz. Ancak harcamayı başaramadığımız meblağ her ne kadarsa, ertesi güne devretmez; ertesi sabah bir 86.400\$ daha bulacağız hesabımızda. Böyle bir durumda siz ne yapardınız? Muhtemelen her gün bu tutarı son kuruşuna kadar harcar ve her nerede kullanılması gerekiyorsa kullanırdınız.

Farkında olsak da olmasak da yaşamımızın her gününde bu durumla karşılaşmaktayız. Zaman “banka”dır ve size her gün istediğiniz gibi harcayabileceğiniz 86.400 saniye verilir. Bu saniyeleri kullanmazsanız onları ebediyyen kaybedersiniz. Bu anlamda hepimiz güne eşit şartlarda, yani 24 saate sahip olarak başlarız; ancak farkımız bu saatleri nasıl geçirdiğimizdedir.

Zaman dakikalarla gelir, kocaman bir nehir gibi kesintisiz akar. Biz dakikaları aramalı, toplamalı, biriktirmeliyiz. Geniş zaman kazanma düşüncelerini kafamızdan atmalı ve bulabildiğimiz üç beş dakikayı dahi kaçırmamalıyız.

Bilinmelidir ki, insanların zamanlarını boşa harcamalarının sebepleri şunlardır:

* Zamanı değerli kılacak bir hedefleri yoktur. Nasıl fazladan zaman kazanılabileceği sorusuna geçmeden önce, bunun neden istenildiği bilinmelidir. Kazanılan bu zaman içerisinde gerçekleştirilmek istenen bir amacın olması, o zamana sahip olmak kadar vazgeçilmezdir.

* Zamanlarını geçirme tarzlarının, denetimleri altındaki bir şey olduğunu fark etmezler.

* Hayatta gerekeni yapmak için gerçekte ne kadar az zamanlarının olduğunu düşünmezler.

* Boşa harcadıkları zamanın ne kadar olduğunu bilmezler.

* Zamanlarını yönetme konusunda ne sisteme ne de stratejiye sahiptirler.

Bizim için en kıymetli şey olan zamanı çoğaltma/ bereketlendirme yöntemlerinden bazıları şunlardır:

1- Erken kalkın: İslâm medeniyeti “sabahçı”dır, seher medeniyetidir. Müslüman, güneşi üzerine doğdurmaz; aksine güneşin üzerine kendisi doğar. Birçok başarılı âlim, iş adamı ve idarecinin hayatlarını incelediğimizde, hemen hepsinde ortak bir özellik güne ‘erken’ başlamalarıdır. Sadece, yatakta oyalanmayıp uyanır uyanmaz kalkmak bile, bize her gün 20-50 dk. arasında zaman kazandıracaktır. Erken kalktığımızda, kahvaltı vaktine kadar değerlendirebileceğimiz çok sakın ve verimli bir 60 dakikamız var demektir.

2- Mutlaka gününüzü planlayın: Günümüzün en üretken dakikaları, geri kalan saatleri veya günleri planlamaya ayırdığımız dakikalardır. Victor Hugo, “Her sabah o günün işlerini planlayan ve bu plana uyanlar, yoğun bir günün labirenti arasında kendilerine bir yol bulup geçmiş olurlar. Ama plan yapılmadan zamanın düzenlenmesi sadece şansa bırakıldığında, kaos yavaş yavaş egemenliğini kurar.” diyor. O gün yapmanız gereken işleri önem sırasına göre listeleyin; ve her birini tahmini olarak ne kadar sürede yapabileceğinizi de ekleyin. Günün sonunda o süre içinde yapıp yapmadığınızı kontrol edin. Bir süre sonra tahminlerinizin daha isabetli olacağını göreceksiniz. ‘Öncelikli’, ‘ertelenebilir’ ve ‘vazgeçilebilir’ işler arasında zekice tercihler yapmak zorundasınız. Çünkü başarısızlık, çok az iş yapmak kadar, çok fazla şeyi yapmaya çalışmanın da sık rastlanan bir sonucudur. Haftalık ve aylık plan-

lar yapmak, uzun müddet gerektiren işleri parçalara ayırmak da faydalı olacaktır.

3- Biyolojik saatinizi takip edin: Bir günün akışı içinde zihinsel ve fiziksel veriminiz belirli dalgalanmalar gösterir. Her yirmi dört saat içinde, verimliliğinizin en yüksek ve düşük olduğu iki zaman vardır. Bu düşüş ve yükselişler hemen her gün aynı saatlerde olur. Verimli ya da verimsiz saatlerinizi belirlemek için, iki ya da üç hafta boyunca çizelge tutun. Biyolojik saatinizin işleyişini tanıdıktan sonra, en önemli işlerinizi en verimli saatlerinizde yapmaya çalışın. Öğrenciyseniz, ders çalışmak veya ezber yapmak için hangi saatleri seçmeniz gerektiğine bu saatlere bakarak karar verin.

4 -İşlerinizi önem sırasına göre diziniz: En ciddi ‘zaman yönetimi’ becerilerinden birisi, öncelikleri bilmek ve bunları sıralayabilmektir. Yaptığımız her hareketin bizim için karşılık gelen bir anlamı vardır. Bu özelliklerimize, yeteneklerimize, fırsatlarımıza, görüşümüze, değer yargılarımıza göre değişir. Sizin için çok önemli olan bir mesele, başkası için o kadar da mühim olmayabilir. Gereksiz işlere en az vakti ayırın. Bir araştırmanın sonuçlarına göre insanların çoğu, vakit ve enerjilerinin % 50 ila % 70 arasında değişen bir oranını gereksiz ve değmeyecek işlere, en az verimli bir biçimde harcamaktadır.

5- Sakın ertelemeyin: Dale Carnegie, “Erteleme bir sorundur; çünkü sizin için ve gelişmeniz için önemli olan işleri ihmal etmek ve geciktirmek, yolunuzu sürekli tıkayan bir engel haline gelir.” diyor. Önemli işleri ertelemek, normalde alacakları zamanı ikiye üçe katlar. Sahip olduğumuz zamanın, yapmamız gerekenlere yetmeyeceği düşüncesi motivasyonu-

muzu felç eder; kendimizi sürekli baskı altında hissederiz ve sınırlı biri olup çıkarız. Bütün bunlar üretkenliği baltalar. Kö-tü bir alışkanlık olan “ertelemecilik”ten kurtulmak için şu önerileri dikkate alın:

- Hoşlanmadığınız işi önce yapın, Bu işten bir an önce kurtulmuş olursunuz.

- Ertelenmesi muhtemel iş ‘uzun’ ise, parçalara ayırın. Böylece iş gözünüzde büyümaz.

- Kendinize bir bitiş tarihi belirleyin.

- İş bitirdiğinizde kendinizi ödüllendirin.

- Hemen başlayın.

6- Gereksiz yere zaman tüketen yararsız

alışkanlıklarınızdan kurtulun:

- En büyük zaman hırsızı olan televizyonu minimum düzeyde kullanın. TV, insanı kendisine bağlar, düşünme yetisini zayıflatır ve onu âtılaştırır.

- İşler arası kesintiler, en önemli, ancak fark edemediğimiz vakit hırsızlarındandır. Bunu önlemek için telefon, kapı zili, sürekli konuşmaya çalışan insanlar vs. den uzak, büyük zaman dilimleri içinde çalışmayı öğrenmek, verimi arttıracaktır.

- Başkalarının alabileceği yükümlülüklerin hepsini almaya çalışmak, daha verimli olduğumuz alandan bizi uzak tutar. Bu işler, onları yapabilecek nitelikteki bir başkasına devredilebilir.

- Zihnimizi gereksiz konularla meşgul ettiğimiz her an, verimlilikten çalınan bir saniyedir.

7- Yapacağınız işi güç yollardan yapmayın:

Basit yöntemler işi kolaylaştırır ve hızlandırır. Rutin olarak yaptığınız işleri kolaylaştıracak yöntemler geliştirin.

8- Birden fazla işi bir arada yapmayı öğrenin: Eğer fiziksel kuvvet gerektirecek bir işle uğraşıyorsanız, zihninizi meşgul edecek bir iş de bulun ve yapın. Eğer yabancı bir dil öğreniyorsanız, yemek yaparken, otobüste giderken, önceden hazırladığınız ufak kağıtlara yazılı olan yabancı kelimeleri ezberleyebilirsiniz.

9- Boşa giden zamanı iyi kullanın: Ne kadar planlı olsak da günümüzün bir kısmı birilerini beklemekle veya yollarda geçer. İlk bakışta, bu saatleri yeniden kazanmak mümkün değilmiş gibi görünebilir. Yapacak çok işiniz ve az zamanınız olduğunu beklemek zorunda kalmak, beraberinde öfke ve işten soğuma da getirir. Ancak bekleme zamanlarını lehinize çevirmek için yapabileceğiniz çok şey var. Beklemek kaçınılmaz olduğunda onu ölü zaman olarak düşünmeyin. Bu dakikaları işe yarar hale getirin. Meselâ böylesi anları okumak için kullanabilirsiniz. Beş dakika orada, on dakika burada derken bunlar birbirine eklendiğinde günde bir saati bulabilir. Programınızı ve randevularınızı ne kadar dikkatli oluşturduğunuzu göz önüne almadan, okuma ve çalışma konularınızı her zaman yanınızda bulundurun.

10- Okumak için daha fazla zaman ayırın: Bilgilerin çoğunu okuyarak ediniz. Okunması gereken şeylerin fazlalığı ise, hızlı okuma alışkanlığını geliştirmeyi gündeme getirir. Hızlı okuma tekniklerini kullanmak, hem zamandan tasarruf etmenizi sağlayacak, hem de kısa sürede daha çok şey okumanıza imkan verecektir.

11- Telefonunuzu iyi kullanın: Telefonla halledebileceğiniz işler için fazladan vakit harcamayın. Gerçekten gerekli bir

konuşma yapacaksanız telefonu kullanın, arama amacınız net olsun. Ayrıca, -size ulaşmak isteyenler için, günün belirli bir bölümünü, gelen telefonları cevaplandırmaya ayırabilirsiniz. Telefonun size kolaylık sağlamak için orada olduğunu; bunun tersinin geçerli olmadığını akıldan çıkarmayın.

SONUÇ

Zamana karşı yaklaşımımız, genellikle hayata bakış açımızı yansıtır. Hayatımızdan sorumlu olduğumuzu ve zamanı kullanma biçimimizden kendimizin mesul olduğunu kabul edip, daha yapıcı bir tutum içine girerek işe başlayabiliriz.

Ticaret hayatında eldeki sermaye değerlendirilirken gösterilen ihtimam, temkin ve hesaplı davranış, hep verimliliği arttırmak ve hem de zarar etmemek içindir. Bu amaçla etütler, projeler yapılır, fizibilite raporları hazırlanır... Bunun gibi; Müslüman da asıl sermayesi olan zamanı kullanırken daha ciddi değerlendirmeler yapmalıdır. Gerek dünya ticaretine ve üretimine yönelik, gerekse ukbâya ve kulluğa yönelik olsun, kaliteyi ve verimliliği arttırmak ancak "zaman bilinci" ne sahip olmakla mümkündür.

Modern dünya "zaman bilinci" üzerinde ısrarla dururken, dünyevi endişelerle (liberal ekonomi ve kapitalist dünya görüşü çizgisinde) daha çok, hep daha çok kazanmayı amaçlar. Oysa bir mü'minin gayesi, bireysel ve toplumsal hayatta "**Zamanı Müslümanlaştırmak**"; geçmekte olan zamanı 'iman' ve İslâm şuuruyla doldurup bereketli kılmak; böylece, geçip giden ömrü lehimize çevirmektir. Şeytan ve nefsin, zamanı gelişigüzel kullanmamız ve boş geçirmemiz için bizimle uğraşmasının, çaba sarf etmesinin sebebi de budur. (1)

(1) Eğitim Yazıları 2, Nuurcan Solak

Ufka açılan sayfalar

Zaman Kadere Döndü

Zeynep'le hastanede aynı koğuştta yatıyorduk. Zeynep, Erzurum'dan yeni gelmişti, İstanbul'da bulunmasını dedesinin duasına mal ediyordu. Hastalığı için gelmişti İstanbul'a. On beş yıllık evliymiş, çocuğu olmamış. Başta kayınpederi olmak şartıyla, kocasının akrabaları ona çok acı çektirmiş. "Oğlumuz senin yüzünden evlatsız kaldı. Onu evlendirmedin de." diyorlarmış. Akrabaları Zeynep'i her gördüklerinde, "Melek gibi bir kadın varmış, çocuğu olmuyor diye kocasını evlendirmiş. Öyle iyi bir kadınmış ki..." diyorlarmış.

Dolaylı yoldan Zeynep'e, sen de kocanı evlendir sana da melek diyelim, mesajları gönderiyorlarmış. Zeynep bunları anladığı halde, daima anlamamazlıktan geliyormuş. Çok denedim, kendi kendime düşündüm, ama kocamı kimsele veremedim. Bazen başarabilir miyim acaba, diye hayallerimde onu başka kadınlara veriyordum, hayal kurduğum gecedden itibaren bazen bir hafta kendime gelemiyordum.

Sonunda, kocamın akarabasına restimi çektim. "Onu kimseye vermiyorum, siz melek olun, bana insanlık şerefi yeter. diye bağırdım." diyordu. "Kocam, ya hep benim ola-

cak, ya hiç olmayacak. Üzerime evlendiği an ondan ayrılı-
rım.” demiş. Kocasını da kendisini çok seviyormuş, seni
kimsele değişmem, ben sana canımı feda etmişim gü-
lüm, çocuğun lafımı olur.” diyormuş.

Hayatları böyle geçerken, Zeynep on beş yıl sonra ha-
mile kalmış. Herkes mutluluktan uçuyormuş. Kurbanlar
kesilmiş, kutlamalar yapılmış. Ama Zeynep'i bir hasta-
lık yakalamış. Erzurum'da götürmedikleri doktor kalma-
mış, hastalığının ne olduğunu bulamamışlar, o yüzden,
büyük şehrin doktorunda büyük olur zannedip İstanbul'a
gelmişler.

Şimdi tahlil için hastanedeydi.

Birgün, hemşire geldi ve “Sana çok üzücü bir haberim
var. Çocuk karnında ölmüş, kürtajla alacağız onu, aksi tak-
tirde sen ölürsün.” dedi.

Zeynep saatlerce ağladı. “Onu zor buldum. Ölmüşte ol-
sa karnımdan aldırmam.” diye inliyordu. Çok geçmeden
kocasını geldi, durumu öğrendi. Karısına yalvarmaya başladı
“Ne olur gülüm, hemen kürtaj ol, sen çocuksuz yaşarsın a-
ma ben sensiz yaşayamam.” dedi. Gönül edebiyatıyla ko-
nuşan koca.

Zeynep ikna olmuş, ameliyathaneye götürülmüştü.

Aradan bir saat geçtikten sonra, labarotuarda çalışan
hemşire geldi:

—Zeynep Hanım nerede?

Telaşla arıyordu hemşire. Ona neden aradığını sorduk.
Tahliller karışmış, çocuğu ölen kadının başkasıymış” deyin-
ce hep beraber ameliyathaneye koştuk.

Ama geç kalmıştık. Çocuk yarım saat önce rahimden
alınmış, çöp kovasına çoktan atılmıştı.

GEÇEN DAKİKALARIM

Kimbilir nerdesiniz,
Geçen dakikalarım?
Kimbilir nerdesiniz?

Yıldızların, korkarım,
Düştüğü yerdesiniz;
Geçen dakikalarım?

Acaba tütsü yaksam,
Görünür mü yüzünüz?
Acaba tütsü yaksam?

Siz benim yüzümsünüz,
Eğilip suya baksam,
Görünür mü yüzünüz?

Gitti bütün güzeller?
Sararmış biri kaldı,
Gitti bütün güzeller.

Gün geldi, saat çaldı,
Aranızda verin yer;
Sararmış biri kaldı!

(1930) Necip Fazıl

Kısa Kısa

Zaman zaman kendinize uğrayın. Bakın bakalım ne halde-siniz. Yorgunsanız dinlenin, günaha batmışsanız tevbe edin, içinde bir boşluk varsa okuyun ve zikredin.

* * *

Bazen çok sıkılır da her şeyi denediğiniz halde sıkıntınız geçmezse, yürüyüş yapın, şiirler ve hicivler okuyun. Kendinizi, caiz olan eğlendirici konularla da bazen meşgul edin. Burada dikkat edilecek şey, eğlenecenizin haram olmamasıdır. Haramlar, neşe verir belki, ama sıkıntıyı daha da koyulaştırır.

* * *

Dikkat ettiniz mi? Ömür geçip giderken hiç haberimiz olmuyor.

* * *

Çocuklarımıza zamanın önemini anlatalım. Çocukken zamanı anlayanlar çok planlı çalışırlar.

* * *

Zamanla ilgili sorular ve cevaplar

Soru: Biliyorum zaman kıymetli. Ama elimde değil, gece televizyonu kapatamıyorum, gündüz de yataktan kalkamıyorum. Kendimi nasıl düzeltebilirim?

Cevap: İmam Şafi “Zamana kusur buluruz, bir de zaman bizim için konuşacak olsa, kimbilir ne kadar utanacağız?” der.

Zamanın nasıl aktığını görmek için aynaya bakıp tefekkür etmemiz lâzım. İşte yüzümüz, dün kundakta tomurcuk gül gibiydi, bu gün çizgi çizgi olmuş, geçen zamanı bize hatırlatıyor.

Zaman konusunda, ertesi günü hayırlı olarak geçirmek istiyorsak, erken yatıp erken kalkmaya önem vermeliyiz. Mevlâna: “Dün, dünle beraber gitti cancağızım, bu gün yeni şeyler söylemek lâzım.” der. Herkes kendisini yola getirecek yeni şeyleri kendisi bulmak zorundadır. Aksi halde insan değerli zamanını, ömrüne bürünüp şeytani konularla eritir gider.

Şu sözü unutmayalım:

“İki günü eşit olan ziyandadır.” Burada gafletle geçen günler kastediliyor olsa gerek.

Soru: Zamanı değerlendirmek için nasıl bir motivasyona ihtiyaç vardır?

Cevap: İnsana Allah'tan sonra en yakın olan kendisidir. Bir düşünür şöyle der: “Benim bir kuralım vardır, o günün işini o gün içinde yapmak.”

Boratio Nelson: “Bütün başarılarımı, işlerimi vaktinden önce yapmaya borçluyum.” demiş.

Hazreti Ömer, (r.a) dört şey geri gelmez:

- 1) Söylenmiş, ağızdan çıkmış söz
- 2) Atılan ok
- 3) Kaçırılan fırsat
- 4) Boşa geçen zaman

Gelecek, lehimizde gelsin; bu günden geleceği doğruya yönlendirmek istiyorsak, bu günün kıymetini bilip, kendimizi kendimiz kurtarmaya çalışmalıyız.

İmtihan soruları

1) Karn nedir?

2) Kurûn nedir?

3) *“Size, düşünmek isteyen herkesin düşünebileceği kadar uzun bir süre vermedik mi?”* ayeti hangi surede ve kaçınıcı ayet?

Bu üç soruyu cevaplarsanız dersi geçiniz. Cevap veremedinizse geri dönüp sözlüğü tekrar okuyunuz.

On Yedinci Bölüm

Oruç ve Hac

Oruç Ve Hac Bölüm Sözlüğü

- İblis** : Allah'a isyan eden ilk şeytan, şeytanın özel adı. Şeytan sıfat, İblis özel addır. İsyân edince aynı zamanda şeytan oldu, bu yüzden bütün isyankarlara İblis denmez, şeytan denir. İblis: Allah'ın lütfundan kovulmuş. İblis'e cinler arasında Azâzil ismiyle hitap edildiği rivayetler arasında geçmektedir.
- Oruç** : İmsaktan iftar vaktine kadar niyet edilerek aç susuz kalmak
- Keffaret orucu**: Ramazan orucunu bozma halinde, ceza olarak hicri ayla iki ay kefare, bir gün de aslını tutarlar.
- Nafile oruç** : Farz orucun dışında Allah rızası için tutulan oruç.
- İskat-ı Savm** : Oruç borcu.
- İtikâf** : İbadet niyeti ile bir kenara çekilip (ramazanın son on gününde) inziva halinde belirli süre ibadet etmek.
- İhram** : Hac vazifesini yaparken giyilen elbise.
- Tavaf** : Kâbe'nin etrafında dua ederek dönmek.
- Arafat** : Bir rivayette, Hazreti Âdem ile Havva'nın cennetten kovulduktan sonra ilk buluştukları mekan. Hacda, farzlardan birinin icra olduğu yer. Mekke'de bir dağ.

Orucun Farz Oluş Şartları

Bir insanda şu şartlar olursa ona oruç tutmak farz olur.

- 1) Müslüman olmak
- 2) Baliğ olmak (ergenlik çağında olmak)
- 3) Akıllı olmak
- 4) Orucun farziyetine vakıf olmak

— Öyle insanlar vardır ki, “Müslümanım” der, ama ona, orucun farzını anlatan olmamıştır. Nitekim Sovyetler’in dağılmasından sonra bu tip Müslümanlar gördük.

Oruç nedir?

Oruç tutmak, Allah için bir ay imsaktan iftara kadar hiçbir şey yememek ve hiçbir şey içmemektir. Oruç, İslâm’ın temellerinden biridir, Bütün dinlerde, Hz. Adem’den beri

gelen, tek din olan tevhid dininde oruç aynı şekilde farz kılınmıştır.

“Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılınmıştır.” Bakara Suresi, 183

Bütün peygamberlerin şeriatlarında oruç vardı.

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in şeriatındaki orucun üç farzı vardır.

Bunlar:

1-Oruç tutmaya niyet etmek

2- Orucun başlama ve bitiş vaktini bilmek

3- Sahurla iftar arası hiçbir şey yememek, cimadan uzak durmak

Orucu bozan yiyecek, içecekler

1- Bir lokmadan küçük de olsa bir şey yemek, bir yudum bile olsa bilerek bir şey içmek orucu bozar.

Bilmeyerek bir şey yer veya içerse oruç bozulmaz. Mecburiyet yokken orucunu bozan, yaklaşık 60 gün (iki hicri ay) keffaret tutar. Mecburiyetten dolayı bozarsa gününe gün (kaza) tutar. Yolcular, isterlerse oruç tutmazlar. Kaç gün yemişlerse ramazandan sonra o günlerin yerine gününe gün tutarlar.

2- Karı-kocanın da, birbirlerini öpmesi orucu bozmaz, fakat cinsel ilişki hem orucu bozar hem keffaret bir gün de kaza gerektirir. Bu hatayı defalarca yapmış olanlar için bir kolaylık verilmiş; kişi bir defa 60 gün (iki hicri ay) oruç tutarak hepsinin keffaretini öder ve çok içten tevbe ederse umulur ki kabul görür.

Kadınlar özel hallerde (regl durumu) orucunu bozar. Kızlar için hüküm farklı değildir. Fakat regl (adet) olduklarından dolayı orucunu bozup yemek yiyenlere tabii ki kefaret gerekmez. Ramazandan sonra, kaç gün oruç tutmuşlarsa o kadar gün tutarlar.

Başı açık kadının orucu olur mu?

Hemen orucun şartlarına bakıyoruz: Orucun üç şartı, yani üç farzı var. Bu üç farz yerine gelmişse oruç olur. Baş örtü gibi Allah'ı dinlemek veya dinlememek gibi konular da çok önemlidir. Her şeyden önce, her Müslüman sokakta Müslüman olarak bilinmelidir. Fakat, buna rağmen, bir kadın örtünmediği için, Allah'a karşı mahcupsa ve de bu kadın oruç tutuyorsa, başı açık gezmenin günahını, oruç tutmanın sevabını alır.

Orucun farz olması

İslâm'ın temelinden biri ramazanda bir ay oruç tutmaktır. Oruç da namaz gibi bir ibadettir ve farz-ı ayındır. Hicretin ikinci senesi Medine'de farz kılınmıştır.

Orucun kısımları

Orucun kısımları ya da çeşitleri şunlardır:

Farz, vacip, sünnet, mendub olmak üzere dört çeşittir.

Üzerimize farz olan oruç ramazan-ı şerif orucudur. Ramazan orucunun edası da kazası da farzdır. Ramazan günleri özürlü ya da özürsüz oruç tutmayanlara, oruç tutması yasak olmayan diğer günlerde oruç tutmak (yani tutmadığı o günleri kaza etmek) farzdır. Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak, recep ve şabanda gün aşırı oruç tutmak sünnettir. Lütfen dikkat! üç aylar da denilen ayların ilk ikisinde hiç ara vermeden oruç tutmak sünnet değildir.)

Ayrıca üç aylar tabiri, halkın tabiridir. Manevi değeri olan ay ise Ramazan ayıdır.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, özellikle ramazan orucuna başlamaya yakın gınaşırı oruç tutardı. Hiç kimse peygamberinden daha takva, daha azimet sahibi olamaz.

Nafile oruç demek, farz veya vacip olmayan, kişinin, kendi arzusu ile tuttuğu oruç demektir. Böyle bir oruca başlarsa onu tamamlamak vacip olur. Binanealeyh, sabah-tan böyle bir oruca niyet eder de sonradan bozarsa, onu başka bir günde gününe gün kaza etmesi şarttır.

İtikaf, ibadet niyetiyle durmak demektir. Erkek, cemaat ile beş vakit namaz kılınan bir cami içinde, kadın da, namaz kıldığı odasında oturur ve ibadet eder. Ramazan-ı şerifin son on gününde itikaf, sünnet-i müekkedir. Burada esasen oruç vardır, fakat ramazandan gayri da itikafa gireceğini adanmış olan bir adamın itikaf günlerinde oruç tutması vaciptir.

Muharrem'in dokuz, on ve on birinci günü oruç tutmak menduptur. Zilhiccenin dokuzuncu günü ile pazartesi ve perşembe günleri ve her ayın on üç, on dört ve on beşinci

günleri ve ramazan ayından sonra giren şevval ayından altı gün oruç tutmak menduptur. Davud (a.s)'ın yaptığı gibi, ramazanın dışında bir gün oruç tutup bir gün yemek de mendubdur. Buna "Savm-ı Davud" denir.

Ramazan ayına ait olmayan oruçların hepsi nafile oruçtur. Muharrem'in yalnız onuncu gün, veya Nevruz günü oruç tutmak mekruhtur. Cuma ve cumartesi yalnız bir günü tayin edip, sadece o günlerde oruç tutmak da mekruhtur. Eğer gelişigüzel o günlerde tutulmuş olursa mekruh değildir. Ramazan Bayramının birinci günü ile, Kurban Bayramının dört günü oruç tutmak haramdır.

Oruç bozmanın cezası

Oruç tutmaya niyet eden herkese oruç borç olur. Bunun için oruca başladıktan sonra keyfi olarak oruç bozmak günahıdır. Farz olunan ramazan orucunda fazla olarak bir de dünyevî ceza vardır ki, ona "keffaret" denir. Binaenaleyh oruç nelerden bozulur, nelerden bozulmaz, ne zaman keffaret lazım gelir, ne zaman gelmez, bunları birer birer bilmek zorundayız. Evvelâ orucu bozmayan şeyleri görelim.

Orucu bozmayan şeyler

Şunları yapan kişinin orucu bozulmaz:

1- Oruçlu olduğunu unutarak yemek, içmek ve kişinin eşi ile cinsel ilişkide bulunması (Dikkat! Unutarak deniyor.)

- 2- Eşlerin birbirlerinin en mahrem yerlerini görmeleri
- 3- Uyurken ihtilam olmak
- 4- Eşlerin birbirini öpmesi
- 5- Sabaha kadar gusletmeyerek sabah yıkanmak
- 6- Ağzına kendiliğinden gelenleri yutmak (Kar ve yağmur suyunun ağıza girmesi gibi)
- 7- Denize veya başka bir suya daldığında kulağa su kaçması
- 8- Boğazına toz veya başka bir şey kaçması
- 9- Abdest alırken ağza su verilmesi
- 10- Kan aldirmek

Bu saymış olduğumuz şeylerin hiçbirisi ile oruç bozulmaz. Oruç olduğunu unutarak yemek yiyen bir adam, eğer oruç tutmaya kudreti olan sağlam bir kimse ise, görenler, oruçlu olduğunu hatırlatmalıdır. Eğer kişi zayıf, aciz ve de orucu tamamlamaya kudreti yoksa, oruçlu olduğu hatırlatılmamalıdır. Böyle unutarak yiyip içmek orucu bozmaz. Yalnız bir şartla, yiyip içerken oruçlu olduğunu hatırlayınca hemen bırakıp ağzını yıkamalı ve akşama kadar oruçlu olarak durmalıdır. Eğer böyle yapmaz da yerken oruçlu olduğu aklına gelir ve yine yemesine devam ederse, o zaman oruç bozulur. Eğer oruç, farz olan oruçsa kefaret orucu gerekir. Yani iki hicrî ay tutmak gerekiyor. Bunu tutacak dermanı yoksa her gün için bir fakiri birer gün veya bir fakiri iki hicri ay doyurması gerekir. Ona da imkanı yoksa, Allah'tan af dilenmelidir.

Orucu bozan Şeyler

Orucu bozan şeylerin bir kısmı hem kaza hem kefareti gerektirir. Bir kısmı da yalnız kaza gerektirir.

- 1- Oruç kasten bozulmuş ise hem kaza hem kefaret gerekir.
- 2- Mecburiyetten dolayı oruç bozarsa, sadece gününe gün kaza gerekir. Acil olursa ilaç, kan alma gibi durumlar ihtiyaç sınıfına girer, keffaret gerekmez .
- 3- Bilerek cinsel ilişkiyle oruç bozulur. Hem kaza hem de kefaret gerektirir. Karı koca, şakalaşma esnasında, cünüplük meydana gelirse, kefaret gerekmez, sadece güne gün oruç gerekir.

Keffaret, dünyevî bir cezadır.

Kaza, orucu günü gününe tutmaktır. (her bir gün için, bir gün tutmak)

Kefaret: Eğer hali vakti varsa bir köleyi azad etmektir. Köle savaşlarda alınan esir demektir. Kölesi olmayanın yapacağı iş, bozduğu bir gün orucun yerine iki ay veya altmış gün bir-biri ardınca oruç tutmaktır. Ayhali olan kadın/kız ayhali iken yer içer yıkandıktan sonra hemen niyet eder; bir gün yemeden orucuna devam eder. Bu şartlarda altmış günü tamamlar (Regl olduğu günleri saymaz).

Yaşlılıktan yahut zayıflık ve hastalıktan dolayı oruç tutmaktan aciz ise altmış fakiri sabahlı akşamlı doyurmaktır. Doyurmak, yedirmek ile de olur yemek parasını eline vermek ile de olur. İşte keffaret budur. Bu üç şartın birisi ile olur. Bunların hiçbirisine gücü yetmezse Allah'tan af ve mağfiret ister. Bir-

kaç defa keffareti icab eder şekilde oruç bozmuş olan kimseye eğer evvelkilerin keffareti yapılmamış ise hepsine bir keffaret yetiştir (Sahih olan budur).

Üzerine keffaret orucu borç olan bir kişinin, bu iki ay orucu hiç kesmeden tutması lazım. Binâenaleyh, araya ramazan veya oruç tutmak haram olan günler gibi başka bir mani girerse o günler geçtikten sonra, bıraktığı yerden üzerini tamamlar. Meselâ; elli beş gün tuttuktan sonra ramazan girerse, ramazan orucunu tutup bitirdikten sonra elli beşin üzerine ilave eder.

Soru: İğne yaptırmak keffaret gerektirir mi?

Cevap: Hayır. İğne yaptırdıktan sonra yemek yememesi lazım. Eğer yemek yerse hasta iyileştiğinde sadece bir gün tutar. Bir gün dahi oruç tutamazsa, bir fakirin bir günlük yiyeceğini temin eder veya bir gün yetecek miktarda para verir. (Oruç yerine fakir doyuracak kişi, bilir kişilere bir günde bir kişinin ne kadar para ile doyabileceğini adil bir hesapla hesaplatmalıdır.)

Soru: Boğazına yağmur veya kar kaçtığında oruç bozulur mu?

Cevap: Kaza ile yutmuşsa bozulmaz, gününe gün de gerekmez. Bilerek yutarsa, kasten orucu bozmuş hükmündedir.

Oruçluya şunlar mekruhtur:

1- Bir şey tatmak

2- Luzümsüz yere bir şey çiğnemek

3- Nefsinden emin olmayanlar için eşini öpmesi

4- Kan aldırarak hacamat veya iğne ile meşakkatli bir işte bulunmak gibi kendisini zayıf düşüreceğini zannettiği bir işi yapmak (Zayıf düşürmeyeceğini bilirse mekruh değildir.)

Oruçluya mekruh olmayan şeyler:

1- Güzel koku koklamak

2- Gözüne sürme çekmek

3- Zayıf düşmeyecek ise kan aldırarak veya hacamat yaptırmak

4) Diş fırçası veya misvak kullanmak

5) Ağzına su alıp gargara yapmak

6) Burnuna su çekmek

Oruçta müstehaplar:

1) Sahurda kalkıp bir şey yemek

2) Sahuru biraz geç yemek

3) Güneşin battığı tamamen anlaşıldıktan sonra iftarda acele etmek:

İftar vaktinde, "Allâhümme leke sumtu ve bike âmentü ve aleyke tevekkeltü ve alâ rızgıke efdartü" demek sünnettir.

Manâsı: Allah'ım! Senin için oruç tuttum. Sana inandım. Sana güvendim. Verdiğin rızıklarla iftar ettim.

Oruç tutmamayı mübah kılan şer'î özürler şunlardır:

- 1) Hastalık
- 2) Yolculuk
- 3) Zulüm altında olmak
- 4) Gebelik
- 5) Aç kalmak, sahurda yemek yiyememek
- 6) İhtiyarlık

Oruç tutmamayı veyâ niyetten sonra bozmayı mübah kılan şer'î özürler

Hiçbir özrü yok iken oruç yemek günahdır, cezası vardır.

1- Hastalık: Ramazanda hastalanmış olan bir insan oruca devam ettiği ve oruç tuttuğu takdirde hastalığının şiddetlenmesinden veya çok sürmesinden korkarsa, sonra kaza etmek üzere oruç tutmaması caizdir.

2- Ramazanda yolcuların (misafirlerin), oruç tutmayıp da sonra tutmaları caizdir. Eğer imkanı varsa, zayıf düşmeyecekse yolculukta oruç tutmak efdal ve hayırlıdır.

3- Zulüm altında olmak: Dedliğini yapmaya özgürlüğü olmayanın veya tutsak eden kişi tarafından, oruç bozması, bozmadığı takdirde kendisini öldüreceği veya vücuduna bir zarar getireceği söylenirse, orucunu bozması caizdir.

4- Gebe veya emzikli olan bir kadın oruç tuttuğu takdirde kendisine veya çocuğuna bir zarar geleceğinden korkarsa, oruç tutmaz sonra kaza eder. Emzirdiği çocuk başkasının olsa da yine böyledir.

5- Oruca dayanamamak: Açlığa veya susuzluğa dayanamayıp adeta aklının bozulmasından korkan kimse, orucunu bozar ve oruç tutmaz. Burada nefsi arzuları için dayanamayanlar ile gerçekten dayanamayanları bir Allah bir de kişinin kendisi bilir. Ona göre, “dayanamıyorum” diyen insan kendisini gözden geçirmelidir.

6- İhtiyarlık: Vücutta günden güne kuvvetten düşen ve iyice yaşlanmış olan bir kişiye düşkün ve ihtiyar denir. Böyle olan kimsenin oruç tutmaması caizdir. Böyleleri oruç tutamayacakları gibi, sonra kaza da edemeyeceklerinden, oruç tutmayıp maddi imkanları varsa fidye verirler.

Nafile oruç tutanlar hakkında ziyafet bir özürdür. Binâ-enaleyh, gündüz ziyafete çağırılmış olan bir kimsenin böyle oruçlu bulunmasından hane sahibi hoşnut olmazsa, (yani “Benim yemeği mi beğenmiyor?” gibi kötü bir şey düşünme ihtimali varsa.) o zaman nafile orucunu bozup sonra kaza etmesi caizdir. Bir güne karşılık bir gün kaza eder. Hane sahibinin oruçlu olması da böyledir. Fakat dikkat edilsin, eğer oruç nafile oruç olursa. Farz veya vâcib oruçlar için ziyafet özür değildir.

Fidye: Oruç Bedeli

Takatsızlığı sonuna kadar devam eden düşkün ve geçkin ihtiyarlar, farz veya vâcib olan oruç borçlarından her

biri için oruca bedel bir fidye verirler. Bir fidye bir sadaka-i fitırdır. Yalnız bir fakire verse de olur. İsterse akşamı sabahlı bir fakiri bir ay doyurur. İsterse eline para verir; isterse toptan, isterse ayrı ayrı verir. Fidyeye, herhangi bir fakire verilebilir. Böyle olan bir kişi fidye vermeye de kadir değilse daha önce belittiğimiz gibi Allâhu Taalâ'nın mağfiretini diler. Fidyeye, fitır gibi hükümlerin hepsinde aynı kural geçerlidir.

Nezir (Adak)

Kişinin aslen yapmakla mükellef olduğu şey, adak olmaz. Onun haricinde, insanlık veya kendisi için iyi ve faydalı bir şey adaktır. Meselâ, 'Şu işim olunca, şu tula, öğrenciye, yetime veya herhangi bir fakire şu kadar para veya mal vereceğim ya da şu kadar ağaç dikeceğim, yol, su, köprü... v.b. işler yapacağım.' demek adaktır. Allah'a verilen sözler, bir engel yoksa, yerine getirilmelidir.

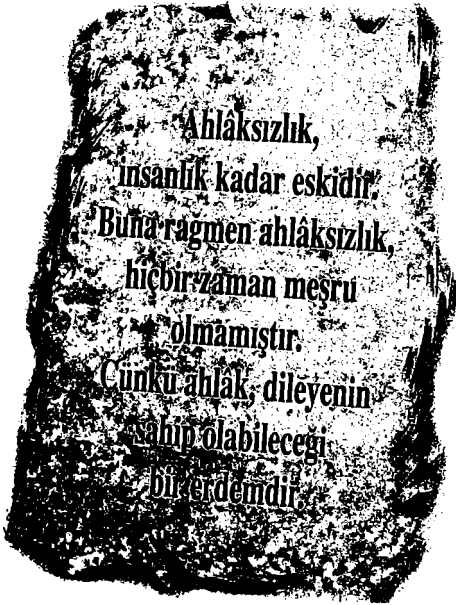
Adağın (nezrin) hükümleri

Adak, ya hiçbir şeye bağlı olmayarak mutlak olur, yahut bir şeyin olmasına veya olmamasına bağlı olur. Meselâ: Bir gün oruç tutmayı adamak mutlaktır. Onu tutması lazımdır. 'Filân işim olursa bir gün oruç tutacağım yahut on fukarayı sevindireceğim.' demek, o işin olmasına bağlı bir adaktır. O iş ne zaman olursa o zaman adağı yerine getirmesi borçtur. O iş olmadan yaparsa sahih olmaz. Hırsızlık ve diğer günah olan bir şeyi yapmayı vaad etmiş birinin bu

vaadi yerine getirmesi haramdır. Haramın vaadi de haramdır. Adakta vakit, yer, para, fakir tayinine itibar yoktur. Meselâ: Bu ayda oruç tutmayı adanmış olan kimse diğer ayda tutabilir. Sultan Ahmed Camii'nde iki rekat namaz kılmayı adanmış olan biri, başka camide kılabilir.

Şu parayı filan fakire vereceğim, dediği halde, başka bir fakire verse sahih olur. Mahluk için nezretmek (adakta bulunmak) asla caiz değildir. Binâenaleyh, türbelere mum, yağ ve kurbanlık adamak sahih değildir. Eğer orada bulunan fukara için, yahut filan zatın cami veya mescidine harcamak veya bu gibi işlere bakanlara para vermeyi adarsa, o zaman hem Allah için hem de fukaraya menfaati olacağından sahih olur.

* (Not: Ahmet Hamdi Akseki'nin İslâm Dini, Ömer Nasuhi Bilmen (k.s.) Hazretlerinin Büyük İslâm İlmihali'nden yararlanarak sunduğum Namaz, Oruç, Hac, Zekat gibi konuların günümüzde, kaidede lâzım olmayan konularını nakletme gereği duymadım. Meselâ; bıyık yağlamanın hükmü, gibi olanları. E.Ş.)

On Sekizinci Bölüm

HAC

Küçük bir zümrenin
dünya cennetinde yaşaması
üç gruna, milyonlarca insan
adeta cehennemde yaşıyor.

Yeryüzünde düzeyli
yaşam ancak vahy ile olur.
Bizi farklı alanlara kanalize
etmek istiyorlar, bunun
farkında olmalıyız.

Hasibe Turan

Hacca Gitmek

Hacca gitmek İslâm'ın beş temelinden biridir

Her mü'mine, yol parası bulduğunda sıhhati de yerindeyse, hacca gitmesi farzdır. Hacc'a gitme ibadeti çok önemli bir ibadettir. Her şeyden önce, İslâm'ın şartlarından birisidir. Bütün semavî dinlerde hac farz olmuştur. O yüzden "Beyt-i Atik/En eski ev" ünvanını alan Beytullah her dönemde birileri tarafından hac merkezi olarak kabul edilmiştir. Allah'ın, Beyt-i Atik'le ilgili Hazreti İbrahim (r.a) zamanında emirleri olmuştur.

Beytullah diye de isimlendirilmiş olan Kâbe, bildiğimiz gibi, mü'minlerin kible olarak yöneldikleri ve de hac vazifesi için tavaf ettikleri yerdir.

Dilerseniz, haccın farzlarına girmeden önce dünya Müs-

lûmanının etrafında dönüp durduğu mübarek evi tanıyalım.

Beytullah'ın isimlerinden bazıları şunlardır

- 1— Beytullah (Allah'ın evi)
- 2— Ümm'ül Beyt (Bütün evlerin anası)
- 3— Beyt-i Atik (En eski ev, yeryüzünün ilk yapısı)
- 4— Kâbe (Namaz kılmak için yönelinen yer)

Bu muhteşem ev hedef değil, hedefin yerini belirleyen bir simgedir. Yani önemli olan, Beytullah'ın bulunduğu yerdir, yapısı sonra gelir.

Birçok insan, Beytullah'ı Peygamberimizin mezarı zannetmektedir. Halbuki Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kabri Medine'dedir.

Beytullah, dünya Müslümanlarının buluştukları yerdir. Kimilerinin manen yükselip geldiği, kiminin ise gittiği gibi aynı günahlarla döndüğü yerdir. Sırf Allah için olmayan ziyaret hiçbir sürette bu evde kabul görmez, hiç kimse tarafından manen karşılanmaz. Halbuki, Allah için olmayan başka ziyaretlerden en azından teşekkür almış olarak döneriz. Allah'ın evi Beytullah'a gidenler sırf Allah için giderlerse, sadece Allah için hacılık görevlerini ifa ederlerse, manen dopdolu olarak dönerler.

Efendimiz iki cihan serveri Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ömründe bir kez hacı olmuştur. Bana yetki verilse derim ki; Hacca defalarca gitmek yerine, bir veya ikinci hacdan sonra gitmeyip orada harcanan parayı emperyalizmin zulmü altında olan fakirlere gönderilse

dünyada açlıktan sefil olan kalmaz. On beş yirmi defa hacca gidenlere seslenirdim: "İlk haccın farzdır. Gitmeliydin ve gittin. Hadi birkaç defa da umre yap. Diğer seferlerin ücretini göndersen aç, susuz ve çorapsız çocuklara versen daha sevap olmaz mı?

Bazıları derler ki, "Biz oraya da gönderiyoruz." Ben de diyorum ki, "İyi ya, bu yol parasını da gönder."

Hac ömürde bir defa farzdır. İnaniyorum ki ömürde on defa farz olsaydı, bugün onuncu kez gidenlerin çoğu o zaman gitmeyecekti.

Kimi çok, kimi de hiç gitmez hacca. Halbuki hacca gidecek kadar yol parası olan kadın erkek herkese diğer şartlar da geçerliyse hacca gitmeleri farzdır. Kimileri de, tuhaftır, parasını bankaya yatırır, yaşlanınca hacca gideceğini söyler. Zanneder ki, hacca gidiş vaktini kendisi tespit eder. Gel gör ki, heyhat! Sana sıhhat veren, hacca gidecek kadar seni zengin eden Allah (mecazen) "Zamanın geldi, hadi artık vazifeni yap." diyor.

Hatırlayacağımız gibi imkanımız olur da hacca gitmezsek, İslâm'ın beş temelini birini kendimizde yıkmış oluyoruz.

Haccın kabul olması için gereken şartlar:

- 1- Müslüman olmak
- 2- Akıl baliğ olmak
- 3- Haccın farziyetine vakıf olmak
- 4- Hacca gidip gelinceye kadar sorumluluğu altındaki-
lerin masrafını hazırlamak

Haccın farzı

Haccın Farzı Üçtür:

1- İhrama girmek (Kadının tesettürlü oluşu ihram hük-mündendir.)

2- Arafat'ta vakfe etmek (Arafat dağında Arefe günü durmak)

3- Ziyaret tavafında bulunmak (Bazı mezheblere göre niyet etmek de farzdır.)

Hacca gidecek kişide aranan şartlar

1- Hacca gidecek olanların sıhhatli olması

2- Kendi isteğiyle gitmesi

3- Yol emniyeti

4- Kadının mahremiyle gitmesi

Bazı müçtehitlerin üç veya daha fazla kadının hacca gidebileceği görüşündedirler. Bu ruhsata rağmen, bugünkü şartları göz önünde bulundurarak, bizim tavsiyemiz kadın ya bir erkek mahremiyle gitmeli ya da üç kadın yerine bir grupla gitmeyi tercih etmeli.

5- İddetli kadının iddetinin bitmesi (4 ay 10 gün)

Burada bir konuyu açıklayalım.

Hanefi Mezhebi'nin izin vermediği kadınlarla yolculuk konusunu Şafii Mezhebi farklı yorumluyor.

Bu durumda ne yapmalıyız? Bu mezhepler günaha giri-

yorlar mı, girmiyorlar mı? Biz nasıl inanacağız? Ya da bu çelişkili fetvaları kafamızda çelişki meydana getirmeden zihnimize yerleştirebilecek miyiz?

Değerli okurum, şimdi kendini imtihanda varsayarak bu sorulara cevap bulmalısın. “Nasıl bulayım? Bunun yöntemi nedir?” diyemezsin. Çünkü, bu konuların yöntemini daha önce vermiştik. Geçmiş dersleri hatırlamaya çalışalım. Biraz düşünelim.

Cevabı bulamadınsa bu defa sana yardımcı olayım.

Sorumuz neydi?

Sorumuzun ana teması nasıl karar vereceğimiz idi.

Farklı içtihat veya yorumla karşılaştığımız zaman hemen neyi hatırlayacağız? İtikadi hükümlerin temel prensiplerindeki 5 maddeyi. Bunlar neydi?

- 1- Kesinlik prensibi
- 2- Açıklık prensibi
- 3- Zarurîlik prensibi
- 4- Bütünlük ve bölünmezlik prensibi
- 5- Değişmezlik prensibi

Burada, Hanefî Mezhebi başka, Şafiî veya bir başka mezhep farklı yorumluyorsa, demek ki, itikadi hükümlerin temel prensiplerini zedeleyici bir durum söz konusu değildir. Seferilik mesafesi konusu tam açık olmadığından Şafiî hazretleri farklı yorum çıkarıyor. Dolayısıyla her müçtehid kendi delillerinden dolayı çıkardığı hükümleri uygulamakta serbesttir.

Kısa Kısa

Çocuklara Oruç Tutturmak

* Çocuklara oruç farz değildir. Ama çocukların oruç tutması gelecek için bir hazırlık olmakla birlikte çocukta imanı geliştirir, çocuğa iradeyi tanımasını sağlar.

* Hacca giderken ve hacdan gelirken özel bir merasim şart değildir.

* Hacdan gelenler kendilerine “hacı teyze, hacı amca” gibi sıfatlarla hitab edilmesini önlemeleri kendileri için faydalı olur. Sahabeden hiç kimse birbirine “hacı” diye hitab etmemiştir.

* Komşularınıza haccın önemini hatırlatınız

* Hacca giderken hac konusunda ilimli olmaya özen gösteriniz. Çünkü insan ilim sahibi değilse hac onu değiştirmez. İnsan ancak ilimle mesafe kateder. Hacda alınan manevî havanın etkisi bakî değildir.

* Hac ve umre mevsiminde uyanık kaptıkaçtıçıların Mekke ve Medine'ye akın ettiklerini ve boyunda takılı olan cüzdan iplerini bile kesebildiklerini unutmayın.

* Hacca gitmeden önce, miras aldınızsa, iyi düşünün, herkesin hakkını İslâm'a göre mi bölüp miras aldınız, yoksa şeytan size bir bahane bulup kardeş veya yetim hakkı mı yedirdi, düşünün.

* Hacca gidebildiğiniz için Allah'a şükretmeyi unutmayın.

* Sıhhatiniz ve paranız varsa, Hacca çağrıldınız demektir. Hacca çağrılmak için özel bir işaret beklemeyin.

Bir ayet

“Görmez misin ki, göklerde ve yerde olanlar, güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar ve insanların bir çoğu Allah’a secde ediyorlar. İnsanların birçoğu da azaba müstahak olmuştur. Allah’ın hor ve hakir kıldığı kimseyi yükseltebilecek yoktur. Şüphesiz Allah ne dilerse yapar.” (Hac suresi, ayet 18)

Not:

Değerli okuyucularım,

Hac’la ilgili ayet ve iki görüşü yorumsuz olarak veriyoruz:

“Haccın vakti bilinen aylardır. Her kim o aylarda haccı kendisine farz kılsa artık hac da; cinsel ilişkide bulunmak, günaha sapmak, kavga etmek, yoktur. Ve hayırdan her ne yaparsa Allah Tealâ onu bilir. Ve azık edininiz, azığın en hayırlısı ise takvadır. Ve benden korkunuz. Ey tam akıl sahepleri!.. Bakara: 197

Elmalî’nin dipnotu:

“Haccın vakti, öteden beri insanlar arasında bilinen aylardadır. Bu malum (bilinen) aylar: Şevval, Zilkade ile sonuna kadar Zilhiccedir.

“Haccın vakti malum aylardır... (1)

Ömer Nasuhi Bilmen’in açıklaması:

“Hacca başlanacak aylar: Şevval, Zilkade ayları ile Zilhiccenin tam on günüdür.” (2)

(1) Elmalî Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’an Dili

(2) Ömer Nasuhi Bilmen, Kur’an’ı Kerim Tefsiri

Ufka açılan sayfalar

Oruçluydu ve utanıyordu

Yıl 1970. Bir cumartesi günü iş arkadaşımınız düğününe davet edildik.

Ben ve Metin oruçluyduk. Ama Metin “Oruçluyum.” demeye utanıyordu. Ne yapacağını da bilmiyordu. Düğün sahibininde, belli ki ramazan olduğu pek umurunda değildi. “Ramazan diye içki ikram etmiyorum, ama içkiden başka her şey var.” diyordu.

Metin’in nişanlısı ve öteki arkadaşlar bir masada oturduk. O zamanlar, böylesine haramların yaşandığı ortamdaki düğüne gitmenin sünnete aykırı olduğunu bilmezdim.

Metin’in mahalle arkadaşları geldiler. Metin’e limonata uzattılar. Metin durakladı, yutkundu, kızardı adeta donakaldı. Bardak elindeydi. Gençler onunla alay etmeye başladılar.

— Ne o aslanım, sen de mi Brütüs? Yoksa oruçlu musun? Yok canım, senin gibi ilerici bir genç oruçlu olur mu?

Nişanlısı yerinde duramıyordu. “Bu adamdan nasıl koca olacak bilmem. Baksanıza, orucunu bile savunamıyor.” diye söylenip duruyordu.

Gençlerin biri alay eden sözlerini bitirince öbürü başlıyordu. Metin’in alnındaki boncuk boncuk olan terler, göz

çukurundan çıkacak gibi büyüyen gözler, Metin'in çok fena bunaldığını, arkadaşlarının alay eden sözlerinin onu şoktan soka soktuğunun belgesiydi.

Argo sorular devam ediyor, sözler Metin'i aşılamak için ardı arkası kesilmeden söyleniyordu. Bir ara "Ben atılıp şu terbiyesizlerin haddini bildireyim." dedim. Metin'in nişanlısı yemin vererek beni yerime oturttu.

Sakın ha, sen karışma! Bakalım Metin ne yapacak? Bugün orucunu savunamayan biri, yarın çocuklarına nasıl babalık yapar? Sen sus ki, ben onu tanıma imkanı bulayım.

Metin bir nişanlısına, bir bize bir çevreye baktıktan sonra arkadaşlarına hayret içinde kaldığı her halinden belli tavrıyla sordu:

— Siz şaka yapıyor olmalısınız. Hiçbir medeni insan, başkasının ibadetiyle alay edemez. Ben sizlerle çocukken Bayram namazına gittiğimi hatırlıyorum.

Dinden utanan gençler çoktu o yıllarda. Gençlerin beynine bir solucan gibi girip, onları dininden utanacak duruma sokmuşlardı. O yüzden çocukluğunda cuma namazına giden çocuklar, şimdi oruç tutan arkadaşlarıyla alay ediyorlardı.

Bir arkadaşı küstah tavırları medeniyet sanıyormuşcasına cevap verdi;

— Artık büyüdük aslanım. Her halde hızlı yaşamak varken, oruç tutacak aptallardan olacak halimiz yok ya.

Bu söz Metin'i çileden çıkarmıştı. Birden ayağa kalkıp avazının çıktığı kadar bağırdı:

— Oruçluyuuuum! Ben oruçluyum! Allah'ın emrini dinlemek aptallık, sizin şu küstah halinizin adı, çağdaşlık mı? Ben öyle çağdaş olmak istemiyorum. Siz, beyni çürük zavallılar! Kendinizi ne sanıyorsunuz acaba?

Metin nişanlısına kalkmasını söyleyip hızla kapıya doğ-

ru yürürken herkesin kendisini dinlemesini istedi. Salonda herkes ona bakıyordu:

— Arkadaşlar, ben oruçluyum, ben oruçluyum!

İnsanların ibadetleriyle alay eden gençlerden nefret ettiğimi söylemeden gitmek istemedim. Hoşca kalın!

Arkasını dönüp giderken baktım, aşağılanmak onu kendisine öyle getirmişti ki, başka yerde olsa, Metin'i tanıyamazdım.

Oruç ve Hac Hakkında Soru ve Cevaplar

Soru: Oruçlu biri, mecburiyetten dolayı hap içebilir mi?

Cevap: Ne tür hap olursa olsun oruç bozulur. Sonra o günün orucunu kaza eder.

Soru: Kadınların, kadın hastalıklarından dolayı kullandıkları fitil ve benzeri ilaçlar orucu bozar mı?

Cevap: Hayır, fitil ve benzeri ilaçlar mideye gitmediği için orucu bozmaz. Ancak, mideye vitamin olarak destek verecekse, her türlü ilaç orucu bozar

Soru: Kadın hastalıkları doktoruna muayene olmak orucu bozar mı?

Cevap: Hayır bozmaz.

Soru: Karı koca şeytana uyar da, oruçluyken (ramazan orucu) cima ederlerse ne gerekir?

Cevap: Her ikisi de, ramazan ayından sonra kefareti orucu tutarlar.

Soru: Hac mevsiminde, bir kadın regl durumunu iğne

ile ertelese hacı zayi olur mu?

Cevap: Hayır, hacı zayi olmaz.

Soru: Bir kadın yalnız olarak hacca gidebilir mi?

Cevap: Bugün kimse tek başına gitmiyor, hacca kafi-
leyle gidiliyor. Neden caiz olmasın?

Soru: Bir kadının hali vakti olduğu halde, kocası ona
Hacca gitme izni vermiyorsa kadın kocasını dinlemek zo-
runda mıdır?

Cevap: Hayır, farzlarda hiç kimse kimseyi (olumsuz
yönde) dinlemek zorunda değildir.

Soru: Hacda zemzem suyu içmek şart mıdır?

Cevap: Hayır, zemzem suyu kutsal değildir, içilmese
de olur. İçmek sevaptır diye bir delil yoktur.

İmtihan Soruları

- 1) Orucun farzı kaç?
- 2) Orucu bozmayan şeyler nelerdir?
- 3) Oruç keffareti ne demektir?
- 4) Orucun kaç kısmı vardır?
- 5) Orucun müstehapları kaçtır?
- 6) Oruç tutmamayı mübah kılan özürler nelerdir?
- 7) Haccın hükmü nedir?
- 8) Beytullah'ın isimlerinden üçünü sayar mısınız?
- 9) Haccın kabul olması için gereken şartlar nelerdir?
- 10) Haccın farzı kaçtır?
- 11) Hacca gidecek kişide aranan şartlar nelerdir?
- 12) Aklı olmayan zengine hac farz mıdır?
- 13) Bir kadın tek başına hacca gidebilir mi?
- 14) Hac, bir Müslümana ne zaman farz olur?

Bu soruların hepsine doğru cevap verdiyseniz, tek kelimeyle harikasınız. Zihninizin kapısı ilim öğrenmeye gayet açık. Sakın ilimsiz kalmayın, bunalırsınız. Çünkü hafif zekalılar ilimsiz yaşasalar bunalıma girmeyebilirler, ama sizin gibi bir beyin sahibi ilimsiz yaşayamaz.

Soruların sekiz, on veya on ikisine cevap verdiyseniz, siz de fena sayılmazsınız. Derse devam edin. Altı ile sekiz arası iseniz derse devam edin, ama daha sonra oruç ve hac bölümünü tekrar okuyun. Sadece beş doğru cevap verdiyseniz, lütfen oruç ve hac bahsine geri dönün.

Bu tavsiyeler, ders çalışan için geçerlidir. Kitabı yüzeysel olarak okuyanları bağlayıcı değildir.

"Bizden öncekilerin helâk
sebeplerinden tümü bizde
fazlasıyla var."

Fatma Kutoğlu

Zekatını vermeyenler,
büyük günah işlemiş olurlar.
Helâl paralarını kirletip
harama çevirirler,
ama dünyada helâk olurlar mı
olmazlar mı Allah bilir.
Ahirette helâk olacağını ise
aydınlar yoluyla biz de biliyoruz.

On Dokuzuncu Bölüm

ZEKAT

Zekat Bölüm Sözlüğü

- Zekat** : Zenginlerin malındaki fakirlerin hakkı olan para veya mal.
- İnfak** : Zekat harici, hesaplanmadan yapılan yardım.
- Nisap Miktarı**: 96 gram altın veya karşılığı para.
- Mükellef** : Zekat veren veya vermesi gereken kişi.
- Kameri yıl** : Hicri takvimle (Ay'a göre) hesap edilen yıl. Miladi takvimle hicri takvim arasındaki fark, hicri takvim Ay'a göre, miladi takvim Güneş'e göre hesaplanır.

(Not: Takvim, Hristiyan veya Müslümanların değil, onların buluşlarıdır.)

Konuyla ilgili kısa bir bilgi: Dünyanın hiçbir Hristiyan ülkesinde hicrî takvim kullanılmaz, ama Müslüman ülkelerin çoğu miladî takvim kullanır.

Dikkat

Zekatı vermeyen kişinin biriktirdiği para haram para-
dır.

Zekat

İslâm'da iki türlü yardımlaşma yöntemi vardır:

- a- Maddi yardım
- b- Manevi yardım

Manevî yardım, bir dosta ihtiyacı olanın bu ihtiyacını gidermek, hal hatır sormak, derdi olanın derdini dinleyip, ona teselli edici bilgiler vermek, insanlara güler yüz göstermek; yani karşımızdaki insan senin insanlığına güven vermeli, dostlarımız bize rağmen kendisini yalnız hissetmemelidir. Kardeşinin iyi yönüne sevinmesi, ona dua etmesi... vb. gibi. Bunlar, Müslümanın Müslümana veya komşuların Müslüman olmayan varsa ona çok kolay yoldan yapacağı yardımlardır. Ve kolay olmasına rağmen sevabı büyük ibadetlerdendir.

Maddi yardıma gelince;

Dört şekilde tanzim edilen maddi yardımlar, özetle şöyledir:

1- Zekat vermek

2- İnfak (Yetim ya da fakiri okutmak, ona odun kömür almak gibi yardımlar da bu maddeye girer.)

3- Okul, çeşme, hastane gibi yerler yaptırmak (Sadaka-i cariyeye)

4- Hastayı sırtında doktora götürmek veya altını almak, bir ihtiyaç sahibinin çamaşırını yıkamak, yolda ihtiyacı olduğunda yardım etmek ve benzeri insani ihtiyaçlar. Bunların hepsi ibadettir. Ve kişilere özgü bırakılmıştır. Hatta bir kıssa vardır, Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve selle-m)'in anlattığı. Özetle o kıssayı hatırlayalım (Buhari'de zikredilmiştir). Kıssa şöyledir:

"Bir adam, çölde susuz kalmış, neredeyse bayılacakmış ki, bir kuyuya rastlamış. Hemen kuyuya inmiş kana kana su içmiş. Kuyudan çıkmış bir de bakmış ki köpek susuzluktan toprağı yalıyor. Onun toprağı yaladığını gören adam tekrar kuyuya inmiş, çarıklarına su doldurup yukarı çıkmış köpeğe su vermiş. Bu iyiliğinden dolayı bütün günahları affolunmuş. Öte yandan bir başkası bir kediye günlerce odasına kapatmış, onu aç bırakmış. Kediye yaptığı zulüm yüzünden cehenneme girmesi şart olmuş."

Hangi canlı olursa olsun, bütün canlılara iyilik ibadettir. Bu konuyla ilgili olarak şu hadis-i şerifi ezberlersek iyi olur:

"Her ciğer sahibine yapılan iyilikte mükafat vardır."

Biz, hacmi sınırlı olan bu çalışmada, her konuya tefer-

ruatlı giremeyeceğimiz için, tekrar konumuz olan zekata dönüyoruz.

Zekat; toplumsal refahtır

Fakirin zenginin malındaki hakkı olan zekat, Müslümanların fakirlere ödemesi gereken servet vergisidir. Müslüman olmanın gereklerinden biri de zekat olduğu için, zekatını vermeyenler bunu çok iyi düşünmelidirler.

* * *

Zekat, diğer yardımlar gibi değildir. İslâm hukukunun uygulandığı devletlerde (Yasama, yürütme ve yargısı islâmî olan devlet İslâmî devletidir), zekatını vermeyenlerden zorla alınır.

Zekat, fakirlerin hakkıdır, devlet vergisi değildir. Devlet vergisi ayrı bir konudur. Fakat kendiliğinden zekatını vermeyenlerden İslâmî kuralları kabul eden devlet kendisi alır.

Zekat miktarı para ve maldan kırkta bir oranında tespit edilmiştir. Fakat denizden çıkarılan ürünler, çiftçilik ve ziraat ürünlerinden elde edilen mahsüllerin zekat oranı farklıdır. Zekat varlıklı olan kadın erkek herkese farzdır.

96 gram altını ya da 96 gramlık altın alacak kadar parası olanın zekat vermesi gerekiyor. *(Bu nisab miktarı 96 gram altın veya karşılığıdır. Bazı alimler bu miktarın 85 gram olduğunu söylemektedirler.)* Bu hassas dengede bir sosyal refah yerleşmektedir. Ne yazık ki, bu durum dünya insanının henüz tam olarak anlamadığı bir durumdur.

Bir kişi zekat vermeye küçük bir seviyeden başlıyor, zenginlik oranı büyüdükçe zekat oranı da büyüyor.

Bir örnek;

"Ben Müslümanım." diyen zenginler zekatını tam ver-se, Türkiye'de fakir kalmıyor. Her ülkenin hesabı ona göre yapılırsa düşünün İslâm'ın nimetleri ne güzel anlaşılacak? Zekat mühim ibadetlerden biridir.(1) Zekatın yok olduğu yerde, İslâmî duyarlılık da yok olmuştur. Tekrar hatırlayalım, İslâm'a ilk girişteki temel şartları: (Yani İslâm'ı yaşamanın 5 temeli)

- 1- Kelime-i Şehadet getirmek
- 2- Namaz kılmak
- 3- Oruç tutmak
- 4- Zekat vermek
- 5- Ömürde bir defa hacca gitmek

Gördüğümüz gibi İslâm'ın temel şartlarından biri olan zekat Kur'an'da 32 ayette zikredilmekte. İki yerde de zenginlerin malında fakirin hakkı olduğuna dair hükümler vardır.

(1) Not: Unutmayın, özellikle Türkiye'de zekat ve sadaka kasıtlı olarak Türkçeye çevrilmemiştir. Zira sadaka Arapçada yardım demekken şimdi Türkiye'de dilencilere verilen para olarak kavram değişikliğine uğramıştır. Bu yüzden, nice fakir ben "sadaka alman" diyor. Bir de şu var: Öğrenciye sadaka, yani yardım İslâm'ın emridir. Şimdi İslâm'ın yardımını öldürüp "Öğrenci bursunu" dirilttiler. Bu noktaya önemle dikkat çekmek istiyorum. (E.Ş.)

Zekatın lûgat manâsı:

Lûgatta iki bölümden oluşan anlamlara gelmektedir.

Birinci bölümdeki anlamları:

- a) Bereket
- b) Artış
- c) Temizlik
- d) Saflık
- e) Duruluk

İkinci bölümdeki anlamı:

a) Müslüman zenginlerin senede bir mallarının belli bir oranını fakirlere dağıtması şeklinde gerçekleştiren mâli ibadet. İslâmîyet'in beş temel şartından biri. (1)

Önemli Bir Ayrıntı

Zekat kelimesinin temizlik anlamına da geldiğini görüyoruz.

Bazılarında, "Zekat pis paradır, ancak başkasına verince temizlenir." şeklinde bir inanç var. Hatta bazı fakirlerin de, "Zekat pis paraymış, ben onu almam." dediklerine şahit oluyoruz.

(1) Büyük Türkçe Sözlük, Mehmet Doğan, 4. baskı, Birlik Yayınları / Ankara

Halbuki zekat kirlilik değil bilhassa temizlik, paklıktır. Bir insan fakirin hakkı olan kırkta bir bölümlük malını vermezse, o zaman onun parasının içinde kırkta bir bölümlük kısmı başkasına, yani fakirlere ait olduğu için onun parası kirlenir, yani zekat vermeyenin helal parasını kirlenmektedir. Helâl parasında haram olduğundan parasının paklığı gitmekte. Kirli olan para zekat değil, zekat verilmeyen paradır. Lütfen bu kısmı hafızamıza güzel yazalım.

Bu tür konular sohbetlerimize girmeli. Konuşmalarımız arasında yer yer bu tür bilgiler olmalı ki, sözlerimiz İslâmî bilgilerle süslenmiş olsun, insanlar bizimle yaptıkları konuşmalarından dolayı kârlı çıksınlar. Aksi halde, bizimle avamî sohbetler yapanlar arasında ne fark kalır?

Tekrar aynı konuya dönersek. Zekatın kendisi kirli para değildir, zekatını vermeyenin parası kirlenir. “Zekatın kelime anlamı: Artırma, çoğalma, arıtma ve berekettir.”(1)

Zekat Kimlere Farz

1- Zekat, maddi durumu zekat vermeye müsait olan her mükellefe (ibadetlerden sorumlu olana) farzdır. Kadın-erkek fark etmez. Mal kiminse, zekat verme mecburiyeti onundur.

(1) İlmi hal, 1. İman ve İbadetler, İlmi müşavere heyeti: Prof.

Dr. Hayreddin Karaman, Prof. Dr. Ali Bardakoğlu. Prof Dr. H. Yunus Apaydın Zekat Bahsi telifi Prof.Dr. Mehmet Erkal, sh 423, 2. baskı, Türkiye Diyanet Vakfı, 1999, İstanbul.

2- Varlıklı olduğu halde, çıldırması veya bunamış olanların zekatı onların velilerine aittir. Yani vekaletleri kimdeyse zekatlarını onlar verir. Tabi ki akli dengesi kaybolmuş veya bunamış olanların malından öder.

Zekat nasıl tespit edilir

Zekatı tespit için İslâm bir ölçü getirmiştir. Bir kişinin, asli ihtiyaçlarını temin ettikten sonra nisap miktarı altın veya karşılığı parası, gümüşü varsa o kişi zekat vermesi zorunludur. Vermezse parası kirli para sayılır.

Bir Müslüman düşünelim: Çocuğu evlenecek, arabası, evi yok. Bir başka malı yok, geliri yok; sadece 96 gram altını var. Ya da onun karşılığı parası, gümüşü. Bu insanın zekat vermesi gerekmiyor.

Bunu nereden anlıyoruz?

Birkaç delil sunalım:

Zekatın varlık sebebi zenginliktir. Ayırıcı vasıfta belirli bir miktar mala malik olan kimse zekat açısından zengin sayılır.

Zenginliğin ölçüsü sayılan miktarı ve alt sınırı “nisab” tabir edilir. Borcundan ve tabiî ihtiyaçlarından fazla nisab miktarı artıca mala sahip olan ve bu malının üzerinden bir kameri yıl geçen kimse zekat ödemekle mükellef olur.”⁽¹⁾

(1) İlmihal, 1. İman ve ibadetler, İlmi müşavere heyeti, Prof. Dr. Hayreddin Karaman, Prof. Dr. Ali Bardakoğlu. Prof. Dr. H. Yunus Apaydın. sh. 427, İsam vakfı, 2. baskı. 1999, İstanbul.

“Kesin bir şey var ki, o da zekatla mükellef olan kişinin zaruri ihtiyaçlarının yanı sıra, eşinin, sayıları ne olursa olsun çocuklarının, ana babasının nafakaları (geçimleri) ile yükümlü olduğu yakınlarının ihtiyaçları da kişinin zaruri ihtiyaçlarından sayılmaktadır. Bu şartı koşmakla İslâm Hukuku, asgari geçimin vergi dışı bırakılmasını isteyen modern vergi sisteminin verdiği sonuçlara asırlar öncesinde varmıştır.(1)

“... Buna göre nisab: Şer'an zengin sayılmanın sınırı ve ölçüsü demektir.

Nisab zenginlikte asgari sınır olup, azamîsi için bir ölçü yoktur.”

İslâm, nisab miktarını en alt çizgi olarak vermiş, üstü söylememiştir. Çok zenginlerin daha çok zekat vermeleri lazım. Fakat devlet, lâik devlet olduğu için, bu konularda kural koyamaz. İman eden kişi, devlet zorlaması olmasa da zekatını verir.

Bugün ülkemizde aç kalanlar var. Böylesi bir ortamda kişi zekattan sonra belki malının yarısını vermek zorundadır. İslâm, üreten yerden değil, üretilen üründen zekat aldığına göre bu vesileyle teşvik kredilerinin İslâm'daki yerini de anlamış oluyoruz. Çünkü “İslâm'da az olduğu halde gelişen her mala zekat vacip (farz) kılınmamıştır.” (2)

(1) İslâm Hukuku'nda Zekat, Dr. Yusuf El-Kardevi, cilt 1, sh. 160, Ter. İbrahim Sarmış, Kayhan Yayınları, 1999, İstanbul

(2) İslâm Hukuku'nda Zekat, Dr. Yusuf El-Kardavi, sh. 156, cilt 1, Kayhan Yayınları, 1984, İstanbul

Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in bazı mallardan zekat almamasının sebebini Prof. Dr. Yusuf El-Kardavi şöyle açıklıyor:

1- Bu malların gelişmesi azdır. Sahiplerine kolaylık ve (üvertime) teşvik olsun diye zekattan muaf tutmuştur.

2- Bu malların sahiplerinin vicdan ve imanlarına bırakmıştır.

Neden böyle yapılmıştır?

İslâm, hukuku önce bireyin kalbine yerleştirir. Ona zekatın ne kadar önemli olduğunu, zekat vermeyenlerin ne kadar günahkâr olduğunu anlatır. Sonra da bazı konularda onu kendi vicdanıyla baş başa bırakır. Çünkü onun öyle bir malı vardır ki, dışardan takiple o maldan ne kadar kâr yaptığı bilinemez.

Görünüm azdır. Ya gerçekten azsa, bu az maldan bir de zekat istenirse? O zaman bu insanlar bunalıma girmezler mi? Elbetteki girerler. İşte bunu herkesten iyi bilen Allah, şüpheli ve belirtsiz malların zekatını kişinin vicdanına bırakır.

İslâm literatüründe zekat da sadakadır. Yani yardımdır. Zihinlerimizi yanlışlardan arındırıp, sadakayı dilencilere verilen paradan ayırt edebilirsek, sadakanın değerini daha güzel anlarız.

Buraya kadar kısaca zekata değindik. Özetle şunları tespit ettik:

1- Zekat Müslümana farzdır.

2- Müslüman zekatını vermezse, helal parası kirlenir.

3- Zekat maddi ve manevi yardımdır. Zekat veren kişi, maddi yardımını fakirlere, manevi yardımını kendisine yapmış olur.

4- Zekat, İslâm'ın temel taşlarından biridir. Bu taş yeri-ne konmazsa yıkım büyük olur.

5- Aslı ihtiyacının haricinde nisab miktarı parası, altını v.s varsa, zekat öder, aksi taktirde ödemez.

6- Geliri bir aileye yetip yetmeyeceği belli olmayan mal-lardan Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) zekat alma-muş, onları vicdanları ve imanlarıyla başbaşa bırakmıştır.

7- Nisab miktarı çoğunluğun görüşüne göre ihtiyaç 96 gram altın veya karşılığıdır.

Zekat veren ve alanların dikkatine

Allah'ın en nefret ettiği insanların başında münafıklar gelir. Çünkü münafık inanmaz, inanıyormuş gibi görünür. Ameli kafirliği belgelerken, konuşurken İslâmî renge bü-rünür.

Ardından kibirli insan gelir...

Zenginin de fakirin de kibirlisi vardır.

Kibirli zengin, zekat verdiği kişiye nisbet yapmaktan tutun, onu küçük görmeye kadar her tavrı sergiler, kimi de sitem eder. Zekat verdiği kişi kendisine hürmet etsin, ilgi göstere, boyun eğsin ister. Bunlar olmayınca da "Ben ona zekat verdim, o benim şu işimi yapmıyor." der.

Halbuki heyhat! O zekat kul eline verilir, ama asıl veril-diği yer Allah'tır. İnsan Allah'a verilen bir şey için kula na-sıl sitem eder? Ona nasıl hava atar? Desinler için verilen ze-kat ve benzeri yardımlarda gösteriş, riya, hırs ve benzeri kö-tü hallerden birçok koku yayılır? Öncelikle Allah rızası için vermenin ne anlama geldiğini çok iyi anlamamız lazım.

Hangi zenginler zekat vermez

- 1- Dinsizler (Allah'a veya dinine inanmayan)
- 2- Müşrikler (Allah'a inanıp, dinin bir kısmına inanmayan)
- 3- Münafıklar (olduğundan farklı görünen)
- 4- Fasıklar (günah işlemekten çekinmeyen kişi, günahını ulu orta yapar hale gelmesi)
- 5- İncasında zekat olmayan dinlerin mensupları
- 6- Müslüman olduğu halde, cimriliğinden zekat vermeyen günahkâr.

Zekat almaktan kimler utanır?

- 1- Kendisini zengin gösteren kibirli fakirler
- 2- İslâm'ın ruhunu benimseyememiş ilimsiz yoksullar
- 3- Zenginken fakir duruma düşmüş olanlar
- 4- Zekat verenlerin küçümser bakışlarından ve tavırlarından yara alanlar

Zekat Kimlere Verilir

Öncelikle şunu çok iyi bilmeliyiz: Muhtaç akraba varsa önce akrabaya verilir.

Bu konuda ölçü şudur:

Zekat veren kişi, zekat verdiği kişiyi bakmakla mükellef olmayacak.

Zekat verilirken öncelikle şöyle sıralansa toplum açısın-

dan çok iyi olur: (1)

1- Fakir dullara

2- Hastası olan fakir aileye

3- İşsiz fakir erkeklere ve kadınlara

4- Herkes tarafından horlanan fakir yaşlılara

5- Parasızlıktan dolayı evlenemeyen fakir gençlere
(kız-erkek fark etmez.)

6- İflas etmiş borçlu kişilere

7- Borçlulara

8- Fakir yolculara

9- Fakir öğrencilere

10- Allah için çalışan herkese zekat verilirken insan onuru unutulmamalıdır. Hiç kimse zekat almak istemez.

Kendisine para verildiği için sevinir ihtiyaç sahibi, fakat bu mutlak bir mutluluk değildir. O sevinen yüzün bir yanında da hüznün vardır. Bu sebepten dolayı zekat veren kişi çok dikkatli vermelidir zekatını.

Zekat verirken

şu kurallara dikkat edilmeli:

1- Mümkünse zekatı herkesin içinde değil تنها bir yerde vermeli.

2- Zekatı verirken “Bunu sana değil, Allah’a veriyorum. Yani Allah için veriyorum.” demeli.

(1) Bu tavsiye kişiseldir, şer’î bir dayanağı yoktur. Sadece bir tavsiyedir.

3- Zekat verdiği kişiyi unutmali. Hiç kimseye "Ona zekat verdim." dememeli.

4- Zekat verdiği kişiden onun istemediği bir şeyi yapmasını istememelidir. Yapmak istemese de zekatın etkisinde kalabilir. Bu durumda iyi sonuç doğurmaz.

5- Daima, zekatı veya herhangi bir yardımı Allah'a verdiğini hatırlamalı. Bu konulardaki ayetlerden birkaçını kalbimize indirelim.

"Güzél söz ve bağışlama, eziyete dönüşen bir sadakadan daha hayırlıdır. Allah zengindir ve halimdir.

Ey mü'minler! Zekat dahil her türlü yardımları başa kakarak eziyete dönüştürüp boşa çıkarmayın (Hiç kimse sitem ettiği yardımdan dolayı sevap alamaz.)

Bu tutum, inanmadığı halde malını gösteriş için harcayan kişinin tutumudur." Bakara/263-264

Ayetten açık açık anlıyoruz ki, verdiğini başa kakan hiç vermemiş gibidir. Çünkü ayetin diliyle boşa gitmektedir.

Zengin verirken, fakir alırken İslâmî çizgiyi unutmayacak. Ayetten anlaşıldığına göre zengin, verirken gönülsüz davranmayacak, başa kakmayacak, aynı şekilde fakir de alırken ezilmeyecek, mahcubiyet duyması gerekmeyecek. Çünkü biri borcunu ödüyor, diğeri hakkını alıyor, alacağını tahsil ediyor. Başa kakmak ve mahcubiyet için hiçbir sebep kalmıyor.

Bu düzenleme bir anlamda toplumsal gerilim sigortası görevi görüyor.

"Hidayet ve müjde namaz kılan, zekat veren mü'minler içindir." Lokman/3-4

“Yazıklar olsun o müşriklere ki, onlar zekat vermezler ve ahireti de inkâr ederler.” Fussilet/6-7

Bu ayet için Prof. Dr. Mehmet Erkal şöyle bir açıklama getiriyor.(1) “Burada hem onların (müşriklerin) toplumdaki ihtiyaç sahibi kimseler için harcama yapmadığı, bencil davrandığı ifade edilmiş, hem de zekatın ve ahirete imanın mü'minlerin iki temel özelliği olduğunu vurgulamıştır.”

Kur'an'da ne hikmetse, iman ile beraber zekat ve namaz da zikrediliyor. Bu ayetlerden dolayı, kabul görmese de bazıları, “Namazını kılmayan, zekatını vermeyen de Müslüman mü'min değildir.” diyorlar. İnsan ister istemez düşünüyor. “Ya bunların dediği doğruysa!”

“.. Benim rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır. O rahmetimi gûnahtan sakınanlara, zekatını verenlere, ayetlerimize iman edenlere özel olarak lûtfedeceğim.” A'raf 156

İslâm binasında beş temelden biri olan zekat, zekat vermeyen zengini helak eder.

“Altın ve gümüş biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlar için acıklı azabı haber ver. O gün, biriktirdikleri, cehennem ateşinde kızdırılıp, zekat vermeyenlerin alınları, böğürleri, sırtları dağlanacak ve o esnada “İşte kendiniz için toplayıp sakladıklarınız. Haydi, şimdi acısını tadın bakalım.” Tevbel/34-35 denilecek.

“İslâm ekonomisinin eksenini olan zekatın en dikkate değer özelliği, zekatın İslâm'ın temel şartlarından sayılıp tek tek fertlerin vicdanlarına mal edilmiş olmasıdır. Devletle-

(1) İlmihal, 1. İman ve İbadetler Prof. Dr. Mehmet Erkal, 2. baskı sh.

rin yükledikleri vergilerden her ülkedeki vatandaşların kaçmaya çabaladıkları ve bu uğurda çeşitli muhasebe oyunları geliştirdikleri göz önünde bulundurulursa, zekatın bu yönü daha iyi anlaşılır.” (1)

Zarûri ihtiyaçlar

Zenginliğin nisâbı için itibar edilen malın senelik zarûri ihtiyaçlardan da artmış olması şart koşulmuştur. Zarûri ihtiyaçlar için sarf edilecek mallar nisaba dahil değildir.

- 1- Oturulacak olan ev
- 2- Ev eşyası
- 3- Binek, at, merkep, veya lüks olmayan normal otomobil
- 4- Köle, yahut hizmetçi için sarf edilecek paralar
- 5- Bir kimsenin hem kendisini, hem de çoluk çocuğunun bir senelik yiyecek ve giyecek masrafları
- 6- Sanatkârın kullandığı âletler, makine ve tezgâhlar fabrikalar
- 7- Ticarî maksat taşımayan kitaplar. Değeri ne kadar yüksek olursa olsun, kitap olarak kaldıkça zekâtтан muaf tır. İhtiyaçtan fazla kitaplar nisaba girerse de bunlara zekât vermek gerekmez.

(1) İlmihal, 1. İman ve İbadetler, Sh. 426, İsam, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul, 1999

* Bu sayılan mallar ve harcamalar, sene sonunda hesap edilerek zekâtтан çıkarılır. Geride kalanların değeri nereye ulaşırsa o kadarının zekâtı verilir. Eğer artan mallar nisap miktarına ulaşmıyorsa zekâta tâbi değildir.

1- Altının Nisâbı: (Zekat verme ölçüsü)

Altın üzerinde zengin sayılmanın ölçüsü 20 miskaldır. Bir miskal (4.8) gram altına denir. 20 miskalin değerini bulmak için onu (4.8) ile çarpınca netice çıkar. $4.8 \times 20 = 96$ gram. Şu halde ihtiyaç dışı 96 gram altını bulunan bir kimse altın üzerinde zengin sayılır. Bunun 2.4 gramını yahut bu kadar altının değerini zekât olarak ödemek gerekir.

2- Gümüşün Nisâbı:

Gümüş üzerinde zengin sayılmanın ölçüsü ise 200 dirhemdir. Bir dirhem (3.2) gramdır. Bunu 200 ile çarparsak $3.2 \times 200 = 640$ gram eder. 640 gram gümüşün $1/40$ 'ı 16 gram gümüş eder. 640 gram gümüşe sahip olanın da bu 16 gram kadar gümüşü, yahut piyasadaki değerini ödemesi gerekir.

3- Sığırların Nisâbı

Sığır üzerinde zengin olmanın asgarî ölçüsü 30'dur. Sene-lik ihtiyaçtan fazla bu kadar sığırı olan Müslümanın iki yaşına basan bir dana vermesi gerekir.

* Sığırlar kırka ulaşırsa bunlardan üç yaşına basan orta derecede bir sığır vermek icab eder.

Zekat hususunda mandalar sığır gibidir.

• 4- Koyun Nisâbı:

Koyun cinsinden zengin sayılmak için en az senelik ihtiyaçtan fazla 40 koyuna sahip olmak gerekir.

* Kırk koyundan azında zekât yoktur. Sâime (meralarda yayılıp üzerinden bir sene geçmiş) kırk koyun üzerinden bir yıl geçince bir koyun zekât verilir. Yüz yirmi taneye kadar (120 dahil) böyle devam eder.

5- Atların Zekâtı:

Erkek ve dişi karışık olmak şartı ile meralarda otlatılıp üzerinden bir sene geçmiş bulunan atların zekâtı vardır. Bu şekilde atlara sahip olan kimse, dilerse her ata karşılık bir dinar (altın) zekât verir, dilerse bu hayvanları kıymetlendirerek kırkta birini (%2.5) verir.

* Ticaret için olmadıkça, katır ve eşeklerin de zekâtı yoktur.

6- Ticaret Mallarının Zekâtı:

Hangi mallar olursa olsun, ticaret maksadı ile elde bulundurulursa onlardan dolayı zekât vermek gerekir. Ancak bunlar için tâyin edilmiş ayrı bir nisab yoktur. Ticaret mallarının nisabı, gümüş ve altının nisabına göre ayarlanır. Fakat, bunlardan hangisinin değeri daha yüksek ise ona göre hesabı yapılır. Eğer ticarî eşyanın değeri bu nisaba ulaşırsa zekâtı sene sonunda verilir. ancak her bir malın üzerinden bir yıl geçmesi şartı yoktur. Yılda bir eldeki tüm ticari mal bir malmış gibi değerlendirilir. İçinde 2 yıllık mal da, bir aylık mal da olabilir.

* Ticaret malları, altın, gümüş ve diğer paralar, nisabı doldurmakta birbirine ilâve edilerek hesap edilirler.

* Senet ve bonoların hepsi, alacak veya borç hükmündedir. Onların zekâtı alacakların zekâtına göre verilir.

7- Definelerin Zekâtı:

Define, toprak altında gömülü bulunan altın, gümüş, para ve eşyaya denir. Bunları bulan kimse bulduğu malların beşte birini vermek zorundadır.

8- Madenlerin Zekâtı:

Toprak altında bulunan maden kaynakları da zekâta tâbidir. arazisi içinde böyle bir maden bulunan kimse, eğer madenini çıkarmasına müsaade edilmişse, çıkan kısmın beşte birini ham madde halinde vermek mecburiyetindedir.

9- Zinet Eşyasının Zekâtı:

Kadınların süs için taktıkları zinet eşyası ile, yine süs olarak bulundurulmuş gümüş ve altın tabak, eşya ve benzeri maddeler de kırta bir (1/40) hesabı ile zekâta tabidir.

* Bir kadının (96) grama kadar kullandığı ve takındığı altından, (640) grama kadar kullandığı gümüş eşyadan zekât vermesi gerekmez. Altını (96) grama ve daha fazla olursa, gümüş de (640) gram ve daha fazlaya ulaşır her ikisini de paraya çevirmek suretiyle zekât ödemek mecburiyetindedir. Aynı zamanda hem fitre, hem de kurbanla da mükelleftir. Altın, gümüş ve nakit birleştirilerek nisabı doldurulursa, yine zekât vermek gerekir.

Özet

- 1- Allah zekat vermeyen kullara cehennem cezası veriyor.
- 2- Zekatı verilmeyen altın, gümüş ve paralar cehennemde insana yapıştırılacak.
- 3- Zekat, İslâm ekonomi sisteminin en önemli unsurudur.
- 4- Zekat veren sitem ederse verdiği zekat veya yardımlar hiç verilmemiş gibi boşa gidiyor.
- 5- Zekat Kur'an'da namazla ve imanla beraber anılıyor.

Önemli detaylar

* Zekat veren insan, karşı tarafa “Bu zekattır.” demek zorunda değildir. “Bunu senin için ayırdım.” diyebilir.

* Fakir olması kaydıyla kadın kocasına zekat verebilir.

* Erkek kardeşler birbirlerine zekat verdiği gibi, kız kardeşler de erkek kardeşlerine zekat verebilirler.

* Erkek kardeş kız kardeşlerine ablalarına zekat vermez. Çünkü onlar ihtiyaç sahibi ise, erkek kardeş veya kardeşler onlara bakmak zorundadır.

* Damada ve geline zekat verilebilir.

* Görümcelere zekat verilir (kayınlar dahil).

* Gelin veya damat, kaynanasına kaynatasına zekat verebilir.

* Kişi üvey evladına zekat verebilir.

Zekat nereye verilmez?

- * Cami yapımına
- * Köprü yapımına
- * Yol, su yapımına
- * Kur'an kursu binası yapımına

Bunlar normal yardımlarla yapılmalı. Çünkü, zekat sadece fakirin, ihtiyaç sahibi kişinin hakkıdır.

Zekat hakkında özel tavsiye

Zekat konusu başlı başına bir tahsil konusudur. Bizim bahçemizin içine bütün konuları sığdırmamız mümkün değildir. O yüzden zekat hakkında sizlere kitap tavsiye ediyorum. Daha geniş bilgi istiyorsanız şu eserlere müracaat edebilirsiniz.

1- İslâm Hukuku'nda Zekat

Dr. Yusuf El-Kardavi, 2. cilt, Kayhan Yayınları, İstanbul 1999

2- İslâm'da Zekat Müessesesi

Yunus Vehbi Yavuz

Bahsettiğimiz kitaplar, zekatın her yönünü madde madde işlemiş. Bizde zekatın her boyutunu buraya nakletsek, tahmin edileceği gibi bu çalışmayı on ciltle bile bitiremeyiz. Halbuki, bizim bu çalışmadaki gayemiz olayların ruhunu yazmak ve ilimde basamakları beraber çıkarmaktır.

Kısa Kısa

* Hiç kimse, zekat verdiği kişiden özel ilgi beklememelidir. Zira o zekatı fakire veren, kendisi değil Allah'tır ve fakire ait olan parayı vermektedir. Aslen kendisinin olmayan parayı sahibine veren durumundadır. Zaten zekatını verdiği için parası helâl hükmüne girmektedir. Aksi olsa parası haram para olacaktır.

* Birine verdiğiniz zekatı, isim vererek başkalarına söylemeyiniz.

* Şahit olduğum sevimsiz bir olayı sizlere aktarmak istiyorum:

Misafir olduğum evde iki çocuk kavga ettiler. Biri ağlıyor, meğer öteki onu dövmüş.

Ağlayan çocuk, o kadar insanın içinde annesine gelip ağlamasını sürdürürken, tenbihlerini arka arkaya sıraladı.

— Görüyorsun değil mi anne? F... beni dövdü. Sakın onlara bir daha zekat verme. Haram olsun paramız.

Hırsını alamayan çocuk devam etti.

— Onlardan zekatı geri al anne, hadi geri al.

Zekat alan anneyi aradı gözlerim, orada bulunan kadınlara göz gezdirdiğimde annenin kim olduğunu anlamakta gecikmedim. Çünkü kadınların içinde sadece bir kadın vardı yüzü birdenbire solan ve gözleri dolan...

Zekat veren kadın da mahzun olmuştu. Ama iki kadının arasında yine de fark vardı ve bu fark çok sırtıyordu.

Zekat veren kadın çocuğunu dövmeğe başlayınca, hemen müdahale edip cevap verdim;

— Eğer öyle bir yeteneğin varsa, lütfen kendini döv.

* * *

İmtihan Soruları

- 1) Zekat kimlere farzdır?
 - 2) Hangi zenginler zekat vermez?
 - 3) Zekat kimlere verilir?
 - 4) Nereye verilmez?
 - 5) Zekat nedir?
 - 6) Zekat malın kaçta kaçıdır?
 - 7) Zekatla yardımın (sadaka) arasındaki fark nedir?
 - 8) Zekat kimin hakkıdır?
 - 9) Baba oğluna zekat verebilir mi?
 - 10) Erkek kardeş, kız kardeşine zekat verebilir mi?
 - 11) Kız kardeş, erkek kardeşine zekat verebilir mi?
- Soruların hepsini bildinizse tebrikler...

Bundan sonraki derslere geçebilmek için en az 7 cevabı doğru vermelisiniz. Şayet cevabınız 7'den az ise, lütfen geri dönüp zekat bahsine tekrar çalışınız.

Ara Not:

Değerli okuyucularım,

Önce sorayım kitap nasıl gidiyor? Kitaptan memnun musunuz? Dilerim Allah'tan, memnunsunuzdur.

* * *

Bölüm sözlüklerini dikkatlice ezberliyor musunuz?

Ahlak sadece
ahlaklı insanların
kabul ettiği bir
erdemdir.

Yirminci Bölüm

AHLÂK

Ahlâk Bölüm Sözlüğü

- Kur'an Ahlâkı** : Allah'ın istediği gibi güzel huylu yaşamak.
- Gıybet** : Birinin arkasından onun hoşlanmayacağı sözleri söylemek, birini çekiştirmek.
- Dedikodu** : Birinin söylediği sırrı veya her hangi bir sözü başkasına aktarmak
- Huy** : Ahlâk, karakter.
- Hayâ** : Utanma duygusu.
- İffet** : Namus duygusu, şehvetin egemenliğine teslim olmama hali.
- İzzet** : 1. Yücelik, büyüklük, erdem, fazilet. 2. Şeref, haysiyet.

İslâm'da Ahlâk

İslâm'da ahlâkın yedi önemli noktası:

1) İslâm ahlâkı insani değerleri korur.

Teorik değil pratiktir. Bu, tartışma kabul etmez bir gerçektir.

2) İnsanın, dünya ve ahiretteki çizgisine götürmeyi hedefler.

3) İslâm ahlâkında hüküm, sadece Allah'a aittir.

4) İslâm, ahlâki bir kural koyarken, tüm toplumun menfaatını gözetir. Hitap umumîdir.

5) İslâm dengeye davet eder. Buhari'de geçen bir hadiste âlemlere rahmet olarak gönderilmiş Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), şöyle buyuruyor: "Senin üzerinde Rabbinin hakkı var... Kendi üzerinde kendinin hakkı var... Ve ailenin hakkı var. Her hak sahibine hakkını ver."

6) İslâm ahlâkı her işte Allah'ın hakkına riayet eder.

7) İslâm'da doğruluk ölçüsü, çoğunluğun görüşü değildir. Maide Suresi 100. ayette "De ki, pis ve temiz eşit olmaz. Pis, çokluğun hoşuna gitse de." buyrulmaktadır. Ne kadar çoğunluk olursa olsun yanlış, çoğunluk istedi veya sevdi diye doğru kabul edilemez, iki yanlıştan bir doğru çıkamayacağı gibi.

Ahlâk ibadetle beslenir

İbadet üç şekilde olur:

Fıkıh kitapları ibadetin üç şekilde olduğunu belirtir.

1) Sırf bedenle yapılan ibadetler (namaz, oruç gibi)

2) Maddi imkanlarla yapılan ibadetler, (zekat vermek, kurban kesmek, ağaç dikmek, okul yaptırmak vb. gibi.)

3) Maddi imkan ile beden gücünün birleşimiyle yapılan ibadetler (hacca gitmek, cihad etmek, insanlara yardım etmek, yoksul zengin ayırt etmeksizin hastayı ziyaret etmek, madden de yardımcı olmak ve bunlar gibi.)

4) Güzel ahlâk yoluyla da ibadet olur.

Ne yazık ki, bazı insanlar sadece zenginleri, şöhretli olan politikacıları ziyaret eder de, bir fakirin kapısını açmazlar.(1)

(1) Dr. Mahmud Hammad'ın Çağdaş Fikir Akımları'ndan, Mehmet Dikmen'in İslâm İlmihali'nden ve A. Hamdi Akseki'nin İslâm adlı kitabından yararlanılmıştır.

Ahlâki Hükümler de Bilgiyle Yaşar

“Ahlâki hükümlerin uygulanması ahlâktır. Beş duyu organımızdan önce, ahlâkın kalben, ruhen kabul görmesi gerekir. Ahlâki hükümler, kalbi ve hissi duygulara tesir eder. Ahlâkın güzelleşmesine sebep olan etken, vicdanın terbiyesine ait bulunan hükümlerdir. “Yalan söylemeyiniz, kimseyi kıskanmayınız, komşularınızı incitmeyiniz, birbirinizle hoş geçininiz, herkese iyilik ediniz, tatlı sözlü, güler yüzlü olunuz...” gibi(1) erdemler, ahlâki hükümlerdir.

Buraya kadar İslâm dininin koymuş olduğu hükümlerin üç bölümden ibaret olduğunu gördük.(2)

Dikkat edilirse burası çok önemlidir, inanç ve ibadetler bölümüne ahlâkın da yerleşmiş olduğunu görüyoruz. Demek ki, ahlâk değişebilir.

Tevekkeli değil, bazı insanlar vardır, İslâm’a iman ederler, ibadetlerini de çok güzel bir dikkatle yerine getirirler; ama o insanlar çevresinde hiç mi hiç sevilmezler. Hatta onun ibadet etmesi bile etrafındaki insanları sinirlendirir. Çünkü, onların ahlâkları güzel değildir. Halbuki İslâmî hükümler içinde iman ve ibadetin ardından güzel ahlâk gelmektedir. Bir insan ne kadar ibadet ederse etsin, güzel ahlâkı yoksa onu kimse sevmez.

(1) İslâm Dini A. Hamdi Akseki Ahlâki Hükümler Bahsi.

(2) Bakınız, A.g. eserin ilgili hükmü.

Çevremizde ya da, çocukluk günlerimizde bunun örneklerini görmüşüzdür. İşin üzücü tarafı, İslâm, kötü ahlâklı olan bu insanlara “ahlâksız” hükmünü verirken, bazı istismarcılar kitap ve filmlerinde, hikaye ve fotoğraflarında daima kötü ahlâklı bir insanı en önemli kariyer olan “imamlık” makamına oturturlar. Bu kötü ahlâklı adamlar İslâm'ın güzel ahlâkını yok edeceklerini sanırlar. Güzel ahlâkı iman gereği olarak gören bir dine, nasıl olur da kötü ahlâkı yamamaya çalışırlar? Sorunun cevabı gayet basit, ya gördükleri kötü ahlâklı insanlar yüzünden İslâm'ı tanıyamadılar ya da bunları kasıtlı olarak yapıyorlar.

Öyle tuhaf bir dünyada yaşıyoruz ki, her Müslümana sanki o kişi İslâm'ın ta kendisiymiş gibi bakılıyor. Bu yüzden, güzel ahlâklı olmayan Müslümanlar İslâm'a zarar veriyorlar. Aslında ibadetlerini Allah'ın dediği gibi yerine getirenlerde kötü ahlâk olmaz.

Kötü ahlâklı insanların bazı özellikleri:

Doyumsuz olurlar. Kötü huylu ve kıskanç olurlar. Bu insanlar eğer çok güçlü bir imana sahip değillerse, dinsizken nasıl ahlâka sahip idiyse, dinden sonra da aynı ahlâklarını sürdürürler. Eğer çok güçlü iman sahibi değillerse bu insanlar, hem kendilerine hem de çevrelerine dünyayı zindan ederler. Her yerde ve her şeyde en üstün olma yarışındadırlar... Kendilerinden başkasına öne geçme imkanı vermek istemezler... İşlerine geldiğinde, nefret ettikleri insanı göklere çıkarmakta bir sakınca görmezler.. Sonra yine yerden yere vururlar. Bir de bunlar dindar görünümünde-

lerse işimiz daha da zorlaşmaktadır. Bu tip insanları görenler, kötü niyetli iseler, bu insanın suçunu ya bütün Müslümanlara, ya da dine mâl etmektedirler.

Kompleksinden dolayı bir türlü kendisi olamayan bu tipler, kimi kıskanırlarsa, o insanın yerinde olmak için her türlü entrikaya başvururlar. Ve kıskandıkları insanı kötülererek veya ona iftira ederek insanların gözünden düşürmeye çalışırlar. Bunu yaparken daima kendileri kaybeder, ama bunu anlayamazlar. Fesatlıkları anlayışlarını yok eder.

Kötü insanın dostu yoktur. Ne ona güvenen vardır, ne de o kimseye güvenir.. Zaten kötünün en göze çarpan özelliği, o hep kimsesizdir. İçten bir dostu yoktur, zengin ise hep dıştan dostlar vardır etrafında... Kiminin ise dıştan dostları bile bulunmaz.

Kötü huylu insanlar, ticaretle de kötü huyludur, öğreniyken de kötüdür, öğretmenken de... Zaten kötü huylulara göre, bütün insanlar kötü, kendisi iyidir.

Kötü huylu insan, ailesinde en iyi kendisi bilinsin diye çevirmediği entrika kalmaz. Aynı şey bir sınıfta, bir iş yerinde de devam eder. En iyi kendisi olmak uğruna ne ahireti, ne de kul hakkını düşünür.

Fesadın dışı erkeği yoktur. Fesat fesattır. Toplumsal alanın her yerinde fesat insanların kanca taktığı birileri olacaktır. İyi niyetli insanlara da aynı mesafededirler. Fesat için karşısındakinin iyi niyetli, güzel huylu olması onu kıskanmaması için bir sebep değildir. Bilhassa, iyi niyetli insanlar fesat insan için daha büyük düşmandır. Bu kötü huylu insanların kıskanç olanları, başarılı insana da hiç tahammül edemezler. Bir örneğini Hazreti Yusuf (r.a.)'un

kıssasında da görüyoruz. Kardeşleri Hz. Yusuf (r.a)'u, babaları onu daha çok seviyor diye kıskandılar.

Velhasıl güzel ahlâklı olmayan insan, eğer ibadetlerini inanarak yapıyorsa, dinin üçte ikisini yaşamaktadır, diğer bölümü o insanda yoktur. Bundan en zararlı çıkan yine kendisi olacaktır.

Yollara tüküren, pis, cimri, merhametsizler ve insanları rahatsız eden her fiil sahibi, kötü huylu insanlar sınıfına girer.

Fakat İslâm'a teslim olurlarsa İslâm Dini kötü insanı bile insani özellikleri taşır hale getirir. İlim bunun için çok önemlidir.

Kur'an Ahlâkı

Toplumlara göre ahlâk kurallarının değiştiğini biliyoruz. Allah'ın kabul ettiği ahlâk ise Kur'an ahlâkıdır. Hz. Aişe (r.a) "Rasulûllah'ın ahlâkı Kur'an ahlâkıydı." derken, bunu ifade etmiştir. Bundan bize de pay düşmektedir. Rasulûllah kadar güçlü olamasa da, demek ki, Müslümanlar Kur'an ahlâkında olabilirler.

"Eğer, insanlar, iman edip gerekli olan takvayı yaşasalardı, yerin ve göklerin bereket kapılarını biz onlara, elbette açardık!" A'raf/96

Güzel ahlâkın içerdiği her tür güzel sıfatta ferdin ve

toplumun kurtuluşu vardır. Güzel ahlâk, fertler ve toplumlar arası sağlam ilişkilerin ilk sebebidir. Ancak bu şekilde toplumda kardeşlik ve sevgi öncü olur.

Güzel ahlâk da, kötü ahlâk da kendisini çabuk ele verir. İmam Gazali'nin dediği gibi: "Ahlâk, kişinin düşünmeye ihtiyaç duymaksızın, kendisinden meydana gelen hareketlerin adıdır. Eğer, tavırlar güzelse güzel ahlâk çirkinse kötü ahlâk adını alır.

Ahlâk ilmi, İslâmî ilimlerden biridir. Ne yazık ki, bu ilmi çok güzel ifade eden, tasavvufu bile kendi aslından çıkarmaya çalışanlar var. Halbuki, ahlâk ilmi, kişinin kendisine ve kendi dışındakilerine karşı mesuliyetini anlatan ilimdir. Bunlar, ister insan ister hayvan, isterse tabiat olsun fark etmez. Güzel ahlâk İslâm'dan küçük bir parça değil, İslâm'ın bütünü içinde ruh ve temeldir.

Yüce Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurdu:

"Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."

Demek ki, insanlığın en büyük eksiği güzel ahlâktı ve bu da İslâm ile tamamlanmıştır. Sıra, o İslâm'daki güzel ahlâkı almaya, alınıp kavramaya gelmiştir.

İslâm Dini, öylesine mükemmel bir hüküm getirmektedir ki, Budizmden, Ateizme, Hristiyanlıktan Yahudiliğe kadar herkesin bu hüküm karşısında şapkasını çıkarmaması hemen hemen imkansızdır. O hüküm de şudur: "Kişi, kendi için istediği bir şeyi kardeşi için de istemedikçe gerçek mü'min değildir." Ve adaleti dinli dinsiz herkese uygulamayan da adaletli değildir.

Allah'a ve ahiret gününe iman eden komşusuna eziyet etmesin...

Ahlâk düzeltilmediği müddetçe iman tehlikededir. Allah'ın Rasulü (s.a.v) şöyle buyurmaktadır: "Emanete riayet etmeyenin imanı yoktur. Sözünde durmayanın da dini yoktur."(1)

Hayvan Hakları ve Güzel Ahlâk

İslâm'ın güzel ahlâka verdiği değer sonucunda, hayvanlar için de önemli haklar belirlenmiştir.

Hayvan haklarına riayet etmemenin sonucunda cehennem azabının olduğu belirlenmiştir.

Buhari ve Müslim'de bildirilen şu olay, düşünülmesi gereken bir olaydır:

Bir kadın kedisini odaya hapsetti. Ona yiyecek içecek vermedi. Hayvanı dışarı da salmadı ki, hayvan kendine yiyecek bulmasın. Bu kadın cehennemlik oldu ve peygamberimize gösterildi. Peygamberimiz (s.a.v) bunu şöyle ifade etti: "... Cennet bana yaklaştı o kadar yaklaştı ki, cesaret edebilseydim cennet salkımlarından koparıp size getirecektim. Cehennem de bana o kadar yaklaştı ki, orada bir kadın gördüm. Onu bir kedi tırmalayıp duruyordu. Bunun ne olduğunu sordum: "Bu kadın o kediyi açlıktan ölünceye kadar hapsetti. Ne ona yiyecek verdi ne de dışarıya saldı.' dediler." (2)

(1) Camiu's-Sağır, İmam Suyuti c. 2/198

(2) Sahih-i Buhari ve Tercemesi, mütercim: Mehmet Sofuoğlu
Örüken Yayınları, Cilt 2 Sh, 758, İstanbul 1987

İnsanın yaşama hakkı gibi onların da yaşama hakları vardır.

Hayvan sahibinin hayvana karşı vazifeleri

- 1) Hayvanın karnını doyurmak
- 2) Suyunu vermek
- 3) Ev hayvanıysa soğuktan korumak
- 4) Taşıyamayacağı yükü yüklememek
- 5) Dövmemek
- 6) Güzel davranmak
- 7) Eşleşme ihtiyacını giderecek imkan sağlamak

Hayvana zulmeden, kötü ahlâklı insan demektir. Ve gayret edilirse böyle bir insan bile düzelebilir. Fakat bunu önce kendisi istemelidir.

İnsan ahlâkı nasıl düzelir

İnsanın ahlâkını düzeltmeye yarayan unsurlar vardır. İnsanlığı terbiye etmek isteyenler şu kurallara riayet etmelidir:

- 1) Vaaz ve nasihatla, kötü ahlâkın sakıncalarının bildirilmesi gerekiyor.
- 2) Güzel örnekler gerekiyor.
- 3) Güzel ahlâklı arkadaşlar edinmek gerekiyor. Bu bağ-

lamda anne ve babaların, çocuklarının arkadaşlarına dikkat etmesini tavsiye ediyoruz.

4) Güzel ahlâklı çocukları ya da büyükleri, toplumda sık sık örnek göstermek gerekiyor. Fakat anne baba, bu övgüsünü, "Falanca senden daha iyi." diyerek yapmamalıdır.

5) Kişilerin dikkatini güzel ahlâka çekmek için duyarlı olmak şarttır.

Sevdirici tavırlarla nasihat etmeyi ihmal etmemek gerekir. Dinin, nasihata çok önem vermesindendir ki, ateist (Allah'ı kabul edip dini kabul etmeyen) düşünce sahipleri, nasihatı küçümsemekte, nasihat edenlere karşı bir antipatik bakış geliştirmeye gayret göstermektedirler.

Bazı "entel takılan" Müslümanlar da vaaz türünü küçümserler.

Halbuki, nasihat İslâm'ın temel prensiplerinden biridir.

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem "Din nasihattır." diye buyurunca, ashabından biri sordu:

— Ya Rasûlallah, kim nasihat eder?

Efendimiz (s.a.v) iki cihan serveri cevap verdi:

— Allah nasihat eder... Kitabı nasihat eder... Peygamber nasihat eder... Ve bütün mü'minler nasihat eder.(1)

Cerir bin Abdullah şöyle diyor:

— Ben İslâm üzerine Rasûlullah'a biat etmeye gittim. Biatımı, insanlara nasihat etmem şartıyla kabul etti.(2)

(1) Buhari, Cilt 1, İman Bahsi

(2) Buhari

Allah'a Şükür de Güzel Ahlâktandır.

“Yemin olsun ki biz, Lokman’a Allah’a şükretsin diye hikmet verdik. Kim şükrederse kendi için şükreder. Nankörlük eden de bilsin ki Allah onun şükrüne muhtaç değildir. Ve Allah hamde layıktır.” Lokman/12-13

Güzel ahlâk da taklitle elde edilebilir. İnsanlar, her zaman birilerini taklit ederler. İyiyi taklit etmeyenler, kötüyü taklit ederler... Taklit, zamanla ahlâk haline gelir ve kişide yerleşir.

Eğer, kendimiz güzel ahlâklı değilsek, güzel ahlâklıları taklit edelim... Birçok insan, taklitten hakikata ulaşmıştır.

Vaaz ve nasihat insanı terbiye etmeye yarayan önemli bir etkindir.

İnsanları vaaz ve nasihatla terbiye etmeye onlar küçükken başlamalı. Zira, güzel ahlâk küçükken daha kolay hazmedilir.

Güzel Ahlâklı Arkadaş Edinmek

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesselem) iyi ve kötü arkadaş şu örneği vermiştir:

“İyi arkadaş, güzel koku satan gibidir. Onun yanına gittiğinde, ya o kokudan satın alırsın ya da o kokudan senin üzerine siner. Veya onun yanında sana güzel koku siner.

Kötü arkadaş körükçünün körüğü gibidir. Körükçünün yanına gittiğinde, ya seni ya da elbiseni yakar. Ya da hiç

yanmasan bile orda kötü koku alırsın, üzerine kötü koku siner.(1)

Arkadaşlık ve dostluk Allah rızası için gelişir ve devam ederse, Allah onu kabul eder. Ve bereketini gösterir.. Eğer dostluk ve arkadaşlık değersiz ve ucuz olursa, Allah o dostluğu kabul etmez... Allah bu durumdan hoşnut olmaz. Zuhruf Sûresinde şöyle buyurmaktadır; **“Allah’ın koyduğu sınırlara riayet edenlerin dostlukları hariç, o gün, dostlar birbirlerine düşman olacaklar.”** Zuhruf/67

(Kıyamet gününde Allah için dost ve arkadaş olanlara Allah seslenecek) **“Ey kullarım! Sizin bu günde korkmanız için hiçbir sebep yoktur.”** Zuhruf/68

İslâm dini, sosyal hayatla uzlet hayatını içiçe barındıran bir dindir. İnsanların bazen, insanlar arasında, kalsın yalnız kalması, manen Allah ile olduğunu hissetmesi lâzım ki, tefekkür zamanı olsun... Allah’a ne kadar zaman verdiğini düşünsün... Şu ölümlü dünyada ölümü unutup unutmadığını gözden geçirsın.

Ahirete hazırlık yapıp yapmadığını sorsun kendine

Hayırlı bir evlât mıdır, hayırlı bir ana baba mıdır, hayırlı bir eş midir, adaleti gözetten bir patron mudur, hakkıyla çalışan işçi midir? Bunların muhasebesini yapsın...

Bütün tefekkürlerden sonra da dostlarının kimler olduğunu sorsun kendi kendine... Dostları, liderleri arkadaşları kimler? Kimin safında dost ve arkadaşları... Arkadaşlık deyince, basite alınmamalıdır.. Arkadaşlık Allah’ın kuralına göre olmazsa, bunun bedeli ödenecektir.

"O gün, (mahşer günü,) zalim kişi (günaha sapmış kişi) ellerini ısırp şöyle der: Keske peygamberler yolundan gitseydim. Yazık bana! Keske falancayı dost edinmeseydim. Onları arkadaş edinmekten zarara uğradım. Kur'an bana geldiği halde o dost edindiğim beni Kur'an'dan sapırdı uzaklaştırdı.

Şeytan insanı, en çok, yardıma ihtiyacı duyulan anda yapayalnız ve yardımsız bırakmaktadır.

Purkan/27-28-29

Arkadaş seçimine çok önem vermek gerekir. Atasözünün "Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim." dediği gibi, insanlar kendisine benzeyeni arkadaş seçerler.

Bu konudaki hadis-i şerif dikkatle incelenmelidir.

"Kişi, arkadaşının dinini izlemeyin.
Kiminle arkadaş olduğuna iyi bakın."

(Tirmizi, 2, 31, 89)

(1) Kur'an Ahlâkından Bir Demet isimli eserden yararlanılmıştır. Tercime Şule Çakır Karahüseyinoğlu Dr. Muhce Galip Abdurrahman, Külliyyat-ı Benat 1994, Kahire.

Ahlâk ve cahiliye dönemi

Cahiliye döneminde İslâm ahlâkı olmadığı için sohbetlerde çıkar ve enaniyet hakimdi.

Günümüzde de cahiliye dönemini yaşayanlar mevcuttur.

Biz konumuz gereği cahiliye dönemine gidelim.

Cahiliye dönemi, insanlığın insanlıktan çıktığı devrenin adıdır.

Toplum Allah'a inanır, Allah'ın gönderdiği dine inanmazdı kendi istedikleri şekilde din uydurur, onu da ilah edindikleri önderlerin adına uygularlardı.

Gösteriş ve enaniyet duygusu, had safhadaydı. Onun içinde bu duyguları sohbetlerinde kendisini gösterirdi. Onların sohbetleri şu konuları içerirdi:

1) Soy-soplarıyla övünürler, en üstün insanların kendi kabilelerinden çıktığını söylerlerdi.

2) Savaşa teşvik eden konuşmalar ağırlıkta olurdu.

3) Yaranmak istediklerine övgü konuşmaları, toplumun ileri gelenlerine yaranmak uğruna yapılan sohbetler, yermeyi de içeriyor, yaranmak istedikleri kişiler kimleri seviyorsa onların aleyhinde oluyorlardı.

Müslüman bir tebliğci, yaranmak uğruna hiç kimseyi övemez, gerçekten Müslüman ise bunu yapamaz, yapıyorsa, değil Müslüman olmak; o, insan bile olamamış demektir... Bir insanın kürsüde, elinde Kur'an ile konuşması demek, mutlak dürüstlük demek olmalıdır. Ne yazık ki bazıların elindeki Kur'an o kişinin dürüstlüğüne delil demek

değildir... İman yolunda dürüstlüğün, yaşamanın ölçüleri vardır.

1) Allah'tan başkasına kulluk yapmamayı öğretmek

2) İnsanlığı taklitle yaşama duygusundan alıp kendi inancını korkusuzca yaşayacağı özgürlüğe götürmeyi hedefletecek fikirler sunmak

3) İnsanlığı, ahlâki ve psikolojik açıdan düzeltmeye çalışmak

4) Sosyal hayatı, insanlar arasında adaletin ve güvenin hakim olacağı şekilde düzeltmeye çalışmak... Kişisel özgürlüklerini ve toplumun haklarını korumaya çalışmak

5) Sapık fikirlerden toplumu korumak (1)

Şimdi, iki toplumun sohbet gayesine tekrar göz atalım. Birbirine hiç benzemediğini göreceğiz. İlginçtir, o günden günümüze kadar uzadı bu iki grup. Ne yazık ki, cahiliye ruhunu taşıyanlar bir ilerleme göstermezlerken, bazı Müslümanlar, her geçen gün daha tavizkâr oluyorlar..! Karşı fikre adaletle ve medenice davranmakla tavizin arasındaki farkı bilmeyenler var.

Yukarıda saydığımız konuları tekrar gözden geçirirsek, güzel ahlâkla bağlantısı olduğunu hemen fark ederiz. Ederiz, çünkü ahlâklı bir insan, kimseye yağcılık yapmaz, maddi zenginlikten veya yüksek kariyer sahibi olmaktan dolayı kasılmaz. Savaşa teşvik etmez. Soy ve ırk üstünlüğü aramaz.

(1) A.g. eserden alınmıştır.

Ahlâkı bozan etken: Gıybet

Rasulûllah (s.a.v) buyurdu:

– Gıybet, kardeşinin hoşuna gitmeyeceği şekilde ondan bahsetmendir.

Sordular:

– Ya Rasulûllah ! O konu kardeşimizde varsa da yine gıybet mi olur?

– Varsa onu söylemeniz gıybettir. Yoksa iftira etmiş olursunuz, (1) buyurdu.

Bunlar ister bedeninde, ister dilinde, ister dünyasında, ister dini yaşantısında, ister hareketinde, ister yüz mimiklerinde olsun veya anne babanın evlâdına karşı yaptığı gıybet olsun fark etmez. İşaret veya ima ile de olsa, yine gıybettir. Eğer, insanlar bu kötülüğü yapmazlarsa, herkes birbirinden emin olur.

Gıybet edenlerin çok acele tevbe etmesi gerekir. Aksi halde ahirette bedelinin çok büyük olacağı bildirilmektedir.

Ayet-i kerimede Allah emrediyor: “... Kiminizde kiminizi arkasından çekiştirmesin. Sizden herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah’tan korkun. Allah tevbeleri kabul eden ve merhametli olandır.” Hucurat/12

Gıybet ederek kardeşinin etini soyup onun iskeletini çıkarmış, onu çirkinleştirmiş oluyorsun. Burada çok önemli bir ikaz var. İman edenler dikkat!

“Hakkında bilgi sahibi olmadığın konunun peşine düşme! Kulak, göz, kalp hepsinden insan sorgulanacaktır.” İsrâ/36

Kişinin, gözü, kulağı, kalbi haramda kullanmaması Allah'ın emridir.

“İnsan, ağzından hangi sözü çıkarırsa, sağ ve soldaki melekler onu kaydeder.” Kaf/18, İnfitâr/11

Gıybet sebepleri

1) Öfkeyi tatmin etmek

2) Meclis arkadaşlarına uyum sağlamak

3) Kendini övebilmek için başkasını yermek

4) Kıskançlık... Başkasını başkasının gözünden düşürmek. Rasulûllah buyuruyor. “İman ile haset aynı kalpte barınamaz.” (İbn-i Hibban)

5) Vakit geçirmek ve can sıkıntısını gidermek

6) İnsanlara nefret ve kin duyan insanın herkeste bir hata bulup gıybet etme alışkanlığı

7) Kendisini herkesten üstün gören kişinin gıybetsiz yaşayamayacağını sanması

Gıybet olduğu halde

“Gıybet değildir” zannedilenler

Bu nokta çok önemlidir. Kişi hatasını bilmediği için, düzeltme ihtimali de çok zayıftır. Yaptığının gıybet olmadığını sananlar şunların arkasına sığınmaktadırlar:

1) “Ben onun yüzüne de bunu söylerim.” diye düşünmek

(Dikkat! Kişiler, bir hatanın kendisine söylenmesinden hoşlansa bile, aynı hatanın başkalarının yanında söylenmesinden rencide olurlar.)

2) Gıybet edeni dinleyen insanın “Aaa! öyle mi?” şeklindeki sorulu tasdikinden zevk almak

3) Kişiyi tahkir, alay etme amacıyla saygı sözleri kullanmak “Falan hanımefendi mi?” gibi

4) “O çocuktur, onun hakkında konuşulan gıybet olmaz diye düşünmek.” (Çocukların arkasından konuşulan olumsuz sözler de gıybettir.)

5) Herhangi bir kişinin hidayetine vesile olup onu kötülükten uzaklaştırdıktan sonra, onun önceki halini başkalarına anlatmak (“Bunlar yalan değil ki...” şeklinde savunma yapmak.)

6) Allah’a asi gelen kişinin gıybeti hakkındaki yanlışlığı. (“Fasığın gıybeti olmaz.” diyerek, ölçüler alt üst ediliyor. Hiç bir günahın gıybeti caiz değildir. Eğer caiz olsaydı, günahsız bir Müslüman yoktur, o halde her Müslümanın gıybeti yapılır, demek olurdu. O zaman her Müslümanın gıybetini yapmak caiz olacaktı. Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) “Gıybet, senin kardeşini onun hoşlanmayacağı türden anmandır.” buyuruyor. O halde senin kardeşin kimdir? İman etmişse, itaat eden de amelen isyan eden de kardeşin değil midir? (Dikkat! Ameli isyanla itikadi isyan aynı şey değildir.)

İsyan eden kardeşinin kanı ve malı helâl olmadığı gibi, ırzı da helâl değildir. (1)

(1) Irza geçmek demek, başkasının hakkına tecavüz etmek demektir. Tecavüzün çeşitleri vardır. Gıybet bunlardan biridir. (E. Ş.)

7) “Gıybet eden birini dinlemek günah değil.” zannı birçok insanı helaka götürmektedir.

Müslümanın Müslüman üzerindeki haklarından birisi, gıybeti edilen kardeşini savunmasıdır. Bu durumda gıybet eden kişi buna sinirlenecek olsa da insanlığın aleyhinde olan kişinin kızmasına değer verilmemesi gerekir... Zira, İslâm’a göre gıybet eden kişi değerli bir insan değildir. Ona değer verilmesi hata olur.

Sahabeden bir örnek

Rasul-i Ekrem “Ka’b bin Malik ne yapıyor?” diye sordu. Birisi “Kendini beğenme duygusu onu savaşa gelmekten alıkoymuştu.” dedi. Muaz bin Cebel ayağa kalkarak “Ne kadar kötü konuştun! Vallahi biz onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmiyoruz.”(1) dedi.

Buradan anlaşılıyor ki, onlar öyleydiler ve cahiliye devrini bu güzel ahlâkla değiştirdiler.

Şimdi sıra bizde asıl konu, asıl mesele biziz... Biz nasıl acaba?

Rasulûllah’ın sallallahu aleyhi ve sellem konuyla ilgili hassasiyeti:

Ashabına, “Malik ibn-i Dihşem nerede?” diye sordu. Birisi “O bir münafıktır; Allah ve Rasulünü sevmiyor.” dedi. Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) “Öyle söyleme. Görmüyor

(1) Buhari 8/86,93

musun? O, Kelime-i Şehadet getirmekle, “Allah’tan başka ilâh yoktur.” diyor. Ve bununla Allah’ın rızasını istiyor.”(1) cevabını verdi

Burada Kelime-i Şehadet getirenin arkasından konuşulamayacağını, âlemlere rahmet olarak gönderilenden öğreniyoruz. Ne mutlu bize. Onu tanıma şerefine nail olduk. Allah’a ne kadar şükretsek azdır.

Gıybeti Gıybet Olmaktan Çıkaran Sebepler

1) Zulme uğrama durumunda hakkını alabilmek için, o kişiye sözü geçen birine uğradığı zulmü anlatması

2) Kötülüğü değiştirme konusunda gücü yetenden yardım istemek (“Falan kişi şöyle şöyle hata yapıyor. Onu engeller misiniz?” demek gıybet değildir. Burada da, söylenilen kişinin kötülük yapan kişiye karşı yaptırım gücü olma mecburiyeti vardır. Aksi halde, kişi önüne gelene kötülük gördüğü kişiyi şikayet ederse, gıybet olur.)

3) Fetva istemek için meseleyi anlatmak. (Meselâ; Hz. Hind’in “Ya Rasulûllah! Kocam Ebu Sufyan cimri bir adamdır. Bana ve çocuğuma yetecek miktarda para vermiyor. Ondan gizlice aldığım müstesna...” diye söylemesi, Rasulûllah Efendimizin, “Size yetecek miktarı al, fazlasını alma” demesi ‘Onun gıybetini yapma’ (2) diye bir eleştiri getirmemesi, örnek gösteriliyor. Demek ki, fetva almak için konunun ehline dert anlatılır.

(1) Buhari 3/49, 50; Müslim 1/455

(2) Buhari ve Müslim

Burada önemli bir nokta var: Bazıları, bu hadis-i şerife sığınıp karısının veya kocasının hatasını herkese anlatmaktadır. Eşlerin birbirinden şikayet etmesi caizdir, amma şikayet edenin bir teselli, bir bilgi (fetva) için derdini belirli kişilere anlatırsa caizdir.)

4) Kişinin meşhur olmuş, kendisinin kabullendiği laka-bıyla çağırılması. (Sağır Osman, Kör Ali... gibi)

5) Fasiğin açıktan işlediği günahın giybeti olmaz. (Meselâ, meydanda içki içen adam için “O içki içiyor.” denmesi gibi. Gizli gizli içen birinin içtiğini görenin söylemesi caiz değildir. Fakat, içen ve evlenmek isteyen birinin içtiğini kız tarafı sorduğunda o kişi gizli bile içse söylemek caizdir.)

6) Müslümanları şerlinin şerrinden sakındırmak ve onlara nasihat etmek. (Meselâ hadis ravilerinin hayatlarını araştırıp nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu teşhir etmek. Evlilik için araştırma yapanın Allah için, çok kötü yönü söylemesi giybet değildir. Önemsiz (tevbe etmiş kişinin eski günahı gibi) konuları söylemenin de bir anlamı yok, ölçü güzel ayarlanmalıdır.)

Birinin giyabında konuşulurken, dikkat edilmesi gerekenler

1) Niyetinde kötülük olmaması, gizli bir gaye gütmemesi

2) Mümkünse şahsın ismini belirtmemesi... (Rasulullah Efendimiz: “Bazılarına ne oluyor ki, şöyle şöyle yapıyor?” derdi. Falanca yapıyor, demezdi.)

3) Olanı, şartlar uygunsa söylemesi

4) Bir olayı anlatmakta, faydasından çok zararının olmayacağından emin olması

Gıybetin acı veren neticeleri

1) Gıybet eden kişi Allah'ın gazabına uğrar.

2) Gıybet büyük günahlardandır, kul hakkını gerektirir. Çünkü, gıybetin bu dünyada had cezası yoktur.

3) Manen kardeşinin etini yemiş olur.

4) Gıybet edenin, orucu ve namazının sevabı, kalmaz.

İbadetle iki şey elde edilir: Birincisi Allah'ın emrini yerine getirmek, ikincisi sevap almaktır. Kişi görevi yerine getirirse de, gıybet yüzünden ayrıca aldığı sevabı alamaz, çünkü o sevabı gıybetini yaptığı insana verecek.

5) Gıybeti edilen kişi affetmedikçe, Allah o şahsı affetmez.

“İnsanlara çok zulmetmiş biri tevbe etse ve zulmettiği kişilerden helâllik alması mümkün değilse ne olacak? Bu insanların hiç şansı yok mu?” Denirse, tabii ki zulmettiği kişiye ulaşamayan kulun bu durumunu Allah görmektedir. Ahirette bir yol göstefir şüphesiz. Yeter ki pişmanlık gerçek olsun.

6) Kabir azabına uğrar.

7) Müslüman kardeşinin gıybetini yapan kimse, iyilikleri tükenmiş, hatalarla yüklü, iflas etmiş bir şekilde Allah'ın huzuruna çıkar.

Bir adamın yanında, kardeşinin gıybeti yapılıncaya gıybet edene şöyle der:

“– Sen Rumlarla savaştın mı?

– Hayır.

– Bir başka düşmanla savaştın mı?

– Hayır.

– Rumlar ve öteki düşmanlarına zarar verememişsin, onlar senden emin olmuş, ama kardeşin senden emin olmamış. Ona güvenilir dost olamamışsın.” cevabını vermiş.

(Burada Rumların konu edilmesi, o devirde Rumlarla savaş halinde olunmasından kaynaklansa gerektir.)

Güzel bir tavsiye

Üç şeyde aciz kalırsan, üç şeye dikkat et:

- 1) İyilik yapamıyorsan, kötülük yapmaktan sakın
- 2) İnsanlara faydalı olamıyorsan, onlara zarar verme
- 3) Oruç tutamıyorsan, gıybet ederek insanların etini yeme

Hız. Ömer (r.a)’in sözü:

“Allah’ı zikrediniz. Zira zikir şifadır.

İnsanları zikretmekten, gıybetten kaçının, zira o hastalıktır.”

“Beyni boş kalan gıybet eder, zira “Boş beyin şeytanın odasıdır.” (...?)

Hadis-i Şerif:

“Gerçek Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden ‘Bana kötülük gelmez.’ diye emin olduğu insandır.” (1)

Dili terbiye etmenin yolları

- 1) Allah'ı hakkıyla tanımak
- 2) Takva sahibi kullar için, cennetteki makamları anlatan ayetleri bilmek
- 3) Kabirdeki azabı ve nimetleri bilmek
- 4) Cehennem azabını anlatan ayet ve hadisleri bilmek
- 5) Ölümü sık sık hatırlamak ve kısa emelli olmak
- 6) Dili koruma hakkında gelen ayet ve hadisleri sık sık okumak
- 7) Bu konuda Allah'tan yardım dilemek, dua etmek
- 8) Gıybet yapmak istediği zaman susmayı tercih etmek
- 9) İbadetle meşgul olmak
- 10) Kıskançlığı kötüleyen hadisleri okumak
- 11) Yine de düzelmiyorsa, insanlardan uzaklaşmak

Dilin iki afeti vardır

Biri konuşma zamanı susmak, diğeri konuşmaması ge-

rektiği yerde konuşmaktır.

(1) Buhari

Hakkı konuşması gerektiği yerde susan, dilsiz şeytandır. Allah'a isyan etmiştir. Yağcı ve riyakârdır.

Susması gerektiği yerde konuşan da, cehalet içindedir.

Kötü huylar düzelir mi?

Kötü huylu insan kötü huyundan imtihan edilecek. Toplumumuzda kötü huylunun asla değişmeyeceğine inanılır. Bu doğru değildir. Değişmese, acımasız, putperest, cahil ve insanlıktan uzak olanlar cahileye dönemi insanları değişmezdi. Cahiliyet devrinde yetişen, kötülüğü insanlık zannedenler, İslâm ile değiştiler.

Cahiliye devrinde iman eden kötü insanlar değişti, çünkü o insanlar İslâm'ı bütün benliklerine giydiler. Akılları, kalpleri, ruhları, gözleri, gönülleri, elleri, ayakları İslâm'ın emrine göre hareket ediyordu.

Demek ki, İslâm'ı, her yönüyle benimseyen kötü huylular değişir. Değişmeyecek olsaydı, İslâm'ın gelmesi anlamsız olurdu.

**Kötü huylu insanların kötülükleri
unutması için sunlar gerekli:**

- 1) İman etmesi
- 2) Ahlaklı olması
- 3) İlim tahsil etmesi
- 4) Amel (ibadet) etmesi

Umulur ki, kötü huylu insan ilim tahsil ettikten sonra ilim aynasından kendisine bakar ve yanlışlarını görerek tevbe eder, Allah'a teslim olur. İçinden kötülük yapmak gelse bile Allah'ın rızası veya hatırı için yapmaz. Bunlar da değilse Allah'tan korktuğu için yapmaz. En kötü ahlâklı kişiler bile, Allah'a teslim olmakla ahlâkını düzeltir.

Bazı çevreler, gıybet bahsinin dini kitaplarda konu edilmesini ileri sürerek, "Demek ki, dindarlarda gıybet daha fazla; bizim derslerimizde, kitaplarımızda gıybet diye bir şey asla söz konusu olmaz." diyorlar.

Onlarda olmaz... Onlar gıybeti ele almazlar. Çünkü, birbirlerinin kuyusunu devamlı kazdıkları halde, hiç durmadan gıybet ettikleri halde, yaptıklarının günah olduğunu bile bilmezler. İnsana, dosta saygıları yoktur. Onlar kitaplarında bahsetmiyor diye kimse onlarda gıybet yoktur sanmasın.

Dinsiz insan güzel huylu olabilir mi?

Dinsiz biri veya başka bir dinden olan güzel huylu olabilir mi? Evet olabilir. Bu konuda ayet-i kerime var. Başka dinden olanların içinde de güzel huylular vardır. Hatta şey-

tana tapanlar içinde bile güzel huylu insanlar vardır. O kadar ki, bazı kötü huylu Müslümanlarla kıyaslanınca, insanları şaşırtacak durumlar meydana gelir.

Birisi küfür ehli ama güzel ahlâklı, birisi Müslüman olduğunu söylüyor ama kötü ahlâklı. Tabii ki, bir Müslüman kötü ahlâklı olmaz. Akıl buralarda şaşkın şaşkın dolaşmasın da ne yapsın? Şunu da hemen belirtelim: Allah'ın en sevdiği kul hem ibadetlerini yerine getiren hem de güzel ahlâklı olandır.

Bütün bu gerçeklere rağmen bir kişi, ahlâkı güzel olmasa da, Allah'tan korkarak ibadetlerini yerine getiriyor, kimseye kötülük yapmıyor, zekatını gününde ve tam veriyorsa, bu insan yine de Müslümandır. Çünkü bu insan, Allah'tan korkarak ibadetlerini yaptığı için kimsenin parasını gaspetmez, kimseye tecavüz etmez, ana baba katili olmaz, kimseye iftira etmez, yalancı şahitlik yapmaz. İbadetlerini düzgün düzgün yerine getirmesi, (özellikle namazını aksatmadan kılması, zekâtını vermesi) onun saydığımız büyük günahlardan kaçtığına delildir. Bununla beraber "Güzel huylu, ibadetini yerine getiren Müslüman büyük günah işlemez." demek istemiyoruz. Zira, canlı mahlûkların içinde şeytana veya nefesine uymayacak olanlar sadece meleklerdir.

Kısacası, bir kişinin ahlâkı güzel olmasa da eğer kimseye zulüm de etmiyorsa Allah'ın dinine iman etmiş olmasından dolayı, iman edenler hanesine girmektedir. Niceleri vardır; güzel huylu, fakat sarhoş, dine küfreden birini görüp, yaptığı küfrüne değil güzel huyuna dikkat çekerek, bu şahsın cami imamından daha üstün olduğunu söylerler. Bu tür ölçüsüz sözler, neyi nereye koyacağımızı bilmemekten kaynaklanır. Allah'a, dine küfreden insan ne kadar güzel ahlâklı olursa olsun güzel yönleri, küfretme çirkinliğini örtemez. Tevbe edenler müstesna.

Özetlersek; güzel ahlâk, dinimizin bir parçasıdır.

O yüzden; İlk devirlerde tasavvuf demek, güzel ahlâk demekti.

Ahlâklarını güzelleştirmek için tekkelerde adeta eritildi insan. Ne yazık ki, şimdi tasavvufun bu yönlerini unutanlar, şeyhlerini Allah'ı sevdiklerinden fazla sevmeyi tasavvufun gereğidir zannediyorlar.

Güzel ahlâk da kötü ahlâk da birer imtihan vesilesidir. İki ahlâkı da İslâmî ölçülerde yönlendirmek gerekiyor. İstenirse en kötü huyu bile düzeltir kişi, başaramayacak işlerden değildir bu.

Buraya kadar, İslâm'da güzel ahlâkın önemini vurguladık. Bir insanın huyu çok güzel olsa bile dine, imana küfrediyorsa, o insanın insanlar arasında sevilmesine rağmen, Allah indinde makbul olmadığını söyledik. Bazı insanlar buna itiraz ediyorlar. "Efendim, insanlar için o kadar iyi olan birisini, Allah neden sevmesin?"mış? Acaba neden sevmez? Bunu bir örnekle açıklamaya çalışalım.

Diyelim ki; sizin karşınızda iki insan var. Birisinin ahlâkı güzel değil, ama kimseyi öldürmüyor, çalmıyor, çırpıyor; ama size güveniyor, sizi iyi tanıyor, sizin sözlerinizi saygı duyuyor. Güzel ahlâklı olan ise size güvenmiyor. Her fırsatta size hakaret ediyor. Size saygısı olmaması bir yana, size saygı duyanları aşağılıyor. Fakat bu insan, sizden ve sizi sevenlerden başka herkes için çok güzel ahlâklı bir insan. Siz, size karşı saygısız, başkalarına karşı saygılı ve güzel ahlâkla muamele eden bu insanı sever misiniz? Ya da sorumu başka türlü sorayım: Bu iki insan örneğinden hangisini seversiniz? Lütfen, kendimize torpil yapmadan düşünelim... O zaman o insanı sevmeyeceğimizi anlarız. Biz bile bize hakaret edip, bizi sevenleri aşağılayan

sevmezken, yaradan kendisine hakaret edeni sever mi?

Allah'ında en makbul insan hem ibadetiyle
yerine getiren hem de ahlâkı güzel olan insandır.

Mesele burada bitti sanıyorum. Şu gerçeği yineleyelim. Dinsiz biri de güzel huylu olabilir, fakat Allah'ında makbul olabilmek için, sadece güzel huylu olmak yetmez...

Her şeye rağmen iki dinsizden güzel ahlâklı olanıyla komşu olmayı yeğleriz. Şunu da iyi biliriz ki; güzel ahlâklı dinsizin güzel ahlâkı dinsizlikten gelmez. O, yaratılıştaki güzel ahlâkını koruyarak büyümüştür, yani güzel ahlâk din kökenlidir. Kişiler bunu bilmesede, sonuçta Allah'a dayanır.

Sabır Güzel Ahlâktan Gelir Ama Neyin Adı Sabırdır?

Bazı yazılar hiçbir şey açıklamasa da akla soru takar, kimi zaman olumlu, kimi zaman olumsuz olur sorular. Ben bu yazımda hiçbir şey başaramasam bile bir soru işareti bırakmayı düşünüyorum.

Iraklıların çok güzel bir atasözü vardır. "En küçük sabır 40 yıldır." derler. Bizim atalarımızdan kalan söz de "Sabrın sonu selâmettir." şeklindedir. Bir atasözümüz daha var "Sabreden derviş muradına ermiş."

Iraklıların atasözü çok büyük sabrı küçümsemeyi öğretiyor. Iraklı bir kardeşimin "En küçük sabır 40 yıldır, Saddam'a sabrımız sona yaklaştı." sözüyle durum daha güzel anlaşıyor. Demek oluyor ki, 40 yıl mecazidir. Sabır burada yanlış değerlendiriliyor. Zalime 40 yıl sabretmenin adı

sabır değil, olsa olsa gaflettir. Ancak, gücü yetmeyenin 40 yıl sabredebilmesi gerçekten ibadettir.

Gelelim bizim atasözlerimizin kullanım alanlarına.

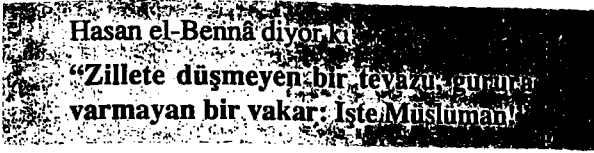
Nerde bir miskinlik varsa, orada sabır tavsiye ediliyor. 'Başını aç mı dedi biri, hemen açıyor ve kılıfını hazırlıyor, "Ne yapalım, sabrın sonu selâmettir." diyor. Halbuki yaptığı iş bir olaya sabretme işi değil, bilhassa sabırsızlıktır, elbette sabır olurdu, böylesine vahşet teklifi getirene karşı bilinçli direnme gösterilseydi... Sen istenileni hemen yapacaksın, sonra da bunun adına sabır diyeceksin, işte sabrı anlamamak, bunun adıdır.

O halde "Sabreden derviş muradına ermiş." ne demek? Bunu açıklayalım. Bu söz tekke kültüründen kalma bir sözdür. Allah yolundan sapmayan, her türlü çileye rağmen yine de ibadetlerini aksatmayanlar kastedilir. Çileyi görünce, Allah'ın emrini bırakanlar kastedilmez.

Kısacası, sabrı çok iyi tanımamız lâzım. İslâm, zillete sabrı tavsiye etmez. Ama neyin zillet oluşunu da çok iyi bilmemiz lazım. Bazen de lüzumsuz işlerde, haddinden fazla ayaklanma gösteren oluyor. Lüzumsuz eylemler, eylem değildir. Olsa olsa kuru kuru tepinmektir.

Bu noktada okuyucuma, -ki bana göre çoğunuz manen öğrencimsiniz- bir ödev veriyorum.

İzzet ve sabrın ne olduğunu araştırarak delilleriyle öğreniniz.

Hayâ imandandır fakat her utangaçlık hayâdan mıdır?

Güzel ahlâkın biri de hayâdır. İslâm'ın insanda aradığı özelliklerinden en önemli olanlarından biridir hâyâ.

“Hayâ, Haram olan işleri yapmaktan çekinme ve onları terketme duygusudur.”

Rasulûllah Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) hayâ konusunda ne demiş, Buhari'den öğreniyoruz:

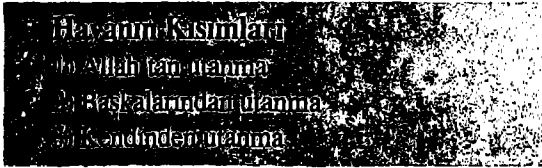
“Ensardan bir adam, kardeşine hâyâ hakkında nasihat ediyordu. Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) bu konuşmalara şahit oluyor ve diyor ki;

“Ona vaaz vermeyi bırak. Hâyâ imandandır. Hâyâ öyle bir şeydir ki, çirkin şeyleri bıraktırken, hak ve hukuku da çiğnetmez. Hakları ihlâl edecek derecede olan haya utanma duygusu, aslında hayâ değil, korkaklık, zillet ve acizliktir.”

Meselâ: Hakkı söylemesi gerektiği bir yerde utançtan dolayı susması, hayâ değil utançtır, pasifiktir, pısırlıklıdır, korkaklıktır, çekingenliktir...

“Karı-koca arasında, dinen caiz olan hallerden dolayı eşlerden birinin utanması, utananın, eşine güvensizliğinden doğar.” Haya haram olan sınırdaki hareket ederse güzel-

dir. Doğunun bazı illerinde öyle batıl töreler vardır ki, gelin kayınpederinin yanında konuşamaz, konuşmaya utanır. Bu utanmanın dinde yeri yoktur ve yanlıştır. O yüzden hayâ mutlaka harama karşı olursa güzeldir. Nice insanlar vardır ki, haramı işleyemediklerinden dolayı utanırlar. Meselâ; göbeği açık gezmek isterken, bunu yapamayan genç kız utanıyorsa, bu utananda din diye bir şey kalmamış demektir. Ya da sevgilisi olmayan birinin utandığı için hayali bir sevgiliden bahsetmesi.

Allah'tan utanmak

Onun verdiği nimetleri onun istemediği yerlerde kullanmaktan utanmaktır.

Kuldan utanmak

İnsana eziyet vermekten ve çirkin muamele etmekten utanmak gerekir.

Huzeyfe bin Yemame şöyle diyor:

“İnsanlardan utanmayanda hayır yoktur.” (1)

(1) Dr. Muhammd Hüseyin El-Zehebî, Tefsir ve Hadiste İsrailiyat isimli eserinde bu olayı ibn-i Kesir'in El-Bidaye Ve'n-Nihaye isimli eserinin 8. cilt 108. sahifede olduğunu nakletmektedir.

“Utanmıyorsan dilediğini yap.” Bu sözü bütün peygamberler söylemiştir.

İnsanın kendinden utanması

Bir insan kendisinden de utanabilir. İnsanın en değerli utanışı; “İzzetine leke düşürdüğü zaman, Allah’tan sonra kendinden utanmasıdır.”

Ahlâktan bir bölüm

İffet

İffet nedir?

İnsanın şehveti tarafından yenilgiye uğratılmasını engelleyen manevî gücün adıdır iffet. Hâyâ ile aynı kaynağa bağlıdır. İkisi de inaçla yaşar.

Bir başka anlamıyla iffet, helâl olmayan şeylerden uzak durmaktır.

“...Evlenmeye gücü yetmeyenler iffetli olsunlar...”

Nur/33

“...Kim zenginse yetim malına karşı iffetli olsun...”

Nisa/6

Bu iki ayetten anlıyoruz ki, Allah iffeti cinsel konularda da kullanmış, kul hakkı yeme eyleminde de kullanmış. Demek ki, iffetsizler kul hakkı yer ve de zinaya normal bir şeymiş gibi görürler.

Allah, ayet-i kerimelerde, ‘iffetli olmayı isteyin.’ diyor. Yani, şehvi arzulara karşı nefsi firenlemek iffetli kadınla-

ra ve erkeklere mahsus bir özelliktir. Bu da güçlü bir inançla elde edilir. İffetsizliğe düşmekten korkan kişi şehvetini, oruç ve ibadetle terbiye etsin tavsiyesi de Allah'tan gelmektedir.

Allah mü'minleri iffetleriyle övüyor ve diyor ki:

“...Onlar yalnız eşleriyle yakın ilişkiye girerler. Kimler, kendi eşi dışında bir tatmin yolu ararsa, onlar, haddi aşan iffetsizlerdir.” Mü'min/5-7

“Şaka” adıyla, dilinden kadını, kızı düşürmeyenler de, zina yapmasalar bile iffetsiz kişiler demektir. İffet deyince, hep kadın akla gelmektedir. Halbuki, İslâm'da kadın, erkek her ikisi de iffetli olmak zorundadır. Buna en mükemmel örnek erkek de Yusuf (a.s.)'dır. İffetini korumak için zindanlara razı geldi ve daha nelere katlandığını Kur'an bize haber vermektedir, (Yusuf Sûresi). Kadından örnek, Meryem (a.s) validemizdir. Cebrail (a.s): “Senden bir çocuk olacak.” dediği zaman, bir erkekle nikâhlı olmadığı için dehşete düşen Hz. Meryem (a.s) validemiz: “Ben iffetli bir kadını. Bana erkek eli değmedi ki, çocuğum olsun.” (Meryem/19-20) demişti. Yani, nikahsız olarak beraberliğin iffetsizlik olduğunu ifade ediyor.

**Herkes yaptığıının
rehinesidir.**

—Müddesir 38—

Konuyla ilgili bir kıssa

Mağarada Üç Kişi

Abdullah bin Ömer, Peygamberimiz (s.a.v)’inden aktardığı kıssayı şöyle naklediyor:

Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), şöyle buyurdu: “Ashabım! Sizden evvel gelip geçen milletlerden üç kişilik bir cemaat sefere gitmiş, yağmura tutulup dağda bir mağaraya girmişlerdi. Mağaraya girdiklerinde, dağdan bir kaya parçası aşağıya düşüp mağaranın önünü kapamış.

Bu üç kişi Allah’a yalvarmaya başlamışlar. Biri:

— Ya Rabb! Benim yaşlı annemle babam vardı. Her gün onlara süt içirmeden, aileme ve hizmetkarıma süt içirmezdim.

Günlerden birgün uzağa gidip işlerimden dolayı geç kalmış, annem babam uyumadan dönememiştım “Onlara sütlerini içirmeden uyudular.” diye çok üzıldüm. Elimde süt bardağı olduğu halde onların uyanmalarını bekledim. Şafak vakti gelmeden uyanmadılar, ben de o zamana kadar beklemeye devam ettim. Sonra uyanıp sütlerini içtiler.

Allah’ım!

Sen en iyi bilirsin ki, anne ve babama karşı bu hassasiyetim senin rızan içindir. Eğer böyle ise, mağaranın önünü tıkayan bu kayadan bizi kurtar.

Kaya biraz açıldı, fakat mağaradan çıkacak kadar açılmamıştı.

İkinci mağdur da dua etmeye başladı!

— Allah'ım! Sen biliyorsun ki, ben işçi çalıştırdım. Biri hariç hepsinin gününde ücretlerini verdim. Fakat bir işçi ücretini bırakıp gitti. Bu işçinin ücretini ticarete yatırdım. Onun ücreti kazanç sağladı ve her zaman artış gösterdi. Bir müddet sonra bu işçi bana geldi ve:

— Ey Allah'ın kulu! Bana olan borcunu ver, dedi. Ben de ona:

— Şu gördüğün deve, sığır, koyun hepsi senin, dedim.

İşçi çok şaşırarak:

— Ey Allah'ın kulu! Benimle alay etme, dedi. Ben de ona:

— Hayır! Seninle alay etmiyorum. Bu mallar senin paranla elde edilen mallardır, dedim.

O da malını alıp gitti.

— Rabbim! Bu kul hakkına dikkat etmeyi senin rızan için yaptımsa, bu kayadan bizi kurtar.

Bu duadan sonra kaya biraz daha açıldı.

Bu defa üçüncü kişi yalvarmaya başlıyor.

— Allah'ım! Sen biliyorsun ki amcamın kızını çok seviyordum. Ona evlilik teklif ettim kabul etmedi. Yıllarca onun acısıyla kıvrandım. Gün geldi kıtlık oldu, fakirlik baş gösterdi. O da bu kıtlık esnasında benden para istedi. Onunla ilişki kurmak şartıyla bu teklifi kabul ettim. Niha yet baş başa kaldık. Ona sahip olacağım anda bana "Hakkın olmayan, nikahlı olmayan kadına el sürme. Allah'tan kork." dedi. Onu çok sevdiğim halde, senin hatırın için ona elimi sürmedim. Ona verdiğim parayı da geri almadım.

Eğer bunu senin rızan için yaptımsa bu belâdan bizi kurtar, diyor ve kurtuluyorlar.” (1)

Buradan da anlaşılıyor ki, İslâm’a göre gerçek ve tam iffetli olmak sadece kadından istenmiyor. Ve iffet inançtan kaynaklanmaktadır.

Bugün, televizyonda rezil sahneleri göre göre büyüyen evlatlarımızın, iffeti nasıl elde edeceği, iffetsizliğe alışmaları nasıl önleneceği ciddi bir meselemizdir.

Adalet güzel ahlâktandır ve adalet herkesedir

Adalet her yerde lazım insana. Fakat öyle yerler veya kişiler vardır ki, orada adalet yoksa toplumda huzur da yok demektir.

Meselâ:

1) Mahkemede ve hüküm veren hakimde adalet yoksa, devlete güven yok olur.

2) İşyerinde adalet yoksa, işçi kendisini güvende hissedemez ve orada işçi-patron kardeşliği yok olur.

3) Anne babanın, evlatlar arasında adil davranmaması sonucu, toplumun verimli ve insanca yaşamayı isteyen gençliği yok olur.

(1) Riyaz’us-Salihin 1016 nolu Hadis Buhari ve Müslim’de de aynı hadis yer almaktadır. Kişilerin sırasını değiştirerek sunuyoruz. Diyanet 1974 çevirisinden faydalanılmıştır.

4) Konuşurken kişinin sevdiğinden veya akrabasından yana konuşması, insanın insana güvenini yok eder ve insanlığın yalnızlığı doğar ki, insanlık için en dehşet verici bir hüzündür bu.

5) Eşler arasında adalet yoksa, aile huzuru da yok olur.

6) Kişi, sevmediklerine ve düşmanlarına adaletli olamıyorsa, o toplumda adalet zaten yok demektir.

Adalet ve Güzel Ahlâk

Adaletsiz toplum çürür

Allah (c.c) En'am sûresin, 152. ayette şöyle buyurmaktadır. “De ki; Allah size adaleti, iyilik etmeyi, akrabaya yardımda bulunmayı, kötülükten, azgınlıktan sakınmayı emrediyor. Düşünesiniz diye, Allah size öğüt veriyor.”

Çağımızda, her caddeye büyük panolar halinde yazılması gereken ayetlerden biri de şudur:

“Ey iman edenler! Adaleti hakkıyla yerine getirerek şahitlik edenlerden olun. Bu şahitlik, sizin aleyhinize olsa da, anne ve babanızın veya yakınlarınızın aleyhine olsa da. Zengin veya fakir olsalar da adaletten ayrılmayın.” Nisa, 135

Özetlersek; Allah bize şunu söylüyor:

Kendi aleyhinize bile olsa, anne ve babanızın aleyhinde de olsa, yakınlarınızın da olsa, doğruyu söyleyin... Adaletli olun.

Düşünüyorum;

Dünyada kaç kişi vardır acaba, anne babasının hatasını görüp eşine “Aslında sen haklısın, ama ne yapayım? Onlar annem, babam, onları atamam ki...” diyecek veya başkasının menfaati için, kendi yanlışını söyleyecek?.. Kendi menfaati için değil, başkasının menfaati için anne babasının veya evladının haksızlığını görecek ve onların aleyhinde şahitlik yapacak?.. Ve söylediği mutlaka doğru olacak.

Aman Allah! Bu ne müthiş bir din!

Bu ayetleri düşündükçe, dünyamızın adaletten ne kadar uzak olduğunu anlamak hiç kimseye zor gelmez. Çalışılırsa, bu insanlığın düzelme ihtimali de çok yüksektir. Çünkü, çalışan herkes mutlaka kârlı çıkacaktır. Bu Allah’ın sözüdür.

His dünyamızın ölçüsü ne?

Allah (celle celaluhu) insana his vermiş, duygu vermiş. Fakat bu his dünyasının ayarlanması gerektiğinin bilgisini de İslâm’ın bütünü içine yerleştirmiştir. Eğer hisler kontrol edilmezse adaletsizlik doğar.

His dünyasını düzene sokma gayreti de güzel ahlâktandır.

Bazı insanlar, Allah’ın koyduğu kurallara rağmen kendi his dünyalarına göre kurallar koyarak, İslâm’ı tanımaz hale getiriyorlar.

Meselâ, birisi feyzlenmiş, feyzi öyle çok artmış ki, “Benim Allah aşkımdan gözlerim çocuklarımı bile görmüyor.” diyor. Bu nasıl Allah aşkıdır, insan Allah’ın aşkı için Allah’ın kurduğu düzeni yıkar mı? Duygularına göre hareket

ediyorsa yıkar. Yani, kendindeki düzeni yıkar, çevreyi de İslâm'a karşı ürkütür. İkinci örnek; kadın veya erkek, Allah'a asi gelen birine aşık oluyor. Neymiş his dünyası onun elinde değilmiş. Evet gönül kontrolü zordur, ama imkansız değildir; sıra onu İslâm'a göre eğitmeye gelince her şey değişir.

Çizgimiz net olmalı. **Helâlleri de sonuna kadar kullanalım, haramlardan da sonuna kadar sakınelim.** Allah'a daha yaklaştığımız zaman bu defa haramlardan kaçınmakla kalmaz, nafileleri de yerine getiririz. Eğer işi duygularımıza bırakırsak feyiz cezbenin ve de his dünyasının insana yaptırmayacağı çılgınlık yoktur. Örneğin, kimi eşiyile olan en meşru ilişkiyi kesiyor, kimi taşların üzerinde sabahlıyor. Neymiş Rasulûllah (s.a.v) yumuşak yatakta yatmamış. Eee? Sen sert yerde yatarsan ne değişecek? Hiçbir şey? illâ ölçü, illâ ölçü...

Seferi iken orucun tutulmayabileceğini söyleyen Allah Elçisi'nin, Allah'ın verdiği böylesi bir kolaylığı uygulamayan birine ne söylediğini Cabir b. Abdullah'tan öğrenebiliriz:

"Rasulûllah yolculuktaydı. Derken üzeri gölgelendirilmiş şekilde yanında insanlar toplanmış bir adam gördü ve 'Onun nesi var?' diye sordu. "Oruçlu" dediler. Rasulûllah bunun üzerine:

"Seferde oruç tutmak halis bir iyilik ve fazilet değildir. Allah'ın sizin lehinize yapmış olduğu ruhsatlardan ayrılmayın." buyurdu. (1)

(1) İslâm İlmihali, Nükteler. İlmî İzahlar, Mehmet Dikmen, Sh. 23
Cihan Yayınları, İstanbul.

İnsan öyle güzel bir ölçü içine girmeli ki, İslâm'ın kuralları onu, cennetten yelpaze gelmiş, kendisini serinletiyormuş gibi bir duyguya kapılabilmeli.

Bu da; haramı, helâli, ruhsatları, haram işleyen kulun İslâm'daki yerini, maneviyatsız olduğu zaman insanın ne hale geldiğini, kısacası insanı ve onun yüklendiği misyonun (ne olmadığını değil), ne olduğunu bilirse çok rahat eder.

Ölçüleri karıştırır da, küçük günahları da büyük günah gibi görürse, mekruhlar da onun için haram hükmünde olursa, Allah'ın verdiği kolaylıkları kullanmazsa, yani Allah'ın ikramını geri çevirirse, bir müddet bu durumu feyiz verdiğü güçle götürse de, bir yerden sonra, İslâm'ın hükümlerinin ona değil cennetten gelen bir yelpaze gibi gelmesi, belki de Çin'den gelen işkence gibi görünecektir. Bu herkes için kesin değilse de, ihtimaldir. Örnekleri ise sıkça görülmüştür. Dini ilimler bu yüzden ayrıca çok önemlidir.

Ve gönül dünyasını inanca göre yönlendirmek ahlâkla bağlantılıdır. Tabi ki en büyük bağ, iman ile olan bağdır.

İllâ adalet

Adalet, herkesin hak ettiğini, hakkın kuralları çerçevesinde, hak edene zamanında vermektir. Agop'a kızıp, bu kızgınlığının bedelini Garih'e ödetmek adalet olmadığı gibi, Usame'ye kızıp, Usame'nin ırkından adalet adına hesap sormak da, asla adalet değildir. Adalette, kimse kimsenin suçuna karşılık bedel ödemez.

Adalet hayatın dengesidir. Adalet güzel ahlâk sahibinde olur. Adalet, beşikteki bebekten, bastonu elindeki ihtiyara

kadar herkese lâzım müthiş bir kılavuzdur.

* Adaletsiz toplumda erkekler kadınları, kadınlar çocukları ezer.

* Adaletsiz toplumlarda, devlete yağcılık yapanlar devletin nimetlerinden faydalanır, fakirler perişan olur.

* Adaletsiz toplumda herkes kendi tarafını haklı görür.

* Adaletsiz toplumda mirası kimse kimseye hakkınca vermez. Kimsesiz yetimlerin hakkı gasp edilir.

* Adaletsiz toplumlarda, büyük makamlarda oturanların suçları en son görünür. Halbuki Allah'ın adaletinde, suçlu kim olursa olsun aynı cezayı görür. Adalet ve ahlâk konusunda, Mürşide Uysal neler yazmış ufku açan sayfalarda ona kulak verelim.

Ufka açılan sayfalar

Gemiye gelen yolcular

Hız. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), kötülerin yaptığı zarar karşısında iyilerin seyirci kalması yüzünden iyiler de dahil toplumun zarar göreceğini şu benzetme ile ifade etmiştir:

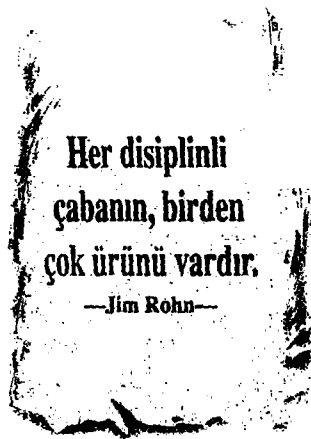
Numan b. Beşir (r.a) anlatıyor: Hız. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), buyurdu ki: "Allah'ın emir ve yasaklarına uyan ile uymayanların durumları, bir gemiye binip aralarında geminin alt ve üst katı için kur'a çekerek bu katlara yerleşen yolcuların hâline benzer. Öyle ki, alt katta oturanlar, su ihtiyaçlarını üst kattan gidermek zorundaydılar. Su alırken üst kattaki yolcuları da rahatsız ediyorlardı. Alt kattakiler onları rahatsız etmemek için baltayla geminin altını delmeye başladılar. Geminin üst katındakiler, hemen alt kattakilerin yanlarına geldiler.

- "Ne yapıyorsunuz?" diye sordular. Alt kattakiler:

- "Su ihtiyacımız için sizleri rahatsız ettik. Sizi rahatsız etmemek için geminin altını deliyoruz." dediler.

İşte bu durumda üst kattakiler alt kattaki gemiyi delenlere engel olsalar, hem kendilerini hem de onları kurtarmış olurlar.

Eğer onlara engel olmayıp kendi hâline bıraksalar, hem kendilerini hem onları helâk etmiş olurlar.” (1)

(1) Buhari Tercümesi, Mehmed Sofuoğlu, Ötüken Y. İst. 1987, C.5,S.2308, 2481; Kütüb-i Sitte, Prof. Dr. İbrahim Canan, Akçağ Y. Ankara 1995, C.2,S.385.

Öğütler

* Kötülüğü daha başa gelmeden önlemek için İslâm'ın koyduğu “emr-i bi'l-ma'ruf nehy-i an'il-münker (iyiliği emir, kötülüğü önleme)” müessesesini canlandırmak lâzımdır.

Ma'ruf (iyilik), aklın ve şeriatın güzel gördüğü, münker de yine aklın ve şeriatın çirkin gördüğü hareket ve sözlerdir.

* Sevgili Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), “Ya iyiliği emreder kötülükten men edersiniz. Yahut Allah şerlerinizi hayırlılarınıza musallat edecektir. O zaman hayırlılarınız dua etse de duaları kabul edilmez.” buyurmuşlardır.

İçerisinde iyilerin daha seçkin, daha güçlü bulunduğu bir kavimde, kötülükler işlendiği halde, ulaşacak umumî bir ceza gönderir.

Bu ceza, o kadar umûmî, o kadar yakalayıcıdır ki, geldiği zaman, değil kötüler, iyiler bile şaşkına döner. Ne fenalığı ortadan kaldırmaya güçleri yeter, ne de onun şerrinden kaçıp kurtulabilirler.

Bu sebeple Hz. Peygamber (s.a.v), uyarı ve tavsiyenin vaktinde yapılarak, fitne ve fesadın meydana gelip büyümeden önlenmesini tavsiye eder. “Ey mü'minler yalvar yakar olmanıza rağmen dualarınız kabul olmayacak durumlara düşmezden önce, iyiliği emir ve kötülükten men ediniz.”

* Önceki milletlerin helâk olmasının nedenleri, iyilerin kötülüğe engel olmayışları ve kötülerle beraber olmalarıdır.

Adalet

Hırsız Kadın ve Rasulûllah'ın Adâleti

Hız. Aîşe (r.a) anlatıyor: "Hırsızlık yapan Mahzumlu kadının durumu Kureyşlileri fazlasıyla üzdü.

Bu kadın hakkında kim Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem), nezdinde tesirli bir af isteğinde bulunabilir, diye adam aradılar.

Bu işe, sadece Rasulûllah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) çok sevdiği Üsâme b. Zeyd (r.a) cesaret edebilir, dediler. Üsâme huzura çıkarak, Rasulûllah'a (sallallahu aleyhi ve sellem), af talebinde bulundu. Efendimiz:

"- Allah'ın koyduğu bir ceza hususunda af mı istiyorsun?" diye çıkıştı. Sonra kalkıp cemaate şu hitabede bulundu:

- Sizden öncekileri helâk eden şey şudur: İçlerinden şerefli birisi hırsızlık yaptı mı onu terk edip ceza vermezlerdi. Aralarından kimsesiz zayıf birisi hırsızlık yapınca derhâl ona cezasını tatbik ederlerdi. Allah'a yemin olsun! Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapmış olsa mutlaka onun da elini keserdim." (1)

(1) Buhari, Hudûd: 11, 12, 14, Şehâdet 8, Enbiya 50, Fedailu'l-Ashab 18, Megâzi 52; Müslim, Hudûd:8, 1688; Tirmizî, Hudûd: 9, (1430) Ebu Dâvud, Hudûd: 4, (4373, 4374); Nesâî, Sarîk: 5, (8, 74, 75); Kültüb-i Sitte, Prof. Dr. İbrahim Canan, Akçağ Y. Ankara 1995, C.6,S.265.

Öğütler

* Şüphe yoktur ki en hayırlı olanlarınız, hüküm vermede en doğru hareket edenlerinizdir.

* Hakimlerin gerçeği bildiği hâlde aksine karar verenle, bilgisiz hüküm veren cehennemdedir.

* Ülkeler adaletle ayakta durur.

* Adalet güzeldir, fakat devlet büyüklerinde olursa daha güzeldir.

* Zayıflara cezasını verip, kuvvetli ve zenginleri kayıran yönetim ve ülkeler yıkılmaya mahkumdur.

Üç şey münafıklık alametidir:

a- Konuştuğunda yalan söylemek

b- Söz verdiği zaman sözünde durmamak

c- Kendisine bir şey emanet edildiğinde, hıyanet eden

Zina eden erkek ve kadınlar:

Zinaya yaklaşmayın. Şüphesiz ki, o ahlâk dışı ve hayasızlıktır.

Zina eden, mü'min olduğu halde zina etmez. İçki içen, mü'min olduğu halde içki içmez. Hırsızlık yapan, mü'min olduğu halde hırsızlık yapamaz.

Yalan

Yalan kötülüklerin anasıdır.

Yalan ile îman bir yerde durmaz.

Yalancının mumu yatsıya kadar yanar.

Yalancının şehâdeti kabul edilmez. (Yalancıya güven olmaz)

Faiz yiyenler:

Faiz yiyenler ahirette ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların "Alış veriş de faiz gibidir." demelerindendir. Halbuki Allah alışverişi helâl, faizi haram kıldı. Kime Rabbinden bir öğüt gelir de faizcilikten geri durursa, durumu da Allah'a aittir. Kim de faizciliğe dönerse, işte onlar cehennemin dostudurlar. Onlar orada temelli kalacaklardır.

Allah, faizi eksiltir, sadakaları bereketlendirir.

Helak edici yedi büyük günahdan sakının:

- 1- Allah'a ortak koşmak
- 2- Sihir ve büyücülük yapmak
- 3- Allah'ın haram kıldığı, cana haksız yere kıymak
- 4- Faiz yemek
- 5- Yetim malı yemek
- 6- Savaşta düşmana arka çevirip kaçmak
- 7- Evli, mamuslu mümine hanımlara zina iftirasında bulunmak

Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem), faiz yiyene ve yedirene lanet etti.

Faizden elde edip mal çoğaltan hiçbir kimse yoktur ki sonucu sıkıntı ve darlığa düşmesin.

Kur'an ve namazı önemsememek, yalancılık, zinakârlık ve faiz yemek, hem kendini hem toplumu ifsad eden, fertleri birbirine düşüren sosyal ve ahlâki afetlerdendir. Zararları saymakla bitmez.

Bahçedeki altın küpü

Ebû Hureyre (r.a) anlatıyor: Rasulûllah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“Bir adam birinden bahçe satın aldı. Bahçeyi satın alan adam, bahçede içi altın dolu bir küp buldu. Bunun üzerine bahçeyi satan adama gitti ve:

— Ey bahçe sahibi! Bahçende altın buldum. Altınını benden al. Zira ben senden yalnız bahçeyi satın aldım. Altını satın almadım, dedi. Bahçeyi satan da:

— Ben sana yeri ve içinde olanı sattım, dedi. Sonra güvenilir bir hakimin huzuruna davaya çıktılar.

Hakem:

— Çocuklarınız var mı? diye sordu.

Bahçeyi alan:

— Benim bir oğlum var, dedi.

Bahçeyi satan da:

— Benim bir kızım var, dedi.

Hakem:

— Bu oğlana bu kızı nikahlayın. Bundan her ikisine harcayın ve tasadduk edin, dedi. (1)

(1) Buhâri Tercümesi, Ötüken Y, İst. 1987, C.7,S.3286; Müslim Tercümesi, Ahmed Davudoğlu, Sönmez Y, İst. C.8,S.422

Öğütler

*İki kişi anlaşmazlığa düşerse üçüncü bir kimseyi hakim tayin edebilirler.

Hakimin güzel ahlâklı ve faziletine güvenilen insanlar olması gerekir.

***Kanaat tükenmez bir hazinedir.**

* Allah'ın verdiği rızka kanaat eden kimse cennete girer.

* Müslüman olan kurtulmuştur. Yeterli geçime sahip kılınan ve Allah'ın kendisine verdiklerine kanaat etmesini bilen de kurtulmuştur.

* İnsanları tanımada en önemli unsur onlarla alışveriş yapmaktır.

* Bir kimsenin (sadece) namazına, orucuna bakmayın. Dirhemlerle, dinarlarla, para ve tartıyla olan muamelesine bakın.

İnsanlar; 1- alışverişte, 2- komşulukta, 3- yolculukta belli olur.

* Hayâ imandandır. Hayâ, çirkin şeylerden nefsin darılması, edebe aykırı bir davranıştan dolayı kalbin ıstırap duymasıdır.

* Allah'a imandan sonra aklın en önemli belirtisi hayâ ve güzel ahlâktır.

*** İnsanlardan utanmayan, Allah'tan da utanmaz.**

*** Utanması olmayanın kalbi ölür.**

Göster Allah'ım bu millet kurtulur, tek mucize,
Bir "utanma hissi" ver, gaib hazinenden bize. (M. Akif)

* Şükür nimeti artırır. Nankörlük ise nimetin elden çıkmasına neden olur.

Allah'ın verdiği nimetten bahsetmek, onun değerini anlatmak şükürdür. Bunu terk etmek küfrân-ı nimettir, nankörlüktür.

* Şükür nimeti değil, nimeti vereni görmektir.

* İyilik bilmeyenden sakın kendini.

* Nankör ekmeği yer, kabına pisler.

* Nimet yediğin kapıya hıyanet etme, birgün olur sürünürsün.

* Çok yiyeyim diyen aç kalır.

* Oburun karnı doyar, gözü doymaz.

* İnsanları iki şey mahveder: Fazla mal toplama hırsı ve çok konuşmak.

* Hoşa gitmeyen söz söyleme. Çünkü bu sözün karşılığı da hoşa gitmez. Dağda güzel ses çıkar ki, dağ da onu güzel aksettirsin.

*Allahu Tealâ asla suretlerinize, şekillerinize ve mallarınıza bakmaz. Ancak kalplerinize ve işlerinize bakar.

* Sıkıntıdan kurtulmak istiyorsan dünyaya meyletmeyi bırak. Özür dilemekten kurtulmak istiyorsan diline hakim ol.

Kısa Kısa

* “Acı çekmeyenler, başkalarının acı çekeceğini akıllarına getiremezler.” der Samuel Johnson.

Güzel ahlâklı kişi öyle değildir. Kendisi acı çekmese de acı çekenin halinden anlar. Aksi olsa zaten güzel ahlâklı insan sınıfına giremezdi.

* Kötü ahlâklı bir arkadaşınız var mı? Söylediklerinizi hep başka yöne çeken, sizinle yarıştta olduğu herkes tarafından bilindiği halde onunla arkadaşlık etmeye mecbur kaldığınız oluyor mu? Üstelik, her fırsatta sizi aşağıladığı halde sustuğunuz, ne yaptıysanız size dost gözüyle bakmayarak devamlı kuyunuzu kazdığını bildiğiniz halde sabrettiğiniz oldu mu? Siz yalnızca güzel ahlâklı değil, ayrıca ermiş birisiniz demektir. Öyle de olsa, o kişi yüzünden kendinizi yapratmayın ondan uzak durun. Zira, güzel ahlâk demek, kendimizi yıpratmak demek değildir. Refikî “Devayı yardan uçuran bir tutam ottur.” der.

O insanları insanlıktan cıkararanda bir tutamsız egodur.

* Karısını dövmeyen ve çocuklarının nafakasını, sevgi

ihtiyacını gidermeye çalışan baba, güzel ahlâklıdır.

* İlk aldanış saflığın, ilk affediş güzel ahlâkın göstergesidir; ikinci aldanış ve ikinci affin tarifi yok.

* “Söz ola kese savaşı

söz ola kestire başı” (Yunus Emre)

Tarihe bir bakın. İyi ünvanla anılanlar hep güzel huylu hükümdarlardır.

Çağdaş sapıkların kaynakları

Şunu hiçbir zaman unutmayalım ki, her çağda iyiler ve kötüler vardı. Kendi görüşlerine göre giden, vahyi ikinci plana atanlar hep oldu. Bu günün bir sapığı yüzlerce yıl evveline dayanan bir eseri kaynak gösteriyor, çağın sapığı, çağlar ötesi sapıktan kaynak gösteriyor. Millette “O halde bu doğrudur.” diyor. Bilmiyorlar ki, bu günkü sapık, dünkü sapıktan delil gösteriyor.

* Hazreti Ali (r.a) diyor ki: “İlmin kimden geldiğini bilmeden alma, bilmediğin kişiden ilim öğrenme.”

Bu ölçüye göre, tanımadığın hocadan dini ders alma, tanımadığın yazarın dini konudaki kitabını okuma.

* * *

Ana babanızdan biri veya her ikisi yanınızda

yaşlanırlarsa onlara “öf” bile deme,

Onları azarlama,

İkisine de güzel davran,

Onlara karşı şefkat kanatlarını indir,

“Rabbim, onlar beni küçüklüğümünden beri nasıl yetiştirdilerse, sen de onlara öyle rahmet et.” diye Allah’a dua et.

Beş altın tavsiye

- 1- Önce yakın akrabalarla ilgilen, sonra dışarıyla.
- 2- Başkasının parasına güvenerek hiç kimseye söz verme.
- 3- Mutlaka dinlen. Uykunu alacak kadar uyu.
- 4- Gıdана dikkat et. Sıhhatine dikkat et. Ses tellerini yıpratmadan kullan.
- 5- Her gün bir bardak süt içmeyi, hakiki bal ve meyve yemeyi ihmal etme. Ekmeği ve kızartmaları az ye. Yemekten önce çorba iç, sabah kahvaltını erken yap. Akşam 7 veya 8'den sonra mümkünse çay, kahve içme...

Kıyamet günü şunlar olacak:

- 1- Çocuğunu emzirmekte olan kadın çocuğunu unutacak.
 - 2- Bütün hamile kadınlar çocuklarını düşürecekler.
 - 3- İnsanlar sarhoş gibi görünecekler.
 - 4- Halbuki onlar içki içmemişlerdir sarhoş değildirler.
- Olayın şiddetinden öyle görünürler.
- 5- O gün Allah'ın azabı çok şiddetlidir. Hacc/2

Allah (c.c) kıyamet günü Meleklerle emir verecek:

Zalimleri toplayın

Onların yoldaşlarını da

Allah'tan başka kimi ilah edinip tapmışlarsa onu da

Onlara cehennemin yolunu gösterin

Onları tutuklayın. Çünkü onlar, hesaba çekilecek. saf-

Ahlâk hakkında soru ve cevaplar

Soru: Özel hallerde, karı-kocanın birbirine yaptıkları müstehcen konuşmaları ahlâksızlık sayılır mı?

Cevap: Hayır, caiz olan sözlerle eşlerin birbirlerine söyledikleri tahrik edici sözler ahlâksızlık değildir. Aynı sözlerin nikahsız birine söylenmesi ahlâksızlıktır.

Soru: Adaletin temelinde ne vardır?

Cevap: Güzel ahlâk ve iman. Bazı insanlar inançsızdır, ama adaletlidir. Çünkü ahlâkı güzeldir. Buna rağmen imansız olan kişide, adalet onun çok sinirlendiği anda bitebilir. İmanından dolayı adaletli olan sinirlendiği zaman adaleti elden bırakmaz. Zaten onu farklı kılan duygusal davranmamasıdır.

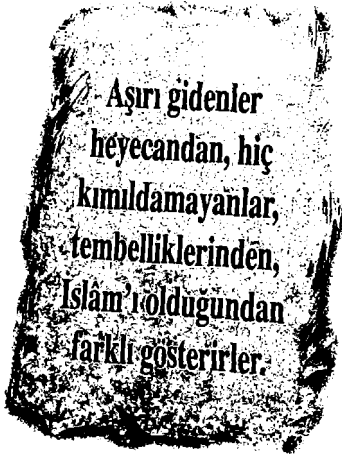
Soru: Birine kefil olduğu halde, kefil borcunu ödememek, randevularına zamanında gitmemek ahlâk kurallarını çiğnemek demek midir?

Cevap: Hiç şüphesiz evet. Kefil olduğu halde, kefil borcunu ödememek haramdır. Aynen kendi borcunu ödemiş gibidir.

Soru: Geline veya damada kötü davranmakta ahlâksızlık ve adaletsizlik sınırlarına mı girer?

Cevap: Hiç şüphesiz evet. Adaletli ve güzel ahlâklı in-

san değil geline damada, hayvanlara dahi, adaletli ve güzel ahlâklı insan kötü davranamaz.

Yirmi Birinci Bölüm

Bilgiden Bilgiye

Bilgiden Bilgiye Bölüm Sözlüğü

- Adem** : 1. İlk Peygamberin adı
2. İnsan, insanoğlu
- Adem** : Yokluk.
- Hız.** : Hazret. (Saygıdeğer)
- İç güveyi** : Kız evine giden erkek (şer'î kaynaklı değildir örfî bir sıfattır. Zira İslâm'a göre kim kimin evine giderse gitsin, anlaşmalı olmuşsa değişen bir şey olmaz.)
- İsrailiyat** : 1. Yahudi kaynaklarından alınarak İslâm kültürüne dahil edilmiş her türlü bilgi ve inanç, 2. Başka dinlerin (Hristiyanlık, Mecusîlik, Budizm...) etkisiyle oluşan bilgi ve inanç.
3. Uydurma, din adına uydurulan her şey.
- Cennet** : Cennetin özel ismi cennettir. (Fakat çiçekli bahçeler cennete benzetildiği için, Araplar bahçeye de cennet demişlerdir.)
- Bidat** : Dine ibadetmiş gibi sokulan her şey. Meselâ Mevlit. Peygamberimizi öven bir şiir olmasına rağmen bazıları tarafından Kur'an'dan fazla ilgi görmektedir. Dine ibadet bölümüne sonradan sokulan her şey bid'attir. Niyet ne kadar iyi olursa olsun. (Dikkat, ibadet bölümüne girenler bidattir.)
- Hurafe** : Din adına uydurulan, inançla ilgili her şey.

İslâm'da Aşırılık Yok Ama Aşırılık Neyin Adıdır?

Bazıları İslâm'ın emirlerini yapana da "Aşırı gidiyor." diyebiliyorlar. Çünkü, onun ölçüsünde Allah'a ibadet hiç yoktur, birileri normal ibadet de yapsa, bir ölçü tanımayan için, ibadetleri normal olarak yerine getirmek bile aşırı gitmek oluyor. Fakat İslâm dini, ölçüsüzler dini değildir.

İslâm'ın, her şeyinde mükemmel bir ahenk, mükemmel bir prensip görüyoruz.

İbadetler konusunda kimileri çok aşırı gidiyor, kimi de dinde geri kalıyor. Dininin hükümlerini kendi ölçülerine indirgiyor.

Örneğin; bir insanın hiç ara vermeden sabahlara kadar ibadet etmesi aşırı gitmektir. Bu ifrattır. Namazlardan ba-

zılarını kılmamak geriye doğru haddi aşmaktır. Hiç kılmıyorsa hepten geri kalmış demektir. Bu da tefrit demektir.

Özeti özetlersek, aşırı gitmek iki türlü olur.

a) İslâm'ı hiç yaşamayanlar için, örtünmek bile ileri gitmek oluyor. Onların "ileri gitmek" "aşırı gitmek" gibi sözleri tamamen dinsizlik, yani ateistlik kaynaklıdır.

b) İfrat ile aşırı gidenlerin sözleri ise, niyet iyi de olsa cehalet kaynaklıdır.

İfrat ve tefrite bir örnek

Bir insan, kadının elbisesi yerlere sürünecek kadar uzun olması lâzım, dese aşırı gitmekten dolayı ifrattadır. Bir başkası, kadının elbisesi diz boyu olsa da olur, dinen bir mahsuru yoktur, dese tefrittedir. Yani İslâm eksikliği reddettiği gibi, fazlalığı da reddediyor. İşte bu mükemmel bir ahenktir.

İslâm'a göre, ifrat da tefrit de aynı ölçüde haramdır. "Sizi orta ümmet yaptık ki, insanlara şahidler olasınız..."(Bakara/143) diyen Allah'ı dinlememektir.

Burada şahitlik kelimesi çok önemlidir. Orta çizgide giden, orta çizgide gitmenin ne demek olduğunu o kişiyi tanıyanlar anlamış olsunlar. İşte o zaman, orta ümmeti gösteren şahidler oluruz. Şimdi görevimizi yapıyor muyuz? Bunu kendimize sormalıyız.

İslâm'da evlat hakları

1) İslâm'da evlât hakları, çocuk dünyaya gelmeden önce başlar. Her anne çocuğuna iyi baba, her baba da aynı şekilde kendi çocuğuna iyi bir anne seçmek mecburiyetindedir.

Yani her genç kız, seveceği erkeğe “Bundan koca olur mu?” diye baktığı gibi, “Bundan çocuklarıma baba olur mu?” diye de bakmak zorunda. Erkekler de aynı. Hayallerinde manken gibi eşler olmasın, kendisine eş, çocuklarına iyi anne olacak genç kızlar seçsin. Allah (c.c.) bu konuda da ölçüyü vermiştir. İslâm'ın bütünü içinde bunu görüyoruz. Bekârları evlendirin emrinde bile ahlâklı insanları evlendirin diyor. Demek ki, ahlâksıza evlilik konusunda evladımız bile olsa evlendiremeyiz.

“Size, ahlâkı ve dini hoşunuza giden biri geldiği zaman onu evlendiriniz. Eğer bunu yapmazsanız yeryüzünde fitne ve yaygın bir anarşi, karışıklık, düzensizlik, bozgunculuk meydana gelir.”⁽¹⁾

2) Çocuğu emzirmek, anne üzerine evlât hakkıdır. “... Anneler, evlâtlarını tam iki yıl emzirirler.” Bakara/233 ayeti buna delildir.

3) Baba çocuğuna maddeten de bakmak zorundadır. Çocuğun bütün masrafı babaya aittir “...Çocukların yiyeceği giyeceği babaya aittir.” Bakara/233

(1) Fitne imtihan demektir... Bazıları “Fitne” kelimesinin manasını vermeyince, kimileri şeytanla fitneyi aynı kefeye koymakta, evladına “Sen fitnesin!” diyerek zulüm yapmaktadır.

Çocuğun eğitiminden anne-baba sorumludur

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi cehennem ateşinden koruyunuz.” Tahrîm/6

Bazıları bu ayetten sadece babaları sorumlu gösterse de bu doğru değildir.

“Kıyamet gününde helak olanlar, kendilerini ve ailelerini helak edenlerdir. Dikkat edin! Apaçık helâk budur.”

5) Çocuğa yaşama hakkı sağlamak.

Her anne-baba dünyaya getirdiği çocuğuna yaşama sahası ve imkânı vermek zorundadır. **“Evlatlarını, bilgisizce, yobazca öldürenler helak olmuştur.”** En’am/140

Çocuklar ya bedenlen öldürölür ya ahlâken, İslâm bu iki ölümü de şiddetle reddeder.

6) Çocukların hakkına riayette haddi aşmamak Kur’an-ı Kerim her şeyde dengeli olmayı emrederken, evlat sevgisinin, Allah’tan uzaklaştıracak kadar olmaması konusunda bizi uyarmıştır.

Bunun ne demek olduğunu **“Ben evlâdıma tapıyorum.”** diyen birini görünce daha iyi anlarız.

“Ey iman edenler!

Mallarınız ve evlatlarınız, sizi Allah’ın zikrinden alıkoymasın, kim bunu yaparsa zarardadır.” Mûnâfikun/9

Kimi anne-babalar, evlâtlarına hiç sevgi, şefkat göstermez... İslâm bu tutumu reddediyor. Kimi anne veya baba ise evladını taparcasına sevmekte, Allah’a kul olduğunu tamamen unutmaktadır. İslâm bu aşırı sevgiyi de

sevgisizliği de reddetmektedir. Her şeyde bir ölçü olmak zorundadır.

Mal mülk ve evlat, anne baba için fitne, yani imtihandır. Bize düşen görev, bu imtihandan kazançlı çıkmaya çalışmaktır.

* * *

“Kadın erkek için, erkek de kadın için birer fitnedir.” ifadesinden kasıt, bir imtihandır. Ne hikmetse bazıları, kadın erkek için fitnedir, diyerek, kadını başka açıdan da suçlamaktadırlar.

Özetlersek;

Çocuk hakkı, evlat hakkı da kul hakkıdır. Anne-babalar, teyze, amca, hâlâ, dayı ne varsa herkes, çocukların da bir kul olduğunu hatırlarsa, mesele hallolur.

“Belâ günahla iner, tevbeyle kalkar.” (1)

Hadis-i şerif:

“Elinizdeki nimetin kıymetini bilin. Her nimet devam etmez.”

**“İnsan sonsuza kadar
cennette sıkılmaz mı?” diyenlere**

Bazı kökten dinsizler cennete inanmadıkları halde sırf inananın inancını sarsmak için “Cennette sonsuza kadar yaşamak insanı sıkılmaz mı?” diye soruyorlar:

(1) Dr. Muhammed Seyyid Tantavi

Sanki cennete girmişler de sıkılmaları eksik kalmış gibi, insanın gülesi geliyor.

Bazıları, kendi akıllarına göre Tanrı tanımını yaptıkları gibi, bir de cennet tanımını yapıyorlar. İslâm'ın vaad ettiği cennette her şey hazır olduğundan "sadece eğlence olacağından" insanlar sıkılırlarmış. Ama onların da inancında, insanlar bu dünyada dirilecek. Hayvan eti olmayacakmış, hayvanlara merhamet (!) söz konusuymuş. (Bu durumda, bugün et yedirene gizli bir merhametsizlik atfedildiğini fark etmiyorlar.) Kötüler bir daha dirilmeyecek, bu dünya iyilere kalacakmış.

İlk bakışta güzel bir kurgu. Ancak bu kurgu bir film için güzel olabilir... Allah'ın gücünü, idrak edilemeyecek büyük güç olarak kabul edersek, bu görüş, Allah'ın gücünü inkâr'dır. Neden bu dünyaya doluşsun ki iyiler? Milyarlarca yıldır bu dünyaya insanlar gelip gidiyor. Her yüzyılda bir, ölenlerin dörtte biri iyi olsa trilyonlarca insan yapar. Bunca kalabalık içinde bir kişiye değil birer ev, birer bahçe, bir odalık yer bile düşmez. Ama, Allah'ın gücünü insan gücü kadar sınırlı görenler maalesef hiçbir semavi kitapta vahye dayalı olmayan hayali bir cennet tanımını yapmaktadırlar.

Cennet bu âlemde kurulacak bile olsa, Allah (c.c) cennetin büyüklüğünü tarif ederken, o tarif de, bu dünya belki iğne tepesi mesabesinde kalmaktadır. Al-i İmran 133-134'e bakınız

Bizim gibi inananlardan da sorabiliyor aynı soruyu. "Sonsuza kadar, cennette sıkılmaz mıyız?"

Biz bir cevapla, her iki görüş sahibini bilgilendirmiş olalım.

Siz, bu soruyu soran kişi "Şu anda böyle bir dünyada

yaşıyorsunuz? Kâh ağladığınız kâh güldüğünüz oluyor. Hastalandığınız, üşüdüğünüz, sönen umutlarınız oluyor. Durum böyle iken siz, bu dünyada sonsuza kadar yaşasanız sıkılıp ölmek ister misiniz ki, cennette sıkılasınız da ölmek isteyesiniz? Bu soruyu düşünmek sanıyorum mantık sahibine yeterli olur.

Eğer ruhsal yönden sağlıklı iseniz ve de sizi üzen bir olay yoksa, bu dünyada bile ölmek istemezsiniz. Bu soruları iyi niyetle soranlara sözüm yok. Bir de Müslümanı ezen çağdaş yobazlar da aynı soruyu sormazlar mı! Onlara cevabım:

Cehenneme girmenin şartı, cehenneme iman etmek değildir. Ama cennete girme şartlarından biri de cennete imandır. Siz nasıl olsa cennete iman etmiyorsunuz, orda sıkılanlar var sayalım. Onlardan size ne? Onlara bu dünyada yapmadığınızı bırakmıyorsunuz, onlara hiç acıımıyorsunuz da, cennette mi acıyorsunuz?

Mezheplere iman, imanın şartlarından mıdır?

Mezhepler, bilinçli olana cennet yoludur. Fakat, bilinçsiz olanlar, mezhepler cehennem kapısını göstermiş gibi, mezhepleri yanlış kullanırlar.

Mezhepler İslâm üstü değildir, ama (hâşâ) bazılarınca din gibi ve İslâm üstü gösterilir. Halbuki tam tersi İslâm Dini mezhepler üstüdür.

Mezhepler nasıl doğdu?

İçtihat yapmaya müsait olan müçtehidler (ki bunların içinde Hz. Aişe validemiz de var) efendimizin ölümünden

sonra, insanların sorularına dinden kaynak bularak cevap veriyorlardı. O müçtehidler çevrelerinde ilim erbabı olarak bilindiği için onlara fetva soruluyor, onlar da cevaplıyordu. Böylece çok önemli taraftarlar toplamışlardı. Onların hiçbirisi "Benim görüşümü mutlaka kabul edin demedi. "Sadece kendi görüşlerini bildirmişlerdi. Müçtehidler vefat ettikten sonra kimisinin görüşleri (içtihatları) kabul görmedi, kimisinin görüşleri ise kabul görerek zamanımıza kadar geldi. Bildiğimiz gibi günümüze kadar gelen Sünnî mezhepler, Hanefî, Şafî, Mâlikî ve Hanbelî mezhepleridir. Dedğimiz gibi; aslında, o müçtehidlerin böyle bir mezhep çıkarmak gibi bir planları yoktu. Onlar, Allah hepsinden razı olsun, kendi çağlarındaki problemleri çözüyorlardı. Zaten her zaman bulunan kıyas alimleri, kendi zamanlarına göre çıkan problemlere cevaplar bulurlar.

Tabiîn ve sonrasında 120 civarı mezhep vardı. Zamanla görüşleri taklit edilmediğinden çoğu yeryüzünden kendiliğinden tamamen yok olmuş. Geride kalan mezheplerse devam ediyor.

Mezhepler bilinçli bir şekilde taklit edilmelidir.

Bilinçsiz bir şekilde taklit edilirse bazan felaketlere sebep olunur.

Bir mezhebi taklit etmeyen veya mezhepleri inkâr eden bir kimse kafir olmaz. Mezhepler kafir olsa, müçtehidler kafir olurdu. Çünkü müçtehidlerin mezhebi olmaz, çünkü, onlar ayet ve hadisten hüküm çıkaracak kadar şerî delillere vakıftırlar. O halde mezhepleri olmamasından daha doğal bir şey olamaz. Fakat herkes müçtehid derecesinde alim olamayacağına göre, bir mezhebi taklit etmek de zaruri hâle geliyor.

Hiçbir mezhep imamı "İllâ beni takip edin." dememiştir. Ve çağımızda da yeni yeni mezhepler her zaman kuruluyor. Ne hikmetse adına mezhep denmiyor. Her ayrı grup, bazı konulara kendince fetva veriyorsa aslında o da bir mezheptir. Mezhep imamları zamanında da mezhep denmezdi. Bizim "mezhep imamları" dediğimiz büyük zatlarla, o çağın insanı "müçtehid" diyordu. Ve o müçtehidler birbirlerinden hiç ayrılmadılar. Daha sonra, taraftarlık hastalığına kapılanlar, sanki onlar birbirlerine düşmanmış gibi onları ayrı ayrı saflarda oturturlar.

Mezheplerin faydalı yönleri yok mu?

Taassupla " Benim mezhebim ayrıcalıklı mezheptir." diye ele alırsak faydasını göremeyiz. Taassupsuz içtihad olarak ele alırsak çok faydalanırız. Zira, bir daha sahabeyi ve tabiini görenler olmayacak, o halde bazı fetvalarına günümüzde ihtiyaç duyup kullanmasak bile, bazı çok önemli fetvalarını başkalarından öğrenmemiz mümkün olamayacaktır. Meselâ İmam-ı Azam Ebu Hanife, İmam-ı Şafii, İmam-ı Malik, İmam-ı Ahmed bin Hanbel, İmam-ı Cafer, İmam-ı Yusuf ve benzerlerini saygı ile anmaz, onlara dua etmezsek kendimize yazık ederiz. Bunları bilinçli bir şekilde tanımaz, o alimleri peygamberle eşit seviyede tutarsak, bu defa da milyonlarca insana yazık ederiz. İslâm'ın duru çehresini hiçbir zaman göremeyiz. Onları ne Peygamber sıfatında görelim, ne içtihadlarını din yerine koyalım, ne de bazı cahillerin yaptığı gibi onlara hakaret edelim. Yanlışsız değildirler doğal olarak. Ama onları ölçüsüzce sevmek de ölçüyü bozar; meselâ, Şafii Mezhebinden olan bir insan, Hanefi Mezhebinden olana kız vermiyorsa

(ya da öteki aynı şeyi yapıyorsa) bu ne demek olur? O mezhep diğerini başka dinden görmüş olur, ama inancındaki bozukluğun farkında değildir.

Özetlersek:

Mezhepler doğruyu gösterir, ama hatadan korunmuş değildirler.

Mezhepleri taklit etmek, imanın şartı değildir. Fakat, işlevleri açısından, mezhep imamlarını sadece nankörler aşağılayıp hakaret ederler.

Mezheplerin İslâm ümmetine çok faydası olmuştur. Fakat cahiller yüzünden zarar vasıtası olarak da kullanılmıştır.

Asıl olarak mezhepler, istişare fetvaların çıktığı yerd. Sonra kavganın çıktığı yer yapıldı.

Bilinçli inanılması halinde mezheplerin çok faydaları vardır. Mezheplerin bazı görüşleri, günümüze uygun değilse (sosyal olaylardaki görüşlerinden bahsediyoruz.); o görüşü bırakır, günümüzdeki müçtehidlerin içtihadını alırız. Bunu böyle yapmamızı din bize yasaklamamaktadır. Fakat, taasupta olan mezhep taraftarlarına göre, mezhep mezhep değil sanki birer dindir. Halbuki, mezheplerin kurucuları sıradan insan vasıflarıyla yaratılmış birer imam idiler. Ne var ki, onlar çok ihlâslı, Kur'an ilimlerine vakıf ve de tabiîni gören zatlardı. Hiçbir zaman peygamber seviyesinde tutulamazlar. Bilinçli olunması halinde, mezhepler arasında olan her şeyin çok dinlendirici olduğu görülecektir. Allah, hak yolda olarak ölmüş olan bütün müçtehidlere rahmet eyleye.

Mezheble ilgili soru ve cevaplar

Soru: Ehl-i Sünnet mezheplerinin dışındakiler hangileridir?

- Cevap:**
1) Cebriye	7) Cebriye
2) Mutezile	8) Fatımîler
3) Murcie	9) İsmailîler
4) Hariciye	
5) Şia	
6) Dürziler	

Bu mezhepler de kendi aralarında çeşitli gruplara ayrılırlar. İçlerinde küfre sapanlar veya ifrat tefrite gidenler vardır. Buna rağmen bu mezheplerin içinde de akidesi düzgün insanların olduğu unutulmamalıdır.

Soru: Bu mezheplerde birbirini tekfir edenler olmuş mu?

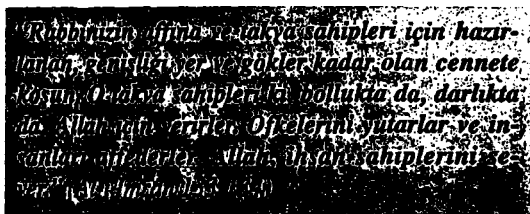
Cevap: İnsanoğlunun bulunduğu bir dünya, bir ülke, bir mahalle veya bir aile var mıdır ki, orada herkes aynı düşünsün? İnsan iddiacı ve bencildir. Kendi tarafının doğruluğu üzerine çok iddiacıdır. Tanımasa, hiç bilmesa bile karşı tarafı tekfir ederek kendi tarafını över. Herkes şunu bilmez, birini övmek için, ötekini mutlaka kötülemek gerekmez. Allah izin verirse, onu bizler güzelce anlayacak ve uygulayacağız. Bir ayet veya bir mütevatir hadisi inkâr etmiyorsa karşımızdaki kişi, onu dinden çıkmış gibi görmeyeceğiz. Kendi hocamızı, liderimizi, çocuğumuzu vs. överken, ötekini kötüleme ihtiyacını hiç duymayacağız inşaallah.

Af nedir?

İnsanları affetmek nedir?

Gerçek af nasıl olur? Gerçek af, kendisine karşı suç işleyen, ceza vermeye gücü yettiği halde, cezalandırmamaktır.

Hatasından döneni affetmek Allah'ın sünnetidir (kanunudur)... Ve Allah, bizim kalbimizi kıranları, pişmanlık duyarlarsa affetmemizi istemesidir.

Dikkat, cennetin genişliği yerle gökler arası kadardır diyor Allah. Dikkat edilecek şey, gök demiyor, gökler diyor. İslâm, gökyüzünün yedi kat olduğunu, bizim âlemimizin birinci katta bulunduğunu söylediğini hatırlarsak, cennetin büyüklüğünü hayal bile edemeyiz. Ayrıca dikkat edersek, cennet âleminin genişliği verildiği halde, cennetin boyundan bahsedilmemektedir. Dikkat! Fevkalâde bir haberle karşı karşıyayız.

Ayeti tekrar okursak, konumuzla ilgili şu üç hükmü tekrar düşünürüz. Öfkeyi yenmek, insanları affetmek ve ihsan etmek/iyilikte bulunmak.

Bu ayeti çok iyi ezberleyen büyükler, affedeceği kimse için; "O da kim oluyor." demez, af ederdi. Kölelerine bile

bu İslâmî inceliği öğretirlerdi.

Bu konuyla ilgili veciz bir kıssa karşımıza çıkıyor. İmam-ı Gazali anlatıyor:

Me'mun bin Mihran, kölesine yukarıda zikrettiğimiz Al-i İmran, 133 ile 134. ayetleri öğretir.

“Meymun bin Mihran’a birgün kölesi sıcak yemek getirir. Tam Me'mun İbn-i Mihran’a verirken yemeği döker. Me'mun bin Mihran çok öfkelenir, bağırarak:

– Beni yaktın, der.

Ayeti hatırlayan köle cevap verir:

– Ey hayrı öğreten, insanları terbiye eden kişi! Allah ne söylüyor ona baksana.

Hız. Me'mun sorar:

– Allah ne diyor?

Köle kadın:

– Allah, “öfkelerini yutanlar” diyor.

Hız. Me'mun'un bu hatırlatış çok hoşuna gidiyor.

– Tamam, öfkemi yuttum, diyor.

Köle kadın devam ediyor:

– Allah, “insanları affedenler” buyuruyor.

Hız. Me'mun:

– Tamam, seni affettim, diyor.

Allah'ın ayetini çok iyi bilen köle ayetin devamına işaret ediyor:

– İlave et, çünkü ayet, “Allah ihsan sahiplerini sever.” buyuruyor.

Hız. Me'mun mesajı alıyor ve gerekeni yapıyor:

– Allah için seni özgür bırakıyorum, hadi istediğin yere git, diyor.

Özetlersek, şer'î afları insanlardan esirgememeliyiz. Bu bağlamda evladını, kardeşini, arkadaşını affetmeyenler bu ayeti düşünürse kendine gelecektir.

* * *

Bir de devletin mahkumlara çıkardığı af vardır. Bizce, devletin sadece kendisine zarar vereni affetme yetkisi vardır. Başkasının hakkını affetmeye hakkı yoktur.

İmanın şartından olan tesettür

Hız. Adem(a.s)'den bu yana insan ve giysi ilişkisi sürmüştür. Şekli, biçimi, rengi, modeli farklı olsa da, insanlar her zaman giyinme ihtiyacı duymuşlardır. Neden, insanlar tarih boyunca giyinme ihtiyacı duymuşlardır, diye bir soru gelince; “İnsan oldukları için şeklinde cevaplamak mümkündür.” (1)

İslâm'da tesettür en çok konu edilen meselelerden biridir. İslâm'da tesettürü ne hikmetse dinsizler bile tartışır. Dine inanmaz, ama dini hükümlerle uğraşır. Dini hükümler hakkında konuşur. Böylece tesettürü konuşanlar iki gurubu ayrılır.

a) Dinsizler

b) Dinliler

(1) Kadının Tercihi, Aysel Zeynep Şh. 11, 1 baskı, 1997 Denge Yayınları İstanbul.

Dinsizler kendi aralarında üçe ayrılır

- a) İslâm'ın bir kısmına inanıp bir kısmını reddeden dinsizler
- b) İslâm'ın tamamını reddeden kökten dinsizler, ateistler
- c) Kendisini Müslüman zanneden dinsizler

Tesettür konusunu üçe ayıran tartışmacı "dindarlar"

- 1) Tesettürün Allah'ın emri olduğunu bilmeyenler
 - 2) Kendi grubuna has kıyafetlerin İslâmî kıyafet olduğuna başka kıyafet olmadığına inananlar
 - 3) Kıyafetin çeşitliliği konusunda tartışanlar
- Biz üçüncü şikkını ele alacağız:

Tesettür, bütün semavî dinlerde vardır. Onun içindir ki, kiliseye ve havraya içten bağlı olan kadınların ve erkeklerin dini kıyafetleri vardır. Bunu haham, rahib ve rahibelerde daha iyi görmekteyiz.

Kadın için İslâmî tesettürün üç şartı vardır:

- a) Uzun olması
- b) Bol olması
- c) Baş dahil tüm bedenini örtmesi ve şeffaf kıyafet olmaması

Tesettürde renk sınırı yoktur. Fakat efdaliyet vardır. Buna göre bazı ülkelerde koyu ve pastel renkler tercih edilmesi bize tavsiyedir.

Bu kuralları bilmeyenler renk konusunda ısrarcı olabiliyor, bu doğru değildir. İslâm'ın hiçbir kaynağında "Tesettürün modeli şu olacaktır." diye bir nass (kesin hüküm) yoktur.

İslâm'da tesettürün modeli de tarif edilmemiştir. Mühim olan kural, dış kıyafetin var olması ve örtünün tesettür özelliğinde olmasıdır. Bazıları örtülüdür, ama tesettürlü değildir. İslâm'da tesettür vardır ve tesettür dış örtüdür. Bunu Nur Sûresinde **"Yaşlılar isterlerse dış kıyafetlerini çıkarabilirler; çıkarmamaları kendileri için daha hayırlıdır."** Nur/60 ayetinden anlıyoruz. Demek ki, bir dış kıyafet var. Bazıları niye tartışıyor bilemiyoruz. Her halde burdaki dış kıyafet kadının normal olarak giydiği elbise değildir. Öyle olsa, "yaşlı kadınlar "dış kıyafetlerini çıkarabilirler." denince, yaşlı kadının iç çamaşırlarıyla durmasına izin veriliyor olurdu. Dış kıyafetten, çarşaf, abeye, ferace, cilbab gibi kıyafetler kast ediliyor. Zaten hadis-i şerifleri kabul etmeyenler bu işin içinden bu ayeti anlamadıkları için çıkamıyorlar.

Baş örtüsü imanın şartındandır demiştik. Nasıl oluyorda imanın şartından oluyor? Cevabı çok açık, imanın altı grupta toplandığını, birinci şartın Allah'a iman, ikinci şartın meleklerle iman, üçüncü şartın da kitaplara iman olduğunu öğrenmiştik. Tesettür de bu kitaplardan Kur'an-ı Kerim'de yazılı olduğu için imanın şartlarından oluyor. Nice başı açık kadınlar vardır ki, kendileri başlarını örtmezler, ama "İslâm'da baş örtüsü var." derler. Bu kadınlar başları açık da olsa kâfir olmazlar. Günaha girmek başkadır, kafir olmak başkadır.

Tesettür ayetleri:

1- Ahzab Sûresinde Allah şöyle buyuruyor:

“Ey Peygamber! Hanımlarına, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına söyle, cilbablarını (dış elbise) giysinler...” Ahzab/59 Bu ayet geldiğinde, kadınlar çarşafı örtünüp yaka kısımlarını açıkta bıraktılar. Sonra Nur Suresi 31. ayet indi ve şöyle dedi: **“Mü'min kadınlara söyle gözlelerini haramdan sakınsınlar, namuslarını korusunlar. Zinetlerini açmasınlar, kendilerinden görünen müstesna. Başörtüleriyle yakalarını örtsünler...”** Bazıları “Baş örtüsü yok.” diyor. Baş örtüsü yoksa, yakaları kapatan örtü ne? Ayrıca “hımar” lugatlarda “baş örtüsü” olarak verilmektedir. Bazı sivri zekalılar “humur” kelimesinde “baş” kelimesi yok diyorlar.

Biz de onlara soruyoruz: Şapka kelimesinde “baş” var mı? Yok, ama hepimiz şapkanın başa giyilen bir nesne olduğunu biliyoruz. Sarık, fes, türban gibi isimlerde baş var mı? Hımar, genel anlamda her şeyi örtene denir. Özel anlamda örtü ayetinde geldiği için baş örtüsü anlamındadır. İçki ayetinde de aklı örttüğü için aynı kelimedenden türeyen hamr kelimesi kullanıldığından bazıları konuyu idrak edememektedirler.

Şimdi gelelim kadında dış kıyafet mecburiyeti olduğunu bildiren ayete: **“Evlenme arzusu kalmamış ihtiyar kadınlar, kasten süslü görünmeye çalışmadan, dış örtülerini bırakmalarında, kendileri için bir günah yoktur. Ama sakınmaları kendileri için daha hayırlıdır. Allah, işitendir ve bilendir.”** Nur/60

Burada dış kıyafet deniyor. Eğer dış kıyafet diye bir örtü yoksa daha önce de ima ettiğimiz gibi, tekrar soralım: Kadınların giydiği elbiseler dış kıyafet oluyorsa, Allah yaşlılara iç çamaşırıyla sokağa çıkma izni mi veriyor? Hâşâ. Bu da gösteriyor ki, İslâm'da dış kıyafet vardır...

Çok yaşlılar bu dış kıyafetlerini çıkarıp normal elbiseleriyle sokağa çıkabilir demektir. Gerçek iman olmayınca insanlar neyi inkâr edeceğini şaşırıyorlar.

Şu ayete dikkat edelim:

“Allah ve Rasulü bir işte hüküm verdiği zaman, artık inanmış bir erkek ve kadının, o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Kim Allah ve Rasulüne isyan ederse, apaçık bir sapıklığa düşmüştür.” Ahzab/36

Tesettür imanın şartındandır, fazla söze gerek kalmıyor, bu ayet gerekeni söylüyor.

“Allah ve Rasulü bir işte hüküm verdiği zaman, iman eden kadın da erkek de artık o emre uymak zorundadır. Kadın da, erkek de kendi arzusuna göre seçim yapma hakkına sahip değildir. Kim Allah ve Rasulüne karşı gelirse, muhakkakki o, açıkca sapıtmış demektir.” Ahzab/36

Tesettür konusunu detaylarıyla ele alan bir kitabı, siz değerli okuyucularıma tavsiye etmek istiyorum. Bu kitap Aysel Zeynep'in **“Kadının Tercihi Ne Olmalı”** isimli kitabıdır.

Denge yayınlarından.

Aysel Zeynep'in **“Kadının Tercihi”** isimli kitabının önemini daha güzel anlatabilmek adına, içindekiler bölümünü buraya alıyorum.

I. Bölüm

- * İnsan neden giyinir?
- * Giyim ile insan kişiliği arasındaki ilişki
- * Çıplaklık özgürlük müdür?
- * Açık saçıklık kadına neler kaybettirir?

II. Bölüm

- * Moda ile çıplaklık arasındaki ilişki
- * Müstehcen neşriyat ile çıplaklık arasındaki ilişki
- * Ruh ve sinir hastalıklarıyla çıplaklık arasındaki ilişki
- * Zührevî hastalıklar ile çıplaklık arasındaki ilişki
- * Sinema ve kitle iletişim araçlarının çıplaklık konusundaki etkileri
- * Kadını aşagıl原因 uygulamalardan örnekler

III. Bölümden bazı başlıklar

- * Örtünme kadına neler kazandırır?
- * Örtünmekle ilgili bazı iddialar
- * İslâm'da örtünme yalnızca kadınlara mı emredilmiştir?
- * Örtünmek, kadın kişiliğini silikleştirir mi?
- * Örtünmek kadını eve mi mahkum eder?
- * Dışı örtmekle içi örtmek arasındaki ilişki

Bu kitabı okuyan herkes tesettürü ve tesettürün bütün detaylarını öğrenmiş olacaktır.

* * *

Hız. Adem ve Hız. Havva meyve yemeseydi dünyaya gelmeyecek miydik?

Hazreti Adem'le Hazreti Havva yasak cennet ağacından bir meyve yemelerinden dolayı, bazı hurafe türetenler durmadan dinlenmeden asılsız konular üretmişler, Allah (c.c)'ın birkaç ayette yer verdiği konulara hayellerini katarak yüzlerce sayfalık konular ortaya koymuşlardır.

Yahudilerde ve bazı Hristiyanlarda şöyle bir inanış vardır: Adem'i Havva kandırdı. O halde Havva'nın cinsiye-tinden olan kadınlar suçludurlar.

Hatta bırakalım gayri müslimleri, Müslümanların içinde bile bu konu yüzünden hanımlarını aşağılayanlar var. "Ka-dın değil misiniz, siz Adem'i bile yoldan çıkardınız; kadın bir şeytandır; kadın, ceza olarak doğum yapar, regl olur." gibi sözlerle, hiç de Yahudilerden aşağı kalmadıkları, hatta bazı noktalarda Yahudileri bile şaşırttıkları görülmektedir.

Bu inanışlar nasıl türedi?

1) Allah'ın bildirmediği konuları merak eden ve "İllâ cevap bulacağım." diyen kulların sapıtmasından

2) Kadınları suçlu gösterme arzusunda olanların gayret-lerinden

3) Ehl-i Kitap'daki hurafelerden alınarak türedi.

Allah "Benim bildirmediğimle ilgilenmeyin." Baka-ra/66-73 buyuruyor. O, bu mesajı verirken, insan bu mesajla yetinmemiş, kurmuş da kurmuş kendi dünyasında ve so-nunda kararını vermişti; "Eğer Adem'le Havva o meyveyi

yemeselerdi dünyaya inmeyecek demiştik.” demiş.

Meyveyi de Allah bildirmediği halde meyve cinsi de söylemektedirler. Kimi elma der, kimi buğday v.s. sanıyorum Allah o meyveyi bildirseydi, cahil insanlar o meyveye de düşman olurlardı.

Şimdi biz, Kur'an'ın ışığında konuyu toparlayalım:

Hz. Havva ile Hz. Adem o meyveden yemeselerdi biz yine bu dünyaya gelecektik. Kaldı ki, konu meyveyi yemek değil, o yasağa yaklaşmaktı. Allah (celle celaluhu) dünya üzerinde insan yaratacağını söylemişti. Bunu melekler de biliyorlardı. Bakara/30 Peki, meyve yemelerinin zararını kim çekti?

Yine Hz. Adem babamız ile Hz. Havva annemiz çektiler. Cennetten kovulduklarında birbirleriyle görüşemediler. Uzun süre biri bir dağda öteki başka bir dağda yıllarca yaşadılar. Daha sonra Allah onların tevbesini kabul edip, onları birbirlerine kavuşturdu.

Eğer meyveyi yemeselerdi, demek ki, öyle ceza çekmeyeceklerdi. Yaratılma sebebimiz meyvenin yenmesi değil, imtihandır. Onlar meyve yemeseydi biz yine de bu dünyaya gelecektik. Dünyaya niye geldiğini bilmeyen insanların, iyi gününde "İyi ki yaratıldım." deyip, kötü gününde meyveyi yiyenlere lânet okusa da, hayatın kurallarını, o kuralları koyandan başkası değiştiremez.

Bu meseleyi dikkatlice okuyup, etrafımızdaki insanlara doğrusunu bildirelim. Aksi taktirde, akideler bozuluyor.

Hz. Adem (a.s) hakkında kısa bilgiler

- 1- Bulunduğumuz yeryüzünde yaratılan ilk insandır.
- 2- İlk peygamberdir.
- 3- Kendisine on suhuf inmiş, ilk nebidir.

4- Hazreti Adem (a.s) topraktan yaratılmıştır. Sonra da eşi Hz. Havva (a.s) yaratıldı. O yaratılışın nasıl gerçekleştiğini bilmemiz mümkün değil. Allah Adem (a.s.)'a eşyanın ismini öğretip bu âlemde ilk insan olarak dünya hayatının kapısını açma lütfunu verdi. Biz de onun torunları olarak, sıramız gelince bir bir bu âleme gelip, sonra da bir bir gidiyoruz. Allah hayırlı gidenlerden eylesin bizi. Amin.

Kadın milletvekili olabilir mi?

Son yıllarda, kadının milletvekili olup olmayacağı çok tartışılıyor.

Vekil eden kim? Halk. Halk neden oluşur? Kadın ve erkekten. "Mademki, kadın ve erkektir vekil eden, o halde, kadın neden vekil olmasın?" sorusu akla geliyor.

Bu konuda İslâmî kesim ikiye ayrıldı. Bu da gayet normaldir. Bazı konularda meydana gelen ayrılık, her şeyde ayrılık var anlamına gelmez. Bu konuda "caizdir" diyen de, "caiz değildir" diyen de günaha girmez. Tartışanlar birbirine anlayış gösterirlerse olgun olduklarını ve Allah için müzaker yaptıklarını ispat ederler. İşi kavgaya götürürlerse, enaniyet merkezli tartışma olduğu kendiliğinden anlaşılır.

İki ayrı grup birbiriyle tartışabilir... Tartışmada, iddia

sahibinin elinde kesin delil olması lâzım... Haklı olan taraf, anlayış gösterme adına, yanlış hüküm vereni alkışlamamalı. Yanlış meşrulaştırmak isteyen gruba karşı daima belgesiyle, ama anlayışlı tavırlar sergileyerek itiraz halinde olmalıdır.

Meselâ: Birisi çıkıyor, “İslâm’da baş örtüsü yoktur.” deme küstahlığını gösteriyor. Bu konuda kesin delil olduğuna göre, bu İslâm adına yapılan inkâr, İslâm’a ve Müslümanlara açılan gizli bir savaştır.

Neden savaştır? Çünkü, baş örtüsünün varlığı Kur’an’da bildirilmiştir. İslâm’a uygun olmak şartıyla, kadının milletvekili olamayacağına dair İslâm’da açık bir delil yok.

“İslâm’a göre kadın, milletvekili olamaz.” diyenler, İran devletinin başında olan kadın hükümdar hakkında peygamberimizin sallallahu aleyhi ve sellem, mealen: “Başında kadın olan bir kavim felaha eremez.” hadisini delil gösteriyor. “Kadın, milletvekili olabilir.” diyenler, “Allah, caiz olmayan bir şeyi övmez. Belkıs’ın hükümdarlığını Allah övüyor. O halde kadın milletvekili de olur, başbakan da.” diyorlar.

Demek ki, bu konuda çok açık bir hüküm yok. İttifak da yok, o halde, var diyen yok diyeni, yok diyen de var diyeni yadırgamamalıdır.

Sonuç:

Kişi bir konu hakkında nass (kesin delil) yoksa hangi fetvaya kalbini yakın buluyorsa onu kullanma hakkına sahiptir.

İslâm’da, “olmazsa olmaz”lar olduğu gibi, “olmasa da

olur"lar vardır.

Tek şart niyetler Allah rızası olmalı ve aranılan vasıflarda İslâm'a uygunluk...

İç güvey olmak caiz midir?

İnsanoğlu, imtihan dünyasını unuttukça çok haram âdetler, kurallar ve prensipler oluşturacaktır.

Ne demek iç güvey?

Erkeğin kız evine gitmesi ya da gelmesi demek. Bu sebeple cahillerce "iç güveyi" olan kişiye biraz da horca bakılır...

Peki, gelin erkeğin evine giderken "iç gelin" olmuyor da, erkek kızın evine gelince neden böyle bir ayrıma gerek duyuluyor? Bir tek cevabı var bunun: cehalet.

Kimin maddi durumu düzgünse, o onun evine gider. Fakat fikirleri çürümüş toplum, asıl ayıplanması gereken işleri ayıplamayı bıraktıkça, yani o ayıba alıştıkça, ayıp ve haram olmayanları ayıplamaya başladı.

Burada değil ayıplama, toplumun böylesine olumsuz bakışlarına rağmen, kız evine yerleşen damat tebrik edilmelidir. Zira, bu işi, ancak kendinden emin olan, her şeye alınganlık göstermeyen, kahraman başarabilir. Zira, bir müddet cahiller tarafından yadırganacaktır. Bu insanlar, bu taraftaki dünyayı, o taraftaki dünyaya tercih ettikçe, buradaki mekânların çok önemli olduğuna inanır. Halbuki heyhat. Bu âlemdeki mekânların tümü, aslında birer oyuncaktır.

Burada, gelinin tutumu çok mühimdir. "Sen babamın

sayesinde ayaktasın. Babam yardım etmeseydi sen evlenezdin.” gibi, avam ağzına uygun sözler söylerse, damadın güzel niyetini bozmuş olur ve içten içe yıkım başlar. Herkes Müslümanca davranırsa, hiçbir problem çıkmaz. İster kız erkeğin evine, isterse erkek kızın evine gitsin, İslâm’a göre hiç fark etmez, ikisi de caizdir.

Cennet

Cennet konusunda ciltler dolusu kitap yazılabilir. Biz bu noktayı konumuzda gerektiği için, kısaca değinelim. Daha sonra tekrar cennet konusuna döneceğiz. Cennet deyince, aklımıza hiçbir kuralın olmadığı bir yer gelmemelidir. Cennetin de kendine göre kuralları vardır. Şunu çok iyi biliyoruz ki, orada insanı üzecek, yoracak, sinirlendirecek, halsiz bırakacak, nefse ağır gelecek hiçbir problem olmayacaktır. Bunu bilmek bize, cennet hakkında ipucu vermektedir.

Bazı ideolojiler, kasıtlı olarak cennetteki kuralları çarpıtıp, insanların bilhassa kadınlar bölümünü yanlış yönlendiriyorlar. Cennet Allah’ın adalet dünyasından bir dünyadır. Oraya giren kadın erkek demeksizin herkes mutlu ve mesut olacaktır. Bunun delillerinden sadece bir ayet alalım:

“İman eden erkeklerle iman eden kadınlara altından ırmaklar akan cennet vermek Allah’ın vaadidir. Orada ebediyyen sonsuza kadar kalacaklardır. Cennetlerinde de tertemiz meskenler vaad etmiştir. Allah’ın cennetteki kullarından razı olması ise, hepsinden daha önemlidir. İşte en büyük kazanç budur.” Tevbe/72

Cennet, hep merak ederiz cenneti. Kimimize hayal gibi gelse de, sonuçta, karıncanın frekanslarından, samanyolu-

na ve ötelere kadar her şeyde matematiksel bir hesap varsa, böylesine kompütür bir âlemden sonra başka bir âlemi yaratana cenneti yaratmak ne ki, diyor insan.

Bu dünyaya geldik, getirildik. Hiç elimizde değilken buradan da başka âleme götürülüyoruz. Bu müthiş tezgah ne? Niçin? Ahiret yoksa, cennet cehennem yoksa böyle bir müthiş âlemin ne anlamı vardı ki? Var, çünkü cennet cehennem var. Nerden biliyoruz? Yaratan söylüyor. O halde cenneti iyi anlayabildiğimiz yere kadar anlamalıyız.

Cennettekilerin cehennemlikler ile yaptığı konuşmalara bir örnek

- 1- Biz dünyadayken ailemizle bile korku duyardık.
 - 2- Fakat siz nefsinizi fitneye, hileye düşürdünüz.
 - 3- İnananlar hakkında kötü düşündünüz, onlara kötülük yaptınız.
 - 4- Batıl şeyler sizi gurura düşürdü.
 - 5- Ve sizi şeytan "Allah Gafurdur." diyerek aldattı. Hadid/ 14
- Cehennem görevlilerinin "Size bu günden haber veren (bu günü haber verici) gelmemiş miydi?" Sorusuna cehennemliklerin cevabı şu oldu:

Evet, doğrusu, bize uyarıcı bir peygamber geldi.

Fakat ne yazık ki; biz onu inkâr ettik.

Allah'ın bir şey gönderdiği yok, dedik o peygamberlere

Siz olsa olsa büyük bir sapıklık içindesiniz dedik.

Keşke dinleseydik. Dinleyip aklımızı kullansaydık,

Tefsirde İsrailiyat ⁽¹⁾

Tefsire uydurmaların giriş nedenleri

1) Dinsizlerin ve İslâm'dan nefret edenlerin nefreti
(Abdullah İbn-i Sebe gibi)

Bunların uydurmaları çok enterasan oluyor. Meselâ bir rivayette

Abdullah İbn-i Sebe, Hz. Ali (r.a) şehid edildiği zaman “Öldürülen Hz. Ali değildir, onun şekline girmiş bir şeytandır. Hz. Ali göklere yükseldi. İsa (a.s.) yükseldiği gibi tekrar dünyaya inecek, düşmanlarından intikam alacak.” dedi.

(1) Tefsirde İsrailiyat, Dr. Heseyni Muhammed İbrahim'in aynı adlı eserinden yararlanılarak kaleme alınmıştır. Ter. Şule Çakır Karahüseyinoğlu 1999 Kahire

Çok içten, samimi Müslüman görünen Abdullah İbn-i Sebe bu sözüyle İslâm'da olmayan bir şey uydurmakla İslâm'ı bozmak istemiştir. Bir cümlecik de olsa yanlış yaygınlaştırmayı kâr bilirler.

Hammad bin Yezid diyor ki: "Dinsizler 14 bin hadis uydurdular."

Suyuti, Halifeler Tarihi isimli eserinde İbn-i Asâkir'den rivayet ettiğine göre, Harun Reşid, bir dinsizi tutuklatarak idam edilmesini emreder. Dinsiz "Beni neden idam ediyorsun?" diye sorunca, Harun Reşit "Kulları senin şerrinden kurtarmak için." der. Bunun üzerine dinsiz ilginç sorusunu sorar;

— Peki, içinde Rasulûllah'ın tek sözü bulunmayan uydurduğum bin hadisi ne yapacaksın?

Harun Reşit cevap verir:

– Ey Allah'ın düşmanı? Ebu İshak El-Gazari ve Abdullah İbn-i Mübarek'i bilmiyor musun? Onlar bu uydurmaları tek tek seçiyor, harf harf çıkartıyorlar.

2) Bazı Politikacıların, siyasi menfaat sağlama istekleri

Herkes kendi siyasi görüşünü destekleyecek karşı tarafı yenecek hadisler uydurdu. Hatta değil hadis uydurmak, bazı ayet-i kerimelere, karşı tarafın aleyhine olacak yorumlar getirdiler.

Meselâ:

İsra Süresi 60. ayet-i kerimede "lânetlenmiş ağaç" kelimesinin manasını "Umeyyeoğulları" diye tefsir etmişlerdir.

Hız Aişe'ye isnaden uydurdıkları bir hadiste Hz. Aişe, Mervan bin Hakem'e şöyle der;

— Ben Rasulûllahtan “Baban ve deden için şöyle söylediğini duydum. Siz Kur’an’da lanetlenmiş ağaçlarsınız.”

İşte böylece, tefsir ve hadislere uydurmalar girmiş oldu.

Ve İslâm’ın münafık ve kafirlerden neler çektiğini daha güzel anlamış oluyoruz.

3) Hikâyeciler

(Toplumun ilgisini çekmek ve kendilerini sevdirmek için sahih kıssalarda yaptıkları abartılar, çarpıtmalar.)

Sokaklarda ve camilerde vaazlar veren ve hikâyeleri ile tanınan bir grup vardı. Tuhaf hikâyeler anlatır, insanların ilgisini çeker ve böylece kendi geçimlerini sağlarlardı. İbn-i Cevzi’nin rivayetine göre Ahmed bin Hanbel ve Yahya bin Muîn bir mescitte namaz kılarlar, hikâyecinin biri kalkar ve konuşmaya başlar

— Ahmed bin Hanbel ve Yahya bin Muîn bana şöyle bir hadis söyledi. “Kim lâîlahe illâllah derse, Allah her kelimesi karşılığında bir kuş yaratır. Bu kuşların gagaları altından, tüyleri mercandandır.” der ve devam ederek hikâyesini tamamlar. Bunun karşılığında ücret alır.

Ahmed bin Hanbel, Yahya bin Muîn’e şaşkınlıkla bakar ve sorar:

— Sen böyle bir hadis rivayet ettin mi?

Yahya bin Muîn cevap verir:

— Vallahi ben bu hadisi şimdi duydum.

Yahya bin Muîn hikayeciye şöyle der:

— Ben Yahya bin Muîn, bu da arkadaşım Ahmed bin Hanbel. Biz Rasulûllah’tan böyle bir hadis rivayet etme-

dik. Eğer yalan konuşacaksan, başkalarını kullan.

Hikâyeci sorar:

— Sen Yahya bin Muin misin?

— Evet.

Hikayeci:

— Ben senin ahmak bir adam olduğunu duyar dururdum. Şimdi emin oldum.

Şaşkına dönen Yahya bin Muîn sorar:

— Benim ahmak olduğumu nereden çıkardın?

Hikayeci

— Sanki dünyada sizden başka Ahmed bin Hanbel ve Yahya bin Muîn yok mudur? Ben 17 ayrı Ahmed bin Hanbel ve Yahya bin Muin'den hadis yazdım.

Bu korkunç yalancının yalanından o kadar utanır ki Ahmed bin Hanbel, cübbesiyle yüzünü örterek arkadaşına fıslırdar:

— Hadi, onu bırak gidelim!

Der ve oradan giderler.

Böyle yalancılar da uydurmalarla halkın kafasını doldurmuşlardır. Günümüzde de aynı sahtekarlar para kazanmak uğruna uydurmalara kitaplar yazan ve basanlar, kasetleri doldurup filmler çevirenler hiç eksilmiyor. Bunların, sadece Ahmet ibn-i Hanbel'leri ve Yahya bin Muîn'leri yok.

4) İyi niyetli olmakla beraber, dini bilmeyenlerin uydurdukları hadisler.

Bazı zahidler, abidler, cahiller, insanları ibadete teşvik etmek ve azaptan korkutmak için hadis uydurdular. Bu yaptıkları yanlışla da Allah'a yaklaştıklarını sandılar. Nuh İbn-i Ebi Meryem gibi. Bu adam, Kur'an'ın faziletleri hakkında, hadis uydurmuştur. Sebebi sorulunca da, "Ben görüyorum ki, insanlar Kur'an'dan yüz çeviriyor ve Ebu Hanife'nin fıkıhı ile meşgul oluyor, ben de bu hadisleri Allah rızası için uyduruyorum." diyor.

Yalancılar, yani bu uydurmacılara Rasulûllah Efendimiz (s.a.v)'in Buhari'de nakledilen bir ikazı var. "Kim benim adıma hadis uydurursa cehennemde yerini hazırlasın."

Bu ikaza rağmen uydurmaya devam edenler hâlâ var.

5) Amirlerine yaltaklık yapanların uydurmaları

Amirlerinin sevdikleri şeylerde hadis uyduranlar

6) Uydurmayı kendisine meslek edinenler, görev olarak addedenler.

Bunlar gayesi olmayan insanlardan oluşur

7) Bidatçı akımlar:

Haricîler,

Kaderîler,

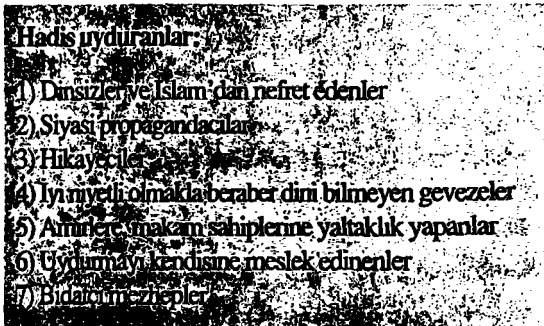
Rafizîler gibi.

Bu mezhepler kendi görüşlerini desteklemek, ötekini halkın gözünden düşürmek uğruna uydurdular da uydurdular.

İbn-i Ebi Hatem, Haricî Mezhebi şeyhlerinden birinin

tevbe ettikten sonra şöyle dediğini rivayet ediyor. “Dinini-
zi kimden öğrendiğinize bakın. Bunu şunun için söylüyö-
rum. Ben Harici Mezhebindeyken ihtiyaç duyduğumuz
konu hakkında hadis uydururduk.

Demek ki, hadis uydurmanın 7 sebebi varmış. Şimdi
bunları özetleyelim.

Uydurma sözleri nakletmekle tanınanlar

Uydurma hikâyeleri nakledenler ikiye ayrılır.

a) Sadece uydurma hikâyeleri nakledip, kendileri uydurmayanlar

Bu grup, tefsir yaparken uydurma hikâyeleri tefsire ait-
miş gibi göstermemiştir. Bu grubun suçu, “Doğru mu eğri
mi?” demeden duyduğu her kıssayı, her hikâyeyi doğruy-
muş gibi halka anlatması olmuştur.

Ne yazık ki, bu uydurma hikaye anlatıcıların torunları
bugün de aynı hızla çalışmakta, halka en büyük kötülüğü
yapmaktadırlar. Hem de, basın-yayın, televizyon, radyo ve

benzeri iletişim araçlarıyla. Tabii ki canlı araç olarak, kendilerini bu işe vakfeden vaazlarda, evlerde, kahvehanelerde uydurma hikâyeleri anlatanlar da, iletişim araçlarıyla anlatanlar kadar etkili oluyorlar.

İyi niyetli, dürüst olduğu halde, çok hikaye anlatan, alim olmasına rağmen yanlışlığı doğruyu ayırt edemeyen kişilerden biri de Ka'b El-Ahbar'dır. Bu zat Hz. Ömer (r.a) devrinde İslâm'a girmiştir. Bu şahıs, Rasulûllah'tan hadisler ve geçmişten kıssalar anlatan biridir. Onu dinleyen halk söylediklerinin hangisi Rasulûllah'a ait, hangisi geçmişe ait ayırt edemediklerinden dolayı karıştırmışlardır. Halk hadisleri geçmişin hikayesi, geçmişin hikayesini de hadis gibi anlatınca, Hz. Ömer (r.a) devreye girer ve Ka'b El-Ahbar'a şöyle der:

— Ya geçmişin hikayelerini anlatmaktan vazgeçersin ya da seni sürgüne gönderirim.

Hz. Ömer (r.a), Ka'b El-Ahbar'a "Yalan konuşuyor." diye yasak koymadı. Onu endişelendiren şey anlattığı hikayelerin halktaki etkisi oldu. Çünkü halkın birçoğu doğruyu batıldan ayırt edebilecek bilgiye sahip değildi.

Bu örnekten de anladığımız gibi, bugün İslâm'ın orijinali bize ulaşabilmiş ve bizler, uydurma olanların İslâm'a aykırı olanlarını fark edebiliyorsak, bunun sebeplerinden biri, Hz. Ömer (r.a) gibi, bu konuya hassasiyetle yaklaşanlar sebebiyledir. Allah onlardan razı olsun. Amin. Bu günümüzde de uydurma hikâyelerle, İsrailiyatla savaşanlar var. Allah onlardan da razı olsun. Amin.

b) Hikâyeleri kendileri uyduranlar

Bunların hikâyeleri uydurma gayeleri Müslümanların

inançlarını bozmaktır. Birinci grup gafletinden, bunlarsa nefretlerinden uyduruyorlardı. Muhammed İbn-i Saib El-Kelbî gibi. El-Kelbî, Sebeî Mezhebindendi. Sebei Mezhebi ise, özellikle Hz. Ali hakkında yalan hadis uyduran bir mezhepti. Sebeî Mezhebi, Hz. Ali'nin ölmediğine inanan, onun tekrar yeryüzüne geleceğini söyleyen sapık bir mezheptir.

Bir bulut görseler, "Mü'minlerin emiri işte o buluttadır." derlerdi.

Böylesine sapık görüşlü olan El-Kelbî tefsir yapmakla meşhurdur.

Kelbî'den daha uzun tefsir yapan olmamış. Ulema ise, halkı, Kelbî'nin sözlerine karşı uyarmıştır. Ne büyük bir dinimiz var ki, bunca olumsuzluklara rağmen hiç kimse zarar veremedi.

Bu uydurucuların, her asırda binlerce insandan oluştuğunu düşünürsek, neredeyse bin beş yüz yıldan beri demek oluyor ki, milyonlarca insan İslâm aleyhine çalışmış, İslâm'a zarar verememişlerdir, ama Müslümanlara verdikleri zarar henüz telâfi edilemedi.

Özet

a) Uydurma hikayeleri naklettikleri halde kendileri uydurmayanlar.

b) Kendileri uyduranlar.

Kendileri uyduranlar da ikiye ayrılır.

Biri münafıklığından, diğeri de dinsizliğinden uydurmuştur. Günümüzde bu kurallarda çalışanlar ve kuralları halâ devam etmektedir.

Tefsir ve hadiste (uydurmalar) ikiye ayrılır

Tefsirde uydurmalar ikiye ayrılır:

- 1) Nakil yoluyla gelen rivayetler
- 2) İslâm'ın temel prensiplerine uymayan, yani İslâm'ın ruhuna aykırı olarak yapılan tefsir

Nakil yoluyla gelen uydurmaları altı bölümde inceleriz

- 1) Uydurma hadisler
- 2) Sahabi ve Tabiine isnad edilen, fakat onların olmayan sözleri
- 3) İslâm'da aslı olmayıp, Ehl-i Kitap'tan nakledilenler
- 4) Senedinde veya metninde aslına aykırı bir unsurun bulunması
- 5) Kitap ve Sünnete tamamen aykırı olması
- 6) Gerçeklerle çelişmesi.

Şimdi bu maddeleri birer birer açalım:

1) Uydurma hadisler:

Uydurma hadislerin özellikleri ikidir:

- a) Raviler zincirindeki işaretler (Detaylı bilgiyi hadis usulünde bulabilirsiniz.)
- b) Hadisin kendindeki özellikler

Uydurma hadisin kendindeki özellikler altıdır:

1) Rasulûllah'ın uslûbuna aykırı oluşu

Öyle ki, hadislerle ilgilenen bir kişi uslûbu hemen yakalar ve “**Rasulûllah böyle konuşmazdı.**” der.

2) Kitap, sünnet ve icmaya aykırı olması

3) Yorum kabul etmeyecek şekilde akla aykırı olması

Meselâ, ‘Nuh Aleyhisselâm’ın gemisi Kabe’yi yedi defa tavaf edip, makam-ı İbrahim’de 2 rekat namaz kıldı.” uydurma hadisi gibi.

4) Tarihi gerçeklere aykırı olması

Meselâ: “**Rasulûllah Efendimiz İsrâ gecesi cennete girdi. Oradan bir elma yedi, bu elmadan belinde bir nutfe oluştu ve miraçtan döndüğü zaman Hz. Hatice’yle beraber oldu.**” uydurma hadisi gibi.

Bu hadisin uydurma olduğunun delilleri şunlardır:

Hz. Fatıma, Rasulûllah’a peygamberlik görevi gelmeden önce dünyaya gelmiş, Miraç gecesi ise, Hazreti Hatice annemiz çoktan ölmüş, Hakk’ın rahmetine kavuşmuştu.

5) Küçük bir amelde olağanüstü büyük bir mükâfat, küçük bir suçta büyük azap içeren abartılı hadisler

İlginç örneklerden birini verelim:

“**Namaz kılmayan birine, kim bir lokma yiyecek vererek yardım ederse, bütün peygamberlerin öldürülüşüne yardım etmiş gibidir.**”

Aman Allah! Uydurmanın böylesi de olur muydu? Suyuti de bunun uydurma olduğuna hükmetmiştir.

Bir başka örnek: “**Kim bir camiye bir yaygı (halı kilim**

v.s.) sererse, o yaygı parçalanıncaya kadar 70 bin melek ona salât ü selâm getirir.”

Şevkani, bu hadisin uydurma olduğuna hükmetmiştir.

Tabi ki camiye bir şeyler vermek, cami ihtiyacına yardım etmek çok sevaptır, ama ne kadar olduğunu sadece Allah (c.c) bilir.

6) Rafizilerin Ehl-i Beyt'in üstünlükleri hakkında haddi aşan hadisleri.

Meselâ: Güya peygamberimiz şöyle demiştir. “Ben ve Ali nurdan yaratıldık, Adem Aleyhisselâm yaratılmadan iki bin yıl önce arşın sağ tarafındaydık. Sonra, Allah Ade-mi yarattı...” şeklinde uzar gider.

Buraya kadar uydurma olan hadisleri anlama kurallarını sıraladık. Şimdi, kısaca özetleyelim.

Uydurma hadisi anlamak için

6 önemli ipucu vardır ve onlar şunlardır:

- 1) Hadisin, Rasulûllah (s.a.v.)'in üslubuna aykırı olması
- 2) Yorum kabul etmeyecek şekilde fitrî akla aykırı olması
- 3) Kitap ve sünnete aykırı olması
- 4) Tarihi gerçeklere aykırı olması
- 5) Küçük bir amelde büyük mükafat, küçük bir suçta büyük azaplar içermesi
- 6) Ehl-i Beyt'in üstünlükleri konusunda haddi aşan ifadeler taşıması

Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmaları

Dinsizler, münafıklar, cahiller, taassupçular ve çıkarıcılar, hiç durmadan hadis uydurmuşlar; ama İslâm alimleri de uydurulan hadisler, gerçek hadislerle karışmasın diye ellerinden geleni yapmışlardır. Allah (c.c) hepsinden razı olsun. Amin

Bir düşünürün sözü ne kadar takdire şayandır: “Dünya tarihinde, hadisçilerin çalışması gibi bir çalışma görülmemiştir. Hiçbir şey için bu denli yoğun gayret gösterilmemiştir.”

Allah, onlardan razı olsun. Onları taktir etmesini bilenlerden de.

Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmaları yapanlar bakın nasıl çalışmışlar:

- 1) Sünneti kitaplaştırmışlar.
- 2) Cerh ve ta'dil (Ravileri araştırma) ilmi oluşturmuşlar.
- 3) Uydurulan hadisleri kitaplaştırmışlar.

Rasulullah Efendimiz (s.a.v) son dönemine kadar hadislerin yazılmasına Kur'an ayetleriyle karışır düşüncesiyle bazı sahabe haricindekilerin hadis yazmasına izin vermemiştir. Kur'an ayetleri iyice ezberlenip tanınır hale geldikten sonra şu hadis-i şerifle hadis yazılmasına müsaade etmiştir: Yemenli Ebu Şah isminde bir şahıs, Mekke'nin fetih yılında Rasulullah'a gelerek, hutbeden duyduklarını kendisi için yazılmasını istedi.

Rasulullah Efendimiz de “Ebu Şah için yazın buyurdu.”

Ayrıca: İmam Ahmet, İmam Ebu Davud ve İmam Hakim'in Abdullah bin Amr'dan rivayet ettiklerine göre Abdullah bin Amr kendi başından geçenleri şöyle anlatıyor:

“— Rasulûllah'a dedim ki, 'Ben sizi dinliyor ve söylediklerinizi yazıyorum.'

Rasulûllah Efendimiz:

— Evet yaz, dedi.

Ben de sordum:

— Normal ve de öfkeli halinizde söylediklerinizi yazayım mı?

Rasulûllah Efendimiz:

— Evet, çünkü ben, hak dışında hiçbir şey söylemem.”

Böylece hadisler not olarak yazılmaya başladı.

Daha sonra Emeviler döneminin, hadislere altın devrini yaşatan, Ömer bin Abdülaziz'dir.

Tarihçiler bunu şöyle anlatır:

“Mü'minlerin emiri Ömer bin Abdülaziz, İslâmî ilimlerle şöret bulan şehirlerdeki ulemaya mektup yazarak, onlarda hadisleri derlemelerini istedi. Bu mektuptan sonra ulema, hadisleri toplamaya başladı. Birinci asrın sonunda başlayan bu hareket, iki asır gibi uzun süre devam etti. Önemli hadis kitaplarına zemin hazır olduğundan üçüncü asırda hadis kitapları yazılmış oldu.

Üç asır gibi önemli zaman içinde toplanılan hadisler şu isimlerle kitap haline getirildi:

1) İlk hadis kitabı, İmam Malik'in "Muvatta"sıdır.

2) İmam Ahmet (Ahmet bin Hanbel)'in "Müsned"i.

- 3) İmam Buhari'nin Sahihi (Sahih-i Buhari)
- 4) İmam Müslimin Sahihi (Sahih-i Müslim)
- 5) İmam Tirmizi'nin Süneni (Sünen-i Tirmizi)
- 6) İmam Nesei'nin Süneni (Sünen-i Nesei)
- 7) İmam Ebu Davud'un Süneni (Sünen-i Ebu Dâvut)
- 8) İmam İbn-i Mace'nin Süneni ve diğer hadis kitapları (Sünen-i İbn-i Mace)

Şunu hiçbir zaman unutmayalım ki, hadis kitapları Kur'an-ı Kerim gibi hatasız değildir. Zayıf hadisler bu eserlere de girmiştir. Buna rağmen çürükler var diye sağlamaları, sahte altın var diye gerçek altınları kaldırıp atmamız gibi, bu hadis kitaplarında zayıf hadisler var diye, bu kitaplardaki gerçek hadisleri kaldırıp atamayız.

Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmalarında ikinci aşama;

Çerh ve Ta'dil ilmi

Bu ilim, Hadis rivayet eden şahısları inceler. Gece gündüz çalışan hadis uleması öylesine gayretle ve takdire şayan olarak uğruna ömürlerini feda edercesine çalışmışlar.

Cerh ve Ta'dil şu konuları araştırır:

- a) Ravinin güvenilirliğinin olup olmadığını,
- b) Adaletini,
- c) Hafıza gücünü,
- d) Yalancı olup olmadığını,

e) Gafil olup olmadığını,

f) Unutkan olup olmadığını inceler.

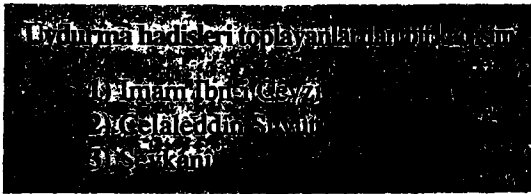
Bu sıradan gibi görünen çalışmalar büyük bir özveriyle yapılmış, ulema gün gelmiş iki ay yol kat ederek ravileri aramışlar.

Yoğun çalışmalar sonucu, raviler hakkında kitaplar yazılmıştır.

Sadece güvenilirler olanlar için özel kitaplar yazıldığı gibi, güvenilir olmayanlar hakkında da kitaplar yazılmıştır.

Uydurma hadisleri kitaplaştırma çalışmaları

Hadisçiler, binlerce hadis ayıklayıp kitaplarda toplamışlardır.

Tefsirdeki uydurma hadisler

Biliyorsunuz, birçok tefsire uydurma hadis girmiştir.

Bunlardan bir örnek verelim: İnsanlığı utandıran bu örneği alıp kendi dinsizliğine kullanan keferelerin haddi hesabı yoktur. Bu örnek öyle örnek ki, İslâm düşmanları bin

yıl önce hadis uyduranın hatasından medet ummuş, şu uydurma hadisi tıka-basa kullanmışlardır eserlerinde.

Uydurma hadis kullananlardan iki isim:

- 1) Turan Dursun
- 2) İlhan Arsel

Bir değil binlerce hadisi. Bu binlerceden biri bakın tefsirlere, uydurma hadislerle nasıl girmiş:

Hazreti Zeynep olayındaki uydurma

Ahzap Süresi 37. ayetin tefsirinde Zemahşeri ve İbn-i Kayyim gibi bazı müfessirler uydurma rivayetleri kullanmışlardır. Ayet Şöyle: “Allah’ın ve senin nimet verdiğiniz şahsa şöyle dediğini hatırla: Hanımını boşama, Allah’tan kork. Allah’ın açığa çıkardığı şeyi sen içinde gizliyordun ve insanlardan korkuyordun. Allah korkulmaya daha lâ-yıktır.”

Bu ayet-i kerimede geçen “İçinde gizlediğini” sözü bu “alimler” tarafından uydurma hadislerle bakın nasıl tefsir edilmiş.

“Birgün Rasulûllah Efendimiz (Halk arasında peygamberin evlatlığı olarak bilinen) Zeyd ibn-i Harise’nin evine gider. Onu evde bulamaz. Evde Zeyd’in hanımı, Zeynep bint-i Cahş’ı bulur. Birden onu görür ondan çok hoşlanır. (Yazarken bile haya ediyorum, ama uydurma hadis devam ediyor E.Ş.) Kalbine Hz. Zeynep’in sevgisi düşmüştür.

Peygamber; “Ey kalpleri çeviren Allah’ım!” diye diye döner. Hz. Zeynep’e olan sevgisini kalbinde gizlemiştir.

H. Zeynep, eşi Zeyd eve döndüğü zaman Rasûlullah'ın geldiğini ve "Ey kalpleri çeviren Allah'ım!" diyerek geri döndüğünü anlatıyor. (Uydurma değil mi bu!) H. Zeyd Rasûlullah'a giderek:

— Ey Allah'ın Rasûlü! Bize geldin, içeri giremedin, belki Zeynep hoşuna gitmiştir. Ben ayırlayım siz nikahlayın onu. (Dikkat edin! En zayıf Müslüman bile karını boşayayım sen al sözünü asla kullanmaz. Uydurmanın böyle sine pes doğrusu. E.Ş.)

Bir başka rivayette ise Zeyd karısına "Seni boşayayım da Rasûlullah alsın." der, H. Zeyneb ise "Korkarım, sen boşarsın o da beni almaz." der.

Zeyd karısını boşamak ister. Rasûlullah "Allah'tan kork. Karını boşama." der. Fakat Zeyd eşini boşar. H. Zeynep'in iddeti biter. Rasûlullah Efendimiz H. Zeyd'e gider, "Zeynep'i kendime isteteceğim, senden daha güvenilir birini bulamıyorum." der. (Hâşâ bunu değil peygamber, sıradan bir insan bile yapmaz. E.Ş.) Zeyd, H. Zeyneb'e gider. Bakar ki, Zeyneb hamur yoğuruyor. Hemen arkasını döner ve.

— Rasûlullah seni istiyor, diye müjdeyi verir. H. Zeynep çok sevinir ve "İkinizi evlendirdik." ayeti iner.

Meşhur müfessirlerden,

Alûsi

Kurtûbi

İbn-i Kesir

İbn-i Hacer

Bu uydurma hikayeyi reddediyorlar.

Doğrusu nasıldır?

“Senin içinde gizlediğinden” maksat, Allah’ın Rasulûl-lah’a vahyidir. Hz. Zeynep ve Zeyd evliliklerinde çok huzursuzluklar yaşadığı zaman, Mevlâ Tealâ “Zeyd hanımını boşayacak, onunla sen evleneceksin.” diye Rasulûllah’a bildirmişti. Hz. Zeyd boşayacağını söylediği zaman olayın varacağı sonucu biliyor olmasına rağmen, “Allah’tan kork, onu boşama” demişti. Bunun sebebi, Araplarda evlatlık vardı ve evlatlık tıpkı evlat gibiydi, bir insanın evlatlığının hanımını almasıyla, öz babanın oğlunun hanımını alması arasında hiç fark görmezlerdi. Müthiş bir ayıptı evlatlığının hanımını almak. İşte bunun için Peygamberimiz, “İnsanlar ne der.” diye düşünüyor, endişe ediyordu.

“Sen insanlardan korkuyorsun.” sözü, bunun içindir. Fakat Mevlâ, bu cahiliye adetini, en etkili bir şekilde ortadan kaldırmak için Müslümanların peygamberi ve imamı olan Rasulûllah’a bunu yaptırmıştı, ama sapıkların uydurdıkları gibi değil. Gayet şer’î ve peygambere uygun bir üslûpla evlenmişlerdir.

Eğer, Peygamberimiz Hz. Zeynep’i isteseydi onu daha önceden alırdı. Çünkü, Hz. Zeynep Peygamberimizin halasının kızıydı. Hatta Zeyd’e Hz. Zeynep’i istemeye Peygamberimiz gitmiş. Hz. Zeynep de “Beni kendisine istemeye geldi.” diye sevinmiş.

Uydurmacıların söylediği gibi, onu ilk defa Zeyd’in evinde görmemişti.

Dinsizler Peygamberimizin peygamberliğinden şüphe edilsin diye bu hikâyeyi uydurdular. Peygamberimizi şehvetperest biri olarak tanıtmak, beyinlere öyle işlemek isti-

yorlardı. Kurdukları senaryoda Peygamberimizin hiç iradesi olmadığını, o şehvetinin kontrolünde, şehvet sarhoşu bir insan imajını büyük bir ustalıklı işlemiş, fakat mü'minleri asla etkisi altına alamamışlardır. Müslümanlara bu tuzaklara düşmeyen irade verdiği için Rabbimize hamd olsun.

Buraya kadar "Nakil yoluyla gelen uydurmaları altı bölümde inceleriz" başlığına ait birinci şıkkı işledik.

Neydi bu 6 madde hatırlayalım:

- 1) Uydurma hadisler
- 2) Sahabi ve Tabiine isnat edilen fakat onlara ait olmayan sözler
- 3) İslâm'da aslı olmayıp Ehl-i Kitap'tan nakledilenler
- 4) Senedinde veya metninde akla aykırı bir unsurun bulunması
- 5) Kitap ve sünnete tamamen aykırı olması
- 6) Gerçeklerle çelişen hadisler

1) Uydurma hadisler:

2) Sahabi ve Tabiine isnat edilen fakat onlara ait olmayan sözler

Örnekler:

Sahabenin söylemediği, ama İbn-i Abbas'a atfedilen bir uydurma hikâye şöyle.

Ebussuud'un Tefsiri değerli bir tefsir olduğu halde, o-

nun eserine bile sahâbi adına uydurulan sözler karışmıştır. Bunlardan biri İbn-i Abbas'a isnat edilen sözlerdir.

Bakın neler uydurulmuş:

Bakara Süresi'nin 30. ayetinde şunlar anlatılıyor.

Önce ayetin orijinalini alalım.

"Hatırla! Rabbin meleklerle 'Ben yeryüzünde halife kılacağım' dediği vakit..."

Ayetin konumuz olan bölümü bu kadar.

Şimdi bu kadar olan bölüm için İbn-i Abbas'a neler atfedilmiş ona bakalım. İçerik olarak pek önemli değilse de böyle bir hikayenin uydurulabilmiş olması ilginçtir.

Ayet-i kerime'de geçen melekler, İblis'in yanında yeryüzüne cinlerle savaşa gönderilmişlermiş. O zamanlarda yeryüzünün sakinleri cinlermiş. Orada Allah'ı dinlememişler, yeryüzünde kan dökmüşler. İblis ve melekler cinlerin çoğunu öldürmüş geride kalanları uzak bir adaya sürgün etmişlermiş. Allah da bu kalan cinlerden ibadeti biraz hafifletmişmiş. Yeryüzünün ve gökyüzünün iradesini ve cennetin bekçiliğini İblis'e vermiş, o da bazen yeryüzünde, bazen gökyüzünde, bazen de cennette Allah'a ibadet edermiş. Sonra bu saltanat İblis'in kibirlenmesine vesile olmuşmuş.

Ne kurgu ama, insan şaşırmadan edemiyor.

Ebu Hatem

İmam Buhari

İmam Nesei

İbn-i Hibban

Dâru Kutni

Ve Suyuti gibi tefsir ve hadiste oterite olan alimler İbn-i Abbas'ın bu ayetin tefsiri ile ilgili böyle bir hikayesi olmadığını söylemektedirler.

Gayble ilgili konularda akla ne gelmişse uydurmuşlar.

Öyle korkunç şeyler anlatılmış ki, yukarıda anlattığımız ötekilerin yanında yunmuş yıkanmış kalıyor.

Her şeyden önce sahabe gayble ilgili konulara Kur'an ve Sünnete dayanmadan bir tefsir yapmamışlardır. Buna hiç kimsenin yetkisi de yoktur. İsra Süresi 36. ayette Allah şöyle buyuruyor: "Hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeyin ardından gitme. Çünkü, kulak, göz ve kalp bunların hepsi ilgilendiği şeyden sorumludur."

Bu ayete rağmen, İbn-i Abbas'ın bildirilmeyen bir şeyle ilgilenmesi nasıl mümkün olabilir? Bunu düşünmekte yarar var.

Bir hikâyenin uydurma olup olmadığı o hikâyenin gaybi olaylarla ilgilenip ilgilenmediğine de bağlıdır.

Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmaları yapanlar, ne kadar güzel çalışmışlar ki, bunca uydurmalara karşılık, dinimize giren bu uydurmaları ayıklayanlar galip gelmişler ki, biz bunları öğrenebiliyoruz. Allah uydurmaları ortaya çıkaran kullarından razı olsun. Amin

3) İslâm'da aslı olmayıp Ehl-i Kitap'tan nakledilenler:

Bakara Süresi 36. ayetin tefsirinde uydurma rivayetler Ehl-i Kitap vasıtasıyla gelmiştir. Kimi iyi, kimi kötü niyetle taşımıştır bu uydurmaları.

"Şeytan her ikisini de aldattı ve onları içinde bulunduk-

ları cennetten çıkardı. Biz de onlara, 'Birbirinize düşman olarak inin.' dedik. Sizin için yeryüzünde belli bir zamana kadar yaşam vardır."

Dikkat ederseniz, Allah Hz. Havva ile Hz. Ademi kast ederek, onların ikisinin birden şeytana aldandığını söylüyor.

Yahudi alimlerinden, İslâm'a giren, Vehb İbn-i Münebbi bu ayetin tefsirinde şunu anlatır.

"Adem aleyhisselâm ve hanımını Mevla cennete yerleştirdi. Dalları birbirine girmiş bir ağacın meyvelerinden yemeyi onlara yasakladı. Şeytan onları aldatmak istediği zaman bir yılanın içine girerek cennete girdi.

O zamanlar yılan, dört ayaklı, uzun boyunlu bir hayvandı. Allah'ın yarattığı hayvanların en güzelindendi. Şeytanı cennete soktu, şeytan da cennete de yılanın karnından çıktı. Adem Havva'yı kandırdı..." Böyle devam eder....

Bu hikâye tahrif edilmiş Tevrat'ın hikâyelerindendir. Kur'an tefsirlerine bu yolla sokulmuştur.

Uydurma olduğuna en büyük delil!

Akıl taşımayan yılanı Allah neden ceza versin? Bu bir; ikincisi böyle bir kıssa sahih kaynaklarımızda hiç yok. Ayrıca, yılanın bacaklarının olmaması yılanı bir ceza değildir. Zira, yılan gitmek istediği yere, bacak vazifesi gören derisi ile çok rahat gitmektedir.

Bir başka rivayette, "Şeytan Havva'yı, Havva Adem'i aldattı, meyveyi yedirtti. Havva'ya ceza olarak da, Allah'ın kadına, doğum, ayhali ve bunun gibi konuları verdi." deniliyor. Allah uydurmacıların şerrinden İslâm'ı ve bizleri korusun. Amin.

Nakil yoluyla gelen uydurmalara devam ediyoruz.

4) Senedinde veya metninde akla aykırı bir unsurun bulunması

Örneğin,

Huzeyfe bin Yeman'dan dinleyelim:

“Rasulûllah Efendimiz şöyle buyurdu. ‘Mevlâ Tealâ Hazretleri bir kavme azabı gönderir. O kavme o azap isabet etmeden önce, içlerinden bir çocuk, Fatiha’nın ilk ayetini okursa. Mevlâ o kavimden 40 yıl azabı kaldırır.’”

Bu hadisi rivayet eden raviler içerisinde sözü ehil kabul edilmeyen raviler var. Metinle alâkalı olayın akla aykırı unsura gelince abartıdır. (Abartılarda, bir hadisin uydurma olduğuna dair önemli bir belgedir.) Burada belli bir vakte kadar azabın kaldırılma haberi de akla aykırıdır. Vakti bildiren hadisler, kesin delillerle gelirse inanırız. Aksi taktirde inanmamız mümkün değildir. Hepimizin bildiği gibi, bu konularda da uydurmalar had safhadadır.

5) Kur’an ve Sünnete aykırı olarak nakledilenler

Örnek: Dünya’nın ömrünün belirlendiğini belirtmek. Allah bunu, Kur’an’da gaiblerden bir konu olduğunu söylerken, birileri aksine uydurmalar yapıyor.

“Sana kıyameti soruyorlar. De ki, onu sadece Allah bilir.” A’raf/187

Bu ayete rağmen, bazı sapıklar, yok kıyamet şu tarihte kopacak, yok bu tarihte kopacak, diye fikir yürütmektedirler.

6) Akideyi bağlayıcıdır dendiğinde aykırı olan nakiller.

Örnek:

Fatiha sûresinin ilk ayetinde (Rabb'ul-âlemîn) Alemlerin 18 bin âlem olduğu, dünyanın da bunlar içinde bir âlem olduğu söylenmiştir. Halbuki, Allah yarattıklarının sınırını belirlemediğini, yaratmaya da devam ettiğini ayetinde ^(Nahl 8) bildirmektedir

Tefsirde İsrailiyatın çeşitleri

İsrailiyat, her ne kadar İsrailoğulları'ndan gelen uydurmalar olarak kabul edilse de, ulema, İslâm literatürüne İslâm düşmanları tarafından sokulan her şeye, "İsrailiyat" demiştir.

İsrailiyatın tefrise girişi:

Tefsire, İsrailiyatın girme sebeplerinden biri; Peygamberimiz Ehl-i Kitap'la sohbetlerle onlara İslâm'ı tebliğ ediyordu. Yahudilerden İslâm'a dönenler arttıkça, o Yahudilerin, İslâm kültürüne taşıdıkları uydurmalar oldu. Yahudilikten taşıdıkları uydurmalar, Yahudiliğin aslında olmayan, ama onların inancına da sonradan sokulan uydurmaları bunlar.

İsrailiyatta Rasulûllah (s.a.v)'ın tavrı

İsrailiyata karşı, Rasulûllah (s.a.v)'ın tavrının üç aşamalı olduğunu görüyoruz.

- 1) İlk aşamada, Ehl-i Kitap'ın dinle ilgili bir şey sormaya gelmelerine yasaklıyor.
- 2) İkinci aşamada, kısmi dinle ilgili soruları cevaplıyor.
- 3) Üçüncü aşamada, soruları dinle ilgili olarak cevaplıyor ve müsaade ediyor.

Şimdi bu üç aşamayı açalım:

1) Birinci aşamaya örnek

Birgün Hz. Ömer, Rasulûllah (s.a.v)'a geldi, elinde Ehl-i Kitaptan temin ettiği bir kitap vardı. O kitaptan bir bölümü Rasulûllah (s.a.v)'a okudu.

Rasulûllah (s.a.v) öfkeyle sordu:

— Senin dininden şüphen mi var? Nefsim elinde olan Allah'a yemin olsun ki, ben size bembeyaz ve tertemiz bir din getirdim. Onlara (dinle ilgili) bir şey sormayın. Size gerçeği söylerler yalanlarsınız veya uydurma bir şey söylerler onaylarsınız.

Allah'a yemin ederim ki, (Bugün) Musa Aleyhisselâm hayatta olsaydı, o da bana tabi olurdu. (1)

İslâmî bilgiler sahabide yerleşinceye kadar Ehl-i Kitap'tan dini bilgi almak yasaklanmış.

(1) Ahmed bin Hambel'in Müsned'ine bakınız.

Bu yasak, bugün dinini bilmeyen gençlerimizde, yaşlılarımızda da geçerlidir. Dinini öğrenmeden, başka dinlere ait kitaplar okunmamalıdır. Yalnız dinler değil, ideolojiler de bu yasağın içine girse gerektir.

Buhari Şerhi Fethülbari'nin 13. cildin 259. sahifesinde şöyle bir hadis-i şerif nakledilmektedir.

“Ehl-i Kitap’tan (dini) bir şey sormayın. Onlar sizi doğru dine ulaştıramaz. Onlar kendileri sapıttılar. (Size, nasıl doğruyu gösterebilirler? Eğer onlara bir şey sorarsanız, hakkı söylerler yalanlarsınız veya uydurma bir şey söylerler inanırsınız.” (1)

2) İkinci aşamada

Ebu Hüreyre’den rivayet ediliyor:

“Ehl-i Kitap, Tevrat’ı İbranice okur, Arapça olarak Müslümanlara açıklardı. Bunun üzerine Rasullullah Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) söyle buyurdu;

‘Ehl-i Kitap’a inanmayınız ve yalanlamayınız da. Onlara sadece şunu söyleyiniz: ‘Biz Allah’a size ve bize indirilenlere de inanıyoruz.’ (2)

Ne tam yasak getirilmiş ne de tam izin verilmiş oluyor.

“Yalanlamayın” ifadesiyle, dikkatli hareket edilmesine işaret edilmiştir

(1) Ahmed bin Hanbel’in Müsnedi

(2) Buhari, Kitaba ve Sünnete Sarılma bahsi

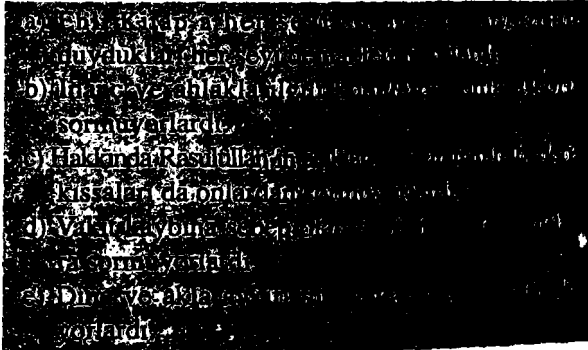
3) Üçüncü aşama

Ehl-i Kitap'tan şartlı olarak nakletme izni vardır. Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) şöyle buyuruyor: "Bir ayet dahi olsa, benden duyduğunuzu tebliğ ediniz. İsrailoğullarından, Ehl-i Kitap'tan anlatınız. Kim benim hakkımda kastî olarak yalan uydurursa cehennemde yerini hazırlasın." (1)

Burada Ehl-i Kitap'ın doğru olan bilgilerinden almanın yasak olmadığı bildiriliyor. Şartı, doğruluk derecesinden emin olmaktır.

İsrailiyata karşı sahabenin tavrı

Rasulûllah Efendimiz (s.a.v) Ehl-i Kitap'tan nakletmeye izin verdikten sonra, sahabeden bazıları Ehl-i Kitap'tan dinliyor ve dinlediklerini bazı kurallar çerçevesinde nakleliyorlardı.

(1) Sahih-i Buhari, Peygamberler bahsi.

İsrailiyata karşı tabiinin tavrı

Tabiîn döneminde, İslâm'a Ehl-i Kitap'tan çok sayıda insan girdi. Bunlardan kimi Müslümanların inancını bozabilme gayesi ile İslâm'a girmiş göründü, kimi sahiden İslâm'a girdi.

İnsanların detayı öğrenme arzusu ile Müslümanların akidesini bozmak isteyenler birleşince, İsrailiyat aldı başını gitti.

Ayrıca tabiîn, sahabenin dikkat ettiği prensiplere de dikkat etmedi. Doğru yanlış demeden her duyduklarını naklettiler.

Tabiinden sonra gelenlere tebe-i tabiîn denir. Yani tabiînden sonra gelen nesil demektir. Tabiînden sonra Tebe-i tabiînde uydurmalar ve İsrailiyat öylesine arttı ki, neredeyse, Kur'an'ın hidayeti (gösterdiği doğru yol) görünmez hale geldi.

* Uydurma kıssacıların sayısı arttı.

* Uydurma olduğunu bilmeyen halk uydurmalara çok ilgi duydu.

Bu durum tefsirin senetleriyle kitaplaşmasına kadar devam etti. Daha sonra senetleri kaldırarak tefsir yazdılar. Senetler (yani belgeleme) kaldırılınca bu durum tefsirde İsrailiyatın artmasına neden oldu.

Bu gidişe dur diyen ulema çıktı ve İsrailiyata karşı savaş

aştı. Senetsiz tefsir yapılmasını yasakladı. Senetsiz tefsirden kasıt, ayetleri açıklayan hadis-i şeriflerin, esbab-ı nuzûlün senedi bilinmelidir. Bu yasağa uyanlar İsrailiyatsız tefsir sundular. Bu yasağı dinlemeyenler, ne duydularsa, eğri mi doğru mu demeden, tefsirlere, yazdıkları kitaplara doldurdular.

Daha sonra, her asırda, uydurmalar arttı. Öylesine çok artmasına rağmen, İslâm'a en ufak zarar veremediler, bembeyaz elbisesine en küçük bir leke süremediler.

Uydurma sokulan eserler de ise "yok" yoktur. Günümüze kadar gelmiş; günümüzde de uydurmacılar, aynı zincire bağlı olarak uydurmaya devam ediyorlar.

Bu defa, ya direkt olarak ya da, ilâh gibi tapındıkları bilimi kullanarak uydurmalara devam ediyorlar... İyi niyet kurbanları da var tabii.

Özetlersek, günümüzdeki uydurmacılar beşe ayrılırlar:

1) İşine geldiği yerde, öylesine, kendi mantığına göre bir şeyler uyduranlar.

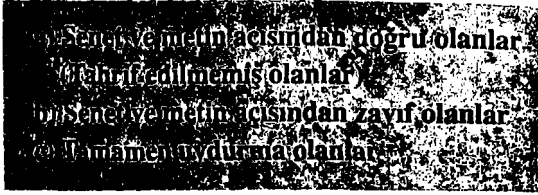
2) Uydurulmuş küçük konulara bir de kendileri ilave edenler.

3) Dini bilgileri kullanarak uyduranlar.

4) Tarih, felsefe, bilimsel araştırmalar gibi konularla bilmi kullanarak yapılan uydurmalar.

5) İyi niyet kurbanı olarak aldanan, uydurmalara alet olanlar.

Doğru olup olmaması bakımından İsrailiyat üç kısma ayrılır

a) Senet ve metin açısından doğru olanlara bir örnek:

Buhari'de geçen şu olaydır. Atâ bin Yasir (sahabeden biri) Abdullah bin Amr'a rastlar. Bu şahıs Yahudi iken Müslüman olmuş sahabidir.

Ata bin Yasir, Abdullah bin Amr'a sorar:

— Bana Rasulûllah'ın Tevrat'ta bahsedilen sıfatlarından bahset.

Abdullah bin Amr anlatmaya başlar:

— Anlatayım. Allah'a yemin olsun ki, Kur'an'da anlatıldığı özellikleriyle Tevrat'ta da anlatılıyor.

b) Senet ve metin açısından zayıf olan İsrailiyattan bir örnek:

Kaf Süresi de İbn-i Kesir'in tefsirinde İbn-i Abbas'a atfen şöyle bir hadis rivayet edilir: (Bu hadis, ravi bakımından zayıf, metin bakımından uydurmadır.)

“Allah, bu yeryüzünün arkasında bu yeryüzünü kaplayan bir deniz yaratmıştır. Sonra bu denizin arkasında “kaf” isminde bir dağ yaratmıştır. Dünya seması o dağın üzerin-

dedir. Sonra, o dağın arkasında bu yeryüzü gibi yedi kat büyüklükte bir yeryüzü yaratılmıştır. Sonra bu yeryüzünün arkasında onu kaplayan bir deniz yaratılmıştır. Bunun arkasında (ne demekse) ikinci gökyüzünün üzerinde durduğu ikinci kaf dağı yaratılmıştır...”

Bu uydurma böyle devam eder gider.

İbn-i Kesir’in rivayet ettiği bu hadisin sonunda şöyle diyor. “Bunun senedinde kopukluk vardır. İbn-i Abbas’ın bu ayeti (kaf) tefsir edişi şöyledir. Kaf, Allah’ın isimlerinden bir ismidir. (Not: İbn-i Kesir’in bir özelliği: Zayıf hadis kullanıyor, ama zayıf olduğunu da söylüyor.)

c) Tamamen uydurma olan hadis.

Yani, senetleri de uydurma, kendisi de. İbn-i Cerir’in, Huzeyfe bin Yemani’den naklettiğine göre, Rasullullah şöyle buyurmaktadır. “İsrailoğulları azgınlık yapıp peygamberlerini öldürdükleri zaman, Farisi hükümdarı bütün Nasrı musallat eder. Saltanatı 700 yıl devam eder. İsrailoğulları Mescid-i Aksa’ya girinceye kadar, onların üzerine yürür. Onları Mescid-i Aksa’da kuşatır. Ve onlardan 700 bin kişiyi Hazreti Zekeriyya’nın kanı karşılığında öldürür...” Hikaye böyle anlamsız cümlelerle uzar gider.

İslâm’a uygun olma açısından

israiliyat üçe ayrılır:

- 1- İslâm’a aykırı olmayan İsrailiyat
- 2- İslâm’a aykırı olan İsrailiyat
- 3- İslâm’ın ne yalanladığı, ne de kabul ettiği israiliyat

Şimdilik bu üç maddeyi bilmemiz yeterli olacaktır.

İsrailiyat, konusu açısından da üçe ayrılır:

- 1- Akaidle ilgili olanlar
- 2- Hükümlerle alakalı olanlar
- 3- Vaazla ilgili olanlar

İsrailiyat rivayeti aktarmanın hükümleri caiz olanı vardır. Yasak olanlar vardır. Verilen bilgiye göre durum değişmektedir. Dinimize uygun olanlar caiz, uygun olmayanlar haramdır. Biz dinimizi biliyorsak, İsrailiyat bizi etkileyemez.

Dişler ve altın burun

Kur'an-ı Kerim'deki bazı ayetler insanı hayrete düşürüyor. Bunlardan biri; uzayın halâ genişliyor oluşunun ilk defa Kur'an'la bildirilmesidir.

Müşriklerin namuslu insanlardan nefret edişinin Kur'an'la bildirilmesi, saç a saç ekletmenin haram olduğu (saç ekmek caizdir, ekletmek caiz değildir) ve altından burun yaptırmak gibi konular.

Kulab adındaki bir Arapın bir savaşta burnunu koparıyorlar, o da gümüşten burun yaptırıyor. Gümüş koku yapınca Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ona altından burun yaptırmasını tavsiye ediyor.

Bu olaya dayanılarak imam-ı Azam gümüş, altın, gibi

maddelerle dış kaplamaya fetva vermiştir. (1) Hiçbir madde dış için yasak değildir. istenirse kemikle, istenirse porselenle, istenirse altın, gümüş vs. ile dış yapılır.

Kefil borcu

Bazı kişiler, birilerine kefil oluyor, sonra kefil olunan kişi parayı ödemiyor, kefil olan da, “Ne yapayım, onun sahtekar olduğunu bilmiyordum.” diyor.

İslâmî şahsiyetle bağdaşmayan bir konudur bu.

Kefil, kefil olduğu borcunu ödemek için gerekirse bütün mallarını dahi satmak zorundadır. Kişi malını insanlardan gizleyebilir, ama Allah’tan gizleyemez.

Evet, herkes kefil olduğu borcu, ama dünyada ama ahirette ödemek zorundadır. Şerefli kişiler, kasıtlı değil ve de mecbur kalmadıysa, borçlarını ahirete bırakmazlar.

Altın ve gümüş hakkında;

Altın ve gümüş kullanımı:

Kadınlar süs eşyası olarak altın da gümüş de kullanabilir. Ancak Peygamberimiz (s.a.v) daha çok gümüş kullanılmasını tavsiye etmiştir.

Kadının dikkat edeceği bir husus, takılarını nikahı düşen erkeğe göstermemesidir. Gösterişe kalkışmamalıdır. Gösteriş hanımlar arasında bile olsa caiz değildir. Zira, nefis-i emmare, gösterişe alıştığı vakit, ahireti tamamen unuttur.

(1) Bakınız İslâm İlmihali. Fikri Yavuz, Tekin Dağıtım sh: 56

Kadınların arasında takıların görünmesi ile gösteriş aynı şey değildir.

Gümüş eşya kullanmak

“Altın ve gümüş kaplardan bir şey içmeyiniz, ve bu ikisinden yapılan tabaklardan bir şey yemeyiniz. Çünkü bu tabaklar, dünyada müşrikler için, ahirette sizin içindir.”

Emri okuduk. Bu emir kimden? Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberden. Onu dinlemeye devam edelim: “Gümüş kaptan içen, karnına cehennem ateşini akıtmaktadır.”

Fazla detaya gerek var mı?

Altın ve gümüş süs eşyası olarak kullanılır, bardak ve tabak olarak kullanılmaz. Ev eşyası olarak kullanılması (meselâ resim çerçevesi gibi) zekatı verilmişse haram görülmemiştir.

Karada ve denizde,
dizaynın bozulması,
insanların yaptıkları şeyler
neticesinde ortaya çıkmıştır.

Rum Suresi, 41

Ufka açılan sayfalar

Mehmet Kırkinci İle Röportaj

TENASÜH (REENKARNASYON) HURAFE Mİ, GERÇEK Mİ?

— Hocam, son zamanlarda sık sık gündeme getirilen bir konu tenâsüh. “ruhun bedenlerde dolaşarak birçok defalar dünyaya gelmesi” inanç veya iddiasının, İslâmî esaslara göre durumu nedir?

— Bütün semâvî dinlerin akîde ve esaslarına zıt düşen tenâsüh fikrinin hiçbir ilmî istinâdı yoktur. Tenâsüh fikrini iddia edenlerin sayısı, dünya nüfusu içerisinde istatistikî değerlendirmelere giremeyecek kadar azdır.

Öncelikle şunu belirtelim:

Kâinatta yıldızlardan zerrelere kadar her fert, her mah-lûk mutlak bir irâdenin, ihatalı bir ilmin, kakhâr bir kudretin tasarruf ve hâkimiyeti altındadır; bir nizâmın esiridir. Yâni, bütün mevcûdat, Allah’ın tebdir ve tanzimiyle konup kaldırılmaktadır. Onun mutlak ilim ve irâdesiyle vazife görmektedir. O haşmetli güneşlerin, o uçsuz bucaksız sistemlerin, yaratıldıklarından bu yana “Kemâl-i intizam

ve hikmet ile bir saniye kadar şaşırmayarak hareket etmeleri ve vazife görmeleri” gösteriyor ki, ruhlar ve bedenler başıboş olamaz, bu nizâma muhalefet edemez. Ruhu, bu nizhamın dışına çıkaran tenâsüh iddiası, hikmet-i İlâhiye’ye tamamen zıt ve Allah Azimüşşân’ın lütûf, kerem, ihsan ve inâyeti gibi kudsî sıfatlarına büyük bir iftiradır.

Evet, Cenâb-ı Hakk’ın hikmet ve rahmeti bu çirkin hurâfeyi reddeder. İnsanı âleme halife ve sultan yapan, yer ve gökleri onun emrine veren, âlemin özü ve özeti olarak onu en yüksek fitratta, en mükemmel sûrette, en geniş ve külli istidatta yaratan Kudret-i İlâhiyye, bu mâhiyetteki bir ruhu hiç, binlerce derece aşağıya düşürerek farelerin, köpeklerin, yılanların.. daha ayıbı, maymunların cesetlerinde dolaştırır mı? Adalet ve hikmeti, rahmet ve şefkati, lütûf ve ihsanı buna müsaade eder mi? Bu hâl, o Hakîm-i Zülcelâl’in -hâşâ- şânına yakışır mı?

Dinimiz, insanlara o kadar ehemmiyet vermiştir ki, kabirlerinin çiğnenmesine bile müsaade etmemiştir. Kabristanlardaki kemikleri ve o kemikleri misafir eden toprakları çiğnemeye müsaade etmeyen Hak Tealâ, hiç insan ruhunu, hayvanların cesetlerinde barındırır mı?

Kendisine, “köpek” denildiğinde kızan insanoğlunun ruhunu, Cenâb-ı Hak hiç köpek cesedine sokup da aynı insanoğlunun kapısına bağlatır mı? Yahut eşeğin bedenine sokup, oğlunu ona bindirir mi? Bu iğrenç safsataya inanan bir insana, hiç “insan” denilebilir mi?

— Yeniden dünyaya gelme iddiası “âhirete iman” gibi ~~anlatılarla~~ da çelişiyor, değil mi?

— Tenâsüh iddiası, Cenâb-ı Hakk’ın va’dine de muha-

liftir. Zira, Cenâb-ı Hakk'ın emir ve nehiyelerinin icabı mutlaka tahakkuk edecektir. Mü'minlere cenneti vaad etmiştir ve bu vaadini yerine getirecektir. Ulûhiyyetini inkâr eden şerîr insanları, kâfir ve münafıkları da ebedî azâb ile cezalandıracaktır. Ne mü'minler mükâfatsız kalacaklar, ne de kâfir ve münâfıklar, tenâsüh iddialarıyla azâbtan kurtulabileceklerdir.

Tenâsüh iddiası, peygamberlerin gönderilmeleri ve semâvi kitapların indirilmeleri hakikati ile de bağdaşmaz. Eğer ruhlar, dünyada başıboş bırakılsalar ve hareketlerinde serbest olsalardı, peygamberlerin gönderilmelerine ve kitapların inzâline ihtiyaç kalmazdı. Peygamberlerin en büyük dâvaları, Allah'ın varlığı ve birliğinden sonra ebedi hayattır, âhîret hayatıdır. Cenâb-ı Hak onları, insan nevinin terakki (ilerlemesini) ve tekâmülünü temin etmek, beşerin nazarını ebedî

hayata çevirmek için göndermiştir. Halbuki, tenâsüh, peygamberlerin gönderilmesi ve kitapların indirilmesi hakikatleriyle tam bir tenâkuz (tezat) içindedir.

İnsanın mükerrem bir mahlûk olarak yaratıldığını, semâvat ve arzın, gece ve gündüzün, hayvan ve bitkilerin onun emrine verildiğini, kürre-i arza halife tâyin edildiğini, "ahsen-i takvim"de, mümtaz bir sûrette yaratıldığını, bir kısım meleklerin, onu gözetmek ve muhafaza etmek için çalıştırıldıklarını, bâki bir hayata mazhar kılındığını, mü'minlerin ebedî olarak cennette, kâfirlerin cehennemde kalacaklarını bildiren Kur'ân-ı Mübîn de tenâsüh iddiasını tamamen reddetmektedir.

— Tenâsüh iddiası niçin yanlış ve tezatlarla dolu bir iddiadır?

– Tenâsüh varsa ve vâki ise, bütün insanlara şâmil olması, az çok her insanın, hâlihazır bedenine girmeden önce misafir olduğu bedenleri ve o bedenlerde iken yaptığı işleri hatırlaması gerekir. Milyarlarca insanın yaşamadıkları, bilmedikleri ve inanmadıkları bir hurâfeyi, ısrarla piyasa sürmenin mantık ve muhakeme açısından hiçbir değeri olamaz. Bu hurafe, insanların zihinlerine hangi maksatla yerleştirilmek istenmektedir? Doğrusu, bu husus düşündürücü ve ibret vericidir.

Rasul-i Ekrem (a.s.) buyurdu ki:

ÖLENLER, DÜNYAYA GERİ DÖNMEZLER

Tenasuh iddiasında bulunan üç grup insan vardır: Bunlar, birkaç çocuktan, psikopat ve ideolojik düzenbazdan ibarettir. Bugüne kadar sadece birkaç çocuk başka cesetlerde yaşadıklarını iddia etmişlerdir. Halbuki, altı veya yedi yaşlarındaki bu çocukların sözleri, hukuk ve ilim açısından bir değer taşımaz. Çünkü bunlar reşit değildirler. Kendi çocukluk dünyalarını yaşayan, temyize henüz kabil olmayan, hayâl ile gerçeği ayırt edemeyen tufeylîlerin sözleriyle bir mes'ele isbat edilemez. Zira, çevrelerini kendileriyle meşgul etmek, ilgilerini çekmek, itibarlarını yükseltmek, tanınmak ve “aferin” almak gibi birtakım psikolojik te'sirler altında kalabilirler. O halde, onların ciddiyetten uzak, hayal mahsülü konuşmalarının hukuki ve ilmi bir değeri olamaz. Zaten, tesbitlere göre, kendilerine tenasüh isnat edilen bu çocukların sayıları belli bir adedi geçmemektedir. İşte, bütün tenâsühçülerin dayandıkları delil ve

bağlandıkları ip, bu çocukların saçma sapan sözlerinden ibarettir.

Psikopatlara gelince, bunların akli muvazeneleri bozuktur; ifadelerinde çok yönlü çelişkiler mevcuttur. Ciddi bir tedaviye muhtaç olan bu insanların ifadeleri üzerinde yorum yapmanın abes olduğu açıktır. Bunların beyanları da hukuk açısından geçersizdir; itibar olunamaz.

Tenâsüh fikrini kabûllenen üçüncü grup da, belli bir ideoloji namına hareket eden samimiyetsiz ve kasıtlı kişilerdir. Allah'a ve âhirete inanmayan bir kısım dinsiz ve materyalist insanlar kasten, milleti ifsat etmek, dini temhayülleri kırmak, umumi itikad ve inancı sarsmak için, para ve menfaat karşılığında uydurma vak'alar hazırlamakta, üç beş zavallıyı teyp gibi kurup, umumi efkârı bulandırmak istemektedirler.

Netice olarak, birkaç çocuğun, bir grup psikopatın ve birtakım kasıtlı kişilerin asılsız iddialarına dayanan bu hurâfeye hakikat kisvesi giydirilemez. (1)

(1) Mehmet Dikmen'in Merak Ettiklerimiz, isimli eserinden alınmıştır.

Kısa Kısa

Soru: Güreşmek, futbol oynamak caiz midir?

Cevap: Caizdir.

Soru : Boks yapmak caiz midir?

Cevap: Boks sporu, vahşi bir spordur. İnsana fiziki olarak zararlar veren, hastalıklara sebep olan, dövme üzerine bina edilmiş bu spor türü olduğundan caiz değildir.

Soru: Aç kalınca hırsızlık yapmak caiz midir?

Cevap: Hayır, aç kalınca çalmak caiz değildir. Kimden çalmayı düşünüyorsa, o kişi gitsin ondan “açım” diye istesin. Neden çalmaktan utanmıyor da, istemekten utanıyor? Ama sahibinin olmadığı bir yerde ise ölmeyecek kadar alabilir. Sonra sahibini bulabilirse helalleşir.

Soru: Her şerde hayır var mıdır?

Cevap: Kitapta bunu da işlemiştik, ama te'kit için tekrarlayalım! Hayır, her şerde hayır yoktur. Şer zannettiklerimizde hayır vardır. Dikkat edin. konu şer olmayacak, ama biz onu şer zannedeceğiz. Onda hayır olabilir.

Aksi taktirde,

Adam öldürmek şerdir. Neresinde hayır vardır?

Zina, içki toplumsal çürümedir, neresinde hayır olabilir?

Kumar, faiz ve öteki şerler hakeza aynı.

Malı Stok Etmek Caiz midir?

Soru: Stok etmek caiz mi?

Cevap: Bazıları, zam geleceğini anladıkları malları stok yapıyorlar. İmam Müslim Sahihi'nde Peygamberimiz (s.a.v)'den şöyle rivayet etmiştir. "Ancak hatalı kişi stokçuluk yapar." Hatalı kişi ise "Günahkâr" demektir.

Ahmed ve Hakim, İbn-i Ömer'in Rasûlullah (sav)'den şu hadisi aldığını rivayet etmişlerdir: "Kim gıda maddesini kırk gün stok ederse o kişi Allah'tan uzak, Allah da ondan uzak olmuş olur."

Ali (r.a)'dan gelen rivayet de şöyledir: "Kim gıda maddesini kırk gün stok ederse kalbi katılaşmış olur." Yine ondan rivayet edildiğine göre "O stokculuk yapan birinin gıdasını yakmıştır".

İhtikâr: Bir tüccarın, malın değerinin artmasını bekleyerek malı saklamasıdır.

Bu da mal sahibinin, birçok insanın maruz kalacağı zararı umursamayan bir bencillik duygusuna sahip olduğunu gösterir." (1)

(1) Çadgaş Meselelere Fetvalar. Cilt 4 sh: 31 Tahir Yayıncılık
İstanbul)

Soru: Satranç oynamak caiz midir?

Cevap: Mezhep imamlarını bir kısmı caiz değil demiş. Bir kısmı, haddi aşmamak kaydıyla, satranç zeka açıcı bir oyun olduğu için caizdir demişler. Biz ademoğlu çok nankör varlıklar olduğumuz için, haddi aşmaya eğilimliyiz. “Bir ayarımız olsun, şu noktada duralım, bize verilen ruhsatı, suistimal etmeyelim.” diyen çok azdır. Adam, nasıl olsa fetva verdiler deyip, sabahlara kadar oynuyor. Sabah namazını bu uğurda kaçıranlar oluyor. Hanım bekliyor, çocuklar bekliyor, adamın umrunda değil. Ya da bekâr genç, gençliğini şeytanın lehinde kullanıyor.

Kim ne dedi?

Hanefi Mezhebi: Satrança Hanefi Mezhebi helâldir, der.

Şafi: “Satrancı sevmem, onu gereklide görmem.” der, ama mübah olduğunu söyler. Satranç yüzünden namazını geçiren kişi de satrancın kumara dönüştüğünü söyler ve o zaman satranç oynayan kişinin şahitliği kabul olmaz, der.

Maliki Mezhebi: İmam Malike santrancın hükmü soruldu, o da şöyle dedi: “Hiç faydası olmayan boş bir şeydir. Zaten bütün oyunlar boştur. Sakallı ve yaşlı kişiler bundan uzak durur.” şeklinde cevap verdi.

Hanbeli Mezhebi: Bütün oyunlar kumar gibi oynanır, kumardır.

“Ey iman edenler!

İçki kumar, dikili taşlar ve fal okları, şeytanın işlerinden olan pisliklerdir. Öyleyse bunlardan kaçınınız.” Maide 90

El-Kardavi, adı geçen eserinde her mezhebin görüşlerini uzun uzun aktardıktan sonra zoraki bir caizliği, kumar şartlarında oynamamak kaydıyla zikreder ve azimetle amel edenlerin tanımını olan ayeti getirir. "Onlar, tümüyle boş işlerden yüz çevirirler." der.

Acizane, satranç oyunu konusunda anladıklarım, konuya girerken yazdıklarımdır.

Haddi aşmadan, oynanabilir.

Konu daha güzel anlaşılsın diye, El-Kardavi'nin özet mahiyetinde yazdığı bölümü okuyalım:

Takva ile kıyaslama konusu

Tavlanın haram kılınması nedeni olan "oyun" ve "eğlence" illetine kıyas yaparak satrancı haram kılan veya "Allah'ı anma" ve "namazdan alıkoyma" illetine dayanarak onu tavladan daha zararlı görenlerin deliline gelince. Bu doğru bir kıyaslama değildir. Alimlerin de söyledikleri gibi satranç oyununun temelinde ince hesap, doğru düşünme, fikri bilenmesi ve bir çeşit önlem alma taktiği vardır. Bu açıdan tavladan farklıdır. Tavlada ise sefahet ve ahmaklığın en son noktasına götüren bir sonuç vardır. Bu anlamda bütün oyun çeşitleri bu iki temele göre kıyaslanmıştır. Temelinde "fikir" ve "hesap" olan hiçbir oyun haram sayılmaz. Temelinde vehim ve şüphe olan her oyun ise haramdır. Tavladaki esas ihtiyaç duyulan alet atılan iki zarıdır. Bu da fal oklarına benzemektedir. Satrançta ise fikir jimnastiği, önlem alma taktiği vardır. Bu da yarışmaya katılıp yenme arzusuna benzemektedir.

Bu hususlara bazı alimlerin: “Satranç, savaş taktiğini, çatışmayı, yönetme kabiliyetini ortaya koyar, bu yönüyle karşılıklı merak oyunu, atıcılık ve at yarışına benzer.” şeklinde eklemelerde bulunmaları da bunun gibidir.

Gerçekte ise bu da doğru değildir. Çünkü burada satranç oyunu ile savaş taktiği ve savaş meydanını yönetme kabiliyeti arasında bir bağlantı yoktur. Nice maharetli satranç oyuncularına vardır ki, savaş taktiğinden hiçbir şey anlamazlar. Zaten daha önce değindiğimiz ilk fark bizim için delil olarak yeterli ve etkilidir. Başka şeye ihtiyaç yoktur.

Aynı şekilde, kişiyi namazdan alıkoyduğu sözü de kişinin, onun mübah oluşunu namazdan veya herhangi bir dini veya dünyevi görevden alkoyması şartıyla sınırladığı sürece isabetli bir söz değildir.

Mübah olan birçok şey, özellikle de nefsin hoşuna giden şeyler, ölçüsü kaçırıldığında basireti açık ve iradesi kuvvetli olmadığı zaman kişiyi meşgul eder ve Allah'ı anmaktan alıkoyar. Fakat bu genel anlamda onun yasak oluşunu göstermez. Aksine onda aşırılık olmaması ve Allah'ın farz kılması olduğu şeylerden alkoymadığı müddetçe mübah olur.

Eğer bir Müslüman izinde ya da boş vaktinde oynar, bunu da farz olan namazla çakışmayacak bir saate örneğin 9.00'dan 12.00'ye kadar olan kuşluk vaktine denk getirirse bunda ne bir engel ne de haramlık söz konusu olmaz. Bu özellikle bazı insanları ateşin odunu yiyip tükettiği gibi iyilikleri yiyip tüketen “gıybet” ve “dedikodu” yapmaktan engellemiş olur.

İnsanın boş vaktini bu tür oyunlar oynamaktan başka

değerlendirme olanağını bulunmadığı zamanlar nasıl olur? Biz bunu 1954-1957 yılları arasında hapiste olduğumuzda sinirli, gergin bazı zamanlarda yaşadık.

Bizden kitaplar, kağıtlar, kalemler sonra gazeteler alındı. Kendisiyle zamanımızı değerlendirecek hiçbir şey kalmadı. Bir gün, sanki bir ay veya bir yıl gibi ağır ve durgun geçiyordu. Özellikle de eşi ve çocukları olup da onları bırakmak durumunda kalıp onlardan hiçbir haber alamayan, onlara da hapistekilerden hiçbir haber ulaşmayan bir durumda olan bu mazlum tutuklular ne ile meşgul olsunlar?

İnsanları, sabahlarını ve akşamlarını “tesbih”, “zikir” ve “tekbir” ile geçirmeleri hususunda zorlamak imkansızdır. Çünkü insanın belli bir gücü vardır.

“Allah hiç kimseye güç yetireceğinden başkasını yüklemes.” Bakara: 286

Bundan dolayı hapishane hücrelerindeki bazı kardeşlerimiz sabun parçalarından satranç taşları yaparak çareyi bu oyunda bulmuşlardır. Bu husustaki müsamahayı (hoşgörü) gözünününde bulundurarak onu zamanı geçirmek için bir araç olarak kabul etmişlerdir. Oysa o bu şekilde de yasaklar türündendir. Çünkü tutuklulara nefes aldırıp moral veren her şeyin aslında yasak ve sakıncalı olması gerekir. Cezaevinde yapılan ise sürekli tutukluları azarlamak ve onları üzmeştir.

Ben inanıyorum ki, Said b. Cübeyr gibi bazı tabiînler, zalim Haccac'ın zulüm ve baskısına karşı içinde fakihlerin de olduğu komutan Abdurrahman b. Eş'as ile beraber yaptıkları “Deyru'l-Cemacem” savaşından sonra, Haccac'dan gizlendikleri bir sırada bu oyunu oynamışlardır.

Böyle dönemlerde bir alim ve fakih gözlerden uzak durmak durumunda kaldığı için eğitim, irşad ve fetva için başını kaldırmaya gücü yetmez. Müracaat edeceği kitap ve kaynakları yoktur. Allah bu sıkıntıyı giderinceye kadar satranç gibi oyunlarla zamanını geçirmesinde bir sakınca yoktur.

Bunun mübah oluşu şartlara bağlıdır;

Bu konuya ait söz ve delillerle ilgili görüş ve araştırmayı noktalayacak olan sözün özü şudur: Satrancın hükmü hususunda asıl olan Şafii ve Hanefilerin de kitapların da dile getirdikleri, kayıt ve şartlarla mübah oluşu görüşünü tercih etmektir. O şartlar ise şunlardır:

1- Kumar şeklinde oynanmaması. (Eğer kumar şeklinde olursa harama gider. Hatta ittifakla büyük günahlardan sayılır.)

2- Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymaması. Ya da yapılması gerekli olan dini ve dünyevi işlerden alıkoymaması.

3- Kötü söz, çirkin konuşmalar ve birçok kez oynayanlar arasında meydana gelen çokça yeminin olmaması

4- Kişiliği zedeleyici davranışlardan olduğu için yol üstünde oynanmaması

5- İçki tiryakliğinde olduğu gibi onu tiryakilik derecesine ulaştıracak düzeyde çok oynamamak

Kısacası, başka bir ifadeyle satranç; Farzı terk etmeye ve haramı işlemeye yol açmamalıdır. Ya da kişiyi orta yoldan çıkarıp aşırılığa ve ona alışkanlığı itmemelidir. Çünkü Allah aşıraya kaçanları sevmez.

Fitneye sebebiyet vermek

Bazen, kişinin hiçbir şeyden haberi yokken tertemiz adı birdenbire lekeleni verir. Kendisi çok dürüst biriyken, farkında olmadan yaptığı fitne uyandırıcı tavırlar sebebiyle dürüst olmayan kişi ünvanını alır.

Bazı örnek verelim:

* Bir genç kızın veya dul bir kadının birkaç günlüğüne gittiği yerin neresi olduğu ailesi tarafından bilinmemesi...

* Bir erkeğin, erkek olmayan eve girmesi-mahremler müstesna-

* Nikahı düşen kadın ve erkeğin, birbirlerine müstehcen fıkralar anlatması veya aşırı şakalaşmalar...

* Bir erkeğin bir kadına, veya bir kadının erkeğe fiziki konularda iltifat etmesi,

* “O benim kardeşimdir.” diyerek, onunla baş başa gezmesi...

* Erkeğin kaş alması...

* Kadının, erkeklerin fark edeceği yoğunlukta makyaj yapması, ve hafif davranışlar sergilemesi ve benzeri şüpheye sebep olacak konular. Allah’ın dinini kendisine şiar edinenler kendi kalpleri iyi olsa bile, bozuk kalplere sermaye vermeye dikkat etmeleri gerekir.

Cenneti istemem demek

Bazıları, Hazreti Rabia'nın, "Ya Rabbi! Eğer ben senin cennetin için ibadet ediyorsam, beni cennetine koyma, cehennemden korktuğum için ibadet ediyorsam, cehennemden çıkarma. Ben sadece seni sevdiğim için ibadet ediyorum." şeklinde münacaatı olduğu söylüyor.

Doğru payı belki vardır, ama, "Cennetini istemem." demez hiçbir mü'min. Diyemez de. Çünkü cennet Allah'ın ikramı ve adaletinin tecellisidir, hiç kimse onu geri çeviremez.

Bu konuda hurafeler çok fazladır.

Neymiş efendim, Yunus şöyle bir şiir yazmış:

"Sırat kıldan incedir, kılıçtan keskincedir
varıp anın (onun) üstüne evler yapasım gelir"
kim cehennemi bu kadar basite alabilir.

Allah en dehşet verici yerin cehennem olduğunu söylerken, hangi Allah dostu böyle bir şey söyleye bilir? Bir şairimizin de

"cennet cennet dedikleri,
birkaç köşkle birkaç huri,
isteyene ver onları,
bana seni gerek seni"
şeklinde dizeleri olduğu söylenir.
Olacak iş mi bu?

Cenneti kim birkaç kerpiçmiş gibi gösterebilir? Ancak, cennetin harikülâde güzelliğine inanmayan böyle bir şey

söyleyebilir. Bunu ne Yunus söyler ne başkası. Tamamen uydurmadır bunlar.

Allah'a inanmayan ahirete inanmayan cenneti ve cehennemi küçümser, başka bir kimse küçümsemez. Boşu boşuna hiç kimse, Rabia'tül-Adeviye, Molla Kasım ve Yunus gibi şahıslara akide dışı söylemleri mal etmesin, çünkü biz akideyi bilenler, böyle saçmalıklara inanmayız.

Dinsiz birinden organ nakli caiz midir?

Allah'ın kuluna bahsettiği her şey caizdir. O dinsize o uzvu veren Allah'tır. Allah (c.c) hayat söz konusu olduğunda haram olan domuz etine bile mücade ediyor. Ancak organ ticareti yapmak caiz değildir.

Hasta ziyareti

Hasta bir insanın sinirleri zayıflar, duyguları hassaslaşır. Çevreden kendisini anlamalarını ister. Moral bekler. Hasta, çevresinin kendisinden bıktığı hissine kapılırsa daha çok hastalanabilir. Hasta kalbini çok hassas bir ölçükle değerlendirmek lazım.

Rasul-i Ekrem Efendimiz (s.a.v) bir hadis-i şerifinde şöyle buyuruyor:

Müslümanın Müslüman üzerinde beş hakkı vardır:

- 1) Selâm verdiğiinde selâmını almak
- 2) Hastalandığında onu ziyaret etmek
- 3) Cenazesine katılmak

4) Davetine icabet etmek

5) Aksırdığında, Yerhamukâllah (Allah sana merhamet etsin) demek

Ebu Hureyre'den (r.a) rivayet edilen bu hadis-i şerifin sahih olduğuna dair ittifak vardır.

Hadis-i şeriften anlaşıldığı gibi akrabadan olmayana bile Müslüman, ziyaretten sorumlu tutuluyor. Fitne oluşmayacak kişiler de, kadının erkeği, erkeğin kadın hastayı ziyareti caizdir. Ahirete yakinen iman edenler hal ehli olurlar. Halden anlarlar. Onlar, hasta olan komuşları başka din-den bile olsa ziyaret eder, hal hatır sorarlar.

Hasta ziyaretinde de haddi aşmamak gerekiyor.

Hastanın özel isteği yoksa, ziyareti kısa tutmak, moral verici konuşmak, fazla soru sormamak, ihtiyacını ısrarla sormak, sabah çok erken akşam çok geç gitmemek gibi.

Hastaya dua da unutulmamalıdır.

Hasta sahiplerine de ihtiyaçlarını sormak, moral vermek güzel huylu insan özelliğindendir.

Cinsiyet değiştirmenin hükmü

Cinsiyet değişikliği iki şey için yapılır.

Birisi, zaruriyettir. Meselâ erkek görünümündedir, ama hormon testi yapıldığında tamamen kadın hormonuna sahiptir ve tedavisi için her yola başvurulduğu halde bir değişiklik olmamıştır. Olay psikolojik değildir. Allah'tan korkan üç doktorun üçü de, o şahsın aslında kadın olması gerektiğine dair rapor vermesi halinde, konu bir hastalık

sayıldığından gerekli tedavi yapılır.

İkinci olarak fuhuş yapmak için cinsiyet değiştirenler vardır. Burada iki büyük günah söz konusudur. Birisi, Allah'ın yarattığı yapıyı değiştirmek, "Allah'ım sen beni erkek yaratmışsın ama sen bilememişsin ben senden daha iyi biliyorum." demek olduğundan cinsiyet değişikliği çok büyük günahıdır. Fuhuş zaten büyük günahlardan ve Allah'ın lanetini almış bir günahıdır. Tevbe edenler müstesna. Kim eşcinselliğe devam ederse, onun ölümü bile rezalet bir ölüm olur. Cinsiyet değiştirip fuhuş yapmanın üç büyük günahı var:

- 1) Erkeğin erkekle ilişkisi
- 2) Fuhuş yapmak
- 3) Cinsiyet değiştirmek

Cinsiyet değiştiren ve transeksüel olmak kadın olmak demek değildir. O aslında kendini tahrip etmiş erkektir. Ancak hastalığından dolayı tedavi maksatlı olan müstesna, küçük yaştan itibaren karşı cinse ilgi duymuş, sonra da hormonlarının kadın ya da erkek olduğu anlaşılmış transeksüellerhormonlarının belirttiği cinsiyette kabul edilir. Ama sırf para kazanmak veya sapık duygularının etkisinde kaldığı için cinsiyet değiştirenler kendi cinsi hükmündedir.

Bir televizyon konuşmamda, "Bülent Ersoy'un cinsiyet değiştirmesi, eğer durum onun anlattığı gibiyse caizdir." demiştim. Bazıları yanlış anlamışlar. Bülent Ersoy bir konuşmasında "Doğuştan kadın olduğunu, ama fiziki farklılıklardan dolayı ameliyat olduğunu söylemişti. Ben de onun önceden hünsa olduğunu zannetmiştim. Öyle değilmiş meğer. Onu yakından tanıyanlar "Daha önce normal er-

kekti.” diyorlar.

Bu durumda ben yanılmışım. Bülent Ersoy binlerce gencin ameliyatla transeksüel olmasına sebep olduğu için, milletin karşısında, “Ben hata ettim. Ben yaptım siz yapmayın. Yanlış olduğunu anladım Allah’tan af diliyorum. Size de sakın bu yolu denemeyin.” demedikçe, onun af isteği onu kul hakkından kurtarmaz.

Çünkü haramda örnek olmuştur. Onu gören kimbilir kaç kişi daha ameliyatla kendisini mahvedecektir. Ama “Ben pişmanım.” derse, o büyük mesuliyetten kurtulabilir.

Kadın olmak isteyenlere imkanım olsa da seslensem: Ne olur! kıyma kendine. Allah bunun hesabını senden valahi sorar. Lût kavmi eşcinsel olduğu için helak oldu. Ve eşcinsellere Allah’ın laneti var. Bu eşcinsel, ister kadın olsun ister erkek olsun fark etmiyor, lanet ikisine de geçerli.

El etek öpmek caiz mi?

Ömer Nasuhi Bilmen, dünyevi menfaatlar için el öpmenin haram olduğunu, ama dindarlığına saygıdan dolayı büyüklerin ellerinin öpülmesinde bir mahsur olmadığını, söylüyor.

İslâm’ın en güzel yaşandığı Rasulûllah dönemine baktığımız zaman el öpmeyi hiçbir sahabide göremiyoruz. (Belki benim eserlerde görmediğim sahabi vardır.) Onlar muşafa yaparlardı. Tokalaşırlardı.

En güzeli, büyükler elini öptürse bile, biz kendi ellerimizi öpülesi el görmemeliyiz. Kutsanmış görmemeliyiz.

Elimizi öpmek isteyen çocuksa, Sarılarak başını öperiz. Büyükler elimizi öpmek isterse, onlara "Sahabe elini öptürmüyordu, ben de onlara özendim, gel senin güzel ellerinle musafa yapalım." diyerek, meseleyi halledebiliriz. Mamafih, zorlandığımız durumlarda, bizi anlamayacak biriyse veya ona anlatacak zaman yoksa, o zaman el öptürmekte sevap olmadığı gibi günahta yoktur. Bunun hümkü neydi? Mübah.

Yalnız şunu unutmayalım, çocuklarda fark etmez, büyüklerde, erkekler erkeklerle, kadınlar kadınlarla, kızlarla tokalaşabilir, el öptürebilir. (1)

Saygı için ayağa kalkmak

Kapıdan birisi girdiğinde, giren kim olursa olsun, ayağa kalkmak, gönül hoşnut etmek olduğundan hoş bir davranıştır. Kur'an okuyan bir kimse, hürmete layık biri geldiğinde ayağa kalkabilir. Ömer Nasuhi Bilmen, İslâm İlmi-hali'nde bunun mekruh olmadığını söylüyor. (2)

Ötenazi

Ötenazi, bir insanın kendisini devlet izniyle öldürtmesi veya yakınlarının öldürmesidir.

Batıda başlayan bu ölüm modeli, çok ağır hastalar veya

(1) Ömer Nasuhi Bilmen Sadeleştirilmiş, Büyük İslâm İlmi-hali.

sh: 484 Milli Gazete, İstanbul.

(2) A.g.e.

aşırı sakat çocuklar için isteniyor. Hristiyan ve Yahudi din adamlarının çoğu bu uygulamaya izin vermiyorlar. İslâm dünyasında ise, bu konuda bir icma oluşmamış, hiç kimse fetva da vermemiştir.

Ancak çok ağır hastaların ağırları ne ile diniyorsa o ilaçları kullanmasında bir sakınca görülmemiştir.

Dini terimler

Dini deyimleri bu kitapta işledik. Ancak kısa bir özetin faydalı olacağını sanıyoruz.

1) Farz: Allah'ın emirleri, kullarına veridiği görevler. Farz yapılmaması halinde dünya ve ahiret cezası vardır.

2) Sünnet: Allah'ın tayin ettiği ibadetler, yapılmaması günah değil, yapılması sevap ve kulu Allah'a bağlayan birer vasıta. Sünnetler Allah'a çok özel yapılan ibadetler.

3) Kul: Allah'ın emrini yerine getiren her şey. Özel anlamda, dindar insan.

4) İbadet: iyi niyetle, Allah için yapılan bütün güzel işler ibadettir.

5) Taat: Allah'ın emrine uymak.

6) Kurbet: Yakınlık demektir. İslâm literatüründe Allah yakın olmayı sağlayan güzel amellerdir. Yoksula yardım etmek, nafile namaz kılmak gibi.

7) Niyet: Bir işe kalbin yönelmesi. Istılahta ise, bir ibadet ederken Allah rızasını niyet etmek.

8) Fetva: Sorulan soruya, din adına verilen cevap. İster doğru ister yanlış olsun, o fetvadır. "Ben bilmiyorum." de-

mek fetva değildir.

9) Hüküm: Bir konu hakkında verilen karar.

10) Ahkamı şer'îye: Şer'î hükümler

11) Akıl: Ruhsal bir nur. Nur olduğundan dolayı, bir ölçüsü varsa akıl aydınlatıcıdır.

12) Mükellef: Yükümlü, görevli, sorumlu demek. Akıl-baliğ olan kişi.

13) Teklif: mükellefe verilen görev.

14) Ef'al-i mükellefin: Mükellefin işleri.

15) Buluğ: Akıl baliğ olmak. Dini ibadetlerden sorumlu olunan yaş, ergenlik.

16) Farz-ı katî: Farz olduğuna dair açık delili olan hüküm.

17) Farz-ı zannî: Bazı alimlerce, farz mı vacib mi olduğu konusunda fikir birliğine varılamayan hükümler. Bu hükümlere kimi farz, kimi vacib der. Burada önemli olan, farz da dense vacib de dense fark etmez, sonuçta emir Allah'tan gelmiştir.

18) Farz-ı ayn: Fert fert herkesin yapması şart olan farzlar. Namaz, oruç gibi.

19) Farz-ı kifaye: Birilerinin yapmasıyla ötekinden kalan ibadetler. Cenaze namazı gibi.

20) Sünneti müekkede: Kuvvetli sünnet. Peygamberimizin devamlı yapıp, çok az aksattığı sünnetlerdir. Sabah, öğle, akşam namazlarının sünnetleri gibi. (1)

(1) Ö.N.Bilmen'den aynen alınmıştır.

21) Sünneti gayri müekked: Efendimizin, ibadet maksatlı ile bazen yaptığı ibadetler. Yatsı ve ikindi namazlarını sünneti gibi. (1)

22) Müstehab: Peygamber Efendimizin bazen yaptıkları bazen terk ettikleri ibadet. Kuşluk namazı gibi. (2)

23) Mübah: Yapılması ile yapılmaması arasında bir fark olmayan şeyler. Helâl bir yemeği yemek ya da yememek gibi.

24) Mekruh: Yapılması doğru olmayan, yapılmaması daha iyi olan şeyler.

25) Kerahet: Bir şeyi fena görmek.

26) Haram: İslâm'da kesin haram olanlar. Haram ikiye ayrılır:

a) Liaynihi haram: Aslen haram olan. İçki, kumar, kan içmek, gibi.

b) Ligayrihi haram: Aslen haram olmayan, şartlara göre haram olanlar.

Meselâ: Elma haram değildir. Ama çalınarak yenirse haramlaşır.

27) Sahih: İslâm'a uygun, doğru demek.

28) Caiz: Yapılmasına dinen izin olan her şey.

29) Batıl: Allah'ın reddettiği her şey.

(1) Bu hüküm Ö.N. Bilmen'den aynen alınmıştır.

(2) Bu hüküm, Ö.N.Bilmen'den aynen alınmıştır.

30) Meşru: Yasak, haram olmayan. İzinli yapılan iş.

31) Taharet: Pislikten temizlenmiş olmak. Taharetin kısımları vardır.

a) Taharet-i suğra: Küçük temizlik, abdestin sahih olmasını gerektiren tuvaletteki temizlik ve abdest almak gibi.

b) Taharet-i kübra: Büyük temizlik. Hayızlı halin ve lohusalığın bitimi ile, alınan gusül abdesti. Cünüplükten çıkmak için yapılan banyo (boy abdesti) gibi.

32) Habis: Necaset, pislik.

Yapısı itibariyle necaset olan her şey, değdiği yeri de necasetli yapar. Meselâ idrar:

Habis, elbiseye değdiğinde o elbise yıkanmadan onunla namaz kılınmaz.

33) Allah'ın halifesi:

Yaratılan milyarlarca canlı içinde Allah kendisine vekillik edebilecek tek canlı olarak insanı gördüğünü Bakara: 30'da, bize söylüyor.

Ve insana özellikler verdiğini, önemsedüğünü bildirdi. Öylesine önem verdi ki; insanlara, yerlerde ve göklerde ne varsa hepsini insan için yarattığını bildirdi.

“ O, yer yüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı.”

Bakara 29

“ Göklerde ve yerde bulunanların tümü sizin emrinize verildi.” Casiye: 13

Bütün bunların karşılığında istenen bir ayette toplanmış gibi.

“Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım di-

leriz.”Fatiha 5

Buradaki yardımdan kasıt, ilah olarak kimseyi görmez, kimseyi ilah yerine koyarak ondan yardım istemeyiz. Kulun kulla yardımlaşması farklı bir konu ve özellikle kulun kula yardımını Allah emretmiştir.

Şaraba tuz konursa caiz olur mu?

Şeytana pabucunu ters giydirmeyi planlayanlar her halde şeytanın gözünde bile bir zavallıdırlar. Şaraba tuz konur ve hemen içilirse şarap olmazmış.

Hemen cevap verelim. Şaraba tuz konur, hemen içilirse şarap yine şaraptır. Aylarca bekletilir, alkolü alınırsa, böyle bir yentem varsa ve şarabın kimyası değişirse o zaman iş değişir.

Böylesine dini hükümleri çarpıtmak isteyenlerin şerrinden gençlerimizi yaşlılarımızı Allah (c.c) korusun.

Helal ve haram tespiti

Dinde, helâl ve haramları sadece Allah tain eder. Hiç kimse kendi zevki ve görüşüne göre haram ve helâl üretemez... “Helâl ve haram kılma sadece Allah’ın hakkıdır.”

Harama götüren her şeyin haram oluşu, harama yaklaşma emri, “harama helâl, helâle haram” demenin küfür olduğu beyanı, iyi niyette olsa haramın helâlleşmeyeceği, haramda niyetin önemli olmadığı ve haramın herkese haram olduğu da Allah’ın bildirmesiyle bilinmektedir. Allah, haramları bazen ayetle, bazen hadîsle bildirmiştir.

Eti haram olan hayvanlar

Deniz hayvanlarının hepsi helâldir.

Kara havanlarından haram olanlar:

Domuz, ölmüş olan hayvanlar, direkt haramdır. Bazı hayvanlar aslen yemesi haram değilken, ölmüş bulunması halinde haram olurlar.

Meselâ, ölü bulunmuş koyun, inek, kuş ve benzerleri, leş hükmündedir. Domuz, aslan, kaplan, kurt gibi yırtıcı hayvanların eti haramdır. Kuşlardan kartal, doğan... Allah'tan başkası adına kesilen hayvan eti de haramdır.

Arı bakımı

Meyve ve sebzelerin daha iyi ürün vermesini isteyenler arı bakımına ağırlık vermelidir.

Yapılan araştırmalara göre, arılar bir çiçekten aldıkları dölleme tozunu öteki çiçeğe götürüyor böylece o çiçeği aşıyor. Eğer rüzgar zamanında ve yeterince eserse arıların aşılama görevine ihtiyaç duyulmayabilir. Yalnız, rüzgar her zaman yeterince esmediği için, Avrupa'nın, arıların işlemini fark eden ziraatçiler meyve bahçesine, arı kovanı koyuyorlar.

Allah kainata öyle güzel argümanlar koymuş ki, herkes görevini bilerek veya bilmeyerek yapıyor.

Arı bakımı, arının faydası büyük olduğundan sevap olduğu muhakkaktır. Arı bakımı yapan insan bunu Allah rı-

zası için niyet ederse ibadet yapmış olur.

Kahve

Bazıları kahve içmek haram diyorlar. Haram olduğuna dair bir delil yok. Ancak doktor bir hastaya kahve içmeyeceksin derse, o hastanın kahve içmesi haram olabilir. “Çay içmeyeceksin.” dese doktor, kişinin çay içmesi de aynı şekilde günah olabilir. Veya en azından mekruh olur. Haramlığı net olmayan herhangi bir helâl yiyeceği bile doktor yasak ettiğinde, o hastaya dinde onu yasak eder. Meselâ şeker hastasının doktorun tavsiye ettiğinden fazla ekmek yemesi de yasaktır.

Zaruret halinde haramın helâl kınışı

Daha önce de söylemiştik, ama başka açıdan tekrar edelim:

Şu ayeti de düşünerek okuyalım:

“Allah size darda kalmanız dışında haram olanları uzun uzun anlatmıştır.” En'am 119

Zaruret yiyecek içecekler içindir. Öyle bir zaman geldi ki, helâl bir yiyecek bulunmuyor. O haramlardan yenmese kişi ölecek. İşte bu gibi durumlarda haram bildiklerimiz haramlıktan çıkar.

Bu konuya dayanarak, hiç kimse cinsel veya başka nefsanî isteğini haramlarla elde etmeye kalkışmamalı. Çünkü,

Allah aldatılmaz. Allah sadece ölüm tehlikesi olanlara, ölmeyecek kadar haram yiyebilir, izni vermiştir. Allah'ın verdiği izinleri ancak hainler suistimal eder.

Elektrik verilerek veya silah ile öldürülen hayvanlar

Elektrik verilerek veya beynine kurşun sıkılarak öldürülen, davalarının (inek, koyun gibi) etini yemek haram mı değil mi onu bilmem. Bu konu içtihad konusudur. Yalnız, kurşunla hayvanı öldürmek veya uyuşturup kesmek sünnete aykırıdır. Bu kesin. Peygamberimiz, boğazlanmasını emreder.

Hristiyan ve Yahudilerin, yani Ehl-i Kitap'ın kesmiş olduğu etlerden Müslümanların yemeleri caizdir.

“Bugün size temiz olanlar helal kılındı. Kitap verilenlerin yemeği size, sizin yemeğiniz onlara helâldir.” Maide:5

Haramlardan hediye olur mu?

İçki, kumar kağıdı ve kitapları, haram yiyecekleri Müslüman biri hiç kimseye hediye edemez. İsterse, bu domuz eti yiyene domuz hediye etmek olsun.

Manken olmak caiz mi?

Hiç ummadığımız bir ortamda, bazen genç kızlar çıkıyor: “Manken, Dj, artist, şarkıcı ve televizyon sunuculuğu olmak haram mı günah mı?” diye soruyorlar. Dini kuralla-

rı yaşayan aileye geri kafalı, dinsizliğin her türlüşünü yaşayan aileye ileri görüşlü dendiği için, bazı evlatlarımız şaşılacak işlerin din tarafından onay görmesini istiyorlar. Özellikle mankenlik konusunda bazı kızlarımızın ısrarı insanı şaşırtıyor.

Meselâ başı kapalı paltolonlu ve göbeği meydanda bir genç kız kendisinin kapalı olduğunu söyleyebiliyor. Bilmemek insana ne acaip işler yaptırıyor.

Manken olmak isteyenlere, erkeklerin gözleri önünde yarı çıplak olmaya (ki İslâm'a göre bazısı çıplak hükmündedir) İslâm izin verir mi? Allah'a baş kaldırmaktır çıplaklık. "Ey Allah'ım! Sen izin vermiyorsun, ama bu çağda senin sözün değil modanın sözü geçer," demektir bunlar, şeklinde cevap verince, "Ama bu bir sanat, İslâm sanata karşı mıdır?" diyorlar.

Bilmemek dinî ufku nasılda köreltiyor? Gençliğe vermek istenen zehiri ancak İslâmî sevecenlikle yaklaşırsak bildirebiliriz.

Sanat, Allah'a isyan ettirmeyen bir sanatsa dinen caizdir, isyan ettiriyorsa asla caiz değildir.

Hangi sanat olursa olsun, eğer İslâmî hükümler çiğneniyorsa Müslüman ordan yılandan kaçır gibi kaçır.

Özetlersek:

Manken olmak caiz mi? Manken olmak asla caiz değil. Zaten mankenliğin ilk defa başlatılma sebebi, dindarları açıklığa alıştırmaktı. Neticede hedeflerine ulaştılar. Şimdi, binlerce erkeği tahrik ede ede sokaklarda gezen yarı çıplakların haddi hesabı yok.

DJ olmak: Radyoda İslâmî kurallara uygun olması şar-

tıyla çalışmak caizdir.

Şarkıcı: Kadının şarkı söyleyen sesi asla caiz değildir. Bazı kapalılar şarkıcı olmak için müracatlarda bulunuyorlar. Mısır'da bile kapalı ama şarkıcı kadın var. Nasıl oluyor? Cevabı çok açık:

Kapanmanın asıl anlamını bilmiyorlar. Ya da nefislerine şeytana aldanyorlar. Aksi olsa, Allah'a teslim olmuş bir kadın asla şarkıcılık yapamaz. Müstehcen ya da içkiyi, isyanı, fuhşu hatırlatan sözler içeren şarkıyı erkek de söyleyemez. Şimdi bazı şarkıcılar çıkıyor, hem kadın zevkini hem de erkek zevkini tatmin etmeye çalışarak yarı kadın, yarı erkek tavırlar takınıyor, şarkısını öyle söylüyor. Bunlar asla caiz değil. O insanlar bir gün tabuta gireceklerine gerçekten inanmış olsalar o duruma girmezlerdi.

Artistlikte İslâmî kurallarla ele alınmalı tabii.

* * *

Kafası karıştırılan bir genç kız

Kimse kimsenin artığını yemek zorunda değil.

Ben bu kitaba çalışırken bir genç kız vardı yanımda. "Birilerinin artığını yemek şifa mıdır?" diye sordu. "Hayır." dedim. "Birileri parasından artanını verirse şifa olabilir, ama bir bardakta duran artık su da ne gibi bir şifa olabilir?" şeklinde devam ettim. Genç kız bana başından geçen bir olayı anlattı:

Bir yere bağlıydım. Birgün dolma yiyorduk. Yetkili bir kadın bana başkasının ısırdığı doimayı ikram etti; "Yemem." dedim. Zorla; "Yiyeceksin, mü'minin artığı mü'mi-

ne şifadır.” dedi. Yemedim zorla ağzıma tıktı. Günler sonra ağzımın içi yara oldu. Doktora gittim, ‘psikolojik’ dedi. Bir daha da o topluma gitmedim.

Aynı genç kız bir anısını daha anlattı.

Ders yapılan bir yere gittim. Kızlara “Ne yapıyorsunuz?” dedim. “Efendimizin hayatını izliyoruz.” dediler. “Efendimizin hayatı film mi olmuş?” dedim. “Hayır hayır! Biz Peygamberimizden bahsetmiyoruz..... hazretlerinden bahsediyoruz.” dediler. Peygambere özel bir şey kalmamış, bütün övgüleri hazretlerine vermişlerdi. Ürperttim. Ve bir daha da oraya gitmedim, ama bunalıma girdim.” dedi.

Genç kızın kafası karışmıştı. Keşke “Sevgide aşın gidenlere hazretlerini de sevin, sayın; ama Peygamberle eş tutmayın.” diyebilseydi hiç bunalıma girmezdi.

Affetmek için Allah sebepler yaratıyor

En büyük çevreci “Din”dir. Din, temizliği şart koşar. Allah’ın lûtfu o kadar büyüktür ki; kullarını cennete sokmak için adeta sebepler yaratıyor.

Şu hadis-i şerifi dikkatlice okursak mesele daha güzel anlaşılacaktır.

“Gelip geçenleri incitecek, rahatsız edecek şeyleri yoldan kaldırmak sadakadır.” (1)

(1) El-Kardavi bu hadisi şerife Çağdaş Meselelere Fetvalar adlı kitabının 151. sahifesinde Buhari ve Müslim’den kaynak veriyor.

Ne hoş, ne güzel, ne anlamlı, ne incelik, ne gizem, ne müthiş bir lûtf değil mi, değerli kardeşlerim?

Öyle bir Rabbimiz var ki, insanın insana iyiliğini kendisine yapmış iyilik gibi görüyor ve lûtfundan ikram ediyor.

Şimdi ben, bu hadis-i şerifi okurum da, bundan sonra yolda gördüğüm bir pet şişeyi, bir taşı almaz mıyım? Çok kolaylıkla sadaka vermiş oluyorsam neden bu imkanı kaçırırım? Ben böyle düşündüm, siz ne düşündünüz?

Affetmek istediklerimiz,

bizim istediğimiz gibi

olsun dersek, biz de her

insanın istediği insan

gibi olmalıyız.

Bu da, eşyanın tabiatına

aykırıdır.

Ufka açılan sayfalar

Cehennem Sonsuz mu?

Ta çocukluğumdan beri, Allah'ın sonsuza kadar cehennem de insanları yakacağına ihtimal vermezdim. Büyüdükten sonra da ayetlerden başka çıkış yolu yok gibi gelmişti bana. Ta ki Yusuf El- Kardavi'nin bu konuda cesaretle yazdığı yazıya kadar umut kapısını kendimde kapatmış gibiydim. Çok cesaretle yazılmış bu yazıyı sizlere ulaştırmayı vazife addettim. Buyrun beraber okuyalım:

İBN-İ TEYMIYE VE İBN-İ KAYYIM'IN CEHENNEM AZABININ SONA ERECEĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Soru: Çocukluktan beri duyduğum, öğrendiğim ve daha sonra da okuyarak benimsediğim düşüncem şuydu: Küfür üzere ölen kafirler ebediyyen cehennemde kalacaklardır. Cehennem azabı hiçbir zaman sona ermez, tıpkı cennet ve nimetleri gibi.

Son zamanlarda okuduğum bir kitapta şöyle deniyordu: Şeyhulislam İbn-i Teymiye ve talebesi İbn-i Kayyım, bu

konuda Ehl-i Sünnet ulemâsından veya bütün Müslüman alimlerden farklı bir görüş benimsemişlerdir. Onların görüşüne göre, cehennem ateşi, ebedi değildir. Birgün Allah'ın emri ve dilemesiyle son bulacaktır. Birgün gelecek ateşte kimse kalmayacaktır.

Bu sözlerin bu iki zata ait olduğu doğru mudur? Yoksa hasımlarının karalama amaçlı suçlamaları mıdır?

Bunu bizzat onların kendi kitaplarından açıklamanızı diliyorum, başkalarının yaptığı nakillerden değil.

Allah sizi korusun ve sizi hayırlarla ödüllendirsin.

Cevap: Hamd Allah'a salât u selâm onun elçisinin üzerine olsun.

Saygıdeğer kardeşimin hakkında soru sorduğu bu görüş, İmam İbn-i Teymiye ve İbn-i Kayyım'a nisbet edilmiştir. Sevgili kardeşimin okuduğu gibi ben de bu görüşleri bazı kitaplarda okudum. Ama uzun süredir İbn-i Teymiye'nin eserlerini ve birçok risalesini okumama rağmen, böyle bir açıklamaya rastlamadım. Suudi Arabistan, bu eserleri basmıştır. "Minhacu's- Sünne" ve "Dar-u Tearu-dul-aklî ve'n-nakli" gibi.

Risale ve fetvaları fihristleriyle beraber otuz yedi cilt halinde basılmıştır.

Bunların hiçbirinde İbn-i Teymiye'nin böyle bir şeyden söz ettiğini görmedim. Tersine, öğrencisi İbn-i Kayyım'ın bu görüşü savunduğunu gördüm.

Bu görüşün Şeyhulislam'a nisbet edilmesindeki yanlışlığının nedenini anlayabilmiş değilim. Belki de İbn-i Kay-

yım'ın bir görüşü kendi başına, bağımsız olarak savunmayacağını, onun görüşlerinin genellikle üstadının görüşlerinin te'yidi ve te'kidi şeklinde olduğunu sandılar. Şeyhinin görüşünü delillendirdiğini, yorumladığını düşündüler.

Ancak, bu görüş İbn-i Kayyım'ındır. Konu açıklığa kavuşsun diye, ibn-i Kayyım'ın görüşünü kendi kitaplarından aktararak aşağıya alıyorum.

İbn-i Kayyım'ın görüşlerinin özeti:

İbn-i Kayyım'ın cehennem azabının devamı ve ebediyeti meselesini "Hadi'l-Ervah ilâ Bil'adi'l-Efrâh" (Sh. 254-280) ve "Şifau'l-Alil fi Mesail'il Kadai ve'l-Kaderi ve'l-Hikmeti ve't-Talil" (Sh. 252-264) adlı eserlerinde ele alır.

Bu düşüncelerinin özü şudur:

Önce, cehennem ateşinin sonsuz veya sınırlı oluşu ile ilgili yedi görüşten söz eder. Bu görüşlerin yedincisinde şöyle deniyor: "Cehennem ateşinin bir süresi vardır. Sonra ateşin Rabbi ve yaratıcısı ona son verir." Bu düşünce çeşitli kanıtlarla da desteklenmiştir:

1) Yüce Allah, ateşle ilgili üç ayette, sonsuz olmadığı anlamını çağrıştıran ifadeler kullanmıştır.

a) Nebe Suresi 23. ayet:

"Zamanlar boyunca orada kalacaklardır." Kalış suresinin "zamanlar" olarak sınırlandırılması, azap süresinin sayılabilecek bir miktar olduğunu gösteriyor. Çünkü sonu olmayan bir şey için "O zamanlar boyu kalacaktır." denmez. Nitekim sahabe de ayetten bunu anlamıştır (ki onlar

Kur'an ayetlerini en iyi anlayanlardır.) Biraz sonra onların görüşlerini sunacağız.

b) En'am Suresi 128. ayet:

"Allah diyecek ki: "Allah'ın dilemesi hariç, ateş sizin içinde, süresiz kalacağınız konaklama yerinizdir. Şüphesiz Rabbin, hüküm ve hikmet sahibi olandır, bilendir."

c) Hud Suresi 107. ayet:

"Onlar, Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, orada süresiz kalacaklardır. Çünkü Rabbin, gerçekten dilediğini yapandır." Ardından cennetliklerle ilgili olarak şöyle buyuruluyor:

"Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, orada süresiz kalacaklardır. Bu kesintisi olmayan bir ihsandır." Hud: 108

Eğer cennetin ebediliği ve devamlılığı ile ilgili kesin kanıtlar olmasaydı her iki ayetteki istisnalar aynı anlama yönelik olurdu. Şöyle ki: Her iki ayette istisnaları ayıran ifadeler vardır. Yüce Allah, ateş ehli ile ilgili olarak:

"Rabbin, gerçekten dilediğini yapandır." buyuruyor. Böylece anlıyoruz ki, Yüce Allah bize haber vermediği bir işi yapmak istiyor. Cennet ehli ile ilgili olarak da:

"Bu kesintisi olmayan bir ihsandır." buyuruyor. Böylece anlıyoruz ki, cennetliklere yönelik bu bağış ve nimetler sonsuza dek kesintiye uğramayacaktır. Sahabenin bu istisnalarla ilgili görüş ve değerlendirmelerine daha sonra yer vereceğiz.

2) Bu görüş birçok sahabeden, tabiîn bilgilerinden ve

ileri gelen imamlardan aktarılmıştır.

Sahabe

Hız. Ömer (r.a)'ın şöyle dediğı rivayet edilir: "Cehennemlikler, kum tepelerindeki kum taneleri sayısınca orada kalsalar bile birgün oradan çıkacaklardır."

İbn-i Mes'ud şöyle der: Birgün gelecek cehennemin kapıları çalınacak, içinde hiç kimse kalmayacaktır. Bu onların orada zamanlar boyunca kalmasından sonra olacaktır."

Abdullah bin Amr b. As'dan da benzeri bir görüş rivayet edilmiştir. Ebu Hureyre: "Benim dediğim şudur, birgün gelecek cehennemde kimse kalmayacaktır." demiş sonra da Hud Suresi 107 ve 108. ayetleri okumuştur.

Ebu Said el-Hudri: "Rabbinin dilemesi başka" ifadesi ile ilgili olarak: "Bu ifade Kur'an'daki tüm azap ayetlerinde yer alır." İbn-i Abbas'tan yapılan bir rivayette, "Rabbinin dilemesi başka" ifadesiyle ilgili olarak: "Allah'ın istisnasıdır. Allah ateşe, onları yok etmesini emreder." demiştir.

Tabiîn ve Selef imamları

Eş-Şa'bi der ki: "En çabuk kurulan ve en çabuk yıkılan yer cehennemdir."

Ebu Muclez, cehennem hakkında şöyle der: "Allah'ın verdiği bir cezadır. Eğer dilerse azabından vazgeçebilir."

Hud suresindeki ayetin ne anlam ifade ettiğı kendisine sorulunca, İshak b. Raheveyhi şu cevabı verir: "Bu ayet, Kur'an-ı Kerim'deki bütün azap ifadeleriyle ilgilidir."

3) Akıl, nakil ve fitrat, Yüce Allah'ın hikmet sahibi ve merhametli olduğuna delâlet eder:

Bu kimselerin ebediyyen azapta kalmaları, hikmet ve merhamete sığmaz. Gerek nasslardan ve gerekse beşeri değerlendirmelerden çıkan sonuç şudur: Yüce Allah'ın dünya hayatı bağlamında öngördüğü azap ve cezalar, nefisleri içlerindeki kötülüklerden arındırmaya, acı duymalarını, dolayısıyla öğüt almalarını sağlamaya, kötülüklerin alışkanlık haline gelmesini önlemeye yöneliktir. Aynı durum, diğer ilahi hükümler için de geçerlidir. Kur'an ve Sünnette bazı acıların insan maslahatına dönük olduğu belirtilir:

“Bu, onların susuzluk çekmeleri karşılığında.” Tevbe: 120

“İman edenleri arındırması içindir.” Al-i imran: 141 Dünya ve ahiretin rabbi birdir. Hikmet ve rahmeti hem dünya hem de ahiret için geçerlidir. Hatta ahiretteki rahmeti daha

Kur'an-ı Kerim buyurdu ki:

ARTIK DÜNYAYA DÖNÜLMEZ

“Nihayet o müşriklerin herbirine ölüm geldiği vakit, şöyle diyecekler: Rabbim, beni dünyaya geri çevir. Tâ ki, ben terk ettiğim imanı yerine getirip sâlih amelde bulunayım. Hayır, ‘ARTIK DÜNYAYA DÖNÜLMEZ’. Müşriklerden herbirinin söylediği bu sözler, söyleyene âit faydasız bir lâftır. Önlerinde ise bir mezar vardır; diriltilecekleri güne kadar oradadırlar.” (el-Mü'minûn, 99-100)

kapsamlıdır. Sahih bir hadiste şöyle buyuruluyor: “Allah'ın dünyadaki rahmeti, ahiretteki rahmetinin yüz cü-

zünden bir cüzdür.” Bu dünyadaki ilahi azap, insanlar için bir rahmet, lütuf ve maslahat olduğuna göre, rahmetin yüz kat arttığı ve her biri gökle yer arası kadar olduğu ahiret azabı neden böyle olmasın?

Yüce Allah'ın azap etmek gibi bir amacı olamaz. Nitekim bir ayette şöyle buyuruyor:

“Eğer şükreder ve iman ederseniz Allah size niye azab etsin ki?” Nisa: 147 Allah, yok yere ve amaçsızca insanlara azap etmez. Şu halde azabın, kullara yönelik bir maslahatı ve hikmeti olmalıdır. Ya düşmanlarına azap etmek suretiyle dostlarını ve sevenlerini memnun eder, ya da bedbahtları azap yoluyla tedavi eder. Şu halde azap, bir araçtır, amaç değil, Araçla, güdülen amaç gerçekleşince aracın hükmü ortadan kalkar. Cennet ehlinin kavuştukları nimetler aslı ve kemalî itibarıyla cehennem ehline yönelik azabın devam etmesine bağlı değildir. Şayet cennetlikler, Allah'ın yarattıkları varlıklar içinde en katı yürekli kimse-ler olsalardı, yine de cehennemliklerin gördükleri uzun azap yüzünden yumuşayacaklardı. Yoldan sapmış bedbahtlara yönelik azap, temelde onların zararına olmakla birlikte, azabın sürekli oluşu onların zararına değildir.

4) Yüce Allah rahmetinin her şeyi kuşattığını haber vermiştir:

Allah, rahmetinin gazabını geçtiğini, rahmeti üzerine yazdığını bildirmiştir. Rahmetin, azap görenleri de kuşatması gerekir. Eğer azapta kalışları bir amaca yönelik değilse, rahmet onları kuşatmaz. Bu, son derece açıktır. Bir diğer gerçek de şudur: İlmin bittiği yerde rahmetin de bitmesi gerekir. Kur'an'da meleklerin diliyle şöyle buyuruluyor:

“Rabbimiz, rahmet ve ilim bakımından her şeyi kuşatıp sardın.” Mü'min: 7

Yüce Allah kendini “Ğafur: bağışlayıcı” ve “Rahim: merhamet eden, acıyan” olarak nitelemiş, ama “Muazzib: Azab eden” olarak zikretmemiştir. Ancak bu kelimeyi cezayı fiilleri arasında zikretmiştir:

“Haber ver kullarıma; şüphesiz ben, bağışlayanım, esirgeyenim. Ve şüphesiz azabım; acıklı bir azaptır.” Hicr: 49-50 Bunun gibi daha birçok ayet zikredilebilir. Yüce Allah affediciliği, bağışlayıcılığı, merhametliliği ve yumuşaklığı ile övünüyor. Bunları kendi nitelikleri olarak zikrediyor. Ama, cezalandırıcılığı, kızgınlığı, öc alıcılığı ile övünmüyor. El-Esma'ül-Hüsna'yı içeren hadiste, bu tür isimlerin zikredilmiş olması başka.

5) Yüce Allah'ın insanı boşuna ve sırf azap etmek için yaratmadığı gerçeği de bunu açıklıyor:

Allah, insanı rahmet etmek için yarattı. Ancak, yaratılıştan sonra insan, azabı gerektirici davranışlarda bulunur. Azap bir amaç değildir. Bir hikmete ve rahmete binaendir. Hikmet ve rahmet, azabın sonsuza kadar sürmesini öngörmez. Rahmet belirgindir. Hikmete gelince, insanın azaba çarptırılması, fitratına yabancı unsurların bulaşması yüzündendir. Çünkü Allah, kullarını *hanifler* olarak yaratmıştır. Şirk koşsunlar, dolayısıyla azaba çarptırılınsınlar diye yaratmamıştır. Kulluk etsinler, dolayısıyla rahmete kavuşsunlar diye yaratmıştır. Ama daha sonra azabı gerektirici bir durum ortaya çıktı ve insan azabı haketti. Azabı gerektirici husus, küfürdür. Küfrün kendisi devamlı olmadığı halde, sonucu nasıl devamlı olur?

6) Ehl-i Sünnet, azab tehdidinden dönmenin caiz olduğu kanaatindedir:

Daha doğrusu yüce Allah'ın azab tehdidinden dönmesi, lütuftur, bağışlamadır, hoş görmedir. Allah bununla övünüyor. Bağışlayanları övüyor. Bir kul hakkından vazgeçti diye övgüye layıkla, ulu Allah övgüye layık olmaz mı?

İbn-i Kayyım, görüşünü pekiştirmek için çeşitli rivayetler sunar. Bu, mutlak tehditler içindir. İstisnalı tehditlere gelince, genellikle şu tür bir ifade ile biter:

“Şüphesiz, senin rabbin dilediğini yapandır.” Bunun için de, Kur'an'daki azap ile ilgili uyarılar tehditlerden sonra yer alır, demişlerdir.

II) İbn-i Kayyım, ateş azabının sonsuzluğunu savunanların dayandıkları delilleri çeşitli açılardan eleştirmiştir. En önemlileri şunlardır:

1) Kafirlerin ateşte ebedîyyen kalacaklarını dile getiren ayetler:

İbn-i Kayyım şöyle der: **“kalıcılık ve ebedîlik ifadeleri, sonsuzluk anlamına gelmez. Ayetlerin orjinalinde geçen “huld” kelimesi, bir yerde uzun süre kalmak demektir. “ebedilik” ise, kastedilene göre değişir. “hayat boyu” ve “dünyanın sonuna kadar” gibi anlamlar ifade edebilir. Nitekim, tevhide inandıkları halde, büyük günah işleyen bazı kimseler hakkında da “huld” kelimesi kullanılmış, bazı yerlerde “ebedilik” kaydı da düşülmüştür. Şu ayette olduğu gibi:**

“...cezası, içinde ebedi kalmak üzere cehennemdir.”
Nisa: 93 İntihar eden bir kimse için de, Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmuştur: **“Elinde demiri, ateşin içinde**

kendi kendini dağlayıp durur, ebediyyen orada kalır.”

2) Kâfirlerin cehennemden çıkmayacaklarına delâlet eden ayet:

“... ve onlar ateşten çıkacak değildirler.” Bakara: 167

Mü'minlerin cennetten çıkarılmayacağını delili de şu ayettir:

“Onlar ordan çıkarılacak değildirler.” Hicr: 48 kafirler hakkındaki bir diğer ayette de şöyle buyrulur:

“Onlar için karar verilmez ki, ölüversinler.” Fatır: 36

Bunun gibi daha birçok ayet sıralanabilir. Bir gruba göre, bu ayetlerin mutlaklığı, ilahi meşiet istisnasını içeren ayetlerle kayıtlandırılmıştır. Genelin hususileştirilmesi gibi. Bu söz, selef ulemâsının Hûd Suresi'ndeki ayetle ilgili değerlendirmelerine benzer. Bu değerlendirme şöyledir: “Kur'an'daki bütün azab tehditleriyle ilgili olarak inmiştir.”

İbn-i Kayyım'ın doğru bulduğu değerlendirme şudur: “Bu ayetleri, genellikleri ve mutlaklıklarıyla kabul etmek gerekir. Buna göre, ateş var olduğu müddetçe, onlar da ateşte kalacaklardır. Ama bu demek değildir ki, ateşin kendisi de Allah'la birlikte sonsuza dek kalacaktır. Ateş var olduğu sürece, ateşe girenlerin onda kalacakları ile o ateşin kesintisiz olarak devam edeceği aynı şey değildir. Ateşin sonu olabilir. Bu ikisi arasında fark vardır.

3) Ümmetin İcmarı: İbn-i Kayyım bununla ilgili olarak şöyle der: “Bazılarının zannına göre icma; hakkında tartışılan ve bilinmeyen şey demektir. Oysa, eskiden ve günümüzde icma tartışılmıştır. Kaldı ki, bu konuda sahabe ve tabiin arasında iddia edilmenin aksine tartışmalar çıkmıştır.”

Bunları aktardıktan sonra, İbn-i Kayyım, konuyu Allah'ın iradesine havale eder, cehennem ateşinin yok oluşunu kesin olarak ifade etmediği gibi, sonsuzluğunu da kesin olarak ifade etmez. “Şifau'l- Alîl” adlı eserinde şöyle der: “Bu konuda ben, Emiru'l- Mü'min'in Ali (r.a) gibi düşünüyorum. Hz. Ali cennetliklerin cennete, cehennemliklerin de cehenneme girişlerini anlattıktan sonra bunu en güzel bir şekilde vassfeder ve ardından şunu ekler:

“Bundan sonra yüce Allah, kulları hakkında dilediğini yapar.” İbn-i Abbas'ın da şöyle bir değerlendirmesi vardır: “Kimse, kulları hakkında Allah'a hükmetmeye kalkışmasın, bir kısmını cehenneme, bir kısmını cennete sokmaya yeltenmesin.” İbn-i Abbas bu görüşünü:

“De ki: “Yerimiz Allah'ın dilemesi hariç içinde ebediyen kalmak üzere ateştir.” ayetinin tefsiri bağlamında dile getirmiştir. Ebu Said el- Hudri de şöyle der: “Kur'an'-da yer alan tüm hükümlerin dayanağı şudur:

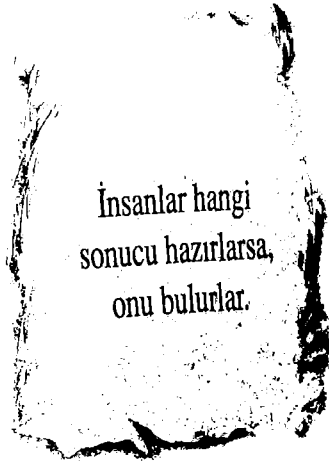
“Şüphesiz, senin rabbın dilediğini yapandır.”

Kat'ade şöyle der:

“Rabbinin dilemesi dışında”. Bunun kapsamını ve ne ile ilgili olduğunu Allah herkesten daha iyi bilir. İbn-i Zeyd'in görüşü ise şöyledir: “Allah cennet ehliyle ilgili dileğini, ‘Kesintisiz bir bağ’ olarak açıklamıştır. Ama ateş ehli ile ilgili dileğini açıklamamıştır”.

“Benim kanaatime göre, ateşin ve ateş azabının Allah'la beraber daimi olacaklarını söylemek, Allah'ın yapacağı bir şeyi haber vermektir. Eğer böyle söylemekle gerçeği isabet edilmemişse bu, Allah hakkındaki bir bilgiye dayanmadan konuşmak olur. Çünkü nasslardan ateşin da-

imfiliği gibi bir sonuç çıkmıyor. Yüce Allah doğrusunu herkesten daha iyi bilir.” (1)

(1) Çağdaş Meselelere Fetvalar. Yusuf El-Kardavi Tahir Yay.
İstanbul.

Kısa Kısa

Aşı olmanın hükmü

Çeşitli hastalıklara karşı aşı yaptırmak şüphesiz bir ibadettir. Dikkat edilmesi gereken şey, aşının düşman elinden olmamasıdır. Ayrıca, ramazan ayında, çok sorulan sorunun cevabını da verelim:

Aşı, oruçlu insanın orucunu bozmaz.

Saç ektirmek caiz midir?

Ölü saç kullanılır mı?

Bu, kişinin kabullenebilmesiyle ilgili bir konudur.

Ayrıca, ölü saç bulmak için ölüleri soyan insanlık dışı insanların olması gerek. Hangi cenaze sahibi, para kazanmak için ölüsünün saçlarını kestirir?

Süt kardeş

Aynı memeden emenler, süt kardeşler, birbirleriyle evlenemezler.

Kocasını Ölen kadın

devletten nafaka alabilir mi?

Özellikle Avrupa'da sıkça sorulan sorunun konusu şu:

Kadının kocası ölmüş, kadına maaş bağlanmış. Avrupa yasalarına göre, kadın metres yaşar da, resmi nikah yaptırmazsa kocasından aldığı maaş kesilmez. Dini nikah da onlar için maaşı kesme sebebi değildir.

Sorulan soru şu: Ben kocamdan dolayı aylık, maaş alıyorum. Kocam öldü, ben dini nikahla evlenip, aynı maaşı alsam haram olur, diye tereddüt geçiriyorum. Acaba o para bana haram olur mu?

Araştırdık, kadın resmi nikah yapana kadar, o maaşı alabilir. Çünkü maaşı verenin şartı resmi nikahtır.

Ana-baba ve evlat hakkı

* Ana-baba hakkı tamam. Hani evlât hakkı? İmamlar, hatipler, yazarlar, ekranda konuşanlar, ana-baba haklarına değindikleri her yerde, evlat haklarına da değinmelidirler.

Kadın hakkı

* Koca hakkı... Tamam koca hakkı vardır. Peki hanım hakkı yok mudur? Elbette ki var. O halde, koca hakkı işleyen herkes, aynı yerde hanım hakkınıda işlemelidirler.

Hiç iş yapmayanlar hep hata mı arar?

* Hiçbir iş yapmayan bazı insanlara dikkat edin, eğer fesat ve de gafil cahilse, tanımadıkları halde, insanları "sapık, mezhepsiz, casus" gibi çirkin sıfatlarla anıyor, iftira etmekten hiç korkmuyorlar.

Kendisi işe yaramayınca, işe yarayanları kıskanan in-

sanlar, daima hata ararlar.

* İç göz görmeden dış göz görmez.

İmam-ı Âzam ve ötekiler

* Onca uydurukçularla savaşmış, dini değerleri korumuş olan İmam-ı Âzam ve öteki imamı aşığılamak, hiç kimseyi yükseltmez. Bilhassa bu tavırlar o kişilerin, mü'min olsalar bile, nankör olduklarının belgesi olur.

Geçmişine küfredenin, geleceği olmaz.

* Ey insanlar!

Burası imtihan alanıdır. Daha dikkatli olmalıyız. Daha dikkatli olmanın yolu ilimden geçer.

* Her olaydan bir iki anlam çıkarılabilir. Bu sizin inancınıza, psikolojinize bağlıdır. Tarihi olaylara o yüzden herkes aynı bakmaz, bu yüzden de aynı yorumu getiremezler. Biz, adaletle ve Kur'an'a göre bakmasını bilemezsek, aynı hatalara ortak oluruz.

İfrat ve tefrit

Pekiştirmek için tekrar edelim;

Müslümanların yürekleri adeta çeliktendir.

Çalışkandırılar Müslümanlar...

Gayretlidirler...

Çok cömerttirler...

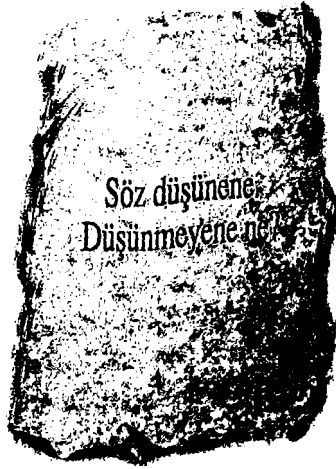
Umutları çok büyüktür.

Deryalar gibi coşkuları vardır.

Akıl almaz cesaretleri vardır.

Her şey iyidir hastır da, Müslümanlar niçin paramparçadırlar? Neden zayı oluyorlar? El-Kardavi'den alalım cevabını:

“Müslümanlar sadece ifrat ve tefritlerinden dolayı zayı olurlar.”

Bilgiden Bilgiye Soru ve Cevaplar

Soru: Aşırı dinci ismini, bize aşırı dinsizler koydu di-yorsunuz. Bu hakaretler bizi sinir ediyor. O halde neden mahkemeye vermiyoruz?

Cevap: Aşırı putperest, dindar görünen sahtekârların öyle çirkin metodları var ki, hem size hakaret ediyorlar hem de dava açacak kapı bırakmıyorlar. Mahkemeye ver-sek ne olacak, kime söylediklerini belirtmiyor, isim vermi-yorlar ki... Biz de dinsizlere, onların metoduyla cevap ve-riyoruz. *Aşırı dinsizler* diyoruz. Daha doğrusu ben, böyle bir kavramı onlar için buldum. *Çağdaş yobazları* da aynı niyetle bulmuştum.

Soru: Kim ifratta-tefritte olur?

Cevap: Okumayan, inatçı kişiler, eskimiş kabukların-dan kolay kolay çıkamayanlar.

Soru: Mezhepsiz biriyle evlenmek caiz midir?

Cevap: Caizdir. Fakat fikir anlaşmazlığı evde huzursu-zluk meydana getirir.

Soru: Tesettüre "Tâlî konu" diyen kafir olmaz mı?

Cevap: Yerine göre olmaz. Çok önemli ve ivedilikle bir konu konuşuluyorsa, o arada birisi de çıkar tesettürü sorar-sa, kişi "Tesettür şu anda bizim için tali konudur." derse kâfir olmaz. Tesettürü inkâr etmek insanı kâfir yapar.

İmtihan Sorular

- 1) İsrailiyat nedir?
- 2) Hurafe nedir?
- 3) Tefsirde İsrailiyat nedir?
- 4) Taharet-i Kübra?
- 5) Cerh ve ta'dil ne demektir?
- 6) Bint-i Cahş kimdir?
- 7) İmam İbn-i Cevzi, Celaleddin Suyûti, Ve Şevkânî neyle ün yapmışlardır?
- 8) Tefsirde İsriliyat ne demektir?
- 9) Sahabe kime denir?
- 10) Tabiîn nedir?
- 11) Tabe'üt-tabîîni açıkla mısınız?
- 12) Senet ve metin ne demektir?

Bu bölüm zor bir bölümdü. Hepsine bu kitaptan çalışarak cevap verdinizse siz bir harikasıınız. Lütfen, hayatta olduğum sürece, hangi tarihte okumuş olursanız olun bana görüşlerinizi kısaca yazın

Eğer bildiğiniz sorular, 10 ile 11 arasıysa yine harikalığınız devam ediyor. 6 ile 8 arası iyisiniz. Okumaya devam edin. Eğer 4-5 civarında kaldıysanız lütfen geri dönün. Çünkü bu bölüm zor, ama çok önemlidir.

Huriler, vildanlar ve
gılmanlar, hepsi cennet ehline
hizmet için yaratılan, şekli bizce
bilinmeyen canlılardır.
Hurilerden bahsedenler,
gılman ve vildandan da
bahsetmek zorundadırlar.
Aksi halde yanlış anlaşılmalara
meydana gelir.

Konuyla ilgili ayetler:

Tur: 24

Vakıa: 17

İnsan: 19

Yirmi İkinci Bölüm

Evlilik ve Kadına Özel Konular

Kadın Ve Erkek İlmihali

Evlilik ve Kadına Özel Bölüm Sözlüğü

Regl : Aybaşı, hayız, ayhali.

Nifas : Lohusalık, kadının doğumdan sonraki
40 günü.

Süt kardeşlik : Kardeş olmayan çocukların aynı anneyi
emmesi.

Mehir : Kadının nikahta erkekten aldığı para
veya mal.

Mu'ta nikahı : Bir bedel karşılığı ve belli bir süre için
yapılan geçici nikah.

Nikah akdi : Nikah esnasındaki şartların karşılıklı
kabulü.

Başlık parası : Cahil velilerin, kızlarını verecekleri
kimseden aldıkları bir nevi haraç.

Evlilik cennet veya cehennem mi?

Bu sorunun cevabını sonraya bırakarak, bazı konuları ele alalım.

Evlilik, harama gitmeyen gençlerin dünyasında çok farklı hayal edilen bir müessesedir.

Kimine göre evlilik öyle bir dünyadır ki, orada huzursuzluk olmaz, orada bütün kederler son bulur, orada hayal âlemi gibi bir düzen vardır.

Hayatın akışını kendi elinde zanneden genç erkek ve genç kız hayâl kurar: “Bir evlensem, (eşime) çok güzel davranacağım, onu hiç üzmeyeceğim, biz asla kavga etmeyeceğiz v.s.” Bunun hayâl dünyasında öyle gelişir ki, evlilik, cennetteki mutlu tablo gibi oluşuverir kafasında. Sadece cennette olabilecek evlilik âlemini, kendi küçük dünya-

sında, bu âleme oturtuverir. Dört dörtlük bir yuva modelini kafasına koyar, olumsuz hiçbir şey yoktur. Gerçeklerle hayaller birbirine benzemediği için, evlendiğinde, hayal dünyasındakine aykırı bir şey yaşadığında her şey birden çöküverir. En küçük bir olay bile onu mutsuz etmeye yeter; çünkü, daha önce, hayâl âleminde olumsuz bir şey yoktu. Gerçek âlemde olumsuzluk görünce şok olur.

Özellikle hayatı tanımayan kızlar da aynı şekilde, hatasız bir evlilik hayâl ediyorlar, bir de artı var hayallerinde, seven erkek karısını kırmaz, bağırılmaz, hata yapmaz. Genç kızların dünyasında eskiden beyaz atlı prens vardı. Uzun boylu, beyaz elbiseler içinde beyaz atın üzerinde, keskin bakışlı bir gençti atın üzerindeki damat adayı.

Şimdi bazı kesimlerdeki kızlarda hayâller değişti. Beyaz atın üstünde değil, son model otomobilin üzerinde, uzun saçlı, keskin bakışlı değil, kız bakışlı erkekler hayâl ediyorlar. Tabi ki dünkü hayâlciler de, bugünkü hayâlciler de gayesiz, bir çizgisi, inancı olmayan gençler. Akıllı ve kültürlü gençler, hayatın gerçeğine uyan hayâller kurarlar, hayâlleri israf etmezler.

Bir gayesi olanların da hayâlleri bazen gerçeğe uygun değil. Bu defa tip değişiyor, ama çok mutlu giden evlilik konusunda sonuç değişmiyor...Yine mükemmellik hakim hayâllerde. Dindar genç kızın hayâli:

Dört dörtlük dindar bir erkek... Zerre kadar yobazlığı yok. O hiç kötü söz söylemez... O ibadetlerinde asla zayıflık göstermez. Ailesini tutup kendisini ezmez... Adaletlidir. Kendisini çok iyi anlayacaktır... Genç kız, her gece evine güler yüzle gelen hayâli kocanın omuzuna başını koyar ve ona günlük sıkıntılarını anlatır... Kocası da onu çok

derin bir anlayışla dinler...

Evlendiği zaman ise, bir kez bile, dışardan geldiğinde kocasının omuzlarına hiçbir zaman başını koyamaz. hayâllerindeki güzel sözleri duymaz olur. İbadetlerine uymayan haller de görür kocasında. Bu defa ruh dünyasında yıkım başlar... Kimselere sebebini izah edemediği bir mutsuzluğu vardır. Erkek de aynı durumdadır... Bu hayâller her iki hayâlperestte de aynı etkiyi yapar: Doyumsuzluk... Onları hiçbir şey mutlu etmez... Hayellerindeki evlilik olmamıştır ya, o halde şu anda var olan evliliğin ne önemi vardır ki?

Bu tespiti gençlere bildirdikten sonra, acizâne birkaç tevsiyede bulunacağım:

Evlilik hayellerinizi gerçeğe aykırı olarak kurmayın

Gençler bana sormuş olsalar, deseler ki “Bize yasak etme yetkiniz olsa, neyi yasak ederdiniz?” cevabım şu olurdu: “Sakın evleneceğiniz kimselerde bütün aradığınızı vasıfları bulacağınızı hayâl etmeyiniz. Yani, dört dörtlük evlilik hayâlleri kurmayın. Bunu size yasak ediyorum.” derdim.

Ya da, olumsuzlukların da bulunduğu bir yuva hayâl edin... Umutlarınızın yıkıldığını, mutsuz olduğunuzu hayâl edin... Bazen isteklerinize hiç kavuşamadığınızı hayâl edin... Hiç hoşunuza gitmeyen bir eşe düştüğünüzü hayâl edin... İyi bir insan... Ama çok sıradan biri... Boyu ve güzelliği hayallerinizdeki eşle hiç ilgisi yok. Bu durumda ne

yapmanız gerektiğini düşünün. Bu eş, size zulüm etmiyorsa, Kendi hatasını görüyor ve okuyorsa, sabredin; hayâllerinizin hepsine değilse bile, bir kısmına ulaşacaksınız demektir. Eksik yönlerine rağmen, insan insanı nasıl sever? Onu araştırın. Unutmayın. Eşiniz yüzde elli iyi oldu, ama bu dünyalık olarak daha fazla iyilik beklemeyin.

“Kötüye düşersem” diye bir düşünceniz de olmalı

Hayatın her katmanını kendimiz yönlendirmiyoruz... Kendimizi, toz pembeye boyadığımız dünyamızdan çıkarp, şu gerçek dünyaya inelim.

Allah bizi bu dünyaya neden göndermişti? Onu hatırlayalım... İmtihan içindi değil mi? İmtihan etmek ne demek? Olumlu giden işlerimizin arasına bazen olumsuz işler girecek demektir. Bu olumsuzluğa rağmen, bizim Müslümanca tavır almamız isteniyor bu imtihanda. Eğer, her şey istediğimiz gibi gitseydi, o zaman imtihan denilen o büyük gerçek nasıl olacaktı? Eşimizin hiç hatası yok ki, sabır imtihanını kazansak. Eşimizin fiziki bir eksiği yok ki, fiziki yönden güzel olanlara bakmaktan imtihan olsak. Bize karşı hiçbir zaman kötü davranmıyor ki, ona hakaret etmek veya dövmekten imtihan olsak.

Kısacası, her şey istediğimiz gibi olsa, imtihan neyle olacak?

Burada, zulme sabırdan bahsetmiyoruz. Hatalı olan eşe tahammülden bahsediyoruz.

Filmlerdeki gibi, evlilik hayâl edenler için hatalı eş kö-

tü sayılır. Yani, hayâl eden için kötü.

O halde bazen kötüyü de hayâl etmek gerekir ki, normal vasıflara sahip eş, göze ve gönüle hoş görünsün... Ufak tefek hataları da, "Ben imtiHANDAYIM. Kim bilir benim ne kadar hatalarım vardır, benim göremediğim. Eşim, benim hatalarımı görmesin, ben de onun hatalarını görmeyeyim. Şu imtihan dünyasında, imtihanı kazanayım." diyerek hoş görme erdemine ermek lâzım.

İyi bir evlilik için iyi ve namuslu bir bekârlık gerekir. Evlenmeden önce, evlilikle ilgili birçok hayatı yaşamış gencin, evliliğe posası kalır ve o genç, evlilik heyecanını da, değerini de anlayamaz. O yüzden gençlerin, kız olsun erkek olsun, evlilik öncesi adımları da çok önemlidir.

Bu konulara değineceğiz.

Göz zinasından kaçınmak

Bazıları "Harama bakmak günah değil." diyor. Sanki harama bakmak haram değilmiş gibi. Nasıl göremezler bilemiyorum?

Göz zinası gençleri mahvediyor. Televizyon veya videolarla ahlâksız filmleri izleyen gençler (bir nevi röntgencilik) göz zinası yoluyla isteklerini tatmin ediyor. O da evliliğini daha bekârken yıkacak olmasına rağmen bunu bilmiyor. Devamlı olarak o tür filimleri izlemeye alışmış olanlar, normal evlilikten zevk almaz oluyorlar. Bu konularda şikayetçi olan gelinlerin haddi hesabı yoktur.

İyi bir evliliğe hazırlanan gencin kendisini haram yollarla dejenere etmemesi gerekiyor.

Gençler! Evlenmeden önce ihanete alışıarak, hem kendi dünyanızı hem de eşinizin dünyasını karartmayın, Allah'ın emrine kulak verin.

Unutmayın ki, helâller mü'minlere yeter. Yeter ki, helâllerin sınırını bilelim. Haram işleyenlerin sınırı darmadağın olur. Bir insan helâlden zevk almaz hale gelirse... İşte o zaman, o insanın cehennemi her zaman hazır demektir. Bu defa imtihanını, cinsel arzusunu haram yolla tatmin ettiği için kaybeder.

Göz zinasından sakınmak için ne gerekir?

Göz zinasından kaçınmak için şunlar gereklidir:

1) Allah'tan korkmak gerekir.

2) Vahyi, sık sık kalbe indirmek, (Kur'an okumak) gerekir.

3) Haram olan şakaları yapmamak, o tür şaka yapanlardan uzak durmak gerekir. Zina, içki, kadın-kız gibi haram şakalarını rahatlıkla yapan arkadaşları terk etmek gerekir.

4) İbadetleri aksatmamak gerekir.

5) Zikri terk etmemek gerekir.

Evlilik Öncesi Sağlam Temeller Oluşturulmalı

Gençler veya yaşlılar, nişandan önce bir hata yapıyorlar, bu hatanın sonucunda ya nişan atılıyor veya evlilik burunlarından geliyor.

Bütün bu olumsuzlukların olmaması için, evlenecek kişiler şu 13 kurala, çok önem vermeliler:

1) Kişiler, nişan olmadan önce mutlaka hayâllerini ve görüşlerini eş adayına anlatmalıdırlar.

2) Taraflar eş adayına imtihan soruları sorar gibi birbirlerine şu veya benzeri soruları sormalılar:

Okuduğun gazete, okuduğun kitaplar, sevdiğin lider, sevdiğin yazarlar ve fikir adamları, desteklediğin parti, sevdiğin müzik türü, sevdiğin ev düzeni, renkleri, sevdiğin yiyecekler, sevdiğin kıyafet renkleri, sevdiğin insan karakteri, atılgan mı, temkinli mi, ağır başlı mı? Neşeli, şakacı, delidolu mu?.. gibi. Sevdiğiniz mekân, kalabalıklar mı, yayla veya ormanlık mı? Deniz kenarı veya ovalar mı? Geceyi mi gündüzü mü daha çok seversin?.. Hangi hayvanı çok seversin? Spor sever misin? Evde çiçek sever misin? Sade hayatı mı, şâşâlı hayatı mı seversin? Çocukları sever misin? Hasta veya yardıma muhtaç komşularınıza yardım etmeyi sever misin? Arkadaşlarınız var mı? Varsa, hangi yönlerden anlaşıyorsunuz?

Birisiyle tartıştığınız zaman, kendi hatanızı anlar ve gidip özür mü dilersen, yoksa onun gelip sizinle konuşmasını mı beklersin?

En sevdiklerin...

En sevmediklerin...

Bu sorulara kendiniz de ilaveler yaparak sorun. Eğer sorduğunuz soruların cevapları, hiç olmazsa yarısı sizin gerçeğinize uymuyorsa, daha başından bu işten vazgeçin.

Benciller Tespit Edilmeli

“Ben ailemle gerektiği zaman ilgilenmek isterim.

Tabi ki bunu yaparken, kendi yuvamın akışını bozmamaya dikkat ederim.

Eşim sadece benim ailemle ilgilenebilir, kendi ailesiyle ilgilenemez.” mi dersiniz?..

Yoksa, “Herkesin hem kendi hem eşinin ailesiyle gücü nisbetinde ilgilenmesi lâzım.” mi dersiniz?

Özgürlük, Ama Hangi Sınıra Kadar?

Eşinize hangi sınıra kadar özgürlük tanırırsınız?

— Size göre özgürlük nedir?

— Kendiniz için istediklerinizi eşiniz için de ister misiniz?

— Özgürlük adına en çok tepki gösterdiğiniz ve en sevdiğiniz şeyler nelerdir?

Size göre cömert ve cimri kimdir? Tanımlar mısınız?

Birine kızdığınız zaman, kızdığınız yerde, kızdığınız insanın izzetini düşünmeden oracıkta bağırır mısınız? Yoksa yalnız kalacağınız zamanını bekler o konuyu medenice konuşur sunuz? İster kadın ister erkek olsun hasta olan herkes eşinden yakın ilgi bekler. Böyle bir durumda yemek yapıp eşinize (yatağına) yemek götürür müsünüz?

Anlaşmazlık olursa:

Aileleriniz arasında bir anlaşmazlık olursa bunu birbirinize ödetmeyin; zira, ailelerin görüşleri sizlerle bir olmayabilir.

Burada, şahit olduğum bir olayı anlatmak istiyorum:

Zeynep'le Bülent nişanlanacaklardı. Zeynep, Bülent'le bir konuşma yaptı.

Ben, nişanlanmadan önce sizi iyi tanımak istiyorum. Siz de beni tanımaya çalışın, telefon görüşmesi yapalım, helâl daireyi ihlâl etmeden görüşelim...

Size, şunu kesin olarak söylüyorum. Ben, evleneceğim kişinin ailesinden herhangi birinin hatasını ona ödetmem. Ailemin hatasından dolayı da suçlanmak istemem.

Bu açıklama Bülent'in çok hoşuna gitmişti. Bu fikre katıldığını da söylemişti...

Her ikisi de İslâm'ı bilen insanlardı...

Bu bilgilerine çok güveniyorlar, “Ölçümüz İslâm olduğuna göre, biz anlaşıyoruz.” diyorlardı.

Ne ki, örfün öğrettiği, bazen ilmin öğrettiğinden baskın çıkıyor, kişi isterse alim olsun, yine de şu ne demiş, bu ne demişe aldanabiliyor.

İslâm'a göre caiz olan konular bile, kız ya da erkek tarafını kızdırıyor. Bu konuda nişanlı çiftler güçlü zırlarla donanmış olmalı. Problemleri kendi aralarında çözebilmeliler. Her iki taraf da “Benim ailem bu konuda hatalı. Bunu anlıyorum. Benim hatırım için sabret.” diyebilmelidir.

Bu itiraf, erkekten gelirse kızı, kızdan gelirse erkeği rahat ettirir. Tabi ki, bu itirafı karşı taraf daha sonra kullanmamalıdır. Çok iyi bilinmelidir ki, ailesinin suçunu eşinden çıkaran insanlar seviyesiz, kalitesiz insanlardır.

Zeynep ile Bülent'in aileleri basit konular yüzünden nişanı atmaya kalktılar. Bazen kız, bazen erkek tarafı suçluydu. Zeynep nişanlısına, “Biliyorum benim ailem bu konuda hatalı davrandı, ama ben ailemi eğitmek gibi bir misyon yüklenmedim.” dedi.

Bu gençler büyük mücadeleden sonra evlendiler. Evlendikten sonra, “Senin ailen bana şunu yaptı, benim ailem şöyle iyi davrandığı halde, ailem hiç utanmadı.” gibi sözleri hiçbirisi ağzına almadı. Ve bu gençler mutlu yuvalarını devam ettiriyorlar. Üç çocukları var. Daha sonra aileler de birbirlerini tanıdıkça sevdiler.

Eşinizle arkadaş olmalısınız

Evlendiği zaman eşiyle karı-koca olan çoktur, ama arkadaş olan azdır.

Karı-koca arasında sevgili olma özelliği kalksa da arkadaşlık hiçbir zaman kalkmamalıdır. Karı-koca iki sevgili olmadan mutlu olabilirler, ama arkadaş olmadan asla mutlu olamazlar. Tabidir ki, iki sevgili olabilseler, hep öyle kalsalar çok iyi olur.

Fakat, sevgili kalabilmek her çiftin kârı değildir. Arkadaş olmak ise her bilgi sahibi çiftlerin rahatlıkla başarabilecekleri bir şeydir.

Arkadaş olabilmenin temeli nişanlıyken atılır. Sık sık arkadaşlık gündeme gelmeli. Genç kız "bir hırka, bir lokma" için evlenmediğini, dünya ve ahiret arkadaşına ihtiyaç duyduğu için evlenmek istediğini, arkadaş olamayacaksa, bu işe hiç kalkışmaması gerektiğini nişandan önce söylemeli, bu konuyu iyice belirgin hale getirmelidir. Kadın her zaman arkadaş olmaktan yana olduğu için, bu konuda telkin bilhassa erkeğe yapılırsa daha faydalı olur kanaatindeyim.

Arkadaşlık da emek ister... Kurallarını öğrenmek gerekir. Arkadaşlık kuralları tesadüfen öğrenilmez.

Bunun için, filmleri değil, yaşlı ve mutlu çiftleri takip etmek gerekir. Ve kitap okumak gerekir.

Evlilikte de arkadaşlığın önemli kuralları

1) Arkadaş, arkadaşının hatalı yönlerini bilerek kabul etmeli. Zira, hatasız dost olamayacağı inkâr edilmez bir gerçektir. Bu gerçeklik aile ilişkilerinde de geçerlidir.

2) Arkadaş, arkadaşının nefret ettiği işi yapmamalı. Bu konuda, kadınların çoğu, kocalarını dinlerler; fakat örften gelen bir yanılıyla, erkek karısını dinlemez, dinlerse “erkeklik şerefine” toz konduğuna inanır. Bazı kadınlar da, kocasına sözünü dinletmekle övünür. İkisi de cehaletten beslenir. Bu önemsiz gibi görülen konu, tahmin edilenden daha önemlidir.

3) Arkadaş, arkadaşının sık sık derdini dinlemeli, ona iltifatlar etmeli, bir müddet görmediyse, onu çok özlediğini belirtmeli.

4) Sırrını arkadaşına dökmeli. Saklamak istediği sırrın haricindeki sırları ona söylemeli, ondan yardım istemeli.

5) Arkadaş, arkadaşına hediyeler almalı, jestler yapmalı. Bir müddet ayrı kalanlar, birbirine mektup yazmalı. Unutulmamalı ki, telefon görüşmesi mektubun yerini tutmaz. Her zaman, daha fazla emek verilen şey, daha değerlidir.

6) Arkadaş, arkadaşının sevmediği şakaları yapmamalıdır. Sevimsiz şakalar, şakayı yapan kişiyi gözden düşürür, saygınlığını yok eder. O insan, çocukları tarafından bile, korku duyulan kişi olabilir, ama saygı duyulan kişi olamaz.

7) Arkadaş, arkadaşının, kötü yönünü senede bir, güzel yönünü ise, haftada bir, mümkünse her gün söylemelidir.

Kötü yönünü, arkadaşından sık sık duyan eş, hem kendisinden, hem de eşinden uzaklaşmaya başlar. Ne hikmetse, kötü bir şey söylerken acele eden insanoğlu iyi yönleri söylemekten kaçınır.

8) Arkadaş, arkadaşına karşı mütevazi olmalıdır.

9) Fedekarlık sırf hanımdan ya da sırf beyden beklenmemelidir. Arkadaşlık kurallarına göre, her iki taraf da karşılığını beklemeden, fedakâr olmalıdır.

10) Arkadaş, arkadaşına karşı sevgiyi besleyici unsurlar meydana getirir.

Sevgi, canlı gibidir. Dünyaya gelir, beslenir veya besinsiz kalır, ölür ya da canlı kalır. Sevginin canlı kalabilmesi için onu besleyici etkenler vardır. Unutmayın, sizden nefret eden eşinizi, isterseniz tekrar sizi seven biri haline getirebilirsiniz.

Sevilmek isteyen, sevgi sebeplerini kendisi meydana getirmeli. Unutmamalı ki, sevgi de emek ister. Kendindeki üstün yönleri fark etse de, arkadaşına hava atmak için kullanmaz üstünlüklerini. İnsan olmak, öncelikle mütevazilik tezgahından geçer. Sonra da insanı insan makamında görmeyi, insanı insanla değiştirmemeyi gerektirir.

Günümüzde, “Kanun önünde bütün insanlar eşittir.” denir. Ama, yüksek makamlı insanlarla bizler aynı muamelelerle mi karşılanıyoruz? Hayır! “İnsanlar kanun önünde eşittir.” sözünün düşünülmesi gerekir. İnsanlar aslında insan olamayanlar, karşısındakini daima küçük görüyorsa, kanunlarla o insan değişmez. Bu kişi, kocaysa hanımını, hanımsa kocasını, rütbeliyse rütbesizi daima ezer. O yüzden, insanlık kuralları yasaya değil, kalplere yerleştirilme-

lidir

“İnsanlar, insan olmakla, kral olmak arasındaki farkı düşünemez.” Düşünceler / Pascal

İnsanlık kuralları kalplere yerleşmese aşağılık ya da üstünlük kompleksine kapılır. Merhamet, adalet, insanlık, dürüstlük, mertlik, kul hakkı, medeniyet, cennet, cehennem hiçbirisini düşünmez bu insanlar. Her yerde kendilerini en üstün, en çok hak sahibi, en akıllı ve en haklı görürler. Bu bencil insanlar hem kendileri mutlu olmaz, hem de başkalarını mutlu edemezler.

Bütün bu olumsuzlukların devası, çaresi, mütevazî bir insan olmaktır. Mütevazî insan, kendisindeki güzel yönü gördüğü gibi, kötü yönü de görür. Zaten, aptalla mütevazî arasındaki farklardan birisi budur. Mütevazî insanı bazıları aptala benzetir. Halbuki, aptal düşünmez, aptal kendisindeki güzel ve kötü yönleri görmez. Aptal hakkını aramaz, aptal ezmez, ama ezilir. Mütevazî Müslüman uyanıktır. Kendisi kimseyi ezmez, ama kimse de onu ezemez. İşte böyle bir mütevazîlik, bencil olmaktan insanları kurtarır. Bu durumda olanlar eşlerine mutlu bir hayat sunabilirler.

Evlilikte de zevkler geçicidir

Evet evlilikte de zevkler geçicidir, bunu bilin ve evliliği devamlı zevklerin yaşandığı bir âlem gibi görmeyin. O âlem sadece cennette vardır. Tek zevkin mahrem konular da olduğunu sanmayın ve cinselliğe endekslenmeyin. Uzmanlar, zevkin çeşitleri sayılamayacak kadar çoktur, der. Kokudan zevk almak, denizden zevk almak, uyku, yemek,

eğlence ve özel durumlardan zevk almak...

Zevkleri kontrol edememek uğruna milyonlarca gencimiz helak olmuştur. Diskolarda veya diğer kötü yerlerde aldıkları zevk uğruna hem kendilerini hem de yakınlarını mahvetmişlerdir.

Aynı şekilde, evliler arasında da sırf kendi zevklerini tatmin etme uğruna, hanımlarını ağlatmış veya odasını ayırmış, daha aşırı giderek hanımlarını dövmüşler, bunlar da yetmemiş hanımlarını (sırf kendi zevkleri uğruna) boşamışlardır. Daha rahat gezmek veya daha rahat içmek, daha rahat gece eğlencesi veya sapık filmleri izlemek uğruna.

Haramlardan kendisine zevk edinenler, bunun bedelini mutlaka öderler, ödemektedirler de. Ne ki, bazı insanlar haram zevkleri çok matah bir şey sandığı, helâllerden zevk almayacağını zannettiği için helâl zevklerin peşine düşmez. Halbuki, helâller Müslümana yeter.

Haram zevkler zamanla zevk olmaktan çıkar, helâl zevkler ise daima tazeliğini korur.

Örneğin: Bazı gençler için diskoteğe gitmek zevktir. Bu zevki tatma uğruna, gece-gündüz dengesi bozulur, beyaz zehir dumanları arasında içmese de müptelâsı olur. Sonra kendisi de içer... Derken psikopat olur. Gençliği heba olur. Yıpranır, kişiliksiz bir insan olarak kalabalıklar arasında dolaşır durur.

Bir düşünürün şu sözü ne kadar güzel:

“Camiye giden, zikir yapan, harama bakmayan bir gencin aldığı zevk hiç bitmez; hiçbir ibadetin yan etkisi yoktur. Ruhu temizlemesi, imtihanı kazanması da tabi ki öncelikle namazla olur.”

Kırda gezme zevki, helâl zevklerden; yan etkisi yoktur. Bunun gibi binlerce helâl zevk vardır. Buna rağmen bütün zevkler geçicidir. Haram zevkler hem geçicidir, hem de zarar verir. Hesabının belki de çoğu (Tevbe etmeden ölmüş kişi için geçerlidir.) öteki dünyada ödetilecek.

Her zevk veren şey, devamlı yapıldığında zevk olmaktan çıkar.

Çok güzel bir manzaraya devamlı bakan biri için, artık güzel manzara diye bir şey kalmaz... O yüzden, zevk hastası olunmamalı. Bazen az alınan zevklerle yetinmeli insan... Bu âleme sadece zevk alsın diye gelmediğini bilmeli kişi. Bunu bilmez ve idrak etmezse, gözü doymaz. Hayatı zevk almaktan ibaret sanır.

Bu konuda Pascal'ın bir sözü var. Diyor ki, “Şu fani dünyada, gerçek ve tatmin edici bir zevk bulunmadığını, zevk ve sefânın boş ve değersiz olduğunu, felâketlerimizin sonsuzluğunu anlamak ve her an bizi tehdit eden ölümünde bizi ebediyyen mahvetmek, yahut Allah'tan ayrıldığımız taktirde, bizi mutsuz ve zavallı hale getirmek gibi korkunç zorunluluklar karşısında bırakamayacağını bilmek için, pek yüksek bir ruha sahip olmak şart değildir.” (Pascal, Denemeler, Pascal)

Zevkin kalıcı olmadığını bildiren Pascal devam ediyor: “Önümüze, görmemizi engelleyen perde gerdikten sonra, gam çekmeden var kuvvetimizle uçuşuma doğru koşuyoruz.”

Kıskançlıkta haddi aşmayın

Karı-kocanın, sebep varsa, birbirini kıskanması gayet normaldir. Sebep yokken, yani haklı bir sebep yokken kıskanmak bir hastalıktır. Kıskanmanın çeşitleri vardır.

Ozetle Dokuz Türlü Kıskançlık Vardır

- 1) Sevgiden Allah rızasından doğan, ifsadı doğan kıskançlık (Bu normaldir.)
- 2) Enaniyetten (ben merkezli duygulardan) doğan kıskançlık
- 3) Maddi çıkardan kaynaklanan
- 4) Ego tatmin etmek için yapılabileceklerinden
- 5) Hırstan doğan kıskançlık
- 6) Kıpırıs yapmak uğrunda, mezakur, gülden, za
- 7) Kaybetme/azalma duygusundan doğan
- 8) Çihiliden kaynaklanan
- 9) Kutsal hastalıklardan doğan

“Çok seven çok kıskanır.” sözü kısmen doğrudur.

Bu maddeleri tek tek açmak, gerektiği gibi yorum yapmak ayrı bir kitap konusudur.

Şu kadarını söylemekte yarar var:

Kıskançlık haddi aşarsa, karşı tarafa zulüm olur. Ve daha çok eşler birbirlerini tanımadıklarında ya da yanlış tanıdıklarında kıskançlık artar. Eşlerden birinin, harama bakmasın-

dan doğan kıskançlık ve güvensizlikler ise doğaldır.

Şu çok iyi bilinmelidir ki, Hanımını evine kapatan erkek, hanımına istediği zaman dışarı çıkma özgürlüğü veren erkekten daha namusludur, denemez.

Evinden dışarı çıkamayan kadın da, dışarda gezen kadından daha namusludur denemez.

Eşlere tavsiyemiz; ne olur, kendinizi kıskanarak değil, ilminiz, ameliniz ve adaletinizle kabul ettirin... Gerektiği yerde de kıskanının tabii, ama haddi aşmadan.

Denklik

Eşler arasında dengeler hangi konularda aranır? Denklik konular, şunlardır:

- 1) Beğeni ve sevgi denkliği
 - 2) Maddi denklik
 - 3) Kültür seviyesi denkliği
 - 4) Ahlâk denkliği
 - 5) Aynı örften gelme denkliği
 - 6) Evlilikler de sosyal etkinliklerde denklik
 - 7) Medeni durum denkliği
 - 8) Yaş denkliği
- Şimdi bu maddeleri biraz açalım.

1) Beğeni ve sevgi denkliği

Kız ve erkeğin, birbirlerini hem beğenmesi hem de sevmesi lâzım. Kızla erkeğin, evlenmeden önce birbirleriyle görüşme şartı da bu yüzden konmuştur.

Bazen kız erkeği beğenir, ama sevmez.

Bu yüzden o erkekle evlenmeyi istemez. Bu genç kızı, zorla o erkeğe vermek caiz değildir. Aynı şey erkek için de geçerlidir. Beğenmekle sevmek birbirine karıştırılmamalıdır. Sevmenin ilk görüşteki etkisi halk arasında kanın kaynaması, ruhun ısınması olarak tanımlanır. Bu tanım doğrudur. Beğeni denkliğinden kasıt, iki tarafında birbirini beğenmesi gerekir. Biri beğenmiş, diğeri beğenmemiş olduğu halde sırf çıkar uğruna, o gençleri evlendirenler, nasıl büyük bir hata yaptığını anladıkları zaman belki dünyada hiçbir bedel ödemeyecekler. Ama eşi tarafından terk edilen eş belki de bir ömür acı çekecek. Sonuç;

Eşler arasında denge konusu çok önemlidir.

Beğenme iki taraflı olmalıdır. Sevgi de öyle.

2) Maddi denklik

Fakir bir kız normal zenginlikteki bir erkekle –eğer erkek zenginliğini üstünlük, eşinin fakirliğini de aşağılık olarak görmüyorsa, ihlâslı, samimi ve mütevazı bir insan ise– evlenebilir. Bizim yerleşmiş kültürümüzde, fakir kızın zengin erkekle evlenmesi pek önemli etken sayılmaz. Fakat, fakir erkek zengin kızla evlenirse durum değişir. Özellikle evlendikten sonra... Toplumun tahrikleri vardır. Bir de kız tarafından biri, parayla ilgili şaka bile yapsa erkek için bu mutsuz olmaya ve mutsuz etmeye yeterli bir sebeptir.

Bu gibi durumlarda tavsiyemiz şudur: Kendinizi çok iyi tanıyın.

Tüm gençlere bir teklifim var: Evlenmeyi düşünmediğiniz birisiyle zengin diye aldanıp evlenmeyin. Soğan ek-mek yiyin, ama hiç kimsenin parası altında ezilmeyin. Eğer ezilmiyorsanız, zengin olanlar, sonradan görme in-sanlar değilse, sizin fakirliğinizi başınıza kakmazlarsa, o zaman zenginliğin bir mahsuru olmaz tabi ki. Fakat, problem sırf zengin olan taraftan doğmaz, bazen de fakir olan kişi, kendi kendine kurar, fakirliğini kompleks yapar. Olayları ve sözleri kendi kendine büyütür, eğip büker ve kendisine hakaret edildiğine hem kendisini hem de başka-larını inandırır.

Her iki taraf da, paranın kimde olduğunu dert ve konu etmeyecek kadar, gözü tok, takva sahibi, ihlâslı kişilerse tabii ki bu durumda kim fakir olursa olsun fark etmez. Zenginlikte bu konuyu önceden araştırmak, incelemek ge-rek. Her iki tarafın birbirini güzelce tanıması da şarttır.

3) Evlilikte Kültür Seviyesi Denkliği

Kültür seviyesi denkliği konusu hiç de kolay bir mesele değildir. Gençlerin çoğu, saplantılarını tutkularını aşk zan-nedip, denklikler konusuna hiç aldırış etmiyorlar; fakat sonrası hiç de iç açıcı olmuyor.

Her şeyden önce şu çok iyi bilinmelidir: Kadınlar, ken-disinden daha kültürlü erkeği taşırlar, ona saygı duyarlar, fakat kadınlar kendisinden az bilgili olan erkeği taşıyamaz, ona saygı duymazlar. Belki milyonda bir, kendisinden ca-hil erkeğe saygı duyan kadın, kendisinden kültürlü kadın-

dan kompleks duymayan erkek vardır. Fakat bu tür kadınların ve erkeklerin çok az olduğunu hepimiz biliyoruz.

Kendisinden kültürlü olan karısıyla iftihar edecek erkek sayısının artması temennimiz. Ancak, her insan kendi ölçülerine, aşağı yukarı uyum sağlayanla evlenmeli. Eğer, eşinin üstünlüklerinden utanacaksa, yol yakinken dönmeli, böyle bir evlilikten kaçınılmalıdır. Evlilik gerçekleşmişse, aradaki kültür farkı okuyarak kapatılmalıdır. Kültür farkı kapanamayacaksa olgunluk kültür farkı açığını kapatacak nitelikte olmalıdır.

4) Evlilikte Ahlâk Denkliği

Ahlâk denkliği çok önemlidir. Burada bir örnek vermek istiyorum. Çok ahlâklı bir genç kız, ahlâk kurallarına hiç önem vermeyen bir gençle evlendi. Bu genç çok da küstahtı. Genç kız ise hanımefendi ve saygın biriydi.

Bu genç kızın saygınlığı, o gençle evlendiği zaman sona erdi. Çevresinden dışlandı. Öylesine ahlâklı bir genç kızın ahlâksız biriyle evlenmesi ona olan saygıyı yok etti. Şüphesiz böyle erkekler ve kadınlar her zaman gördüğümüz bir durumdur.

Burada dikkat edilecek şey şu: Kendi ahlâkınıza uygun eş seçin. Dikkat ediniz, bazı ahlâksızlar da ahlâklı eşe talip olabilirler.

5) Evlilikte Aynı Örften Gelme Denklik

İnsanlar eşleriyle farklı ırklardan, farklı ülkelerden, farklı mezheplerden oldukları halde mutlu yaşayabilirler

ve de yaşatabilirler.

Fakat, örfler birbirinden çok farklıysa, burada örfünü değiştiren eş mutsuz olabilecek demektir. O halde ya örfüne uygun olan eş seçilmeli veya örf farkına dayanacak kadar güçlü olunmalıdır. Aksi olursa yıpranma olur.

6) Evlilikte Sosyal Etkinliklerde Denklik

Sosyal denklik de çok önemlidir.

Bu konu da evlenmeden önce araştırılması gereken konudur. Diyelim; erkek çok aktif, kadın çekingen. Toplum içine giremez, biri elinden çantasını alsa "Hırsız var!" diye bağıramaz. Birisi "Siyaset nedir?" diye sorsa cevap veremez. Sosyal olaylara ait bir kelime konuşamaz... Her şeyde çok pasif ve şakadan hiç anlamaz.

Bu kadına oranla erkek çok faaldir. Okur, düşünür, tartışır. Dernek veya benzeri faaliyetler içindedir. Çevresine devamlı fikir veren insandır... Aktif ve de şakacıdır. Bu dengesizlik önceden fark edilebilir.

Bazen, aktif çalışan erkek; pasif, sıradan bir ev kadını ister. Olabilir kişi ne istediğini biliyorsa ona göre eş seçiyorsa bu caizdir. Fakat, kendisi faal olan, bilerek pasif bir kızla evlendiği halde, sonradan eşinden faaliyet beklerse ve de bir zorlama yaparsa, işte bu çok yanlış olur. Zira, her insanın sosyal aktivitesi sonradan gelişmeyebilir.

Bu noktaya dikkat edin. Nice yuvalar bu konu yüzünden yıkılmıştır.

İki genç taşrada evlenmiş. Erkek veya kadın, kendisini geliştirmiş, durmadan kitap okumuş, sosyal etkinliklere

katılmış v.b. sonunda taşradan gelen genç, taşradan gelen o bilgisiz gençle ilgisi kalmayan biri olup çıkmış. Hanımı ise yerinde duruyor. Zaten hanım erkek kadar da imkân bulamıyor. Kadınla erkek arasında fırsat veya imkan eşitliği yok. Hatta bazı erkekler doktor, mühendis v.s oluyor. Hanım bir kitap bile okuyamıyor. Kocasını fakülte mezunu ve sosyal içerikli panelleri kaçırmıyor. Her gün bir kitap okuyor. Tabi ki bu dengesizlik sosyal faaliyetlerde bulunamayan eşte kompleks meydana getiriyor. Kültürlü olan eş ise, eşini basit görmeye başlıyor. En azından bazı erkekler ve kadınlarda durum böyle. Buna rağmen, eşler evlilik öncesi anlaşırılar karşılıklı olarak bilerek ve isteyerek şartları kabul ederlerse sosyal aktivitede denklik olmasa da o zaman zarar vermez.

Burada önemli olan, kişilerin ne istediğini kendisinin bilmesi, ona göre karar vermesidir.

7) Evlilikte Medeni Durum Denkliği

Evlenecek olanlar dulsa, dul biriyle evlenmeleri kendileri açısından daha iyi olur. Sosyal dengeler açısından da çok önemlidir. Buna rağmen dul bir erkekle, bir genç kız veya dul bir kadınla bekâr bir erkek evlenebilirler. Fakat sahabe dönemindeki Müslümanlardan bulmak çok zor olduğu için, dul birinin bekâr biriyle evlenmesi ağır bir görev gibidir. Bazı insanlar dul kadını veya dul erkeği hiç dert etmezlerken, bazıları dul ile evlendiği için komplekse girer, çevresinin bakışlarından bile rahatsız olur. Ayrıca, gencin ailesi dul kadını aşağılık bir insan olarak görüyorsa, dul kadının burnundan getirilir. Toplum buna hazır da olmayabilir. En doğru olanı, çok özel bir durum yoksa dul

erkek dul kadınla, dul kadın dul erkekle evlenmeli.

Dulun dulla evlenmesi sosyal denge yönünden de çok önemlidir. Bazı erkekler, üç beş çocuğu olduğu halde, yine de genç kız arıyorlar. Yanlış bir inancın sonucu olarak, dul kadınla evlenmenin yasak olduğunu sanıyorlar. İslâm diniyle tahrif edilmiş bir dini birbirine karıştırıyorlar. Erkek dul olduğu halde, dul ile evlenmezse dul kadınlar ne olacak?

Peygamberimiz (s.a.v) böyle bir ayırım yapmamış, ayırım yapanlara yani dul kadınla evlenmeyi kompleks meselesi yapanlara, "Sen dul alma." demiştir. Normal düşünen insanlar için böyle bir ayırım yoktur.

Dulun bekârla, bekârın dulla evlenmesi caiz değil mi? Caiz tabi. Fakat kişilerin olgunluğu ve geniş ufuklu oluşu çok önemlidir. Çevre şartlanmasıyla büyümüş bir insan, eğer bazı tabuları aşamamışsa, kişi şartlanmışlığını yıkamıyorsa, inancına aykırı evlilik yapmamalı ya da şartlanmışlıktan sıyrılmalıdır. Dul kadınlara özellikle tavsiye ediyorum. Sakın ola ki, konuşmalarına aldanıp bekâr gençlerle evlenmeyin. Sonra bir ömür sizin dulluğunuz onun hafızasından çıkmayabilir. Belli etmese de, dul kadınla evlenmiş olduğunun ezikliğini hem o yaşar hem de siz yaşarsınız.

Bu şartlanmanın en büyük sebebi, dul biriyle evlenen kadın ya da erkeğin, eşinin daha önceki eşini düşündüğünü zannetmesidir. Halbuki, zevkler geçici olduğundan çok mutlu olan eşler bile, ayrıldıklarında mutlu günlerden hiçbir şey hatırlamaz hale gelirler. Hatta öyle insanlar vardır ki, ayrıldıkları eşlerinin yüzünü bile unuturlar. Fakat bunu bilemeyen kişi, eşinin ayrıldığı kişiyi düşündüğünü sanır. Özellikle bazı kadınlar "Sen eski hanımını düşünüyor-

sun.” diye eşine zulmeder. Halbuki eşini unutamayacak kadar sevenler ayrılmazdı. Ayrılanlar da tekrar evlenemezdi. Binde bir (belki) eşini unutamadığı halde başkası ile evlenir. Mecburiyetler vardır. Normal şartlarda, hiçbir erkek çok sevdiği kadını bırakmaz hiçbir kadın da çok sevdiği kocadan ayrılmaz. Ayrılrsa da başkasıyla evlenmez. İstisnalar kaideyi burada da bozmaz. Karı-koca, ikisi de dul olarak evlenenlerin daha mutlu olduklarını gözlemliyorum.

Özetlersek:

Dul, dul ile evlensin. Dul olan kadın ya da erkek dul olmayan biri ile evlenecekse, o kişinin olgunluğundan iyice emin olmadan sakın ha evlenmesin! Bu, dini emir değil, sadece beşeri bir tavsiyedir.

8) Evlilikte Yaş Denkliği:

Yaşlı erkek, genç kadınla evlenebilir mi? Kadın, kaç yaşında olursa olsun her yaştan insanla evlenebilir, ama evlenmemelidir. Meselâ, 55 yaşındaki bir kadının 20 yaşındaki bir erkekle evlenmesi caizdir, ama eftal olanı evlenmemelidir. Eğer evlenmiş ise, o kadına suç işlemiş gibi bakılmamalıdır. Kadın kendinden çok küçük biriyle evlendiği için hata yapmıştır, ama hatası cinayet değildir.

Fakat, aynı şeyi tersten alalım. Erkek 55, kadın 20 yaşında olsun (biraz büyük, küçük oluşu fark etmez) işte bu evlilikler cinayet olur. Neden? Nedeni gayet açık. Çünkü 20 yaşındaki bir kadın 55 yaşındaki erkekle evlendiğinde aradan 20 yıl da geçse, kadın cinsel duygular yönünden zayıflamış olsa da erkeğe cevap verebilir. Peki, 55 yaşındaki bir erkek 20 yaşındaki bir genç kıza alırsa, yirmi yıl

sonra kadın tam kadınlık çağına girdiğinde ne olacak? Erkek 75, kadın 40 yaşında olacak. Tam kadınlık çağına yani kadınlık duyguları kadınlarda 35 yaşından sonra arttığına göre, 40 yaşındaki kadın tam kadın demektir. İşte burada yaşlı erkek genç kadınla hava ata ata evlenmesinin bedelini ağır bir şekilde öder. Genç karısını gördükçe, kendisinin işe yaramadığını düşündükçe kahrolur. Bu defa yersiz kavgalar başlar. Kıskançlık yaşlı adamı deliye çevirir. Genç kadın aldım, diye çok pişman olur, fakat iş işten çoktan geçmiş olur.

Erkek kardeşlerim!

Siz siz olun, kendinizden biraz büyük ya da biraz küçük kadınla evlenseniz bile sakın ola ki, kendinizden 15-20 yaş küçük kadınla asla evlenmeyin. Çok büyükle de evlenmeyin. Önce sever alırsınız. Yıllar geçtikçe hanımınızı beğenmez olursunuz. Çevrenin etkisinde kalırsınız. Bu durumda, kadına da size de yazık olur.

Bu tavsiyeye rağmen, tabi ki bir erkeğin kendinden istediği kadar büyük kadınla evlenme hakkı vardır. Fakat kendinden çok küçükle evlenme hakkı fitrî olarak yoktur. Bu hak fitraten bitmektedir. İlgililerin, insan fıtratını düşünerek fetva vermelerini önemle rica etmekteyiz. Bu konular hakkında fetva verenlerin, kocaları çok yaşlı olan genç hanımları dikkatle dinlemeleri gerekiyor. Peygamberimiz (s.a.v)'in evlilikleri sizi yanıltmasın. Kaldı ki; o, arada çok fazla yaş farkı olmamasını öğütlemiştir.

Özetlersek:

İnsanların (kadın-erkek ayrımı yapmıyoruz), kendilerinden 6-7 yaş büyük ya da küçüklerle evlenmeleri normaldir.

Bu farkın 10-12 arası olduğunu söyleyenler de var. 10-12 yaştan sonrası normal sınırların dışına çıkmak olur.

Düğün

Evlenirken düğünden kaçınmayın. Bu konu basit görünür, ama gençlerin psikolojik dünyalarında görüldüğü kadar basit değildir.

Düğün hakkında, damadın da gelinin de hayâlleri vardır.

Evlenecek olanlar, bu konuda birbirlerinin hayâllerini öğrenmelidir. Bu konu, gencin psikolojisinde önemli bir yere sahiptir. Yaşlılar bile düğün ister, yadırgamamak gerekir, çünkü gönül yaşlanmaz. Ama haddi aşmaya da rıza gösterilmemelidir. Haddi aşmak demek haram da demektir.

Gelinliğin hükmü

Kendisini takva ehli zanneden taassup ehli insanların bazıları gençlerin dünyasını da, İslâm'ın ufkunu da anlayamadıklarından dolayı, gençlerin gelinlik/damatlık giymelerini yasak ederler. "gâvur icadı" diye koyarlar bu yasağı.

Bu noktada, anne-babaların, gelin ve damat olacaklara anlayış göstermeleri gerekir. Gelinlik bizim örfümüzdenidir. Gâvur icadı olan bir şey, ancak dini ibadete girerse caiz değildir. Dini yasaklar içine girmeyenlerden "simgesel" olmayanlar alınabilir. Meselâ, mini gelinlik moda olursa,

Müslüman bir genç kız bu gelinliği giyemez, dinen de caiz değildir. Fakat, bizim örflerimize ve dinimize aykırı olmayanlar haram sınırına girmez. (Gelinliğin rengi vs. gibi)

Gelinlik özel günlerde giyilen elbise hükmünde olduğundan, gelinlik gelinin zevkine, damatlık da damadın zevkine bırakılmalıdır. Fakat, gönül alma yönünden damat gelin adayına, "Ne renk damatlık istersin, modeli nasıl olsun?" diye sorarsa güzel bir davranış sergiler. Ancak, fiyatı konusunda istişare edilmeli, damadın durumu musait değilse, pahalı gelinlik alınmamalı. Damatlık alacak parası olmayan damat veya gelin tarafına damatlık alma mecburiyeti konulmamalıdır. Kullanılmış elbise damatlık gibi giyilebilir, ama gelinlik örfte kullanılmış elbiselerden olmaz.

Bu konuda sömürü çok fazla olduğu için, normal fiyattan gelinlik diken terzilere diktirilmesi tavsiye edilir. Aksi-ni yapan günahkâr olmaz. Yani pahalı diktirmek veya hazır almak ruhsat bakımından caizdir.

Düğün öncesi, her anlaşmazlıkta karşılıklı konuşma unutulmamalıdır. En içinden çıkılmaz konular bile güzel güzel konuşulursa, kin ve kırgınlık oranı en azından yarı yarıya eksilir. Bunu iki taraf da unutmamalıdır.

Eşler birbirlerine her şeyi söylemeliler mi?

Eşler beğenmedikleri yönleri birbirlerine söylemeliler mi? Bazen evet, bazen hayır. Nasıl mı?

Şöyle:

İnsanların insanlarda beğenmedikleri yönler iki gruba

aynılır:

a) Hareketlerdeki hatalar

b) Fiziki açıdan hoş olmayan şeyler

Düğünden sonra iltifat faslı bazı çiftlerde hemen hemen kapanır, yanlışları sayma faslı başlar.

Biri ötekine, sen şişkosun, der. Öteki, sen sıskasın, senin burnun eğri, sırtın kambur, yüzün çirkin, arsızsın, şu zamanda şöyle bir hata yaptın... vs. uzar gider.

Herkes herkese ne kadar hata sayarsa, sanki o kazanmış gibi düşünür.

Bunlar çok yanlış şeylerdir.

Akıllı bir erkek karısının fizik yapısındaki bir özrü veya güzel olmayan bir yanını söylemez.

Karısı ne kadar çirkinleşirse çirkinleşsin “Sen çirkinleştin.” demez. Ama aptal erkekler ve aptal kadınlar, eşlerindeki beğenmediği fiziki unsurlar, defalarca söylerler. Hareketlerdeki kusurlar söylemekle düzelebilir. Peki fizikî kusurun düzelmesine imkan var mı?

Bazı şeyler söylenir meselâ: “Çok yeme göbeğin büyümesin.” gibi. Burada tavsiye ile beraber, mesaj da vardır, zaten fazlasına da gerek yoktur.

Kocası, “Senin saçların hiç hoşuma gitmiyor.” dediği için kadın kocasından nefret edebilir, bu nefreti git gide kadının ruhsal durumunu bile bozabilir.

Kadın, kocasının, kendisini beğenmediğini hissederse, cinsel yönden de biter, ilgi yönünden de soğuyabilir.

Psikologlar, psikiyatristler bu konular üzerinde hassasi-

yetle duruyorlar.

Kadınlar da eşlerinde güzel bulmadıkları yönleri söylememeliler. Zaten kadın olsun erkek olsun her şeyi eşine söylemek zorunda değildir. Din böyle bir mecburiyet getirmez. O yüzden, eşlerinizin beğenmediğiniz fiziki bir yönünü asla söylemeyin. Onun çok kızacağı bir sırtınız varsa, onu da söylemeyin. Fakat evlendikten sonra eşinizin istemediği bir şeyi asla yapmayın. Eşler birbirlerinin sevmediği şeyleri yaparlarsa eşler arasında saygı ve güven kalmaz.

Saygı bekleyen, saygılı olmak zorundadır.

Birçok kadın ve erkek, eşlerine “Senden önce ben şöyle birini seviyordum.” diye daha önce sevdiklerinden bahse-derler. Bunlar çok çirkin, çok seviyesiz sözlerdir. Atalarımız böyle insanlara “boşboğaz” demiştir.

Bu konuda bir anahtar cümle veriyorum: Kocasına şımaran kadından değil, şımarmayan kadından korkulmalı. Çünkü, ancak kocasını adam yerine koymayan kadın kocasına şımarmaz.

“Eşime yüz veririm şımarır” hikayesi

Gençler!

Biliyorsunuz, bazı yörelerde yaygın olan bir yanlış da şudur. “Karıya yüz vermeyeceksin.” derler. Bunun için de bazıları hanımıyla insanca konuşmazlar. Onu, güzel bir iş yaptığı zaman tebrik etmez. Kadının güzel yönlerini ona söylemez.

Bu hatayı ister kadın yapsın ister erkek yapsın, bu bir

cinayettir. Yuvayı öldürmektir. Hiç kimse, kendi güzel yönü söylendi diye daha kötü olmaz, şımarmaz; kaldı ki, şımarırsa ne olacak. Çocuk anne-babasına, eşler birbirlerine şımaramıyorlarsa, o yuvada, karı-koca arasındaki duygusalılık çoktan ölmüş demektir. Her şeyden önce şımarmak sevgi ve güven duyulan kişilere yapılır. Bu konuları da detaylarıyla ele alan bir kitap tavsiye ediyorum. (Bu kitabı mutlaka oluyunuz: Aile Sırları, Mehmet Çizgi-Ayşe Çizgi, Mektup Yayınları.)

Evlenmeden önce evlilikle ilgili kitapları tavsiye ediyorum:

1) Aile Sırları, Mehmet Çizgi-Ayşe Çizgi, Mektup Yayınları

2) Aile Bilinci, Aysel Zeynep, Akabe Yayınları.

3) Gençlik ve Evlilik, Yusuf Özcan, Gonca Yayınları.

4) Ömür Boyu Aşk, Cemil Tokpınar, Nesil Yayınları.

5) Evlilik ve Cinsel Hayat, Asım Uysal, Uysal Yayınları.

Şu da bir gerçek ki, evlenecek gençlere ilk etapta bu beş kitap yeter. Çünkü elinizdeki bu kitabı da okumuş olacaklar. Nişanlı gençler, birbirlerini bu kitapları okumaya teşvik ederlerse çok yerinde bir iş yapmış olurlar. Acizane kaleme aldığım İslâm'da Erkek, Kadınları Kadınlar da Eziyor, Nesillerin Öyküsünü mutlaka okuyun.

Cinsel Konular

Hayvanlar içgüdüsel olarak cinsel yaşam konusunu bilirler. Yani onların dünyasında ne lâzımsa onu bilirler.

Fakat, insanlar içgüdüsel olarak cinsel arzuları varsa da bazı konularda bilgi edinmek zorundadır. Ve de sapıklığa saptırmayan bilgiyi de ayırt etmek zorundadırlar. Zira televizyonlar artık normal ilişkileri değil, alabildiğine sapık ilişkiler gösteriyor. Çağdaşlık adıyla, hayvandan aşağı durumlar sergileniyor. Nice kadınlar; "Kocam televizyonda gördüklerini benden istiyor." diye gözyaşı döküyor. Harama bakmak insanları zehirledikçe, onları izleyenler sapıtıyor. Bu noktalara çok dikkat etmek gerekiyor.

Evlilikle ilgili konular yukarıda belirttiğimiz kitaplarda çok güzel işlenmiş. (Bazı hatalar göze çarpsa da, o hataları giderici bilgiler, "İslâm'ı Doğru Anlamak" adlı elinizdeki 4 ciltlik eserde verilmiştir. Bu zamana kadar çıkanların en faydalılarıdır.) işlendiği için burada, aynı konu hakkında fazla bir şey yazmayacağız. Sadece birkaç anahtar bilgi vereceğiz. Ve cinsellik konusu üzerinden, kadına yapılan zulmü dile getireceğiz. Tabidir ki, çeşit çeşit zulümlerin sadece birkaçından bahsedeceğiz.

Cinsellikle ilgili problemlerin sadece birkaçına değineceğiz.

Cinsel konulardaki problemlerden birkaçı

- 1) Cinsel konulara din adına sızan uydurma ve hurafeler
- 2) Cinsel konularda kadının arzularını "yok" saymak
- 3) Cinsel arzuları harama yönlendirmek helâl sınırları aşmak
- 4) Çocukları, cinsel konularla ve erotik filmlerle bü-

yütmeye kalkışmak

Şimdi, bu konuları biraz açalım.

1) Cinsel konulara din adına sızan

uydurma ve hurafeler

İnanın hurafeler o kadar çok ki... Bu konuda mümkün olduğunca uç örneklerden birkaçını verip konuyu belirtmeye çalışacağım.

Her şeyden önce, İslâmî kaynak gibi gösterilen yüzlerce, binlerce kitaba göre, kadın denen mahlukta cinsel arzular hiç yok. Sanki bu arzuları, Allah sadece erkeğe vermiş. Kadın da o erkeğin tatmin aracı gibi bir şey durumunda gösterilmiştir.

Ayet-i kerimelerin, hadis-i şeriflerin tam zıddı bir görünüm sergilenmiş. Çok büyük(!) bir eserde bile, "Kadına soracaksın, ne söylerse tersini yapacaksın." şeklindeki vahşet ifade bulunmaktadır. Daha kötüsü de var. "Kadının arzusunu yerine getiren erkek lânetlenmiştir." diyor. Bu duruma göre o şeytanî hizmet veren kafalar, "Kadının kadınca duygularını önemsemeyin, onların arzularına cevap vermeyin." demektedirler.

Dinimizin başına neler gelmemiş ki. Buna rağmen, gerçek ve son din olduğu için orijinali bozulmadan günümüze dek gelmiş, kıyamete dek de gidecektir.

Eleştirilere muhatap olmamak için kaynak ismi vermiyorum, ama bilenler bunları belirtirler.

Şu hikaye de malum büyük büyük (!) kitaplarda yazılıdır:

(Dikkat edin; uydurması çok olan kitaplarda her şey erkeğin cinsel arzusuna yönelik yazılmış.)

“Talha ve Rumeysa evlidirler. Talha uzun bir yolculuğa çıkar. (Askere savaşa veya benzeri bir yere)

Uzun bir süre gelmez Talha.

Bu çiftin bir de çocukları vardır. Her anne baba gibi bu anne baba da çocuğunu çok sever.

(Binlerce kürsüde anlatılan bu hikayeye göre,) Talha gurbetten geri döner.

Aksilik bu ya, o çok sevdikleri çocukları o gece ölmesin mi! Fedakâr kadın, hem çok üzülür hem de çok şaşırır. Çocuğuna üzülür, ama kocasının durumunu da, (anlayışlı olduğu için) bilir ve ne yapacağını kararlaştırır. Kocasına eve geldiğinde, biricik evladının cesedini bir odaya koyar ve kocasının cinsel ihtiyacına cevap verir.”

Her şey erkeğinin şehveti içindir.

Nasıl bir anneyse, o acı içerisinde bile başka şeyler düşünebiliyor, ama kendisi için değil, kocası için düşünüyor. Ne kadar aptalca, insanlık dışı bir hikaye.

Böylesi insanlıktan uzak bir olay, isterse de kadının biri bu olayı gerçekten meydana getirmiş olsun, din adına böyle bir örnek verilir de, en acı günde bile, kadından şehvet kahramanı olması istenir mi? İstemişler işte. Bazılarının işleri güçleri kendi çıkarlarına ait fetvalar uydurmakmış. Ama hep erkeğin lehine, örnek için bir de kadının lehine uydurulmuş bir kıska, bir hikaye bulamazsınız.

Hz. Adem'den günümüze değin ne kadar kötü şey varsa kadına, ne kadar faydalı şey varsa erkeğe verilmiş.

Meselâ: Allah, Kur'an'ında "Adem'le Havva ikisi birden şeytana aldandı, önce Adem meyveyi yedi." derken, açın bakın uydurma kitaplara Havva Adem'i kandırmış der, hakaret için. Cahil uydurukçu bilememiş ki, eğer Hz. Havva Hz. Adem'i kandırmışsa, Hz. Havva Hz. Adem'den daha zeki demektir. Daha güçlü anlamına gelir bu. Ayrıca, aldatan ne kadar suçluysa, aldanana da o kadar suçludur. Kaldı ki, Kur'an gayet açık bir şekilde bize bildiriyor. **"İkisi birden aldandı."** diyor. Bu ayetlere rağmen onlar nasıl uydurulur? Dahası neden ihtiyaç hissedilir hâlâ anlayamadım, galiba anlayamayacağım da.

İsterseniz uydurma rivayetlere devam edelim.

Bir sapık baba, evlâdına kötü gözle bakmış, bir hocaya sormuş, güya hoca demiş ki; "O kız senden değildir. Senden olsa kalbinden kötü şey geçemezdi." Böylece, burda bile, sapıkça düşünen adam kurtarılıyor, hiçbir şeyden haberi olmayan kadın suçlanıyor. Hem de iftiraya uğrayarak. Biraz daha devam edelim... (Fakat bu işi böyle halledemeyiz, varsa evinizde dini eserler, hepsinin kadın veya evlilik bahislerine bakın, ne gün görmedik hurafeler veya uydurmalar olduğunu sizler kendi gözünüzle görünüz.)

Evin bir köşesindeki hasır, (evet hasır) çocuk doğuramayan kısır kadından daha hayırlıymış. Peki kısır erkek neymiş? Cevap yok.

Böylesine alçakça bir fetvayı nasıl verirler? Neden verirler? Hadi birileri vermiş diyelim, Müslümanlar buna nasıl inanmış? İnanmışlar, çünkü o yanlış ayırt edecek bilgileri yokmuş. Onların durumundan ibret almazsak, biz de öyle olabiliriz.

Din adına yapılan katliamlar sonucu, bugün binlerce kadın eşi tarafından bırakıldığı halde, bir de neyin cezası ise, evladını göremez. Kadın değil mi, öyleyse şeytandır. O halde cezasını çekmeli ve evladını görmemelidir.

Tabi ki, bütün bunları yapanlar erkeklerin zalim olanıdır. Bütün erkekler öyle değil şüphesiz. Bu vahşetin birinci sebebi de ilimsizliktir, yani cehalettir.

Daha bitmedi. Söylemiştik, o kadar çok ki, bir kitabın sayfalarında hepsi dile gelmez.

Biz bir hikaye daha sunalım. Öyle bir hikaye ki, İslâm'ı tanımayan bir kadın dinlemiş olsa, kocanın koca değil, kadına ilah olduğunu sanır. Çünkü Allah rızası hiç görünmez hikayede. Ayrıca, İslâm'a taban tabana zıt hikayelerle desteklenmiş kocanın ilahlığı.

Olay şu:

Güya, Hz. Fatıma, babası iki cihan serveri Peygamberimiz'e sorar:

— Ey iki cihan serveri babam! Cennette bana kim komşu olacak?

Peygamberimiz de şu cevabı veriyor:

— Falan yerde bir çobanın hanımı var. O senin komşudur.

Kendisine komşu olacak kadını merak eden Hz. Fatıma, iki küçük çocuğundan birini (Hasan veya Hüseyin) olan Hasan'ı kucağına alır ve kadının evine doğru yol alır.

Sıcaklar yakıcıdır. Kum fırtınası hiç durmaz. Yer uzaktır ve yayan gitmesi gerekir.

Fakat bütün bunlara göğüs geren Hz. Fatıma yılmaz usanmaz, kararlıdır çünkü..

Saatler sonra bulur o kadının evini ve kapıyı çalar, iç-
riden bir ses sorar:

— Kim o?

— Ben,.. Ben Fatıma.

— Hangi Fatıma?

— Rasulûllah'ın kızı.

— Yanında kim var?

— Oğlum Hasan.

— Öyle mi? Ah çok üzgünüm. Yanındaki çocuk da olsa erkek olduğu için kocamdan izin almalıyım. Sen şimdi git yarın gel, ben de bu gece kocamdan izin alayım.

Düşünün sevgili okuyucularım izin alacağı çocuk 4-5 yaşlarında. Ama kadın çok takva sahibi(!) öyle takva sahibi ki, Allah'ın ondan istemediği bir şeyi o kendi kendisine "Allah istedi." var sayıyor.

Fatıma geri dönüyor ve kendi kendisine "Bravo diyor, kadın dediğin böyle olur." yorgun argın evine geliyor.

Cennette komşu olacak kadın, ona kapısını açıp bir ay-
ran içirmiyor. Çok derin Müslüman ya(!) Gerçek Müslü-
man kadın böyle olur. Kapıya gelen kadın bile olsa, ona
ikram edilmez. Çünkü yanında büyük bir tehlike, erkek
vardır. Dinimizin hangi ellerde, nasıl gösterildiğini görmek
zor değil. Halâ bu hurafeleri temizleyemiyoruz. Falanın,
filanın hatırı için, yanlışları savunduğumuz kadar doğru-
ları savunamıyoruz.

Dinimiz böylesine hain tuzaklarda asırlardır. Ve onu hâ-

lâ kurtarmıyoruz o tuzaklardan. Filân kişi alimdir ona dil uzatılmaz, filânca şeyhtir onun hatası söylenmez, derken olan dinimize oluyor. Falancanın hatırı kadar, dinimizin hatırı sayılmıyor.

İşe bakın Allah aşkına, beş yaşlarındaki erkek çocuk, din adına eve sokulmuyor. Kadın öylesine köle gösteriliyor ki, kocadan izin yoksa, kapıya gelen peygamber kızı bile olsa içeri alınmaz.

Bir de, bu kadının ağzında taş doludur. (Hiçbir yerde rahat bırakılmayan kadın, burda da rahat bırakılmaz, bu defa ağzına taşlar doldurulur. Sebep ne mi? Sebep sesiymiş efendim. Kadının sesi kadınca çıkmasınmış. İyi de, Allah kullardan böyle bir şey istemiyor ki, siz bunu nerden çıkardınız? Kadının sesi harammış. Hayır efendim, kadının sesi haram değildir. Kadının kırıtan sesi haramdır. Erkeklerle işveli veya cilveli konuşması haramdır. Normal ses haram değildir. Kadının bir ağzı vardır, kendi iradesiyle konuşan, bu uydurmacı zihniyet ona da taş doldurmuş. Bu zihniyete göre, gece yatağında yatan kadın, sağa sola dönmek isterse kocasından izin almalı. Kocasının bazı arzuları varsa ve kadın hamur yoğururken erkeğin bir isteği olursa, kadın ellerini bile yıkamadan kocasının isteğini yerine getirmek zorundadır, kendisi istemese de... Mekan ve psikoloji müsait değilse de hiç önemi yoktur. Erkek istemişse o iş şart olmuştur, ne olursa olsun yapılacaktır.

(Sinir krizi geçirmeden, hikayemize dönelim.)

Ertesi gün, Hz. Fatıma ikinci oğlu Hüseyin'i de alır, aynı kadını görmek üzere yoluna devam eder. Az gider uz gider, kum fırtınalarını aşarak aynı evi bulur. Kapısını yine çalar içerden aynı ses sorar:

— Kim o?

— Ben Fatıma.

— Yanında kim var?

— Çocuklarım Hasan ile Hüseyin var.

— Ya... Öyle mi? Ben, Hasan için kocamdan izin aldım, ama Hüseyin için almadım. Sen şimdi git, ben bu gece kocamdan izin alayım Hüseyin'i söyleyeyim yarın gel.

(Kendi emellerine ulaşmak için hayâl de olsa, Hz. Fatıma'yı böylesine rahat bir şekilde kapıdan kovulan biri yapma küstahlığını gösterebilmişler. Tabi ki fark edeceğiniz gibi her şey kocanın ilâhlığı için ayarlanmış. Bunu söylerken normal konularda İslâm'a uygun olan işlerde, kadını ezmek, ona zulüm etmemek şartıyla, kadın kocasını dinleyecektir. Fakat bu dinleyiş adalet çerçevesini aşmadan olmak zorundadır. Kadın da erkek de, ilah olmadığını bilmek mecburiyetindedir.

Yine daldım gidiyorum. Halâ, hikayemiz bitmedi.)

Hz. Fatıma ikinci günde döner. Detaya girmeyelim 3. gün, nihayet mübarek eve (!) girer.

Aaa bir de ne görsün, kadın elbiselerin altında iç çamaşırsız dolaşmıyor mu? (Takvaya bakın, çocukları içeri almıyor ama, aynı çocukların karşısında iç çamaşırsız duruyor. Hikâyeyi uyduranın din umurunda olmadığı için dinen caiz olanı haram, haram olanı caiz göstermiş. Onun bir gayesi vardır, kocaya nasıl hürmet ve hizmet olduğunu göstermek.)

Hz. Fatıma içeri girdiğinde bir şey daha fark eder. İçeri si karanlıktır. Evin tavanında yuvarlak bir delikten pencere açılmış, ordan içeri güneş girer. Güneşin vurduğu yerde bir

tas su, ekmek vardır. Yanı başında da bir sopa.

Hız. Fatıma sorar:

— Eviniz neden karanlık?

— Kocamın rızası yok.

— Tepedeki delik niye? Güneşin altındaki su ve ekmek ne?

Kadın derin bir nefes alır.

— Benim zavallı kocam dışarda çalışıyor. Güneşin altında ısınan su içiyor, onun için ben suyu ısıtıyorum ki, sıcak içeyim. Ekmeği kurutuyorum ki, kuru ekmek yiyeyim. Kocamla aynı ekmeği yemek için. Hız. Fatıma bu kadını hayranlıkla dinler. (Uydurma hikâyede yas önerilir. Dini-mizde yas yoktur. Ayrıca, kadının evindeki birkaç saatlik rahat duruşuna, hikayecinin gözüne batmış olacak ki, onu da halletmiş. Cahil erkeklerin hayâl dünyasına “Ah öyle bir karım olsa.” dedirtmiştir.)

Hikaye bitmedi. Böylesine önemli bir hikaye hemen bit-ter mi? Orda sopa duruyor. Daha o sopanın ne işe yaradı-ğını öğrenmedik. Bu kadar önemli bir konu var. Bir şey daha var. Neden iç çamaşırını giymediğini öğrenemedik.

O halde devam edelim.

Hız. Fatıma soruyor:

— Bu sopa ne işe yarıyor? Onu neden orta yerde muha-faza ediyorsunuz?

Kadın sebebini döktürür. Feministlerin ellerine sermaye veren sebebi.

— Kocam el işinde çalışıyor. Onun kafasını bozarlar, eve sinirli gelebilir. Canı insan dövmek istemiş olabilir. (O

sinirle, el âlemleri dövecek değil ya karısı varken. Eve gelince yorgun argın eve gelen koca, kalksın bir de sopa mı arasın?) Sopayı hazır tutuyorum ki, sopa ararken yorulmasın.

Bu kadarına pes doğrusu, demeyin, devamı var.

Hız. Fatıma soruyor.

— Peki, iç çamaşırı neden giymiyorsunuz?

— Kocam eve gelince yorgun geliyor. Canı bir şeyler isterse, iç çamaşırlarıyla uğraşıp daha çok yorulmasın diye giymiyorum.

(Aman Allah'ım! Ne büyük dinimiz varmış ki, bunca hurafelere, uydurmalara İsrailiyatlara rağmen yıkılmadı, yıkılmayacak da. Onu Allah gönderdi ve koruyacağına dair söz verdi.)

İşte böyle değerli okurlar.

Asırlardır bu tür hurafeler hep gelmiş, kimi kalmış, kimi gitmiş.

Gençler!

İşte sizin atalarınızdan bazıları böyle hatalar yaptılar ve kadını hiçbir alanda adam yerine koymadılar. Sakın sizler o hatayı yapmayın. Unutmayın, siz kadına ne kadar saygı gösterirseniz, o da size o kadar saygı gösterir. Şunu da hiçbir zaman unutmayın. Kendisine saygı göstermeyen kocayı hiçbir kadın saymaz. Korkar belki, ama saymaz. Ben bu yaşuma geldim, kocası aşağıladığı halde, kocasına saygılı olan bir tek, ama bir tek kadın görmedim; kocasından nefret ettiği için korkan kadını ise herkes gibi ben de gördüm.

Size, Aile Sırları'nı tavsiye ettiğim için ve orada bu

konular çok geniş ve çok boyutlu işlendiğinden bu konuyu burada noktalamak istiyorum. unutmayalım, erkeklerde hangi arzular varsa, aynı arzuların hepsinin kadında da olduğu çok iyi bilinmelidir.

Meselâ: Sen, karın senin ailene kibar davransın mı istiyorsun? Aynı şeyi o da istiyor? Sen, karından iltifat mı bekliyorsun? Aynı şeyi o da bekliyor. Sende bir güzel evim olsun diye istek mi var? Aynı şey onda da var. Sen sevmek ve ilgi istiyorsun? Aynı ilgiyi onun da istediğini sakın unutma. Kocasından iltifat bekleyen hanımlar için de aynı sözler geçerlidir. Kocandan ne bekliyorsan, bil ki; aynı şeyi o da senden bekliyor. Helâl daireler içindeki hiçbir şeyi kocandan esirgeme. Onun da esirgememesi için gerekeni yap. Hayat, mücadele demektir unutma.

Erkeğin eşine karşı vazifeleri

Öncelikle bir insan bir insana karşı hangi vazifelerden sorumluyorsa, bir erkek eşine aynı vazifelerden sorumludur. Eş olma sebebiyle ilaveler de vardır şüphesiz.

Bu vazifelerin başında gelen eşine karşı nazik olma mecburiyetidir. Allah Rasulu Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) erkeklere “Sakın onları incitmeyin.” diye ikaz ederken, konuya vurgu yapıyor.

Kadının hassas yapısını tanımayan, peygamberini de dinlemeyen insanlar ne yazık ki, her gün eşinin kalbini kırmakta, onun gönül evini darmadağın yapmaktadır. Düşünen ve inanan insanlar artık daha düzeylidir. Ne ki, bunların azınlıkta olduğu göze çarpmaktadır.

Erkeğin eşine karşı vazifelerini özet halinde ele alırsak güzel huyluluğun öne çıktığı kendiliğinden ortaya çıkar.

En büyük sevaplardan biri, erkeğin evine aldığı eşya veya yiyecek içecektir. Başkasının evine götürdüğünden daha çok sevaba girmektedir.

Erkeklerin çoğu, kendi evinden çok, başkasının evine ihtiyaç taşımayı severler. O ev ister fakir evi olsun, ister zengin evi olsun götüren için fark etmez.

Bu psikolojinin altında ne yatıyor, diye kendi çapımda yaptığım gözlemlerimin sonunda şu yargıya vardım: Erkekler evlerine bir şeyler aldığı zaman evinde iltifat görmüyor. Fakat başkasının evine aldığı zaman o evde iltifatlarla karşılaşılıyor. Bir yerde doyuma ulaşıyor. Egosunu tatmin ediyor. Veya övülme ihtiyacını gideriyor. Zira, iltifat almak da ilgi görmek de ihtiyaçtır. Çok fazla ilgi gören de, hiç ilgi görmeyen de mutsuz olur. Her şeyde olduğu gibi burda da orta çizgi önemlidir.

Eşine karşı vazifelerini bilen bir erkek dışarda tatmin yolu arayacağına, bu ihtiyacını eşine anlatır, kendisini tanıtır, böylece önemli bir problemi ortadan kaldırmış olur.

Aynı şey kadın için de geçerlidir, tabi ki; ne yapıp yapıp eşler birbirlerinden ne beklediklerini birbirlerine anlatmaları lazım. "Ben anlatmadan o öğrensin." mantığı çok yanlıştır ve bunu cahiller yapar. Düşüncelerini ve eşinden neler beklediğini eşine söylemeyenler kompleksli kişilerdir.

İnsanlık insandan ne bekliorsa eş eşinden öncelikle onu bekler. Güler yüzlülük ve insanca davranış. Yabancılar kibar ve hoşsohbet davranıp evinde canavar kesilen insanların ahiretteki durumları çok vahimdir. Dünyada da eşi ve çocuklarından saygı, sevgi göremezler. Sokak kedisi gibidir o, başka mekanlarda ihtiyacını giderir. Yaşlandığında ise, kimse yüzüne bakmayınca çocuklarına döner. Eşi

muhtemelen gitmiştir. Bu tip erkeklerin eşleri, çoğunlukla eşlerini bırakırlar.

İşler kötüye gitmeden iyi yolu takip etmek zorundayız, insanoğlu olarak buna ihtiyacımız var.

Herkes kendi görevini bilirse mesele hallolur.

Neymiş bu görevler? Bazılarını kısaca ve madde madde özetleyelim:

Erkeğin eşine karşı vazifelerini özetlersek

- 1) Eşine kibar davranmak
 - 2) Adaletle davranmak
 - 3) Saygılı davranmak
 - 4) Onu çevreye karşı korumak
 - 5) Eşinin sırrını saklamak
 - 6) Eşine karşı fedakâr olmak
 - 7) Dışardan geldiğinde eşine selâm vermek
 - 8) Eşini güzel sıfatlarla çağırmak
 - 9) Eşine zaman ayırmak
 - 10) Eşiyle sohbet etmek
 - 11) Onu arkalarına götürmek (veya göndermek)
 - 12) Eşinin bütün maddi imkanını sağlamak (Nafaka temini erkeğe aittir. Evlilik antlaşmasında farklı antlaşma olursa o zaman iş değişir.)
 - 13) Hanımına imkanı varsa ev işlerinde yardımcı olmak
 - 14) Eşinin hatalarında sabırlı olmak (Her insan hata yapabilir. Her hata yaptığında azar işiten kadın sarhoş gibi dolaşır. Bunu unutmamak lazım.)
 - 15) Hanımına karşı süslenmek
- (Alışlagelen kültürümüzde, kadının eşine süslenmesi vardır da, erkeğin, eşi için süslenmesi yoktur. Halbuki bu

konu İslâmî literatürde çok önemlidir.)

16) Güzel kokular sürünmek

17) Temiz olmak

18) Eşyle sağlıklı bir özel yaşam sürdürmek. (Hanımıyla özel ilişkisi kalmamışsa erkeğin güzellikle hanımından ayrılması lazım.)

19) Hanımının akraba ve arkadaşlarına ikramda bulunmak

20) Onlara hakkı tavsiye etmek, haramlardan men etmek

21) Hanımıyla beraber, İslâmî ilimler dersi çalışmak

22) Eşini haddi aşan halleri olduğunda kıskanmak (Dinen caiz olan tavırları kıskanan kocanın kıskançlığı İslâmî değildir. Müslüman ancak haram olanı kıskanır.)

23) Fikirlerin uyuşmaması halinde, hanımının ayrı fikirde oluşunu olgunlukla karşılamak (İnsanlar her şeyde aynı düşünmek zorunda değildir.)

“Hayırlı koca, her konuda Allah’ın ölçülerine uyan kocadır. Rabbine ailesine ve kendisinde hakkı olan herkese karşı görevlerini en güzel şekilde yerine getirir. Üstelik bunları gönül rahatlığıyla yapar...” (1)

24) Kadınların haklarından yana olurken kendi hanımını unutmamak

(Allah’ı dinleyen yanılmaz. Allah’ı dinleyen pişman olmaz. Bakın Allah ayetinde “Erkeklerin kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır...” Bakara: 228

diye buyurur.)

Buna göre evlilik halindeki hakları Allah Celle unuttur mu?

(1) M. Abdul Hamid Halim, İslâm’da Erkeğin Eşine Karşı Vazifeleri. Terceme, Ziya Eryılmaz, Sh. 5, Mektup Yayınları, İstanbul

Bu ayet, ayrılanları kast ediyor. Ayrılanlarda bile böyle-sine hassas adalet varsa gerisini siz düşünün. Bu ayette, erkeğin bir dereceyle önde olduğunu söylüyor. O önde oluşun anlamı şudur:

Çocuğun nafakası erkeğe aittir, onun dışındaki her hakkın aynısı hanımına da vardır. Durum böyle olunca evlilik halini düşünmeye gerek bile yok.

Ebu Hureyre diyor ki: "Allah Rasulu (s.a.v.) buyurdular ki: İman bakımından mü'minlerin en kamili ahlâk bakımından en iyi olanıdır. Sizin en hayırlınız hanımlarına hayırlı -iyi- olanınızdır." (1)

"... kadınları horlayanlar ise kötü ahlâklıdır..." (2)

"Kadını mutluluğa boğan hareketlerinden biri de eşi tarafından hoş karşılanmasıdır. İşinden, yolculuktan veya herhangi bir iş için hanımından ayrılıp geri döndüğünde kocanın nasıl hareket etmesi gerektiğini Peygamber (a.s.) Müslüman kocaya öğretmektedir."

Peygamber ne öğretmiştir?

Bir yerden geldiğinde eşine selâm ver.

Ona iltifat et, iyilik yap. Onun için süslen, ona adil ol. Onun kalbini kırma. Bu ve bunlara benzer yüzlerce tavsiye erkeklere onun tarafından söylenmiştir. Ne yazık ki, çoğunlukla kadınlara söylenenleri duyuyoruz.

Ebu Zer (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurdu: "İyilikten hiçbir şeyi küçük görme. İsterse bu, kardeşine güler yüz göstermek olsun." (3)

(1) M.Abdulhalim Hamid, Bu hadis-i şerife Tirmizi ve Ebu Davud da "hasen-sahihtir." der.

(2) Bu hadisi, şerifin Taberani ve Tirmizi de hasen-sahih olarak geçtiğini nakleder.

(3) Müslim

İslâm'da bir Müslümana din kardeşi için yapılan her tavsiye içine eşler de girer. Çünkü o da din kardeşidir.

Kardeşinizin hakkını yemeyin dendiğinde de, kul hakkı haramdır dendiğinde de velhasıl her şeyde de...

M. Abdulhalim Hamid, bahsi geçen kitabından çok önemli olan bölümleri okuyoruz.

"Müslüman karı-koca güzel adapla adaplanma konusunda ne kadar gayretli olurlarsa o kadar iyidir. Bu hal hem onların saadetlerinin gelişmesine hem de sevap kazanmalarına sebep olur...

Bunlar, güzel karşılamaya ait bazı adaplardır. Aynı zamanda kocanın hanımını karşılamada yapması gereken kullardır.

Selâmlaşmak, eve güzel sözlerle girmek hoş ve iyi temennilerde bulunmak... Böyle güzel başlayan bir karşılamaya, kesinlikle kötü söz ve hareketler karışmaz. selâm, esenlik ve huzurdur ve Allah'ın sıfatlarından.

Güler yüzlülük asık suratlı, donuk bakışlı olmak demek değildir.

Şu iyi bilinmelidir ki, gözlerin de dili vardır. Onlar çok manalı konuşurlar. Onun için, karşılama anında, gözlerde üzüntü ve keder olmamalıdır. Bakışlarda yüz gibi güler yüzlü olmalıdır."

Bu alim zatı okuduğumuz zaman, bizde örleşmiş olan çirkin tavırları hatırlamadan geçemeyiz. Kimimiz dedemizin, kimimiz babamızın veya bir yakınımızın kapıdan girişini hatırlarız. Surat bir karış, kavga etmeye dış kapıda başlamıştır. İslâm'ın tavsiyesi olan, hanımını güzel sıfatlarla çağırın, meleşim, güzelim, canım vb. gibi sözlerden vazgeçtik, küfür kıyamet girmese içeri.

Şimdi devir değişiyor.

Gençlerimiz yeniliyor devri, İslâm düşmanlarının söylediği gibi, dinden koparak yenilenme, değil, İslâm'a daha çok sarılarak yenilenme. Ben şuna gönülden inanıyorum ki, (zaten öyle inanmasaydım bu kadar emek verip bu kitabı yazmazdım), bu kitabı okuyan gençler, eşleriyle kavgaya bile etseler, o kavganın da bir seviyesi olacak.

Geçmişin güzelliklerini alacağız. Bu yönüyle geçmiş atmayacağız. Yanlışlarını ise, tarihin derinliklerine gömeceğiz Allah'ın izniyle.

Kime söylenirse söylensin,

“Güzel söz sadakadır.” (1) Peygamberimiz hanımına seslenirken ismini kısalttı, meselâ Hazreti Aişe'ye “Aiş” derdi. Çok sıkça iltifat ederdi eşlerine. Daima onları başkalarının yanında güzel yönleriyle anardı. Güzel olmayan yönlerini yalnız kaldıkları zaman uygun bir dille söylerdi.

* * *

Eşine zaman ayırmayan erkek, eşini yavaş yavaş kendisinden koparır. Hiçbir erkeğin, hanımını karamsarlığa itmeye hakkı yoktur. Eşiyle baş başa olmayan kadında içsel isyan başlar. Önceleri, bunu sitemle belirtir. “Benimle ilgilenmiyorsun.” gibi sözlerle ima eder. Eşi aldırış etmiyorsa, bu defa tavırları sertleşir. Sonra da “Sen kadından ne anlarsın!” gibi sözlerle kocasını küçümsediğini kocasına bildirir. Koca yine de aldırış etmezse durum tam bir tehlike halini alır.

25) Hanımının kendisi hakkındaki düşüncelerini öğrenmektir.

(1) Buhari ve Müslim

Bu, çok önemli bir detaydır. Bazı detaylar hayat bile kurtarır.

Konu bu noktaya gelmişken, Hazreti Aişe (r.a)'den rivayet edilen bir olayı nakledelim.

“On bir kadın oturmuş sohbet ederlerken kocalarını birbirlerine anlatmaya karar vermişler. Hiç yalan söylemeyeceklerine dair sözleşme de yapmışlar.

Birinci kadın başlamış anlatmaya. “Benim kocam çirkinlikte deve eti gibidir. Ahlâkı da çok kötüdür. Onunla uzlaşmak çok zordur. Aile yaşantısında bana faydası olmadığı gibi hiç kimseye de yararı olmayan biridir.”

İkinci kadın: “Ben kocamla ilgili haberleri yaymak istemiyorum. Çünkü bir başlarsam anlatmaya onun gizli aşkar ayıpları bitmez.”

Üçüncü kadın: “Kocam çok kötü ahlâklıdır. Onun suçlarını söylersem beni boşar. Anlatmasam, evli miyim bekâr mıyım belli olamaz şekilde evliliğimiz devam eder.”

Dördüncü kadın: “Benim kocam ne çok soğuk ne çok sıcaktır. Mekke etrafındaki havaya benzer mutlu bir yaşantımız var. Çok rahatım ve tedirgin değilim (kocamdan eminim) yüksek ahlâklı bir insandır. Onun için üzüntüm ve korkum yok.”

Beşinci kadın: “Kocam cesur biridir. Savaşta aslan gibidir, evde ise çok zariftir. İkram sahibidir. Evdeki harcamalarımın dolayısı bana hesap bile sormaz. Yeme içme konusunda dilediğim gibi hareket ederim.”

Altıncı kadın: “Benim kocam çok yer. Bize yiyecek kalmaz. Midesi dolunca elbiselerine bürünüp bir kenara çekilir. Ben hastalandığım zaman benimle ilgilenmez.”

Yedinci kadın: “Benim kocamın kadınlara ilgisi yok, acizdir. Üstelik sapıktır. Ahmağın ta kendisidir. Bütün has-

talıklar onda, onun üzerinde toplanmış gibidir.”

Sekizinci kadın: “Benim kocamın dokunuşu bile çok yumuşak, kokusu çok tatlıdır, ahlâkı çok güzeldir ve cömerttir, ikram sahibidir.”

Dokuzuncu kadın: “Benim kocam uzun boyludur. İkram sahibidir. Güzel ahlâklıdır. Herkes ihtiyacını gidermek için ona gider.”

Onuncu kadın: “Benim kocam çok hayırlı biridir. Her hali bereketlidir. Çok devesi olduğundan misafiri geldiğinde kesip kesip onlara ikram eder.

On birinci kadın: “Benim kocam Ebu Zer’dir. O nasıl biridir bilir misiniz? Beni bilezik, küpe gibi ziynetle süsledi. Onun yanında sıhhat buldum, kilo aldım. Bana çok kıymet verdi.

Ben onun yanında değerimi hissettim (çünkü değerimi bana hissettirdi).”

Buradaki olaydan anlamamız gereken şudur:

Hiçbir kadının kötü yönü erkeğin gözünden kaçmadığı gibi, kadınların gözünden ise, ne iyi ne de kötü yönler kaçır. Hanımlar da beyler de eşlerini değerlendirirler. Fakat İslâmî olan hareket, kadının da erkeğin de kötü yönlerini birbirine, güzel yönlerini (çok özel haller müstesna) başkalarına anlatmalılar. İyi bir erkek ya da kadın, kalabalık ortamda eşini kötülemez. Bir sırdaşına derdini dökmek açısından açılabilir, ama yukarıda on bir kadının içindeki kocasını kötüleyen beş kadının yaptığını yapmaz. Hikayeyi buraya alışımızın sebebi, kadınların dikkatli olduklarını belirtmekti. Ve de örnekte görüldüğü gibi kötüler kötü, iyiler iyi olarak anılmaktadır.

Bu arada bir sahabinin örnek davranışını buraya aktarmakta fayda görüyorum.

Bir kadınla evlenmiş, sonra ayrılmış olan sahabiye sorarlar. "Sen falanca kadından neden ayrıldın?" Bu soruyu çok çirkin bulan sahabi şöyle cevap verir:

"O hanımın benimle evli olduğu zamanı soruyorsan, ben aile sırtımı ifşa etmem. Şimdiki halini soruyorsan şimdi başkasıyla evlidir. Ben bir başkasının karısı hakkında konuşacak kadar şerefsiz değilim."

Güzel huylu olmak her zaman geçer akçedir. İnsanlar değerini bilmese bile...

26) Erkeğin eşiyle şakalaşması

Eşiyle şakalaşan erkek, eşini rahatlatır. Kadının ruhunda huzur duymasını sağlar. Rasulûllah (s.a.v), eşlerin mutluluğu için şakalaşmasının şart olduğunu sık sık işlemektedir. İslâm'ın en güzel yönlerinden biri de, insan psikolojisine uygun din oluşudur.

Rasulûllah (s.a.v)'ın eşiyle koşuya çıkması, yemekte, evinde gezide yaptığı şakaların kaynağında insan fitratını yakından tanımak yatmaktadır.

Bu güzellikleri anlatırken aşka gelen M. Abdülhalim Hamid şöyle söylüyor:

"Ey kardeşim şu tatlılığı, sporu ve rahatlatıcı eğlenceyi gördün mü? Şu aile geçimindeki anlayışa bak. Gezme esnasındaki sohbetlerde başlı başına bir rahatlatma var. Bahçelerde dolaşmak, eşlere huzur ve sukûnet veriyor."A.g.e.

Şakalaşmak, gezi, koşu ve anlayış... Böyle bir ailede huzursuzluk olur mu? Olsa bile, hemen düzelmez mi? Çocuklar büyüklerin şakalarını görmelerinden dolayı mutlu olmazlar mı?

27) Ev işlerinde yardımlaşma

Erkek, hanımına imkanı olursa işlerinde yardımcı olmalıdır. Zira, çocuklar anneyi erkeklerin anlayamadıkları kadar çok yormaktadırlar.

Bu konuda batıda bazı ailelerde bir uygulama başlatılmıştır. Buna göre senede bir gün, çocuğa baba bakacak anne o gün gezecek, baba evde çocuğa bakıp annenin yaptığı bütün işleri yapacak. Burada maksat, erkeğe kadının çektiği çileyi biraz hissettirmektir. Hatta çocuksuz hanıma bile Efendimiz (s.a.v) yardım edermiş. Bunu Hazreti Aişe (r.a)'den öğreniyoruz. Sevde şöyle anlatıyor: "Hazreti Aişe'ye Peygamber'in evde nasıl davrandığı soruldu. O şöyle cevap verdi. 'Evde hanımların işleriyle meşgul olur. Namaz vakti geldiğinde de namazını kılardı.'" (1)

Allah, karı-koca dediğimiz bu ikili hakkında çok önemli bilgiler vermektedir. Allah'ın mesajına dikkat etmeliyiz. Herkes elinden gelen imkandan sorumludur. Tabi ki evine çok yorgun gelen erkek fazla yardımda bulunamaz. Bir bardak çay da koysa bu durum kadını memnun eder. Çünkü "... Bir kadının kocasını yanı başında, kendisine yardım ederken bulması onu çok mutlu eder. Yorgunluğunu hafifletir ve zorlukları adeta kolaylaştır. Kalbi, eşine karşı sevgiyle dolar. Huyunun daha da güzelleşmesine sebep olur." (2)

Bu tespitler doğrudur. Çünkü, bir insanın bir insana sevgi duyması için, o insandan ona sirayet eden bir şeyler olmalıdır. Durup dururken sevgi oluşmaz. Çünkü gerçek

(1) Buhari

(2) A.g.e.

sevgi emektir. Şehveti arzularken oluşan ilgiyle sevginin birbirine karıştırılmaması lazım.

28) Eşlerin birbirlerine ortak olduğunu unutmamak gerekir.

Aile demek bütün hakların anlaşmada yapıldığı gibi ortak olması demektir. Öyleyse ortaklar “Bu ailede yalnız ben varım. Sadece benim çıkarlarım söz konusudur.” diyemez. Mutlu olma hakkı sadece erkeğin değildir. Tabi ki kadının da hakkı vardı. Her iki tarafın hakkı düşünülmelidir. Bu ailede varsa, büyüklerin de ortaklığı unutulmamalı, onların hakları gasp edilmemelidir. Sonra da gelen ve gelecek olanların (çocukların) da hakları unutulmamalıdır.

Aile hayatı, adeta kadın erkek arasında yapılan bir ortaklıktır. Bu ortaklığın kâra geçmesi ve en güzel semereler vermesi için eşler arasında yardımlaşma kaçınılmazdır. Her konuda, samimi olarak ellerinden geldiği kadarıyla birbiriyle yardımlaşmalıdırlar.

Bu konuda pek çok hadis-i şerif vardır.

“Müslüman eşler, birbirlerine olan haklarında son derece titiz olmalılar...”

“Bir hanım için en kötü zaman, işlerinin çok olduğu bir zamanda, kendisini o işlerin başında yalnız hissetmesidir. Bakar ki önünde bir sürü iş var ve kendisine yardım eden yok, o zaman ne yapacağını şaşırır, çok üzülür. Düşünün ki o, bu sıkıntılar içindeyken beyi gelmiş, bir köşeye çekilmiş, istirahat ediyor. O an kadın için zor bir andır; üzülür, beyine karşı güveni ve sevgisi azalır. Hele bir de o, sıkıntılar içindeyken, beyi boş işlerle uğraşıyorsa kadın için çekilmez andır o an. Bū-

tün bunlar yetmezmiş gibi, zaman zaman eşinin seslenip “Hâlâ işin bitmedi mi?” diye sorması ve hanımını arada bir yoklayıp boş gözlerle süzmesi, kadına zulümdür. Sözleriyle moral vermemesi de...” (1) Samimi olarak eşler arasında bir araştırma yapın göreceksiniz böyle davranan erkekler az değildir.

Buna karşılık Müslüman hanım da beyinin bu yardımına karşılık teşekkür etmeli, memnuniyetini belirtmelidir...”

Hepimiz Allah'ın sözüne kulak vermeliyiz. Peygamberimiz (s.a.v)'i dinlemeye bizi teşvik ediyor, hatta emrediyor. Onun yaptığı ve yapın dediği her şey ümmet için örnektir. Bunu Allah söylüyor, kim inkâr edebilir?

“Allah'ın Rasulünde sizler için çok güzel bir örnek vardır, Allah'tan ve ahiret gününden umutlu olanlar ve Allah'ı çok zikredenler için.” Ahzab/21

Buraya dikkat!

Demek ki, herkes Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ves-selem)'i örnek almazmış. Ya kim örnek alırmış? Allah'tan umut edenler. Ahiretten beklentisi olanlar ve çokça zikir yapanlar peygamberi örnek alırlarmış.

O halde herkes kendine göre düşünecek ve şöyle soracak kendi kendine “Ben Rasulûllah'ın hangi özelliğini kendime model alıyorum?”

29) Aileyi şûraya dahil etmek

Kadınla istişare şarttır. Kocasının kendisinden fikir sorduğuna şahit olan kadın onore olur, mutlu olur, kendini önemser. Aile içinde değeri olduğunu hisseder. Hiçbir hakkınız ondan fazla değil, ama bunu hissettirmek gerekir.

(1) A.g.e.

Düşünmeliyiz. Neden aile şurası yapılmasın? Tabi ki yapılır. O halde, şûranın kurallarını konunun uzmanı M. Abdulhalim Hamid'ten dinleyelim.

Şûra adapları:

Müslüman bir erkek hanımıyla şûra (istişare) yaparken şu noktalara dikkat etmelidir.

a- Konuyu hanımına tam ve açık anlatmalı ve daha sonra da onun görüşüne ihtiyacı olduğunu söyleyerek hanımının düşüncelerini öğrenmelidir. Hanımının bu konuda iyi bir görüşü varsa onu bildirmesini istemelidir.

b- Hanımının görüşünü tam öğrenmeden ya da net olarak dinlemeden onun düşüncesine karşı olmamalıdır. Onun için de sukûnetle dinlemeli ve iyi tahlil etmelidir. Şunu da bilmelidir ki: Sükûnet Rahman'dan, acelecilik de şeytandandır.

c- Hanımına (bilmiyorsa) şunu öğretmelidir ki, şûradan maksat görüş alış verişidir. Yoksa kendi düşüncesini karşı tarafa dikte (kabul) ettirmek değil. Bunu pratikte, uygulamada yapmalıdır. Dolayısıyla erkek, kendi görüşünde ısrar etmeden doğru olan hangisiyse hep birlikte onu kabul etmelidirler.

d- Eğer hanımı münasip bir şekilde izah ederek beyinin görüşüne karşı çıkıyor ve daha uygununu ileri sürüyorsa beyi kızmamalıdır.

e- Hanımı görüşünü bildirirken, mümkündür ki, düşüncesinde hata da yapacaktır. Beyi onu hakaretle ve küçük düşürerek reddetmemelidir. Bilakis tatlı tatlı konuyu izah ederek hanımının hatalarını kendisine anlatmalıdır.

f- İstişarenin sonunda hanımına teşekkür etmeli ve her zaman harcadığı gayreti takdir ettiğini ona söylemelidir.

Böylece kadın, bu İslâmî konumundan dolayı kendi yüceliğini hissetmelidir.

Bu şekilde yapılan bir şûra hem netice itibariyle çok olumlu olur hem de eşler arasındaki mutluluk bağlarını kuvvetlendirir.

Şûra kendi fonksiyonunu yerine getirirken eşler de birbirlerine karşı sevgilerini arttırıp aile saadetine devamını sağlarlar.

Zikrettiğimiz şartlara riayet edilmeden yapılan bir şûra, şûra değildir. Eşlerin birbirini kırmasına sebep olacağı gibi, görüşülen konuda da başarı sağlanması zordur.”

* * *

(Nedense M.Abdulhalim Hamid çocukları zikretmemiş. Çocuklar da bu şûraya dahil edilirse, çocukların kendine güveni gelişir.) (E.Ş.)

30) Eşiyle ilim tahsil etmek

“Saliha bir kadın (tıpkı salih erkek gibi) ilmi çok sever. Erkek hanımına bildiklerini öğretmeli. Hanımı ondan fazla biliyorsa o ondan ders almaya çalışmalıdır. Erkek, eşinin dersine ilgi gösterirse o kadın daha aşk ile ders çalışır. İlim tahsilinde bir lezzet ve zevk, bir mutluluk vardır. İlimsizliğin zıddı cehalettir ve cehalet insan ruhuna ağırlık verir, tatsızlık verir.”

31) Kızdığı zaman affetmek

Kullar nankördür. Kadın olsun erkek olsun isteriz ki, herkes bizi affetsin, ama biz kimseyi affetmeyelim. Sırf bu yüzden, binlerce ailede gözyaşı ve mutsuzluk hakimdir. Bu olumsuzlukları giderebilmek için görüntülerini İslâm ile tazelemeliler. Sonra o güzel görünümü ruhlarına işle-

meliler... İslâmî olmalı süslandıkları değerler.

Kadın, erkeğe oranla daha duygusaldır. Bu, erkek duygusal değildir anlamına gelmez. Sadece kadın daha duygusaldır. Erkeğe oranla bazı konularda çabuk kırılır. Bazen de erkek hiç umulmadık anda kırılabilir. Hangi kadın yanlış yapmaz? Peygamber hanımları bile yanlış yapmışlardır. Hangi erkek yanlış yapmaz? O halde affedici olmak gerekir. Fakat affetmek için ilim, gerekir. Veya yaradılıştaki olgunluğu koruyan bir insan olmak gerekir.

Allah, kullarını affetmeye davet ediyor. Şu satırları okuyan erkek kardeşim! Bekârsan unutma ki, hanımın seni hem üzecek, hem de sinirlendirecektir. O günlere şimdiden hazır olmalısın. Hiç kimseye bu dünyada cennet vermiyorlar. Eğer evli iseniz ve hanımınıza kırgın iseniz affedin gitsin. Kim bilir siz Allah'a karşı ne büyük suçlar işlemişsinizdir. Eğer, "Hanım bana önem vermediği için, benim istemediğim işi yaptı veya sözü söyledi." diyorsanız hatırlayalım (bu tavsiyeler hanımlar için de geçerlidir.) siz, **Allah'ın sevmediği işi yaparken Allah'a önem vermediğinizden dolayı mı o hatayı yapıyordunuz?** Misali küçültelim ve/veya babanızın istemediği bir suçu işlerken babanızı adam yerine koymuyor muydunuz? Bunların hiç-biri değil.

İnsan bu, kadın olsun erkek olsun hata yapar, yanlış yapar. Önemli olan o hatayı affedebilmektir. Bir yazar şöyle söyler: "Evliliğin bir mücadele olduğunu unutma. Birçok eş evlilikle en mutlu günleri yaşarken bile, evliliğin bir mücadele olduğunu söyleyecektir."

Evlilik üzerine araştırma yapanlar öyle ince konuları irdelemişler ki, insanın hayran kalmaması mümkün değil. Eşinizin mutlu edecek şeylerin ne olduğunu özellikle araş-

tırın. Eğer bu onu affetmeniz ise derhal uygulayınız. Zira, sizin dargın olduğunuz kişi de size dargındır, bunu unutmayın. Ve barışmak için mücadele edin. İlk adımı siz atın, ikinciyi ondan bekleyin ve onu affedin.

Onlarca kitap yazmış olan, araştırmacı ve çok değerli yazarlarımızdan biri şöyle der. "Affedilebilecek suçlar affedilmeli. Ve erkek hanımını sevdiğini çevresine duyurmalı çocuğunu mutlu etmek isteyen baba, eşini sevdiğini çocuklarına duyurmalı... Anneyi seven babayı çok daha fazla seviyor kim bilir annesini affeden babasını, babasını affeden annesini ne kadar sever. Bunları söylerken, affedecek hatalar olduğu gibi, kişinin affedemeyeceği hatalar da olabileceği unutulmamalıdır. Burada bizim istediğimiz af, sizin affetmeniz mümkün olan konulardadır. Biz kalbinize sesleniyoruz. Bırakın girelim kalbinize. Belki onu ikna ederiz; siz de zorlanmadan eşinizi veya bir başkasını affedersiniz.

Müslüman bir kocanın affedici ahlâkı da üstün olmalıdır. Aile hayatının sağlıklı yürüyebilmesi için bu gereklidir. Aksi halde yıkımlara, perişanlıklara sebep olunur. Affetmeli çünkü, kadın olsun erkek olsun ufak tefek hata ve noksanlık yapmak insanoğlunun yaradılışından gelmektedir. Eğer erkek, (en ufak noksanlıklara varıncaya kadar her şeyin karşısına dikilirse o ailede huzur bulmak imkansızdır...

Biraz uzatıyorum, ama bu konu da çok önemlidir. Daha kısa bir yazıyla bunları anlatamayacağımı anladım. M. Abdulhalim Hamid bu konuda güzel şeyler söylüyor ve diyor ki; "Affetmek güzel bir ahlâktır. Bir insanın hanımında beğenmediği bir şey varsa (ki tabi vardır), buna karşılık yüzlerce de hoşlandığı özellikler vardır. Öyleyse o kadar gü-

zelliklere karşı bir iki basit noksanlıkları da affetmek ve hoş görmek lazım.”

* * *

Şu insanın tüylerini ürperten ayetleri okuyalım.

“..... iyilikler kötülükleri giderir....” Hud/114

“Müttakiler, bollukta ve darlıkta infak ederler. Kızdıklarının da öfkelerini yutarlar ve insanların kusurlarını affederler. Allah da o iyilik edenleri sever.”

(Al-i İmran/134)

Mademki, Allah iyilikleri seviyor, o halde neden ona yaranmak için mücadele etmeyelim?

Öfkenin ilk anı çok önemlidir. Buhari ve Müslim’de nakledilen hadiste şöyle buyuruluyor: “Sabır, müsibetin ilk anında gereklidir.”

Doğru ya, müsibetin sonraki bölümlerinde sabretmek zaten zor değil. Zira sonra zaten sinirimiz yatışır.

Allah, sözüne itibar edenlere sesleniyor: “....onlarla iyi geçinin. Şayet onlardan hoşlanmadınızsa olabilir ki, bir şey sizin hoşunuza gitmese bile Allah onda birçok hayırlar taktir etmiş olur.” Nisa/19

Ebu Hureyre’nin naklettiği bir hadis-i şerifte Allah Rasulü (s.a.v) şöyle buyuruyor: “Müslüman bir erkek hanımına buğz etmez. Onun bazı hallerinden hoşlanmasa bile hoşlandığı başka özellikleri vardır.” Müslim

Affedici olmak bir özektir. Kullar içinde en affedici olan peygamberlerdir. Buna örnek bir olayı nakledelim: Allah Rasulü’nün aile hayatındaki en büyük özelliklerinden biri de hanımlarına karşı çok affedici olmasıydı...

Aişe annemizle Rasulullah (s.a.v)’ın arasında cereyan

eden ve Hazreti Ebu Bekir (r.a)'in de hakem olduğu olayı hatırlamanızı isterim.

Düşünün bir kere, Allah Rasulü, (Hazreti Aişe (r.a)'ye soruyor)

— "...Sen mi konuşacaksın yoksa ben mi konuşayım? Hazreti Aişe annemiz de boş bulunarak tuhaf cümlelerle cevap veriyor:

— Sen konuş, ama doğru konuş, diyor. Kızının, bu sözünden çok utanan Hazreti Ebu Bekir (r.a), kızına bir tokat patlatıyor. Karısını karısının babasına bile ezdirmeyen şanlı peygamber, Hazreti Ebu Bekir (r.a)'e dönüp müdahale ediyor.

— Seni bunun için çağırmamıştık. Böyle yapmanı da istemedik. (1)

31) Eşini dargın akrabalarıyla barıştırmak

Bazı ailelerde gelinle kaynana dargın olur, damat bey hiç karışmaz. Ya da damatla kaynata veya kız tarafından biri dargın olur, gelin karışmaz. Bu durum doğru değildir. Yabancıları bile barıştırmakta mükellef olanlar kendi yakınlarına seyirci kalamazlar.

Bu konuda, en iyisi, ayet konuşsun:

"Müminler şüphesiz kardeşirler. Onun için dargın olan kardeşlerinizin arasını düzeltin. Ve Allah'tan korkun ki, rahmete layık olasınız." Hucurat/10

32) İmkan buldukça eşine hediye almak

33) Kadın haklarının ne olduğunu bilmek

(1) İslâm'da Erkeğin Eşine Karşı Vazifeleri isimli eserin mütercimi Ziya Eryılmaz, sh. 121 Müellif bu hadisi şerifi Buhari'den naklediyor. Aslına uygun olarak nakledilmiş ancak bazı lafızlar bu esere nakledilirken düzeltilmiştir.

Zig Zaglar ne güzel söylemiş.

“Kimin haklı olduğu değil, neyin doğru olduğu, neyin önem taşıdığı önemlidir.” ⁽¹⁾

Burası dünya, cennet değil

Işık ışık her yanı cennetten parça değil.

Sen cennet cemaatinden değilsin, o da değil.

Yeniden yaratılmadık hiçbirimiz...

Mahşer gününe kadar da yaratılmayacağız, bunu biliriz.

Biliriz bilmesine de yine bildiğimizi okuruz.

Öyle ileri gideriz ki bazen, yılana rahmet okuturuz.

Burası dünya, cennet değil.

Mükemmellik isteme ikide bir.

Ne senin dediğin olur, ne benim dediğim.

İşte bir tek bu var, benim bildiğim.

E.Ş.

(1) Hayat Boyu Flört. Zig zaglar / Sistem Yayıncılık

İyi huylu bir eş misiniz?

– Erkekler için Test –

Kendinizi tanımak ister misiniz? Evet diyorsanız sorularımıza kendinize hiç torpil yapmadan, dürüstçe cevap verin. Bir müddet sonra bu testi doldurun.

- 1) Niçin yaşadığınızın farkında mısınız?
- 2) “Aile içinde sadece siz yaşamıyorsunuz; sizin haklarınız gibi eşinizin de hakları vardır?” görüşüne katılıyor musunuz?
- 3) Eşinizi, “sıkıldım” dediği anda gezmeye götürür veya onu ferahlatacak konuşmalar ya par mısınız?
- 4) Kendi kendinize “Acaba eşim, gerçekten görüldüğü gibi mutlu mudur? diye bir endişeye düştünüz mü?
- 5) Eşinizin sırrını saklar mısınız?
- 6) Sizin hakkınızda eşinizin ne düşündüğünü başkalarından öğrenmeye çalıştınız mı?
- 7) Eşiniz, sizin iyi insan olduğunuza kefil olur mu?
- 8) Çocuklarınız veya yoksa akraba çocukları sizi severler mi?
- 9) Eşinizi ihmal ettiğinizde bundan dolayı çok mahcup olur musunuz?
- 10) Eşinize zaman ayırır mısınız?
- 11) Kavga ettiğinizde barışmak için çaba sarfeder misiniz?
- 12) (Eşiniz de dahil) İnsanlara karşı

- güler yüzlü müsünüz?
- 13) Evinize geldiğinizde eşinize selâm verir misiniz?
 - 14) Eşinizle, özel hallerden sonra da şakalaşır mısınız?
 - 15) Eşinize, sürprizler yapar mısınız?
 - 16) Hediye alacak imkanınız olmasa bunu hanımınıza söyler misiniz?
 - 17) Eşinize fıkra anlatır, şakalaşır mısınız?
 - 18) Eşinizin ailesine sık sık gitmesi sizi memnun eder mi?
 - 19) Eşinizi ailesinin yanına gönderemediğiniz zaman özür diler misiniz?
 - 20) Eşinize ev işlerinde yardımcı olur musunuz?
 - 21) Hanımınıza kadın-kız şakası yapmaktan kaçınır mısınız?
 - 22) Hanımınızın ihtiyaçlarını fark eder misiniz, (Örneğin pardesüsü eskimiş, ayakkabısı delinmiş kendiniz mi fark edersiniz?)
 - 23) Aile hukukunda peygamberimizi örnek almaya çalışıyor musunuz?
 - 24) Kızgın olduğunuz an, hanımınıza ağır söz söylememek için çaba sarfeder misiniz?
 - 25) Hanımızla istişare yapar mısınız?
 - 26) Eşinize iltifat eder misiniz?
 - 27) Eşiniz haram işlediği zaman onun adına üzülür müsünüz?
 - 28) İkinci bir mülk aldığınızda onun tapusunu eşinizin üzerine yapar mısınız?
 - 29) Çocuklarınızla arkadaş mısınız?
 - 30) Eşinizle arkadaş mısınız?

- 31) Cömert misiniz?
- 32) Kendi akrabanızdan biri, (ağabeyiniz veya anne-babanız vs.) hanımınıza bağırrsa, tepki gösterir misiniz?
- 33) Eşiniz ve çocuklarınızla ders çalışır mısınız?
- 34) Anne ve babanızın (hayatta ise) sık sık gönlünü alır mısınız?
- 35) Takva ehli, kültürlü arkadaşlarınız var mı?
- 36) Anlayışı geniş bir erkek misiniz?
- 37) Diyelim ki, hanımınız sizi çok sinirlendirdi, siz de bir topluluk içindesiniz. Hemen orada hanımınıza bağırmak yerine sabrederek daha sonra konuşma yolunu seçer misiniz?
- 38) Hanımınız için süslenir misiniz?
- 39) Hanımınıza nazlanır mısınız?
- 40) Acaba, bugün hanımı nasıl mutlu etsem, dediğiniz oldu mu?
- 41) Bazı erkekler, hanımlarını suçlu göstermek için yalan söylerler. Siz böyle bir şeyden sakınır mısınız?
- 42) Eşinizden günlerce ayrı kalsanız, onu özler misiniz?
- 43) Sizi bir hayale davet ediyoruz. Farz edelim hanımınız aniden öldü. (Önce hayal edin, sonra sorumuzu düşünün.) Hanımınızın öldüğünü hayal etmek sizi üzdü mü?
- 44) Evinizden çıkarken hanımınızla vedalaşır mısınız?

Sonuç

Eğer 40 ile 44 sorunun hepsine evet cevabı verdinizse tebrikler. Siz harika bir eşsiniz.

30 ile 40 arasına evet dedinizse yine iyisiniz. Daha iyi olmaya çalışmalısınız.

20 ile 30 arası fena değil, ama ailede pek sayılmıyor olmalısınız. Nerelelere evet diyemedinizse o eksikliğinizi tamamlayın. 10 ile 20 arasında iseniz durum çok acil demektir. Hemen kendinize dönün. Kitaplar okuyun, iyi dostlar edinin. Bir şeyler yapın ve kendinizi kurtarın.

Evetleriniz 1 ile 10 arası ise vah size manen ölmüşsünüz de ağlayanınız yok. Yine de çıkmadık candan umut kesilmez, iyileşmeye karar vererseniz düzellersiniz.

Kadının Eşine Karşı Vazifeleri

Yıllar yılı işlendi durdu kadının eşine karşı vazifeleri. Öyle ki, İslâm'da erkeğin vazifesine dair bir kitap yokken, kadının vazifelerine dair yüzlerce, binlerce kitap var oldu. Kadınların hemen hemen yarısı kendi vazifelerinin ne olduğunu bilirler. Bu yüzden, kadının eşine karşı vazifelerinin en önemlileri üzerinde durup geçeceğiz. Bu kadar değinmemizin sebebi de şu: Hiç değinmemiş olsak bizim, kadınların hiçbir görevi yok dedüğümüz zannı oluşur endişesi taşıyoruz.

Kadının vazifelerini anlatmaktan çok, toplumda kadına kendini anlatmaya ihtiyaç olduğunu sanıyorum. Zira, kendi değerini, varlık sebebini ve ne kadar çalışkan olduğunu kadına anlatmaya ihtiyaç var gibi geliyor bana. “Şansım olsa erkek olurum.” diyen kadın, erkeğin kendisinden çok üstün veya şanslı olduğuna inanıyor demektir. Eğer bu değilse erkek tarafından çok ezilmiş bir kadındır. O değilse neden erkek olmak istesin ki? O kadına göre erkeğin ezme imkanından başka ne özelliği vardır?

Toplumda meydana gelen çürümenin sonucu; kadına erkeğin, erkeğe kadının değersiz olduğu vurgulandı. Öyle hale gelindi ki erkek, “Kadından bol ne var.” derken, kadın da “Erkeğin canı cehenneme.” demeye başladı. Neden erkeğin canı cehenneme gitsin ki? Erkek bizim arkadaşımız, yoldaşımız, sevdiğimiz değil mi? Bunlar değilse bile, erkek babamız, kardeşimiz, oğlumuz, amcamız, dayımız. Bazı erkekler için “evet” denebilir. Ama erkeklerin geneli bu hakaretlere layıktır diyemeyiz. Zira çok değerli erkeklerimiz var. Sabahtan akşama kadar kadınların tahriki ile

karşı karşıya olduğu halde zina yapmayan erkek çok değerli, takdire şâyân bir erkektir. Bütün bu açık bilgilere rağmen, erkeklere farklı yaklaşımla bakanlar var.

Kadının Erkeğe Bakışı

Erkeğe Bakış Açısı Olarak İslâmî

Kesimin Kadınları Üçe Ayrılır

Bunların biri gerçekçi, biri gerçeikle hayal arasından bakan, biri de aptal.

Feminist kesimde erkeği yılan gibi görenden tutun, "Yaşamaya hakkı olmayan mahluklar." diyen de vardır. Bazıları da sosyal anlayış adına erkeği yerden yere vurur. Bazen isabetli ve güzel tespitleri olan Zig Zaglar, bazen ne yazacağını şaşırılmış olsa gerek. Hayat Boyu Flört isimli eserinde bakın erkek hakkında kadına ne tavsiye ediyor: "Kocanızı inceleyin. Onu sanki nadir bulunan, ilginç, çekici bir hayvanmış gibi inceleyin. Sürekli inceleyin, çünkü sürekli değişecektir. Beğenip beğenmediği şeyleri, kuvvetli ve zayıf yönlerini, iyi ve kötü huylarını öğrenin. Bir erkeği yalnızca sevmek güzel, ama yeterli değildir. Sağlıklı bir beraberlik için onu iyi tanımanız gerekir, bu da onu incelemekle olur."

Kadına önerilen görüş, erkekler hayvan gibidir. Tutarlı değildir. Sahtekârdırlar, aldatırlar. vs.

Dindar erkek bunların hiçbirini değildir. Ne ki, Müslüman kadınların üçüncü gruptan olanları olumsuz söylemlerin etkisinde kalır. Ayrıca aynı kadın, birkaç gün sonra erkeğin bir melek kadar temiz olduğuna da inanacak kadar aptal olduğunu gösterir.

O halde kadın, önce kendini tanımalı, sonra da erkeği... İnanan erkekle inanmayan veya inanıyor görüldüğü halde inanmayan erkeklerle inanan, ama bazı hataları olsa da zina yapmayan, çalmayan, çırpmayan erkekleri aynı kefeye koymaktadırlar.

O halde bu olumsuzluklara son vererek, kadınlar erkek-
lere, erkekler kadınlara şöyle bakmalılar:

1- İnsan bu; kadın da erkek de zaman zaman değişebilir. Bu değişim sırasında her iki kesimden de, Zig Zaglar'ın dediği gibi, hayvanlaşanlar olabilir. Ancak bu olumsuzlukları genelleştiremeyiz.

2- Hakk'tan korkmayan insanla korkan insan aynı kefe-
ye konmamalıdır. Kültür ve iman seviyelerine göre ele alınmalıdır insan.

"Ey insanlar! Tek tek hepiniz iyisiniz de, topluluk olarak neden kötüsünüz?" diyen düşünürün işaret ettiği bir nokta var. Genelde, insanlar tek tek iyidirler. Ama topluma girince birbirlerini zehirleyip kötüleşirler.

Akla bir soru daha geliyor. Kadın bu toplumun neresindedir?

Bana göre, neresinde olduğundan çok, kadının kendisini toplumun neresinde hissettiği önemlidir. Kadın toplumun yarısıdır. İki mihenk taşından biri kadın, biri erkektir; ama kadın bunun farkında değilse topluma hiçbir fayda sağlayamaz. Onun için kadının kendisiyle ilgili birinci vazifesi kendisini, gücünü ve konumunu bilmesidir. Kendisine değer vermeyene kimse değer vermez. Kadın önce bu problemini halletmeli. Bunu yaparken "Dağları ben yarattım." der gibi kasılmamalıdır. Erkeği ezmeye çalışarak kendisini güçlü göstermeye çalışanlar sadece kendilerini küçültürler. Yıllar yılı, kadını ezip kendisini üstün göste-

ren erkeklerden şikayetçi değil miydik? Şimdi aynı şeyi bu defa kadın yapacaksa, o halde kadınları ezen erkek neden ayıplanıyordu ki?

Doğru çizgiye nasıl ulaşılır?

Herkesin kendine göre doğruları vardır. Bazıları kendi doğrularının Allah'tan onay almasını düşünmez. Mü'minler olarak biz düşünüyoruz; çünkü biz Allah'ın bizim için çizdiği yola talibiz. O yüzden de biz İslâm'ın ışığında aramız çizgimizi. Buna göre, "Kadın erkeğin, erkek kadının koruyucusudur. (Bu nokta Kur'an'da elbise olarak belirtilmiştir. Kasıt eşlerin birbirlerinin koruyuculuğudur. Arap literatüründe çok güzel anlaşılan elbise, bir deyimdir, bizde o deyim olmadığı için biraz anlama zorluğu çekmekteyiz. Ayet-i kerimenin konumuzla ilgili bölümünü yeniden ele alalım "...Onlar sizin libasınız, koruyucunuz, siz onlara koruyucusunuz...." Bakara/187

Öncelikle bu gerçeğin kabul edilmesi gerekir ki, kadın erkeğin, erkek de kadının koruyucusudur. İkisi de birbirinin sayesinde haramlardan korunur. Bunun şükrünü her iki taraf da öncelikle, kadın erkeğin erkek kadının kıymetini bilmelidir.

Başka neyi oluyormuş kadın erkeğin, erkek kadının? Cevabı Kur'an'dan alalım:

"Erkek kadın birbirinin velisidir, dostudur. Onlar emr-i bi'l-maruf nehy-i an'il-münker (iyiliği) öğretirler, (haram bir iş yaparlarken bu haramdan sakınması gerektiğini (anlatırlar) Namazı dosdoğru kılarlar, zekat verirler. Allah'a ve Rasulüne itaat ederler. İşte onları, Allah rahmetiyle, ahiret gününde yargılayacaktır." Tevbe/71

Burada bizim alacağımız dersler var.

Bir defa kadın erkeğe, erkek kadına İslâmî değerleri anlatabilir. Halbuki alışılmış, hurafe kaynaklı törelere göre, kadın kocasına vaaz veremez, onun yaşantısına karışamaz. Ayet ise, kadın da erkek de birbirlerine karışır diyor. Kadın da mülkiyet sahibi olduğu için zekatlarını verirler diyor. Bunu söyleyen kim? Yerlerin göklerin sahibi Allah. O halde kim Allah'ın söylediğine yanlış diyebilir?!...

Bu âlemde Allah'ın çizgisine göre yaşayanlar, sonra ne olurmuş? Nereye giderlermiş? Yine, Allah'ın evrensel mesajından öğrenelim:

“Allah, müminlerin erkeğine de, kadınına da altından ırmaklar akan cennetler vaat etti. İçlerinde ebediyyen kalacaklardır. Hem de Adn cennetlerinde çok hoş mekanlarda... Allah'ın rızasını almış olmak ise hepsinden daha önemlidir, hepsinden daha büyüktür. Asıl büyük kurtuluş da budur.” Tevbe/72

Bu güzel ve açık seçik verilen bilgidен sonra, Müslüman kadın da erkek de yolunu çok rahat tanzim edebilir. Şeytanın gireceği kapıları kapatırsa, bu ulvî çizgide çok da rahat yürür. Aksi halde yalpa yapar durur.

Kadın erkeğe, erkek kadına bu noktadan bakmazsa, düşünmeden, önüne gelen ideolojilerin etkisinde kalır. Kadının ikinci vazifesi de batıl inançların etkisinde kalmamasıdır.

Okuyucularımız şöyle bir soru sorabilirler:

Neden bu tür açıklamalar erkeğin eşine karşı vazifeler başlıklı yazıda yazılmadı? Yerinde bir sorudur bu soru. Hemen cevap verelim. Müslüman kadınların içinde bir kısmının feminizm etkisinde kaldığını fark ettim. Öyle ki, kadın, dışarıda çalışmadığı halde, “Ben yemek yapmam,

yemek yapmaya da mecbur değilim. Erkeğin iç çamaşırlarını yıkamam. Çocuğuma süt emziremem... vb.” diyor.

İyi de, çocuğa süt verecek meme erkekte değil ki, sen emzirmezsen çocuğu kim emzirecek? Feminist kadınların bir kısmı bunu düşünmüyorlar, ama Müslüman hanımların hepsi bunu düşünmek zorundadırlar. Çünkü; inandıkları kitapta bu yazılıdır.

Bu girişten sonra, kadının eşine karşı vazifelerine geçelim. Şüphe yok ki, vazifelerin hepsi bir kitapta belirlenemez; insan vazifelerini yavaş yavaş öğrenir ve idrak eder. Biz de burada, vazifelerin hepsini değil, bir kısmını vereceğiz.

Kadının eşine karşı vazifelerinden en önemlileri

- 1- Eşine kibar davranmak
- 2- Eşine saygılı olmak
- 3- Eşinin izzetini korumak
- 4- Eşinin sırrını saklamak
- 5- Eşine karşı fedakâr olmak
- 6- Dışardan geldiğinde eşine selâm vermek
- 7- Eşine zaman ayırmak
- 8- Eşini güzel sıfatlarla çağırmak
- 9- Eşiyle sohbet etmek
- 10- Eşi için süslenmek
- 14- Eşi için güzel kokular sürmek
- 15- Temiz olmak
- 16- Haddi aşan hallerde eşini kıskanmak
- 17- Eşinin yanlışlarını söylemek (Emr-i bi'l-maruf ne-

hy-i an'il-münker.) Tevbe, 71-72

18- Özel isteklerine cevap vermek, hiçbir zaman cevap veremiyorsa ayrılmak (Aynı şey erkek için de geçerlidir. Burada konu evlilik mahremiyetleridir.)

19- Dışarda çalışmıyor ve de nikah aktinde farklı bir şey yoksa, yemek yapmak

20- Çocuk emzirmek

21- Eşinin yakınlarına güler yüzlü durmak

22- Çocuklara annelik yapmak

23- Eşine arkadaş olmak

24- Çocuk doğurmak (Bazı kadınlar kısır olmadığı halde "Ben doğurmam." diyor. Çocuğu olan bir kadın, "Ben hiç doğurmayacağım." deme hakkına sahip değildir. Kasten, erkek çocuk istemiyor da kadın istiyorsa, kadın ayrılma, erkek de evlenme hakkına sahiptir. 2-3 çocuktan sonra doğurmama isteğini eşine kabul ettirmeye çalışabilir.)

25- Eşinin affedilebilecek suçlarını affetmek

26- Hakkını gasp ettirmemek, eşinin hakkınıda gasp etmemek

27- Erkek haklarının ne olduğunu bilmek

* * *

Müslüman olarak kadının vazifelerini de, erkeğin vazifelerini de elinizdeki "Kılavuz, İslâm'ı Doğru Anlamak" isimli çalışmamda vermeye çalıştım. Eksik yönleri giderecek kitaplar tavsiye ettim. Erkeğin Eşine Karşı Vazifeleri başlıklı yazıda kadının da ders alacağı yerler olduğu için kadının vazifelerini 27 maddede noktalıyoruz.

İyi Huylu Bir Eş misiniz?

– Kadınlar İçin Test* –

Bekârsanız, bu testi evlendikten birkaç yıl sonra doldurun. Kendi kendinize kaldığınız bir ortamda bu testi cevaplayın.

En güzel sonuç tüm sorulara “evet” diye bilmektir. Ama dürüst olmanız her şeyden daha önemlidir.

- 1) Neden yaşadığının farkında mısınız?
- 2) Eşinizin haklarını biliyor musunuz?
- 3) Eşiniz gezmek isterse ona uyum sağlar mısınız?
- 4) Eşinizi mutlu edip etmediğinizi düşünür müsünüz?
- 5) Eşinizin sırrını saklar mısınız?
- 6) Eşiniz, sizin iyi insan olduğunuza kefil olur mu?
- 7) Eşinize karşı güler yüzlü müsünüz?
- 8) Çocuklarınız, akraba çocukları sizi sayıp severler mi?
- 9) Eşinizin kendi akrabalarına karşı yakın ilgisi hoşunuza gider mi?
- 10) Eşinizin ihtiyaçlarını fark eder misiniz? (Meselâ, gömleği kirlenmiş, paltolonu ütüsüz gibi.)
- 11) Aile hukukunuzda, Peygamberimiz (s.a.v.)’i örnek almaya çalışıyor musunuz
- 12- Eşinizle istişare yapar mısınız?

- 13) Çocuklarınızla arkadaş mısınız?
- 14) Cömert misiniz?
- 15) Eşinizle veya çocuklarla ders çalışır mısınız?
- 16) Takva ehli, kültürlü arkadaşlarınız var mı?
- 17) Eşinize cilve yapar mısınız?
- 18) Eşinizden birkaç gün ayrı kalınca onu özler misiniz?
- 19) Eşinizle kırgınken barışmaya çaba gösterir misiniz?
- 20) Diyelim ki, eşinizin maddi imkanı yok, size çanta alamıyor. Eski çantanızla gezebilir misiniz?
- 21) Eşiniz elinde olmadan size sıkıntı çektirmişse onu hatırlatmamak için çaba sarfeder misiniz?
- 22) Eşiniz toplum içinde size bağırarak gibi, küçük düşürücü bir fiilde bulunsa, ona orada bağırarak cevap vermek yerine, bu konuyu daha sonra konuşalım, der misiniz?
- 23) Eşinizden sevgi beklediğinizi ona söyler misiniz?
- 24) Ona sevdiği yemeği yapmak size zevk verir mi?
- 25) Sabırlı mısınız?
- 26) Eşinizi haramda görseniz üzülmür müsünüz?

(*) Bu testlerin bilimsel veya dinsel bir özelliği yoktur.

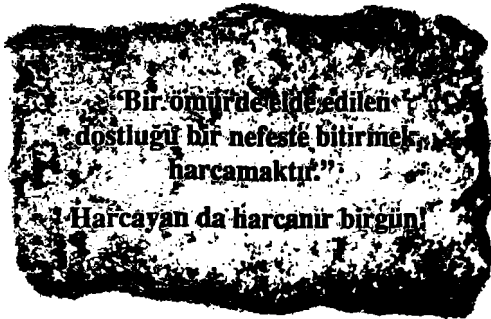
Sonuç:

Eğer 20 ile 26 soruya evet cevabı verdinizse tebrikler.

10 ile 20 arası evetiniz varsa fena değilsiniz ama eksiklerinizi bulun ve o noktaları düzeltin.

7 ile 10 arası, saygı duyulan bir eş olmadığınızı gösterir ama iş işten geçmemiştir. Nerelere evet diyemedinizse o noktayı düzeltin. 1 ile 7 soru arasında kaldıysanız vah size manen ölmüşsünüz de ağlayanınız yok. Ama siz kendinize ağlamayı başarırsanız, her şeyi yeni baştan ele alır ve düzeltirsiniz.

Not: Neden kadınlara 26 soru dersenez, cevabım şu: Eğer anne, çocuğuna güzel bakıyorsa, 14 sorunun cevabını direkt vermiş oluyorlar.

Kızlar hangi tip erkekleri beğeniyor

Bekâr erkeklerin en çok merak ettikleri şeylerden biri, kızların hangi tip erkekleri beğendiğidir. Gençlerin bazıları şunu biliyorlar. Elinde bir ölçüsü olmadığı için bazı kızlar televizyondaki telkinlerin etkisinde kalıyor ve çıkmaza giriyorlar. Ama bilinçli, kişilikli genç kızlar televizyon kültürü ile yaşayan boş beyinli kızlardan çok farklıdırlar. Erkeklerden de var boş beyinli olanlar.

Boş beyinli erkeğin özelliği:

Söz gelimi, televizyonda bir sanatçı genç kızdan “Ben kulağı küpeli erkeklerden hoşlanırım.” sözünü duyunca. Hemen kararını veriyor “O halde ben de küpe takarım.” diyor. Sonra bir başka genç kızdan, “Kulağı küpeli, saç uzun olan erkekten hoşlanmam.” sözünü duyuyor. Haydaa! Bu sefer saçlar kesiliyor, küpeler kulaktan çıkarılıyor. Bir başkası o gençten son model uzun saç istemiyor, ama kafanın yarısını kel istiyor. Derken gençler şaşkına dönüşüyor. Bir çizgisi olmayan gençler hangi tipe gireceklerini, nasıl karar vereceklerini şaşıyorlar.

Halbuki, kızlar da erkekler de kültür ve inanç seviyelerine göre değerlendirme yapıyorlar. Erkeğe bir eş değil de gezip tozacak bir meta olarak bakan kızlarla, erkeği “Bundan nasıl koca olur? Acaba bu gençle evlensem çocuklarımın babalık görevlerini sağlıklı olarak yürütebilir mi?” diye düşünen kızların birbirinden çok farklı kızlar olduğu bilinmez hale geliyor.

Öncelikle şunu söyleyeyim ki, şeytana tapandan en sahtekarına kadar kadın-erkek herkes, dürüst eş veya sevgili

istiyor. İllâ dürüstlük isterim diyor. Çoğu dürüstlüğü tarif bile edemiyor. Buna rağmen “Dürüst olmalı.” diyor. “Ben dürüst müyüm?” diye kendisine soru soruyorlar mıdır? Çoğu bilinmiyor.

Uçarı kızlar da erkekler de, iş evlenmeye sıra geldiğinde, daha ağır başlı, kişilikli eş istiyorlar.

Buna rağmen kendisini tanımamış, televizyona göre yönlendirilmiş gençler ne istediklerini tam olarak ifadelen-dirmiyorlar. Şaşılacak bir şey, göbeği meydanda gezen yüz civarında genç kız, dini bütün erkek istediklerini, ama yobaz olmaması şartını ileri sürdüklerini belirttiler. Doğrusu, yaptığım araştırmada beni en çok şaşırtan olay bu oldu. Kendisi Allah’a karşı gelerek göbeğini, göğsünü hemen hemen her yanını gösterdiği halde o genç kızda Allah’a iman nasıl var? Varsa, böyle nasıl gezebiliyor? Yoksa, nasıl “Dini bütün gençle evlenirim.” diyor? Bu sorunun cevabını hâlâ bulamadım.

İkinci grup, dindar istemiyor. Ama dinden gelen değerlerin, erkeği tarafından benimsenmiş olmasını istiyor. Meselâ: Kocasını onu aldatmayacakmış. Bu ahlâk dinden gelir. Dini istemiyor, ama getirdiği hükmü istiyor. Halbuki, kaç kişi, Allah-din tanımıyorsa, eşini aldatmaz? Ayrıca eğer bir hesap gününe inanmıyorsa neden aldatmasın? Ancak, çok özel ahlâk sahibi olanlar müstesnadır. O ahlâk da dinden gelmedir, ama kişi bunun farkına varmasa da bu konuda dürüst kalabilir. Din tanımayan gençler de çoğunlukla “Beni aldatmasına tahammül edemem.” diyor. Şimdilik bunu söyleyen Türkiyeli ateistler, yani dinsizler, (Allah’a inanıp dine inanmayanlarda İslâm’a göre dinsizdir.) gelecek yıllarda “fark etmez” diyeceklerdir. Ve bu gidişle, Türkiye korkunç günler görecek. Allah diyen ayıplanıp Allah-

din tanımayanlar, namuslu olmayı ayıplayanlar daha, çok alkışlanacak.

İşte gerçek iman sahibi gençler o zaman anlaşılacak Allah'ın izniyle. O gençler, yürekleri Allah'a imanla coşmuş olarak "Biz inanıyoruz, siz istediğiniz kadar ayıplayın." diyecekler! Şimdi de bazı gençlerimiz aynı zorluklarla karşılaşmıyorlar mı?

Tekrar başa dönelim;

Erkekler kızların hangi tip erkekten hoşlandığını ve evlilik hayallerini merak ediyorlar. Elinizdeki kitabı daha çok (öğrenmek için) dini yaşayan ya da yaşamaya çalışanlar okuyacakları için, ben de dini yaşayan genç kızların evlilikten neler umduklarını, hangi tip erkekleri eş olarak düşündüklerini ve bunun gibi soruları sordum, genç kızlardan bana mektup yazmalarını istedim.

Mektuplar geldi. Gelen mektuplardan şunu fark ettim. Kültürlü kızların ilk şartı ahlâk/iman güzelliği oluyor. İnanmış, ama kültür düzeyi düşük kızların ilk şartı fizik güzelliği ve zenginlik. Dindar kızlar da dindar genç erkekler de ikiye ayrılıyor. Genç kızlardan gelen mektupları okudum. İçlerinden birini öteki kültürlü kızların sesi niteliğinde buldum.

Sizler için mektubu ayırdım. Ancak o mektubu yayınlamadan önce şunu belirteyim, kızlar kitap okuyan, oturup siyasi tartışmalar yapabileceği eşler istiyorlar. Sinema kültürüyle, maç kültürüyle kendisini kültürlü zanneden gençlere hiç güven duymuyorlar. Hatta, "Kitap okumayan genç, ben bahçıvan bile yapmam," diyen genç kızlarla karşılaştım. Bu genç kızlar, tabiidir ki, çok kitap okumuş, kendisini yetiştirmiş kızlardır.

Özeti şu: Herkes dengini arıyor

Cahil kız da, cahil erkek de kitap okumayı konu bile etmiyor.

Dinsiz, dinsiz arıyor, dinli dinli arıyor. Herkes kendisine uygunu arıyor, ama bazen kendi seviyesini bilmeyenler kendisinden daha üstün insan arıyor. Hatta ilginçtir, kısa boylu kız ya da erkek, uzun boylu eş arıyor. Dönüp kendi boyunu göremiyor. Aynı şey maalesef kültürlüde de oluyor.

Ne yaparsınız, insan işte!

Bazen kendisini mütevazî diye tanıtırken, bazen de kendisinin en üstün insan olduğunu sanıyor. İnsan kendisini nasıl anlar? İlimle. İlimsiz insan kendisini hakkıyla göremez. Ya çok aşağılık bir insan olduğuna inanır ya da çok üstün... Bir türlü kendi seviyesini söyleyemez. Kendisini göremez ki söylesin. Görmek için de ilim şarttır.

* * *

Gelen mektuplar arasında bilinçli kızların sesi olma özelliğini taşıyan bir mektubu yayınlayacağım. M. D.....'ın çok önemli bir sözünü mektubundan önce nakletmek istiyorum. Dedi ki, "Hocam, erkek kardeşlerimize söyleyin, psikolojiden anlayan bir genç kız isteyen erkek kendisi psikolog olmalı." Yani demek istiyor ki, herkes kendi seviyesine göre eş aramalı.

Şimdi M. D... 'ın mektubunu beraber okuyalım.

Evlilikle ilgili beklentilerim

"Hocam, benden evlilik öncesi, evleneceğim erkekten beklentilerimi yazmamı istediniz. Bu konu hakkında birçok mektup aldığınızı biliyorum. Benim yazım da bu ko-

nuyla ilgili değerlendirmeleriniz arasına girer mi, bilemiyorum. Ama önemli olan sizin benden bir yazı istemiş olmanızdır. Bu düşünceler doğrultusunda görüşlerimi yazacağım. Takdir sizin....

17-18 yaşlarımdan itibaren (ilk evlilik tekliflerinin gelmeye başlamasıyla) evlilik hakkında düşünmeye başlamam ve bu işi çok ciddiye almam, beni, çevremdeki çiftleri ve aileleri gözlemlemeye sevk etti. Bu eyleme girişmemin sebeplerinden biri de “Evlilik bana çok uzak, ben ne anlarım evlilikten?” şeklindeki düşüncelerimdi.

O yaşlarda evlilik bana çok uzak görünmekle beraber, benim için ilgi çekiciliği de vardı (her gençte olduğu gibi). Hayatı olduğu gibi evliliği de toz pembe görüyordum. O zamandan bugüne kadar yaşadığım tecrübeler bunun hiç de böyle olmadığını gösterdi bana. Evlilik öyle basite alınacak ve baştan savılacak bir şey değildi. Yani bir hayatın başlangıcı olan evlilikte dünya ve ahiret mutluluğunu yakalayabilmenin tek şartının Kur'an'daki erkek ve kadını tanımak, akıllı olmak, aile kavramını bilmek karşılıklı hak ve görevleri idrak etmek ve mutlu olmanın gönülden istenmesi olduğu kanaatine vardım. Evleneceksem önce beyinlerimize sinsice yerleşen hurafe ve İsrailiyat kaynaklı kadın-erkek kavramını kazıyıp, Rabbimizin bildirdiği hak ve hukukumuzu tanımanın şart olduğunu düşündüm. Ve toplumun temeli olan aileyi kadın-erkek ilişkilerini en iyi şekilde anlatan Nisa Sûresini düşünerek okumaya ve idrak etmeye çalıştım.

İslâm'daki ilim kadın erkek herkese farzdır, hükmünü okuyunca beynimden adeta kaynar sular boşandı. Hayatımıza, Müslümanın hayatına iddia ettiğimiz gibi Kur'an'ın değil de hurafelerin hakim olduğunu dehşetle gördüm.

Aman Allah'ım! Yıllardır erkeklerin göğüslerini kabartan, onları kadının ve her şeyin üzerine despotça ve zalimce taht kurmalarını sağlayan düşünce, bir hiçten ibaret değil miymiş?! Adeta şok oldum.

Ayet ne diyordu biliyor musunuz? "Ey insanlar! Kadını ve erkeği tek bir nefisten yaratan Rabbinizden sakının."

Düşünebiliyor musunuz?...

Ayet, kadının ve erkeğin yaratılıştaki eşit olduğunu, aynı nefisten (maddeden) yaratıldığını, erkeğin kadın üzerine sorumluluk haricinde üstünlüğü olmadığını açık bir şekilde duyuruyor.

Ve diyordu ki, eğer Müslüman bir erkek ve Müslüman bir kadın olduğunuzu iddia ediyorsanız, kafanızdan bir şeyler uydurmaktan, hoşunuza gidecek yorumlar yapmaktan sakının da Allah'a sığının.

İşte bu ayetten, ne kadar cahil olduğumuzu gördüm.

Müslüman erkeklerin bazıları bu ayeti bilseler de, nefislerine hoş geldiği ve işlerine yaradığı için bilmemezlikten gelip ayeti arkalarına attılar ve "erkek üstündür" pozlarına bürünmeye devam ettiler. Bizse kadınlar olarak hakkımızı ve konumumuzu araştırmayarak adeta onları haklı çıkarmış, kendi kendimizi küçük düşürmüştük.

Önceden, yani erkeğin üstün olduğu iddia edildiği zamanlarda "Allah katında üstün olanınız, takvaca kim üstünse odur." ayeti beni düşündürüyordu. Allah bir ayetinde "erkek üstündür" diyor, diğerinde ise "takvaca üstün olanı" zikrediyor, bunda bir yanlışlık var diyordum. Bu ayeti idrak ettikten sonra kafamdaki bu soruya da cevap bulmuş oldum.

Artık şunu kesin olarak biliyordum ki, erkeklerin üstün-

lûgü diye bir hadise yoktur. Kadın ve erkek eğer eşit ahlâk ve amel ederlerse eşittir. Üstünlük sadece takvayladır.

Allah kadına ve erkeğe fitratları gereği farklı görevler yüklemiştir. Kadına şefkat, merhamet, duygusallık ve cazibelik özelliğinden dolayı annelik görevi, erkeğe de fizik olarak daha kuvvetli, sert mizaçlı vb. özellikleri hasebiyle dış işleri görevi vermiştir. Karakterler de değişme olduğu taktirde görev taksimi de değişiyor. Bunu Nisa/34. ayetin tefsirindeki “parayı erkeğin kullanması ve üzerinde söz sahibi olmasının parayı kendisi kazandığı için” ifadesinden anlayabiliriz. Bu görev taksimini Allah koymuştur. Bu durum ne üstünlük ve ne de ayrıcalık vesilesi olabilir. Müslümanlık bunu böyle bilmeli ve böyle yaşamalıyız.

Bunları kavradıktan sonra evliliğe olan bakış açım ve düşüncelerim değişmişti. Evlilik erkeğin despotluğuyla yürüten bir müessese değil, görevlerin ve hakların bilindiği, erkeğin ve kadının birbirlerine libas olduğu bir müessesedir.

Artık mutlu bir yuva için nasıl bir eş seçeceğimi biliyordum. Bu seçimim beni dünya ve ahiret mutluluğuna götürecekti.

Şimdi karşımdaki kişiden beklentilerimi maddeler halinde sıralayabilirim:

* İlk olarak kadın-erkek kavramını bilmeli, hak ve görevlerini tanımalıdır. Kafasındaki kadın erkek ilişkisiyle ilgili hurafe ve hatalardan oluşan gelenekleri bir yana atmalı, kendisini Allah'ın dininden öğrenmelidir. Çünkü kalplerin huzuru ve mutluluğu bir ölçüye bağlıdır.

* Her konuda Allah'tan korkmalı ve onun emirlerini göz önüne almalıdır. Çünkü Allah korkusu olmayan birçok evli erkeğin “Eşimden mutluluk göremiyorum. Eşim bana

istediğim mutluluğu veremiyor.” gibi safsatalarla meşru olmayan yollara başvurdukları herkesçe bilinmektedir. Böyle bir şeyi ancak Allah korkusu olmayan bir insan yapabilir.

* Mutluluğu gönülden istemeli, bu uğurda çabasını, gayretini hiçbir şekilde esirgememelidir.

* Akide yönünden sağlam inanç sahibi olmalıdır. Fakat ilk etapta mükemmel bir ilme sahip olmalı şeklinde bir şartım yoktur. Çünkü ilim her Müslümana farzdır. Bunu zaten her halûkârda elde etmek zorundadır.

* Evlilik öncesi karşılıklı görüştüğümüz zaman kendisini olduğu gibi tanıtmalı, bunu yaparken yapay değil, kendisinin ve karşısındakinin geleceğini ve umutlarını düşünerek hareket etmelidir.

* Karşıdaki kişiye sevgi, saygı, şefkatle yaklaşmalı. Bir olay karşısında problemi kızarak ve bağırarak değil, sakince ve hoşgörüyle oturup konuşarak çözme yoluna gitmelidir.

* Evlilikte zevklerin ve karakterlerin uyuşması çok önemlidir. Bu konuya çok dikkat edilmelidir.

* Özel gün ve geceler sürpriz ve hediyelerle yâd edilmeli, geçmiş bir yılın mutluluğa katkısı olması açısından değerlendirmesi ve muhasebesi yapılmalıdır. Bu isteğim televizyon kaynaklı olabilir. Ama haram olmadığını sandığım için kendimi düzeltmeye çalışmıyorum.

* Birçok şeyi, bayan düşünmeden erkek düşünebilmeli ve harekete geçmelidir. Örneğin, bazı akşamlar bir yürüyüşe çıkmak veya bir hafta sonunu farklı değerlendirmek gibi.....

* Eşler problemlerini, duygularını ve düşüncelerini me-

denice paylaşabilmeli, eşten ziyade bir arkadaş, bir dost olabilmeli. Bunun korunması için de ellerinden gelen gayreti her şekilde sarfetmeliler.

* Erkek eşini herhangi bir şey için zorlamamalı, kendi düşüncelerini ifade ettikten sonra gerisini ona bırakmalıdır.

* Eşinde görmek istediği davranışları, hoşlandığı noktaları emrederek değil, kibarca gerek dolaylı yoldan ifade ederek, gerekse karşılıklı oturup açıkça konuşarak bildirmelidir. Veya bir başka ifadeyle kendi istek ve arzularını benim müneccimce bir tavır haliyle anlamamı bekleyerek bir köşeye çekilmemelidir. Sevgi ve mutluluğun devamı için bu konuda anlayışlı ve kibarca atılımcı olmalıdır.

* “Erkek eve asık yüzle gelse bile kadın evde her gün onu güler yüzle karşılamalıdır.” şeklinde bir anlayışa sahip olmamalıdır. Bazen erkeğin sinirlerinin bozuk olabileceği gibi, kadının da gün boyu meşguliyetten ve çocukların bakımından dolayı sinirlerinin ve moralinin bozuk olabileceği idrakinde ve anlayışında olabilmelidir.

* Kendisi için iş hayatı ve insan ilişkileri en ön planda olmalıdır. Mahremiyetlerin dışında eşiyile sohbet etmek ve güzel anlar yaşamak için günde en az yarım saatini ayırmalı, bu zamanı baş başa geçirmelidir.

* Eşini mükemmel bir eş olarak değil, hata yapabilir olarak görmeli, kendisinin de hatasız olmadığını idrak ederek hataları büyütmeden insanca davranma ve düzeltme yoluna gitmelidir.

* Kendisini ve aileyi ilgilendiren meselelerde tek başına karar vermeyi değil, istişareyle en güzeline ulaşmayı seçmelidir.

* Güzel ve hoş olan işlerde eşini tebrik etmeli; aksinde ise eğer eşi farkındaysa susmalı, değilse kibarca “şöyle ol-

saydı daha güzel olurdu" tavrını benimsemelidir.

* Fedakarlığı, sabrı, hoşgörüyü hep eşinden bekleme-
meli. bundan aynı şekilde kendisinin de sorumlu olduğunu
bilmelidir. Bu, bizim toplumumuzda -üzülerek söylüyö-
rum ki- çok yaygın bir gelenektir. Fedakarlık, hoşgörü hep
bayandan beklenir. Halbuki mutluluğun daha da kökleş-
mesi bunu bir kişinin yüklenmesini değil, her iki kişinin de
omuzlamasını gerektirir.

* İslâm'ı fikirlerimizde dondurmaya değil, ahlâkımızla
yaşatmaya benimsemeliyiz. Bununla bağlantılı olarak
Müslüman erkeklere hiç de yakışmayan bir haslet var ki,
bu, Müslüman bayanlarda büyük bir yara açmış durum-
da. Müslüman erkeklerin gereksiz yere eşini başkalarının
yanında azarlaması ve yerici ifadeler kullanması. Evlene-
ceğim erkek bu noktada son derece hassas ve dikkati ol-
malıdır.

Aslında yazılacak o kadar çok şey var ki, hepsini yaz-
maya kalksam bu yazının 3-4 katı yapacaktır eminim.

Çünkü dünya ve ahiret mutluluğunun kaynağı olan bir
konu nasıl olur da birkaç dosya kağıdına sığdırılabilir? Bu
tabii ki mümkün olamaz.

Evlilikte mutlu olmanın ilk şartının mutlu olmayı gö-
nülünden istemek olduğunu düşünüyorum. Yalnız bunun tek
başına yeterli olmadığını da kabul etmek lazım.

Ben de evlilik noktasında çok hassas bir genç kıyım. Bu
konuyla ilgili onlarca kitap okudum ve okumaktayım.
Çevremdeki evlilikleri gözlemleyip neyin doğru neyin
yanlış olduğunu ayırt etmeye çalışıyorum.

Kısacası bu işi dert ediniyorum. Evleneceğim erkeğin
de bu konuya hassasiyetle önem vermesini, bu konuyla il-
gili çok kitap okumasını ve bu işi dert edinmesini istiyö-

rum. Çünkü her şeyde olduğu gibi huzurlu bir evliliği de onu dert edinmeden konuşmak hiç mümkün olmasa gerek.

Son olarak şunları ifade etmek istiyorum:

Evleneceğim erkekten beklentilerimi yansıtan bu yazıdan bütün sorumluluğu karşı tarafa yüklemek gibi bir anlam çıkarılmamalı. Mutluluğu isteyen ve arayan bir genç kız olarak karşımdaki erkekten bunları beklemekle beraber aynı şekilde benim de bunlardan sorumlu olduğumun idrakindeyim. Aksi takdirde evlilik tek taraflı yürümeyecektir.

Yazdığınız kitabın gençlere ışık tutacağını umut ediyorum. Başarılar diliyorum.

M. D.

Evet, mektubu okuduk.

Görüyoruz ki, kitap okuyan genç kızlar artık bir filozof gibi fikir üretebiliyorlar.

Yaptığım araştırmanın özeti, bilinçli kızların evlenecekleri erkekte, (evli kadınların da eşinde) aradıkları özelliklerden bazıları şunlar:

1) Ahlâklı, imanlı olmalı.

2) Dini kültürü olmalı.

3) Toplumda saygın kişi olarak bilinmeli çevre o erkeğe güven duymalı.

4) Kadın haklarını bilen olmak yetmez, kadına haklarında da uygulama ile bunu isbat etmeli.

5) Hedefini bilmeli.

6) Kitap okumalı, üniversiteye gidememiş bile olsa, kendisini, kitap okuyarak yetiştirmeli.

7) Evlenecek gencin, ailesini geçindirecek kadar geliri olmalı. Yani işi olmalı.

8) Namuslu bir genç olmalı.

9) Diliyle "dinim" deyip, dinden uzak olan genç kızlara meyleden biri olmamalı.

10) Kompleksli olmamalı. (İkide bir saç modelini ve günde iki üç kez gömleğini değiştiren genç, Müslümanım demekten utanan genç, kompleksli genç demektir.)

11) Bilinçli dindar (hurafelerden arınmış) olmalı.

12) Şakacı, ama seviyeli olmalı.

13) Aile sorumluluğunu kaldırabilmeli.

14) Temiz ve düzgün giyinmeli.

15) Aile içinde herkesin yerini ayırt edebilmeli. Kimseye kimseyi ezdirmemeli.

16) Genç kızların ve evli kadınların üzerinde ısrarla durduğu konulardan biri de, başkasının yanında eşine asla olumsuz eleştiri getirmemeli. Bağırma konusuna ise, bütün kadınların nefreti aynı fakat tepkileri değişiktir.

17) Erkek, akrabalarının etkisinde kalmamalıdır. Çünkü, yuva karı-kocaya aittir. Onların tekelindedir. Akrabalar ancak güzel tavsiyelerde bulunma hakkına sahiptir.

Bilinen bir vakadır ki, yıkılan yuvaların birçoğunda ak-raba telkinleri etkili olmuştur.

18) Kadınları, kadın şakası yapan erkeklerden nefret ederler ve onlara duyguları sevgileri azalır. Bazı kadınlar bu konudaki nefretlerini açığa vursa da, çoğu belirtmez. Erkekler, suskun kadından daha çok korkmalıdır.

Araştırmalarım sırasında bir genç kızın verdiği cevap çok hoşuma gitmişti.

"Evleneceğim erkeğin kalbindeki iman, dilini terbiye

edemiyorsa, ben o erkeği ne yapayım? Kendi benimle, akli başka kadınlarla olacak. Ben ona erkek şakası yapmadığım gibi, o da bana kadın şakası yapamaz. Bazıları, 'Erkek erkektir yapar, kadın yapamaz.' diyorlar. Haram, Allah katında kadına da erkeğe de aynıdır."

Erkekler ve kadınlar şunu unutmasınlar: Kıskanmanın ve kalbin dışısi erkeği olmaz. O, iki insanda da aynı ölçüdedir. Ama erkekler ve kadınlar (özellikle erkekler) kendilerini daha kıskanç sanırlar.

19) Kadın, kocasından sevgi sözlerini sık sık duymak ister. Erkekler, kendileri için süslenen kadınların süsünü fark etmeli ve hanımına "Ne güzel yakışmış!" demeyi ihmal etmemeliler. Çünkü, kadın kocasının kendisini fark ettiğini hissetmek istiyor. Bu konunun, 70 yaşındaki kadında da aynı olduğunu belirtelim. (Erkeklerde aynı ilgiyi bekliyor, fakat belirtmiyorlar.)

Buraya kadar kadınların ortak isteklerini işledik.

Fiziki bakımdan "uzun boylu olsun" hastalığı kız-erkek herkeste var. Daha önce de söylediğimiz gibi kimse kendi boyunu görmüyor. Gençler mankenleri göre göre kısa ve orta boylu kıızı ya da erkeği nerede ise insan yerine koyamayacaklar. Bu durumda modacılar, "Kısa boylulardan da manken yapın. Bu gidiş toplumun zevkleri değişecek." diye ricada bulunanlar olacak. Bu boy hastalığı, zoraki şartlandırmalarla gençlere bulaşan bir hastalıktır. Normalde herkes uzun boyu sever; ama bugünkü durum öyle hale geldi ki, uzun boylu olmak insanlığın şartı olmak gibi bir şey oldu. Aman Allah'ım! Gençlerimizi nereye götürüyorlar?

Ya ayağı topal, eli çolak insanı beğenmeyene ne deme-

li? Böyle birisiyle ölse evlenmeyeceğini söyleyen zavallıların ölçüsü ne? İnsanı değerlendirme ölçüsü hiç yok. Öyle bir ölçüsü olsa, genç kızın veya erkeğin ayağının total, elinin çolak vs. olmasından ona ne? Total yürüyenin zararı kendisine olur, olursa. Yani yorulur. Bu yerli yersiz utançların asıl kaynağı cehalettir. İnsana, ahlâkından dolayı değil, fiziğinden dolayı değer vermektedir. Ve umumiyetle cahil bir genç veya genç kız yanında yürüdüğü eşinin total olmasından utanır. Değerler yer değiştirince, insanlık da değişiyor haliyle.

Bütün bu olumsuzluklar, kişilerin, ahiret ile kendi arasında bir köprü olan bu dünyanın geçici olduğunu idrak edememekten kaynaklanıyor.

Şimdi de, erkeğin hangi tip kızları beğendiğine bakalım.

Erkekler hangi tip kızları beğeniyor

Erotik filmleri izleyen erkeklerin, ailelerine bağlılığı iffal edilmiş demektir. Zira, gözleri estetik ameliyatlı ve boyayla başka kalıba girmiş kadınları göre göre artık kolay kolay kız beğenmez oluyorlar.

Bazı gençlerin kız da aradığı özelliklere bakınca, sanırsınız hanımına Holyuwood'da film çevirtecek. Hep filmlerde gördükleri tiplere yakın kızlar istiyorlar.

İman eden kızlarla iman eden erkekler tipe önem verse de haddi aşmamalılar.

Erkekler; hakkını arayan, açıkgoz, uyanık, korkmadan gece sokağa çıkabilen, doktoruna pazarına, kendi giden, bir haksızlık gördüğünde çekinmeden onu söyleyen, kimseye hakkını yedirmeyen, her gün en az beş saat kursa,

konferansa vb. giden kızlara, ilk etapta hayran kalıyor. Sıra eş yapmaya gelince tam tersine kuzu gibi kızları tercih ediyorlar.

Hakkını ararsa o kadın, vıdı vıdı yapan kadın oluyor. Uyanık/açıkgöz olursa, o kadın arsız oluyor. Pazara doktora v.s kendi başına giderse, o kadın sokak kadını/gezginci oluyor. Bir haksızlık gördüğünde onu çekinmeden söylüyorsa bu kadın geveze/yüzsüz oluyor.

Her erkek böyle değilse de çoğunluk böyle. Bazı erkekler; susan ve kendini ezdiren kadından daha çok hoşlanıyorlar. Bilmiyor ki zavallılar, o tip erkek kendini ele veriyor.

Zira, ancak bazı kompleksli erkekler sessiz kadından hoşlanır. Kadın ona karşı gelmeyecek. Tabi gelmesin. Ama gelirse ne olur? O da insandır. Onun istemediği bir şey zorla yaptırılırsa hiç tepki göstermez mi? Köleler bile tepki gösteriyorlardı. Tepki, şahsiyetli insanın en belirgin belgelerinden biridir. Cahil ve kompleksli, hurafe dininden beslenen erkekler, tam köle tipi kadınları eş olarak benimserken, bilinçli erkeklerin çoğu evleneceği eşte şu özellikleri arıyor:

1) Namuslu ve dürüst olacak.

2) Hanımefendi olarak oturup kalkmasını, toplumda konuşmasını bilecek.

3) İyi bir eş olma vasıflarını taşıyacak. (İltifatını, ilgisi-ni, sevgisini belli edecek.)

4) İyi bir anne olma kültürünü edinmiş olacak.

5) Verdiğim hakları suistimal etmeyecek. Ben de onun verdiği hakları suistimal etmeyeceğim.

6) İnancını yaşayacak. Benim yaşamadığımı görürse

ikaz edecek. Ben de ikaz ettiğimde alınmayacak.

7) Ufak tefek tartışmaları dışa yansıtmayacak.

8) Ben dışarıda çalışıyorsam o da içerideki görevlerini yerine getirecek. Aile mefhumunu ortadan kaldırmayı planlayanların, erkeği içeri kadını dışarı taşıma probagandalarına aldanmayacak.

9) Kompleksli olmayacak.

10) Temiz ve zevkli giyinecek (Bu istek erkeğin hakkıdır. Ancak, erkek alırsa kadın giyer bunu da unutmayacak).

11) Benden izinsiz yakın çevrelere gidebilir. Eşine, dürlüst komşuya gidişi yasaklayan bağnazlardan değilim. Ancak, şehir dışına ve izin vermediğim kişilerin evine benden izinsiz gidemez.

12) Eşimin evde süslenmesini, sokakta da hiç süs yapmamasını isterim ve bunu evlilik şartlarımdan sayarım.

13) Karım, tatlı dilli, güler yüzlü olmalı.

14) Benim yanlışımı gördüğünde uygun zamanda ve biçimde bana anlatmalı.

15) Aileme, İslâm nasıl söylüyorsa öyle davranmalı. Ben aileme şöyle davran diye baskı yapmam.

16) Mutlaka çok okuyan olmalı. Çocuğumu cahil annenin elinde büyütmek istemem. Kendimden cahil bir eşle mutlu olamam.

17) Ulu orta konuşmam, eşimin de konuşmasını istemem, yerinde konuşmalı.

18) Hakkını, eğer ben gasp ediyorsam karşı gelmeli. Hiç kimseye kendini ezdirmemeli hiç kimseyi de ezmemeli.

19) İmtihan dünyasında olduğumuzu unutmamalı.

Bazı erkekleri kadınlarda da olduğu gibi hurafeler kuşatmıştır

Evet, bazı erkekler ne kadar hurafe, uydurma, İsrailiyat varsa onun etkisi altına girmişlerdir. Bu yüzden, kadına insanca muamele etmeyi aşağılık olarak görürler. Karısının kendisine karşı gelmesinden adeta ödü kopar, erkeklik onurunun zedelendiğine veya zedeleneneğine inanır.

Erkekler de “alt kattaki babasının cenazesine gitmeyen kadın hikayesi” çok etkilidir. “Kedinin bacaklarını ilk gün ayıracaksın.” uydurması çok revaçtadır. Nedense cahil erkekler kadını korkutmayı çok seviyorlar. (Bazı kadınlar da, kaynana olduktan sonra bu hurafeleri destekliyorlar bu arada kendi kızının da bir başka erkekte olduğunu akıllarına getirmiyorlar.)

Din adına neler anlatılmamış ki? Hurafeler bahsinde birkaçını vermiştik, yine devam edelim.

Neymiş efendim, İbrahim (aleyhisselâm)’ın oğlunun evine gelmiş. Bakmış oğlu evde yok, gelinine nasıl geçindiklerini sormuş. Gelin de “Geçinemiyoruz.” demiş. Ayrıca kaynatayla hiç ilgilenmemiş, İbrahim (aleyhisselâm) da babası da, güya, şöyle söylemiş. “Oğluma söyle, evinin eşliğini değiştirsin.” oğlu gelince babasının gelip gittiğini öğrenmiş ve sormuş: “Babam bana bir haber bıraktı mı?” Hanımı da “Evinin eşliğini değiştirmen gerekiyormuş.” cevabını verince oğlu hemen karısını boşamış. Tekrar bir kadın almış. Babası yine gelmiş. Gelin ona çok iyi davranmış. Güzel ağırlamış. Bu defa baba “Oğlum eşliğini değiştirmesin.” demiş. oğlu da bir daha kadın değiştirmemiş. Bir başka rivayet ise, bu baba Hazreti İbrahim, oğul ise İs-

mail'dir. Hatta bunu Hazreti Muhammed (s.a.v) diyen bile oluyor.

Akıl sır ermiyor. Galiba bu olaya kıyas yapılmış olsa gerek.

Nice gelinin canı bu yüzden yandı... Nice erkekler vicdan azabı çektiler. Sevdiklerinden baba isteği ile ayrıldılar.

Bir peygamber sırf kendisine iyi davranmadı diye öyle bir vahşeti uygular mı? Böyle bir adaletsizlik yapabilir mi? Peygamberlerin "Boşa" demesiyle, sıradan baba bir olur mu? Ya babada ilim, adalet yoksa ne olacak? Baba istemedi diye kadını boşamak, değil İslâm gibi yüce bir dinde, şeytana tapanların inancında bile yoktur. Ayrıca, bir Müslüman babasının emrinde mi gezer? Allah'ın emrinde mi gezer? Böylesine hassas konular, İslâmî eserler sunan yayın evlerinde nasıl basılıyor akıl sır erdiremedim.

İbrahim (a.s.) gelinin boşatmış, ama nedeni belli değil. Belki çok kötü bir durumda görmüş olabilir. Bir peygamberin yalan söyleme ihtimali hiç olmadığı için, oğlunun ona inanması mecburidir. Başka babalar peygamber değildir.

Hatta daha büyük vahşetler bile var. Ne yazık ki, bu hurafe kitaplar kolay kolay yeryüzünden silineceğe benzemiyor. Bizim yapabileceğimiz tek şey, kendi ehlimize ve ulaşabildiklerimize İslâm akidesini doğru anlatmaktır.

Bunlara ilaveten şu görüşler de var bazı yörelerde.

İnsanlar, uydurdukları şeyler itiraz edilmeden kabul edilsin diye olayları peygamberlere de dayandırıyorlar. Bu Yahudilerin de, Hristiyanların da Müslümanların da yaptığı bir şeydi. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v) ve sahabe ile ilgili de pek çok şey uydurulmuştur.

* Bir adam gereksiz yere kibrit çakan karısını boşamış. Bunu öylesine inanılmış ki, sanki boşuna kibrit çakan kadını erkek boşayabilir, fetvası çıkarılmış. O adamın yaptığı dinen caiz mi, diye sorulmamış. Kadının yaptığı küçük hata büyük gösterilirken, adamın yaptığı boşamak gibi büyük hata hiç göze çarpmamış.

* Bir adam, kendisini ismiyle çağıran kadını boşamış. Sanki, kadının kocasını ismiyle çağırması harammış gibi.

“Kadın kocasına ismiyle çağırmasın.” sözü bir alimin tavsiyesidir. İslâmî emir değildir.

Erkeklerden gelen mektuplar

Kızlardan da erkeklerden de öyle ilginç mektuplar aldım ki, inanın şaşkına döndüm.

Yorumu size bırakarak birkaçını buraya alıyorum.

A.K mektubunda şunu yazmış:

“Eşim, ev işini anlamalı,
benim sevmediğim müziği dinlememeli,
anneme babama güler yüzlü göstermeli.
Başka bir şey istemem.”

Ali O...

“Karım cihatçı olmalı. Bir polis önünü kestiğinde korkusundan titrememeli. Zeki olmalı. Hatalarımı sadece bana söylemeli. Kitap okuyan olmalı. Evinde süslenmeli. Nerde ne yapacağını bilecek kültürde olmalı. Zaten kültürlü olursa ve feminist değilse, o kadın yuvasını mutlu eder.”

Dursun Kaynak

“Ben kadına şart koşmam. O beni iyi tanısın. Ben her türlü kadınla güzel geçinebilirim. Çünkü kadın ruhunu tanıyorum. Fedakârlığı sadece ondan beklemem. Yeter ki, hayâlperest ve özentili bir kadın olmasın.”

H. E. uzun mektubunu şöyle özetliyor:

“Dört dörtlük bir hayat arkadaşı bulmak mümkün değil... Ama en azından o gayreti gösterebilmek hatalarımızı bağışlatabilir...

Beklediğim özelliklerin tümünün bende de kadında da bulunabileceğine inanmıyorum.

Ama en azından, hani bir deyiş var ya “tadımlık da olsa” bulunmabilmesidir.

Ama eksiklikleri telâfi edebilecek, hataları örtecek bir tat.

Evlilik, tadımlık tadlarla, jestlerle, karşılıklı anlayış ve sevgiyle beslenecek beraberlik

* Kadın her şeyden önce Allah’a kulluğu seven, bunun nimetleri olduğu gibi külfetlerinin de olduğu bilinci de olmalıdır.

* Kadın dürüst olmalı. Eşine, ailesine, arkadaşlarına ne ise o şekilde davranmalı. Tabi kavgacı, sürekli eleştiren huysuz bir kadının “Beni böyle kabul etsinler; ben buyum.” şeklindeki sözleri ne kadar sevimli görülebilir ki?

* Kadın pratik olmalı. Gerek ev hayatında gerek diğer uğraşlarında ya da mesleğinde, işin sonucu olumsuz olsa da o ana kadar hep pratik davranmalı. Eşini bu anlamda gizliden gizliye memnun etmeli. Ağır kanlı bir bayan düşünün nasıl uyum sağlanabilir. Böyle bir bayanı ancak

kendisi gibi bir erkek çekebilir.

* Kadın düzenli olmalı. Her yeri birbirine geçmiş birer, şekilsiz ve tertipsiz bir ortam; darmadağın bir yaşamın ve karmaşık duyguların ilk tetikleyicisidir.

* Kadın, temiz olmalı. Bir erkeğin, hanımında beklediği ilk şey bence budur. En azından ben dürüst davranarak itiraf ediyorum. "Temizlik ilk önceliğim." Temizliği göz ardı eden ve buna çeşitli bahaneler bulabilen bir kadının fikirlerinde; davranışlarında temiz olabileceğine asla inanmıyorum.

Temizliği aşırı lüks bulan ve bu anlamda bir gayreti olmayan kadın, evliliğin temeline ilk darbeyi vurmuş demektir. Bu konuda aşırı olduğum düşünülse de sonuçta dürüst davranıyorum.

* Kadın iyi bir okuyucu olmalı. Yazmak birikim ister; kabiliyet ister inanıyorum, ama okuyucu olabilmek alfabe bilmekten geçiyor. Bunun için uzun uğraşlara gerek yok. Bu yüzden iyi bir okuyucu kadının buna zamanı ayırabilen ve bundan zevk alabilen bir kadının aynı zamanda iyi bir öğretmen olabileceği inancıyla evlilik hayatını kocasına çok daha renkli kılabilceğine inanıyorum. Tabi kendim de bunlara riayet etmek kaydıyla.

* Kadın güncel olmalı. Eşine ve kendisine lazım olabileceğini düşündüğü her şeyi o gün çok iyi saklayabilmeli. Ve bunu muhakkak eşiyle paylaşabilmeli.

Her şeyden elini eteğini çekmiş, ev ve mutfak arasında gidip gelen ya da sırf işiyle uğraşan bir bayandan daha sıkıcı kim olabilir?

* Kadın kıskanç olmalı. Kıskanmayan erkek de kadın da asla birbirlerini sevmiyorlardır. Hiç kimse bana bu saat-

ten sonra bunun aksini asla kabul ettiremez. Ben eşime çok güvenirim, asla kıskanmam, lafı söyleyenin kendisinin de inanmadığı bir safsatadır. Bana göre eşinde gözü olmayan “sabır” sahibi bir insandır.

* Erkek de jest ister. Her zaman kadın beklememeli jesti. Eşinin de bekleyebileceğini düşünerek onun sevinebileceği hoşuna gidebilecek şeyleri bulup ortaya çıkarmalı...

* Güler yüzlü, espirili olmalı. Somurtkan, yerli yersiz şakaları ve anlamsız esprileri olan ve bunu sırf “güldürme” amacıyla yapan kadın ya da erkek hangi gayeye hizmet eder, anlamak zordur.

Elinden hiçbir şey gelmiyorsa içinden geldiği gibi davranması en doğru harekettir.

* Gösteriş, kibir, gurur insanı yiyip bitiren duygular. Şimdi düşünelim. Böyle bir insana kim tahammül edebilir ki, eşi tahammül gösterebilir?

* Kadın da özür dilemeli. Çoğu şeyde olduğu gibi, bunun da erkeklere ait olduğunu düşünen kadın, hem bir bencil hem de egoist biridir...

Bu mektuplardan bir sonuca vardım:

Her genç kız, her gencin ağabeyi kardeşi veya bir tanıdığı gibi sanmasın. Herkesin dünyaya baktığı pencere farklı. O yüzden muhababını iyi tanısin.

Genç erkeklerde, her genç kızı kendi kız kardeşleri gibi sanmamalı.

“Siz nasıl bir eş hayal ediyorsunuz?” diye sorduğum gençlerden çok farklı mektuplar aldım. Akidesini bilmeyen gençlerin hemen hemen hepsinde hurafelere aldandığını gördüm. (Akidesini bilenlerin cevabı ise gönümüzü güldürecek nitelikte.)

Kitap okumadığı, despotluğun geçer akçe olduğunu zanneden bir gençten gelen mektup... Ali F. mektubunun bir yerinde şöyle diyor: “....Ben otur deyince oturacak, kalk deyince kalkacak bir hanım isterim. Bizim memleketimizde bir atasözü vardır ‘Kocanın gözleri körse, kadın bir gözünü kör edecek.’... Ben de böyle dindar bir hanım isterim.” Mektup bu tür anormalliklerle devam ediyor. Kadının gözünü çıkarırsa dindar oluyormuş.

Bu genci ayıplamıyorum. Ayda en az 20 bin hurafe kitap satanları ayıplıyorum ilk önce. Sonra da bu hurafeler, uydurmaların üzerine yürümeyen yazar, çizer, hoca, müftü, öğretmen ve ana babaları ayıplıyorum.

Soru sorduğum gençlerden biri olan İbrahim M..... adlı gencin mektubu harikaydı.

“....Ben, dinin yasakladıklarını yapmamaya çalışan, helâl saydıklarını yapmaya çalışan bir eş dünüyorum. Ondan, başka bir şey istemeye hakkım yok.” Böyle gençleri tebrik etmemek hata olur.

Birileri kaynağını bulamadığım hadisi “Bataklıktan gül koparmayınız.” diyor da, bataklıktan gül çıkamayacağını, gülün bataklıkta çürüyeceğini bilmiyor. Ve kendisi nasıl bir ortamda olduğunu düşünmeden, kızın anne veya babasının hatası yüzünden onun yetiştiği aileyi bataklık olarak nitelendiriyor.

Mustafa Gül adındaki genç ise, “Kendi görevini kendi bilen, imanlı bir hanımım olsun isterim.” diyor.

Aslında erkek de kadın da benlikten uzak olursa, herkes kendi görevini, olaylara ve yerine göre kendisi tayin eder, şu evcilik dünyasında gül gibi geçinip giderler.

Başa dönelim

Bölüm başında:

“Evlilik, cennet veya cehennem midir?” demiştik.

Buraya kadar evlilik üzerine çok önemli konulara değindik.

Evlilik, ne hayâlperestlerin hayâllerindeki gibi cennettir, ne de cinsel ihtiyacını zina yoluyla giderenlerin iddia ettikleri gibi cehennemdir. Fakat şu çok iyi bilinmelidir ki; her mutlu yuvada zaman zaman sıkıntılar olur mutsuzluk rüzgarları eser. Hatta karı koca çok güzel anlaşsa bile, umulmadık bir bela çıkıverir ortaya, ya akrabalarından biri pürüz çıkarır ya komşudan. Ya sokakta biri musallat olur, ya da iş yerinde.

Bazen, evi yanar insanın, bazen çocuğu, karısı, kocası, kardeşi, anne babası veya başka sevdiklerinden biri veya birkaçı, hatta belki hepsi birden ölüverir ve insan yapayalnız da kalıverir.

Bütün bunlar insanlar içindir.

Eğer bu imtihan dertlerinden biri başımızda değilse, bu günleri düğün bayram görüp şükretmek lazım.

Şu da unutulmamalıdır ki, zikir yapmayan insan kolay kolay kalbî mutluluğu bulamaz. Kalpte gizli bir sıkıntı hep vardır. Bu sıkıntı olaylara sinirlenerek kendisini gösterebilir. Çünkü, insan zikir yapmayınca sabretme gücü azalır. İşte o zaman evlilik cehennem gibi olmasa da insan çok mutsuz olur, eşini de mutsuz eder.

Yazmaya çalıştığımız insanın, dünya hayatının (çocukluk dönemi hariç) en iyi dönemi, iyi huylu, takva bir eşle evli olduğu dönemdir. Bu da arkadaş olan karı-koca için geçerlidir. Yine de zaman zaman mutsuzluk kapıyı çalar.

İmtihani düşünenler ortalığı velveleye verip panik yapmamalıdır. Hele de bir eş, bir eşten stresinin acısını çıkarmamalı.

Buraya kadar anlaştık mı?

Dört dörtlük mutluluk bu dünyada yoktur. Bunu bilerek evliliğe hazırlanmalısınız gençler. Siz de duymalısınız evliler... Mutlu günlerinizi içinde şükretmeyi unutmamalısınız. Arzularınıza da fazla yüz vermeyin. Her arzu gerçekleşecek diye bir şey yok. Ayrıca, o arzuya ulaşsan, başka arzular doğacak, ona ulaşsan başka... En güzeli ve en hayırlısı helâl olan arzulardır. Helâl olanlar insana yeter. Helâl nimetler mutlu olmaya yeter. Haramlar çok çekici gelebilir. Ama haramların içinde olanlar için o çekicilik de bitiyor, bunu haram ehline bakınca anlıyoruz. En rahat ve mutlu görünen insanların içinden çıkıyor en fazla intihara teşebbüs olayı. Demek ki, haramlar bunalıma girmemeye yetmiyormuş. Fakat helâller bunalıma girmemeye yetecek özelliktedir; bir şartla, büyük günahlardan kaçınmak, günah işlenmişse tevbe etmek, ibadetleri (zikir dahil) yapmak şartıyla.

Allah bize başka ne versin dostlar?

Her nimetin helâli var.

Her şey takdir edene, edemeyene ne?

Şunu da unutmayın ki, her şeye rağmen en mutlu insan inancını yaşayan insandır. En azından, başına bir dert gelse, Allah'tan sabır ister. Yani sıkıntılı anında çalacak bir kapısı var.

İnsan,

Ancak, Allah'ı dinlerse dengede durabilir. Aksi halde derdin de sevincin de fazlasını tartamaz.

İnsan çok derindir.. Yakaladığın yerde, başka bir yönünün çok uzakta durduğunu fark edersin... İnsan içinden geçenlere göre hareket ederse, içinde zaptedilmez bir insan besler.

Hayatın gerçeğini bilerek yaşarsak basit konulara da üzülmeyiz. Burada Pascal'ın bir cümlelik sözünü hatırlayalım.

“... kısaca, insan o kadar mutsuzdur ki, karmaşık yaratılışının neticesi, ortada hiçbir sebep yokken bile can sıkıntısı içindedir...” (1) Pascal, ibadetle insanın sıkıntısının gidebileceğini bilseydi her halde çözümü de söylerdi.

Evlilik cennet mi cehennem mi? bölümü; Kadın Erkek ilmi hali başlıklı yazıyla 4. ciltte devam ediyor.

(1) Düşünceler, Pascal, Çeviri, Fethi Yücel, Sh. 43, Ege Matbaası, 1970, Ankara

2000

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

KAYNAKLAR:

- * Kur'an-ı Kerim.
- * Hadis-i Şerifler, *Buhari, Müslim, Tirmizi.*
- * İslâm ve Kur'an'da Ağaç, Yeşil ve Toprak/Orman Yük. Müh. *Turan Günay*, Tema Yay.
- * El-Esma-ül-Hüsna/İmam-ı Gazali.
- * Lemâlar/Bediüzzaman Said-i Nusi.
- * Kitap ve Sünnet Işığında İslâm Akidesi Dersleri/Prof. Dr. Azzim Hasan, Prof. Dr. Kadriye Ş. 1998 Kahire.
- * İslâm Dinî/Ahmet Hamdi Akseki, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, No: 31/16, 1993 Ankara
- * Sahih-i Buhari, Tecrid-i Sarih Tercümesi/Ahmet Naim, Diyanet Yayınları
- * İslâm İlmihali/Mehmet Dikmen, Cihan Yayınları.
- * El-Kerim/Dr. Hüseyin Muhammed İbrahim, el-Ezher.
- * El-Bidâye Ven-Nihâye/İbn-i Kesir.
- * Tefsir ve Hadiste İsrailiyat/Dr. Muhammed Hüseyin El-Zehabi.
- * Sadeleştirilmiş Büyük İslâm İlmihali/Ömer Nasuhi Bilmen, Milli Gazete.
- * İslâm'da Erkeğin Eşine Karşı Vazifeleri/M. Abdülhalim Hamid, Mektup Yay. İstanbul.
- * Hayat Boyu Flört/Zig Zaglar, Sistem Yay.
- * Delilleriyle Aile ilmihali/Prof. Dr. Hamdi Döndüren
- * Dualar ve Zikirleri/Celâleddin Es-Suyûtî, Hasan el-Benna, Çev. Harun Ünal, Ravza Yay. İstanbul.
- * Mâlik, Hüsnü Hulk.
- * İslâm Alimlerinin Gözüyle Zamanın Kıymeti Çev. Enbiya Yıldırım, Işık Yay.
- * Kitâbü'z-Zühed/Abdullah b. Mubârek.

- * İslâm'da Aile Fıkıhı/*Dr. Suade Ahmed Abdül Mecid, Dr. Nebâl Bişandî Abdül Cevvat, el-Ezher Külliyyatı.*
- * İslâm'da Kadın ve Alle/*Prof. Dr. Hayreddin Karaman.*
- * Hadis Ansiklopedisi, Kütüb-i Sitte/*Prof. Dr. İbrahim Canan, Akçağ Yay, Ankara*
- * Dualar ve Zikirler/*Celeddin Es-Suyûti, Ravza Yay. İstanbul*
- * Akaid, İbadet, Ahlâk, Siyer/*Dr. Saim Kılavuz, Marifet Yay.*
- * Çağdaş Meselelere Fetvalar/*Yusuf El-Kardavi, Tahrir Yay. İstanbul.*
- * Çocuk Eğitiminde Babanın Rolü/*Doç. Dr. Sefa Saygılı, Pedagog Ali Çankırılı, Türdav.*
- * Çocuk Psikolojisi/*Haluk Yavuzer, Remzi Yay.*
- * Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi/*Dr. Sâim Kılavuz, Dr. Âkif Köten, Dr. Hüseyin Algül.*
- * Buda ve Öğretisi/*İlhan Güngören. Yol Yay.*
- * Emanet ve Ehliyet İslâm İlmihali/*Yusuf Kerimoğlu, Ölçü Yay. İstanbul.*
- * El-Esas Fit-tefsir/*Said Havva, Şamil Yay. İstanbul.*
- * Futûhu'l-Rabbaniyye/*Dr. el-Hüseyini Ebu Ferha, El-Ezher Külliyyat-ı Benat, Kahire.*
- * İslâm'da İnanç Konuları ve İtikadî Mezhepler
Prof. Dr. Süleyman Uludağ, Marifet Yay.
- * Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lügat, Türdav.
- * Tarihî Hakikatler/*İ. Hâmi Danişmend, İstanbul*
- * Düşünceler/*Blaise Pascal, Çev. Fethi Yücel.*
- * İslâm İlmihali, Nükteler, Hikmetler, İlmî İzahlar/*Mehmet Dikmen*
- * Kur'an Kelimelerinin Anahtarı, Mu'cem'ül-Mefehres
Tercümesi/Mahmud Çanga.
- * Dinî Bilgiler, Sualli-Cevaplı/*Ömer Nasuhi Bilmen.*
- * Fıkıh Usulü, Prof. Dr. Fahreddin Atar

İÇİNDEKİLER

(A)

Cilt / No

Abdest ve gusülden sonra kılınan namaz.....	2/275
Abdesti bozan şeyler	2/73
Abdestin Farzları	4/262
Abdestin faziletleri	2/71
Abdestin kısımları	2/72
Abdestin mekruhları.....	2/71
Abdestin sünnetleri.....	2/69
Abdestsiz kabul olmayan ibadetler	2/72
Abdestte şüphe.....	2/93
Aç kalınca hırsızlık yapmak caiz midir?.....	3/230
Açıklık prensibi	1/135
Adağın (Nezrin) hükümleri.....	3/60
Adalet güzel ahlâktandır ve adalet herkesedir.....	3/143
Adalet ve güzel ahlâk	3/144
Adaletsiz toplum çürür	3/144
Adetli kadın temiz midir?	4/17
Ağlayan bir erkek.....	4/92
Ahiret günü, suçlu bulunanlara şahitlik yapacak olanlar	4/280
Ahiret gününe iman:	1/279
Ahlak bölüm sözlüğü	3/106
Ahlâk hakkında soru ve cevaplar.....	3/161
Ahlâk ibadetle beslenir	3/108
Ahlâk ve cahiliye dönemi.....	3/120
Ahlâkı bozan etken: Gıybet	3/122
Ahlâki hükümler de bilgiyle yaşar	3/109
Ahlâktan bir bölüm.....	3/139
Aile Boşluk Doldurmalı	4/246
AİLE HAYATI.....	4/94

	Cilt / No
Aile İçinde Canlı Bombalar	4/245
AİLENİZLE ŞİMDİ İLGİLENİN	4/218
Akıllılığın Özelliklerinden	4/295
Akşam namazı	2/190
Alevî-Sünnî Konusu	4/316
Allah (c.c) kıyamet günü Meleklerle emir verecek	3/160
Allah bir şeye benzetilebilir mi?	4/320
Allah şu dört kişiyi sevmez	4/290
Allah şu kişileri sever	4/287
Allah, ancak sıfatlarıyla bilinir	1/309
Allah, kendi rızasını arayanlara şunları verir	4/270
Allah, neden çok din gönderdi?	1/145
Allah'a ibadet:	1/143
Allah'a iman:	1/278
Allah'a sığınılması gereken konulardan birkaçı	4/294
Allah'a şükür de güzel ahlâktandır	3/117
Allah'ın lanet ettiği kişilerin özelliklerinden	4/276
Allah'ın sıfatları ikiye ayrılır	1/297
Allah'ın sıfatları	1/297
Allah'ın varlığına iman	1/266
Allah'tan utanmak	3/138
Altın ve gümüş hakkında	3/223
Altının nisâbı (Zekat verme ölçüsü)	3/96
Amelî hükümler	2/48
Amelî konularda soru cevap	2/91
Anların değeri	3/11
Anne büyüklere bir şey söyle!	4/196
Anne olarak doğumdan sonra kadının görevleri nelerdir?	4/21
Anne ve babaların dikkat etmeleri gereken başlıca noktalar	4/188
Ardakadşlık ilişkileri	4/190
Ashabı Kehf'in sözleri	4/278
Asr-ı Saadetten ibretli bir misâl:	1/192
Aşkın dinsizin hayret ettiği şeylerden bazıları	1/289
Aşkın Faydası	4/250
Atların zekâtı	3/97
Avcılara Tavsiye	4/315
Avcıların Dikkatine	4/314

Ayhâlindeki yorgunluklar.....	4/21
Ay tutulması (Hüsûf) namazı	2/283
Ayhâlinde ne kullanılmalı?.....	4/12

(B)

Babaların Eğitimi	4/181
Babam sınıfta kaldı.....	4/185
Babamı özliyorum.....	4/182
Bağlayıcılık şartları	4/104
Bahçedeki altın küpü	3/155
Bâin Talâk.....	4/109
Basar	1/304
Başı açık kadının orucu olur mu?.....	3/51
Batıl İnanç.....	4/309
Batıl ve hurafe inançlardan bazıları	4/310
Batılı gezginlerin itirafı	1/163
Bayram namazının ertelenmesi.....	2/261
Bayram namazları	2/259
Bazı erkekleri kadınlarda da olduğu gibi hurafeler kuşatmıştır	3/368
Bazı şeylerin değeri geç anlaşılır.....	4/287
Bedbahtların özellikleri	4/290
Beğeni ve sevgi denkliği.....	3/295
Bekâ	1/300
Beklenen depremin beklenmeyen etkileri.....	4/323
Berat gecesi.....	2/289
Beş dua var ki, onlar kabul edilir.....	2/369
Beşerî hataların dine mal edilişi.....	1/149
Beynin oyunları	1/301
Beytullah'ın isimlerinden bazıları	3/66
Bid'at ve hurafe arasındaki fark.....	2/91
Bid'î Talâk.....	4/111
Bilgi karşısında insanlık.....	4/291
Bilgiden bilgiye bölüm sözlüğü	3/162
Bilgiden bilgiye bölüm sözlüğü	4/260
Bilgiden bilgiye bölümü soru ve cevapları	3/272
Bilgiden bilgiye.....	4/259

Bilim nedir?	1/37
Bineğe binerken yapılan dua	2/362
Bir erkek kimlerle evlenemez?	4/29
Bir kadın kimlerle evlenemez?	4/29
Bir kadın, ölmüş, kocasının dondurulmuş spermi ile gebe kalmak isterse caiz midir?	4/23
Bir tavsiye	1/28
Birinin gıyabında konuşulurken, dikkat edilmesi gerekenler	3/127
Biz melekleri niçin göremiyoruz?	1/366
Biz mü'minlerin özenip sapıtma ihtimali olmasa inanmayanlara üç şeyi yapardık	4/281
Boks yapmak caiz midir?	3/230
Boşama	4/107
Boşanırken... ..	4/76
Bölüm sözlüğü / Namaz	2/258
Bölüm sözlüğü ikinci kısım / Namaz	2/223
Bölüm sözlüğü / Namaz 2. Kısım	2/132
Bölüm sözlüğü / Ezan	2/96
Bugünkü insanlık eğitilir mi?	1/220
Buluğ çağı	2/47
Bunakların durumu	1/292
Burası dünya, cennet değil	3/337
Bütün çocuklara güler yüz	4/243
Bütün hak dinler temelde birdir	1/145
Bütünlük ve bölünmezlik prensibi	1/137
Büyü hastalarının tedavisi	2/179
Büyü nasıl çözülür?	2/178
Büyü varsa nasıl tedavi olur?	2/179
Büyücülerin şerri	2/179

(C)

Cahil kalmak suç olur mu?	1/65
Cahil kime denir?	1/62
Cahiliye devri:	1/63
Cahiliye dönemindeki sohbetlerin konusu ne olurdu?	1/225
Can bedenden çıkınca çevredekilerin ilk vazifesi	2/299
Can çekişen hastaya karşı görevler	2/295

Cilt / No

Cehalet	1/60
Cehalet dönemleri:	1/63
Cehaletten kurtulma yolları	1/66
Cehennem Sonsuz mu?	3/256
Cehennemdekilere söylenecek sözler	4/279
Cemaatle namazın hükmü	2/227
Cenaze namazı (duası) nasıl kılınır	2/309
Cenazenin kabre konması	2/309
Cenazenin yıkanması	2/293
Cennet	3/189
Cennete girenlere söylenenlerden bazıları	4/280
Cennete girenlerin sözlerinden	4/280
Cenneti istemem demek	3/238
Cennettekilerin cehennemlikler ile yaptığı konuşmalara bir örnek	3/ 190
Cerh ve ta'dil ilmi	3/204
Cin çarpmasında okunacak ayetler	2/15
Cin konusunda yanlışlar	2/36
Cinler hakkında sorular ve cevaplar	2/33
Cinler istedikleri zaman insanı çarpabilir mi?	2/38
Cinlere gelen kitap	2/33
Cinlerin gücü ne kadardır?	2/14
Cinsel konular	3/307
Cinsel konulara din adına sızan hurafeler	3/309
Cinsel konulardaki problemlerden birkaçı	3/308
Cinsiyet değiştirmenin hükmü	3/240
Cumâ namazının sahih olmasının şartları	2/242
Cuma namazı	2/240
Cuma namazının farz olmasının şartları	2/241
Cünüp olarak gezilebilir mi?	2/81

(Ç)

Çağdaş sapıkların kaynakları	3/159
Çocuğu anlamak	4/166
Çocuğu eğitmek	4/166
Çocuğumu ben yetiştiriyorum	4/230
Çocuğun dünyası	4/252

Çocuğun eğitiminden anne-baba sorumludur.....	3/168
Çocuğun yakın çevresi	4/160
Çocuk anne babasından iyi işlerinde övgü bekler	4/141
Çocuk bölümü sözlüğü	4/130
Çocuk eğitim ve evlilik üzerine	4/254
Çocuk eğitimi geç kalmaya gelmez	4/133
Çocuk eğitimi ile ilgili sorular ve cevaplar	4/255
Çocuk eğitimi	4/129
Çocuk kimliğinde baba modeli	4/186
Çocuk psikolojisi derken dikkat.....	4/168
Çocuk psikolojisi	4/156
Çocuk psikolojisinin kısa bir tarihçesi	4/157
Çocuk psikolojisinin konusu	4/157
Çocuk sevildiğini nasıl anlar?	4/139
Çocuk ve akrabalar.....	4/245
Çocuk ve değerler	4/241
Çocuk ve karşı cins	4/148
Çocuk ve oyun/oyun ve çocukta ilgiler	4/169
Çocuk, anne ve babasından kendine güven bekler.....	4/140
Çocuklar zoru tanımalı.....	4/248
Çocuklara oruç tutturmak	3/70
Çocuklara teşekkür.....	4/241
Çocuklarda kötülük	4/251
Çocukların oyunları, büyüklerin işleri.....	4/168
Çocukluğun tarihçesi	4/253
Çocukta adamca düşünce	4/253
Çocukta bir yere ait olma duygusu	4/241
Çocukta disiplin bir ihtiyaçtır	4/240
Çocukta fazilet, adalet ve değerler	4/142
Çocukta uyum ve davranış bozuklukları	4/160
Çocukta yaşlara göre oyunda görülen gelişim.....	4/172

(D)

Davet sanatı üzerine önemli bilgiler.....	1/210
Dedemin öyküsü	1/84
Definelerin zekâtı	3/98
Değişmezlik prensibi.....	1/137

	Cilt / No
Denklik.....	3/294
Deprem iki sebepten dolayı olur.....	4/330
Depremden ibret almak gerekir.....	4/326
Depremi ardından.....	4/329
Deprem.....	4/323
Depremi sebebi nedir?.....	4/328
Derin bakış.....	1/206
Diğer meleklerden bazılarının görevleri.....	1/365
Dili terbiye etmenin yolları.....	3/130
Dilin afeti vardır.....	3/130
Din ahirette de lâzım.....	1/232
Din bölüm sözlüğü.....	1/100
Din hakkında soru nasıl başlar?.....	1/107
Din inancının faydaları.....	1/185
Din nasıl tanıtılır?.....	1/205
Din nedir?.....	1/105
Din yaşanmazsa ruh dünyasında neler olur?.....	1/229
Din.....	1/105
Dinin evrensel özellikleri.....	1/124
Dine ihtiyaç duymayan topluluk var mıdır?.....	1/208
Dini anlatan hatibin konumu nasıl olmalı?.....	1/219
Dini deyimler.....	3/244
Dini tanımamaktan doğan olumsuzluklar.....	1/226
Dini tanıtım davet demektir.....	1/210
Dini tanıma yolları.....	1/200
Dinin modası geçmez.....	1/188
Dinin tanıma bölüm sözlüğü.....	1/202
Dinin tavsiyeleri insanın ufkunu açar.....	1/186
Dinlerde ortak fazilet.....	1/187
Dinsiz birinden organ nakli caiz midir?.....	3/239
Dinsiz insan güzel huylu olabilir mi?.....	3/132
Dinsiz ölünür ama dinsiz olunmaz.....	1/118
Dinsizler kendi aralarında üçe ayrılır.....	3/179
Doğru çizgiye nasıl ulaşılır?.....	3/345
Doğru olup olmaması bakımından dişler ve altın burun.....	3/222
Doğum ve sonuçları.....	4/124
Doktor muayene edince gerekir mi?.....	2/128

	Cilt / No
Dört günah aynı zamanda büyük felakettir	4/294
Dört yerde namaz iki rekattır	4/291
Dua ayetlerinden bazıları	2/338
Dua bölüm sözlüğü	2/332
Dua edenin dış görünüşü	2/351
Dua ederken yapılan hatalar	2/363
Dua hakkında hadisler	2/346
Dua hakkında sorular ve cevaplar	2/371
Dua sadece sözle olmaz	2/345
Dua	2/333
Duanın en makbul zamanları	2/369
Duaya zaman ayırmalıyız	4/326
Duha (Kuşluk) namazı	2/284
Dul kadın gelinlik giyer mi?	4/43
Düğün davetiyeleri nasıl olmalı?	4/36
Düğün nasıl olmalı?	4/38
Düğün	3/303
Düğünde çalgı caiz mi?	4/53
Düğünlerdeki modern gasplar hakkında modern gasplar nelerdir?	4/60
Dünya üzerinde hitabet makamının pratikte çöküşünde önemli unsurlar ...	1/218
Dünyanın en büyük nimeti	1/285
Dürüstlük ifade eden cümleleri sahtekâr söylese	4/313
Düşünmek gerekir	4/325

(E)

Edille-i Şer'iyye	1/55
Ehl-i kitab'a şunları söyleyin	4/279
Ehl-i Kitap'tan bazıları	4/284
El etek öpmek caiz mi?	3/242
Elektrik verilerek veya silah ile öldürülen hayvanlar	3/251
Elektronik oyuncaklar	4/180
Elli dört farz	4/265
Ergen bir çocuğun karşı cinse ilgisinin artması	4/148
Ergenlik çağındaki çocuk	4/153
Ergenlik dönemi	4/149

Cilt / No

Ergenlikte cinsel sorunlar	4/161
Erkeğin eşine karşı vazifeleri	3/318
Erkeğin eşine karşı vazifelerinin özeti	3/320
Erkekler de bunları bilmeli; bilmeli ki, kadınların neler çektiğinden haberdar olmalı	4/10
Erkekler hangi tip kızları beğeniyor	3/365
Erkeklerden gelen mektuplar	3/370
Esma'ül-Hüsna	1/307
Eşime yüz verirsem şımarır" hikayesi	3/306
Eşinize hangi sınıra kadar özgürlük tanırırsınız?	3/284
Eşinizle arkadaş olmalısınız	3/287
Eşler birbirlerine her şeyi söylemeliler mi?	3/304
Eti haram olan hayvanlar	3/249
Evlenme Engelinin Olmayışı	4/101
Evlenme	4/97
Evlenmeden önce birini seven kadın veya erkek ne yapmalı ..	4/25
Evlenmenin mahiyeti ve yapılışı	4/98
Evliliğin sona erdirilmesinin sonuçları	4/121
Evliliğin şartsız olması	4/102
Evlilik birliğinin sona ermesi	4/106
Evlilik cennet veya cehennem mi?	3/277
Evlilik hakkında önemli tavsiyeler	4/57
Evlilik hayallerinizi gerçeğe aykırı olarak kurmayın	3/279
Evlilik öncesi sağlam temeller oluşturulmalı	3/282
Evlilik ve kadına özel bölüm sözlüğü	3/276
Evlilik ve kadına özel konular	3/275
Evlilikle ilgili beklentilerim	3/355
Evlilikte ahlâk dengliği	3/297
Evlilikte aynı örften gelme denglik	3/297
Evlilikte de arkadaşlığın önemli kuralları vardır	3/288
Evlilikte de zevkler geçicidir	3/290
Evlilikte kültür seviyesi dengliği	3/296
Evlilikte medeni durum dengliği	3/299
Evlilikte sosyal etkinliklerde denglik	3/298
Evlilikte yaş dengliği	3/301
Ezan Hakkında Kısa Kısa	2/125
Ezan hakkında müftünün cevabı	2/110

Ezan hakkında soru ve cevaplar	2/127
Ezanla ilgili tavsiyeler	2/126
Ezan hikayeleri /Ezan aşığı sabrina	2/105
Ezan sesi	2/125
Ezandan nefret eden ingiliz subay.....	2/111
Ezandan nefret edenler	2/125

(F)

Farklı fetvalar kafa karıştırıyor?	2/220
Fena muamele ve geçimsizlik	4/118
Fennî ilimler	1/53
Fennî ilimlerin bazıları	1/53
Fert bazındaki cehalet:	1/64
Fetva nedir?.....	1/168
Fetva-takva konusu	1/167
Fıkıh İlimi üçe ayrılır:	1/51
Fıdye ve fitır.....	2/60
Firavun'un buhtanları.....	4/280
Fitneye sebebiyet vermek.....	3/237

(G)

Geçerlilik şartları	4/102
Gelinliğin hükmü	3/303
Genç kız ve kadını ilgilendiren özel konular	4/10
Genç kızların soruları	4/346
Gençlerde nikah	4/52
Gençlere nasıl kompleks verildi?.....	1/158
Gençlere sesleniş	1/19
Gıybet sebepleri	3/123
Gıybet olduğu halde "Gıybet değildir" zannedilenler	3/123
Gıybeti gıybet olmaktan çıkaran sebepler	3/126
Gıybetin acı veren neticeleri	3/128
Giriş	1/9
Görücüye çıkan genç kıza tavsiyeler	4/58
Görüşme yapılmadan önce ve sonrasında ilgili altın kurallar	4/59
Görüşmek isteyen gençler şu üç konuya dikkat etmeliler.....	4/58

	Cilt / No
Göz zinasından kaçınmak	3/281
Göz zinasından sakınmak için ne gerekir?	3/282
Gözünle görmeden	4/341
Gruplaşmalar ve çete çağı	4/193
Gusletmek kimlere farzdır?	2/76
Guslün farzları	2/75
Guslün sünnetleri	2/76
Gümüşün nisâbı	3/97
Günahkarın cenazesi kılınır mı?	2/92
Güneş tutulması (Küsûf) namazı	2/281
Günlerce su bulamayan insan ne yapar?	2/80
Günümüzde bizde ve batıda temizlik	1/165
Güreşmek, futbol oynamak caiz midir?	3/230
Güzel ahlâklı arkadaş edinmek	3/117
Güzel bir tavsiye	3/129

(H)

Hacca gidecek kişide aranan şartlar	3/68
Hacca gitmek	3/65
Haccın farzı	3/68
Haccın kabul olması için gereken şartlar	3/67
Hacet namazı	2/285
Hadis uydurma sebepleri	3/196
Hadis uydurmaları karşısında direniş çalışmaları	3/202
Hadislerde / Sünnette zamanın kıymeti	3/22
Hak dinler	1/121
Hak dinlerin ortak yönleri	1/148
Hak dinlerin özellikleri	1/122
Hangi zenginler zekat vermez	3/91
Haram	2/57
Haramlardan hediye olur mu?	3/251
Hasta ziyareti	3/239
Hatibin veya tebliğcinin (davetçinin) uyması gereken genel kurallar	1/223
Hatip adaylarına nasıl eğitim verilmeli?	1/221
Hayâ imandandır fakat her utangaçlık hayâdan mıdır?	3/136
Hayat	1/303

Hayır ve şerrin (yaratılma yönüyle) Allah'tan olduğuna iman ..	1/280
Hayırlı sofrada şunlar mutlaka vardır	4/294
Hayvahlar alemi/ Temizlik hakikati	1/369
Hayvan hakları ve güzel ahlâk	3/114
Hayvan sahibinin hayvana karşı vazifeleri	3/115
Hayvanların lisanı var mıdır?	4/307
Hazreti İbrahim'in vasıflarından	4/276
Hazreti Zeynep olayındaki uydurma	3/206
Her farzın üç farzı vardır	1/28
Hırslı olmayana Allah şunları verir	4/292
İhs dünyamızın ölçüsü ne?	3/145
İktab etme konusunda önemli bilgiler	1/216
İktabe sanatını çöküntüye uğratan beş sebep:	1/217
İktabenin kalkınması için gereken şart	1/219
Hutbenin hükmü	2/243
Hutbenin sünnetleri	2/244
Hutbenin şartları	2/243
Huzur sokağı'nda ezan	2/113
Hz. Adem ve Hz. Havva meyve yemeseydi dünyaya gelmeyecek miydik?	
Hz. Musa (a.s.) ve İbrahim (a.s.)'in doğduğu dönemler	1/64
Hz. Omer'in sözü	3/129
(i)	
İbadet	2/43
İbadet / Cibril hadisi	2/45
İbadet bölüm sözlüğü	2/44
İbadetler dört kısımdır	4/295
İbadetten sorumlu olanlar	2/49
İhtis şeytan'ın gücü nereye kadardır?	2/11
İbn-i Kayyim'in görüşlerinin özeti	3/258
İbn-i Taymiye ve İbn-i Kayyim'in cehennem azabının sona erceğine ilişkin görüşleri	3/256
İstet almak	4/325
İsteme demektir?	1/57
İsmâîlî iman	1/262
İslâm dünyamızın dıştan yönlendirilişi	4/242

	Cilt / No
İçgüvey olmak caiz midir?	3/188
İddet nafakası	4/124
İddet.....	4/121
İffet.....	3/138
İfrat ve tefrit.....	3/270
İfrat ve tefritçiler arasında konuşulan mucizeler	1/353
İfrat ve tefrite bir örnek.....	3/166
İhtilaflı üç isim	1/350
İhtilam ve susuzluk	2/80
İkinci namazı	2/188
İkindinin farzı	2/189
İki regl arası kaç gündür?	4/11
İla (Kocanın yemin etmesi)	4/120
İlahın manası nedir?	1/255
İlim	1/303
İlim bahçesi	1/15
İlim bölüm sözlüğü.....	1/26
İlim ile bilim arasında fark var mıdır?.....	1/36
İlim nedir?	1/36
İlim	1/29
İlimle bilim birbirinden farklı mıdır?	1/36
İlimsizlik aldanmayı getirir.....	1/45
İlk Türk matbaasının açılması.....	1/154
İlke ve amaçlar	4/94
İllâ adalet	3/147
İlme zaman ayırın	1/23
İlmi elde etme yolları.....	1/40
İlmi koruma yöntemleri	1/81
İlmihal ne demektir?	1/29
İlmin önem Sırası.....	1/43
İlmin önemi	1/34
İmamda aranılacak vasıflar	2/228
İmam-ı zam ve ötekiler	3/270
İmam-ı Azâm'dan bir ölçü	1/7
İmamın arkasında namaz kılmak.....	2/230
İman bölüm sözlüğü	1/252
İman eden kişide şu özellikler olur.....	1/287

İman edenlerin hayret ettiği şeylerden bazıları:.....	1/289
İman edip salih amel işleyenlerin kazandıkları	4/273
İman etmeyen aşırı dinsizlerin vasıfları	1/288
İman.....	1/253
İmanın bütünlüğü.....	1/265
İmanın şartından olan tesettür.....	3/178
İmanın şartları	1/276
İmanın şartlarından 6'sı.....	4/261
İmanın şartları altı grupta toplanmıştır.....	1/277
İmtihan soruları / Din bölümü.....	1/199
İmtihanımızın oluş şeklini biz tayin edebilir miyiz?	1/240
İnanmak istemeyenler şunları görse bile yine inanmaz.....	4/272
İnanmanın çeşitli yolları vardır:.....	1/266
İnkarcılar imanı reddettikleri için	4/271
İnkarcıların özelliklerindendir	4/274
İnsan ahlâkı nasıl düzelir.....	3/115
İnsan beden ve ruhtan meydana gelir.	1/243
İnsan kendini büyüden nasıl muhafaza eder?	4/28
İnsanın kendinden utanması	3/139
İnsanın kötü yönlerinden bazıları	1/20
İnsanlığa çok mühim bir çağrı.....	4/277
İrade	1/304
İsa (a.s) şunları haber verdi.....	4/282
İsa Aleyhisselam'ın ümmetine söylediklerinden üçü.....	4/271
İslam Dini'nin gayesi.....	1/113
İslam öncesi nikahlar	4/54
İslam terbiyesinin temelleri:	1/222
İslam vahşete asla izin vermez.....	4/334
İslam'a girişte ilk öğrenilecek olanlar.....	4/261
İslam'a giriş Kelime-i Şehâdet'le olur.....	1/259
İslam'a giriş.....	1/253
İslâm'da ahlâk.....	3/107
İslâm'da ahlâkın yedi önemli noktası.....	3/107
İslâm'da aşırılık yok ama aşırılık neyin adıdır?.....	3/165
İslâm'da evlat hakları.....	3/167
İslam'da önemli olan olgular	1/126
İslam'da sağlık ve temizlik	1/157

İslâm'da şakanın yeri.....	1/234
İslam'da takiyye var mıdır?.....	1/110
İslam'da terör var mı?.....	4/334
İslam'dan önceki dünya	1/190
İslam'ı anlatan hatib, şunları akademik seviyede bilmeye çalışmalıdır.....	1/221
İslam'a göre yaşamak zor mudur?	1/233
İslam beş temel üzerine bina edilmiştir.....	1/280
İslâm'ın gelişi şu kuralları getirdi:.....	1/190
İslam'ın genel prensipleri.....	1/131
İslam'ın ibâdet sistemi karışıklığı kabul etmez	1/142
İslam'ın şartı sadece beş midir?	1/139
İslâm'ın şartlarından 5'i.....	4/262
İsrailiyat üç kısma ayrılır	3/220
İsrailiyata karşı sahabenin tavrı	3/217
İsrailiyata karşı tabiinin tavrı	3/218
İsrailiyatta Rasulullah'ın tavrı.....	3/214
İsteksizlik namaza ve ilme engel midir?	2/187
İstihâre namazı	2/279
İtikadi hükümler:	1/132
İtikadi hükümlerin temel prensibi	1/133
İtikaf	2/62
İyi huylu bir eş misiniz? (Erkekler için test)	3/338
İyi huylu bir eş misiniz? (Kadınlar için test)	3/349
İyi toplumu iyiler oluşturur.....	4/244

(K)

Kader anlayışı.....	2/212
Kadın cenaze namazı kılabilir mi?.....	2/314
Kadın güzel giyinmeli, ama.....	4/318
Kadın hakkı.....	3/269
Kadın kabir ziyaretine gidebilir mi?.....	4/28
Kadın kocasından ayrılabilir mi?.....	4/308
Kadın kurban kesebilir mi?	4/319
Kadın milletvekili olabilir mi?.....	3/186
Kadın regl halindeyken Kur'an okuyabilir mi?.....	4/17
Kadın ve erkek ilmi hali.....	3/275

Kadın ve erkek ilmi hali.....	4/7
Kadın ve kaburga kemiği	4/31
Kadından hakim olur mu?.....	4/307
Kadından imam olur mu?	4/307
Kadının erkeğe bakışı.....	3/343
Kadının eşine karşı vazifeleri.....	3/342
Kadının eşine karşı vazifelerinden en önemlileri	3/347
Kadının hakları	4/105
Kadının kestiği yenir mi?	4/319
Kadının veya erkeğin kısırlaştırılması caiz midir? Kısır kadın hayırsız mıdır?.....	4/24
Kafası karıştırılan bir genç kız	3/253
Kahve	3/250
Kalp manen hastalanırsa şunları beraberinde getirir	4/293
Kandil geceleri.....	2/286
Kadir gecisi	2/290
Kârda olan insanın vasıfları	4/290
Karşılıklı rıza ile boşanma	4/112
Kavmi Nuh (a.s)'a şöyle itiraz etti	4/289
Kavmi Şuayb (a.s)'a şöyle seslendi.....	4/289
Kaynaklar.....	4/ 367
Kaza namazı kılmak için sünnetler terk edilir mi?.....	2/270
Kaza namazı.....	2/269
Kazâî boşanma sebepleri	4/114
Keffaret, dünyevî bir cezadır.....	3/55
Kefil borcu.....	3/223
Kelam	1/304
Kelime-i şehadet'in manası	1/254
Kelime-i Tevhid.....	1/257
Kelime-i Tevhid'in Kur'an lisanıyla okunuşu:	1/258
Kesinlik prensibi.....	1/134
Kıdem	1/298
Kırk gün geçmeden önce cinsel ilişki caiz mi?	4/19
Kıyas hakkı olan kişi şunlardan birini seçer.....	4/286
Kıyas.....	4/286
Kıskançlıkta haddi aşmayın.....	3/293
Kısmet bağlanır mı? büyü nasıl çözülür	4/26

Kıyam bi-Nefsihi	1/301
Kıyametin kopma zamanında neler olacak?.....	4/283
Kıyas ne demektir?.....	1/57
Kıyas-ı Fukaha	1/56
Kıymetsiz zümrelerden üçü	4/287
Kızını istemeye gelen damat adayına karşı kız babasının tavırları nasıl olmalıdır	4/59
Kızlar hangi tip erkekleri beğeniyor	3/352
Kimlik arayışı	4/151
Kirli bezler ne yapılmalı?	4/12
Kitaplara iman:.....	1/279
Koca kaybolursa kadın boşanabilir mi?	4/117
Kocanın nafakayı temin etmemesi	4/116
Kocası ölen kadın devletten nafaka alabilir mi?	3/288
Korku anında namaz nasıl kılınır?	2/274
Korku namazı	2/274
Koyun nisâbı.....	3/97
Kötü ahlâklı insanların bazı özellikleri.....	3/110
Kötü huylar düzelir mi?	3/131
Kötüye düşersem" diye bir düşünce olmalı	3/280
Kudret	1/306
Kumar veya içki yüzünden şeytan şunları yaptırır	4/271
Kur'an ahlâkı.....	3/112
Kur'an mucizesi ne demek?	4/320
Kur'an, lafzî manâsını anlayalım diye mi arapça indi?	1/273
Kur'an'da ismi geçen peygamberler	1/350
Kur'an'da açıklanan peygamberlerin isimleri.....	1/350
Kur'an'ın emirlerinden.....	4/270
Kutuplarda namaz nasıl kılınır?	2/238
Kültür görmeyi artıran gözlük.....	4/248
Kürtaj caiz midir?	4/23

(L)

Lâilâhe illallah	1/258
Liân.....	4/120
Lider olmak isteyen zalimlerin bazısında görülen üç huy	4/272
Lokman (a.s.)'ın oğluna öğütleri	1/347

(M)

Maddi denklik.....	3/295
Madenlerin zekâtı	3/98
Mağarada üç kişi	3/141
Mahkeme kararı ile boşanma	4/113
Mal için azaba uğrayacaklar	4/269
Malı stok etmek caiz midir?	3/231
Manevi değerlerle bakış	4/252
Manken olmak caiz mi?	3/251
Mantık dinin yerini tutar mı?	1/237
Matbaa, Batı'dan önce İslâm âleminde kullanılmıştır	1/151
Matbaa, Türkiye'ye dinî sebeplerden dolayı mı geç geldi....	1/150
Matbaacılığın Batı'da gelişmesi	1/152
Mazur cahiller	1/69
Meclis Birliği.....	4/101
Mehir.....	4/105
Mekruh.....	2/56
Melekler bölüm sözlüğü.....	1/362
Melekler kime dua eder?	1/368
Meleklerle iman:	1/278
Meleklerle şekil izafe etmek	1/292
Melekleri tanımak	1/363
Meleklerin vazifeleri	1/365
Meleklerin yapısı.....	1/364
Mevtayı nasıl tanırsınız?.....	2/296
Mezheble ilgili soru ve cevaplar.....	3/175
Mezhepler nasıl doğdu?	3/171
Mezheplere iman, imanın şartlarından mıdır?	3/171
Mezheplerin faydalı yönleri yok mu?	3/173
Mini lûgat	2/66
Miraç gecesi	2/288
Misâfir (yolcu) namazı	2/267
Modern zaman yönetimi	3/32
Muhalefet'ül-lî'l-Havâdis.....	1/300
Mut'a nikahı caiz midir?	4/45
Muttakilerin Vasıfları	4/288

Cilt / No

Mü'minin özelliklerinden bazıları.....	1/ 287
Mü'minlerin dostu üçtür	4/271
Mü'minlerin vasıflarından.....	4/284
Mübah.....	2/56
Mübarek gecelerdeki namaz	2/286
Münafıkların hallerinden	4/270
Münkirler (İnkarcılar) taraftarlarına şunları söylediler	4/281
Müslüman kardeşinin güldüğünü görünce.....	2/361
Müstehab.....	2/54
Müşriklerin hallerinden.....	4/277

(N)

Nafaka	4/106
Nafile ibadet.....	2/55
Nafile namaz ne demektir?.....	2/275
Nakil yoluyla gelen uydurmaları altı bölümde inceleriz.....	3/199
Namaz hakkında kısa kısa	2/215
Namaz hakkında sorular ve cevaplar	2/219
Namaz hakkında sorular ve Cevaplar	2/327
Namaz hakkındaki abartılar	2/197
Namaz kılariken kapının çalınması	2/253
Namaz kılmak neden zor gelir	2/147
Namaz kılmayanın şahitliği.....	2/203
Namaz ve spor	2/325
Namaza başladıktan sonraki (içindeki) farzlar.....	2/142
Namaza başlamadan önce yapılmış olması gereken farzlar	2/141
Namazda farklı kavramlar.....	2/146
Namazı cemâatla kılmak	2/227
Namazın farzı	4/263
Namazın farzları	2/140
Namazın faydaları	2/137
Namazın sünnetleri.....	2/144
Namazın vacipleri	2/142
Namazla dini terbiye	2/145
Namazla ilgili bir nokta	2/201
Namazla ilgili "40 yıl" hikayesi	2/199
Nasırlı eller	4/64

Neden panikledik?	4/327
Nesebin sübûtu.....	4/125
Nesep	4/125
Neyin kıymetini kim bilir	4/292
Nifas-lohusalık hali	4/18
Nifasta kan hali sona ererse kadın gusul alır mı?.....	4/19
Nikah sözleşmesi.....	4/52
Nikah	4/49
Nikahın rukunleri.....	4/55
Nikahın şartları	4/51
Nikahta keramet var mıdır?	4/28
Nişandaki önemli konular	4/35
Nişanlılık süresi deneme süreci midir?.....	4/32
Nuh (a.s)'ın kavminin sözlerinden	4/275

(O)

O gün (hesap günü) inananlara şunlar söylenecek	4/282
Oje ile abdest olur mu?.....	2/93
Olmazsa olmaz kavramlar	2/50
On emir.....	1/347
Orucu bozan Şeyler.....	3/55
Orucu bozan yiyecek, içecekler.....	3/50
Orucu bozmayan şeyler.....	3/53
Orucun farz olması	3/51
Orucun farz oluş şartları	3/49
Orucun kısımları	3/51
Oruç bozmanın cezası.....	3/53
Oruç nedir?.....	3/49
Oruç tutmamayı mübah kılan şer'i özürler	3/58
Oruç tutmamayı veyâ niyetten sonra bozmayı mübah kılan şer'i özürler.....	3/58
Oruç ve hac bölüm sözlüğü	3/48
Oruç ve hac hakkında soru ve cevaplar	3/75
Oruç'da müstehaplar	3/57
Oruçluya mekruh olmayan şeyler	3/57
Oruçluya şunlar mekruhtur	3/56
Osmanlı'da ilk matbaa	1/153

Otuz iki farz.....	4/261
Oyun	4/169
Oyuncağın önemi ve oyun malzemeleri	4/175
Oyuncak seçimi	4/178
Oyunda kültür, iklim ve cinsiyet faktörü	4/171

(Ö)

Öfkeli iken karar veren.....	4/288
Öğle namazı	2/164
Öğütler	3/151
Öğütler	3/153
Ölenler dünyaya geri dönmezler.....	3/228
Ölü nasıl yıkanır?.....	2/301
Ölü yıkanırken görülen alışılmışın dışındaki olaylar	2/299
Ölüm tehlikesi varsa şu üç şey de caizdir.....	4/273
Ölünün kefenlenmesi.....	2/304
Ölünün yüzü korkunç olursa ne anlama gelir	2/295
Önce "Karı-kocanın" nasıl ayrıldıklarına bakalım	4/80
Önemli bir ayrıntı	3/85
Önemli detaylar	3/99
Ötenazi	3/243
Özetle dokuz türlü kıskançlık vardır.....	3/293
Özgürlük, ama hangi sınıra kadar?	3/284
Özürlü biri, gusûl abdestini nasıl alır?.....	2/80

(P)

Padişahın şahittliğini kabul etmeyen kadı.....	2/204
Peygamberimiz (s.a.v) hakkında	1/352
Peygamberimizin vasıflarından üçü.....	4/274
Peygamberimizin yaptığı dualardan bazıları	2/353
Peygamberler, Allah ile kullar arasında bir elçidir.....	1/344
Peygamberler'in isimleri	1/350
Peygamberlerde değişmeyen nitelikler.....	1/351
Peygamberlere İman	1/343
Psiko-sosyal gelişmede ailenin rolü.....	4/160

Rasullere iman:.....	1/279
Reenkarnasyon hurafe mi gerçek mi?.....	3/225
Regaib gecesi.....	2/287
Regl durumu ne zaman biter? (Menopoz)	4/12
Regl günlerine ait ibadetler iade edilebilir mi?	4/15
Regl hali kaç gün sürer?.....	4/11
Regl halindeki kadın neleri yapabilir?	4/14
Regl halini aşağılayanlar olmuş mudur?.....	4/15
Regl olan kadın kaç günde bir yıkanmalı?.....	4/13
Regl olan kadın ne yapamaz?	4/13
Ric'î talâk	4/108
Riyakârın alâmetleri.....	4/292
Ruhun varlığına deliller nelerdir?	1/243

(S)

Sabah namazı	2/151
Sabretmek gerekir	4/327
Saç ektirmek caiz midir?.....	3/268
Saflarının düzeni ve önemi	2/228
Sahabe	3/260
Sahabeden bir örnek	3/125
Sahih olan mücizeler	1/359
Salih (a.s)'a kavminin sözlerinden	4/275
Salih (a.s)'ın kavminin çirkin fiilleri.....	4/273
Santraç oynamak caiz midir?	3/232
Saygı için ayağa kalkmak	3/243
Sehiv secdesi nedir?	2/272
Sehiv secdesi nerde yapılır?	2/272
Selam ve saygı duaları	2/362
Selamlaşmanın kuralları	4/286
Selef-i Salihin'de zamanın kıymeti.....	3/27
Semî	1/303
Sıcak günlerde 2-3 kez duş almanın bir zararı yoktur	4/13
Sığırların nisâbı	3/97
Sipariş vererek, kız ya da erkek bebek caiz midir?	4/23

Cilt / No

Size göre cömert ve cimri kimdir tanımlar mısınız?	3/285
Sizi kitaplara davet ediyoruz	4/225
Son çocuklukta gelişim	4/159
Son söz	4/355
Sorumluluktan kaçan için sapıtmak zor değildir	1/269
Söz kesmeden, nişanlanmadan önceki süreçte tavsiyelerimiz	4/34
Spiral caiz midir?	4/22
Subûti sıfatlar	1/302
Sura üfürdüğü zaman	2/38
Sünnet hakkında önemli bir nokta	2/51
Sünnet üç nevidir	4/287
Sünnet-i gayri müekkeke	2/54
Sünnet-i kifaye	2/54
Sünnet-i müekkeke	2/54
Sünnî talâk	4/111
Süt bankasından alınan süt caiz midir?	4/24
Süt kardeş	3/268
Süt kardeşler kimdir?	4/30

(Ş)

Şahitler	4/103
Şakanın kuralları	1/236
Şaraba tuz konursa caiz olur mu?	3/248
Şehidlerin cennette olduğu üç kitapta yazılıdır	4/274
Şehitlerin namazı	2/316
Şekillerden anlam çıkarmak	4/309
Şer'i ilim ne demektir?	1/49
Şer-i ilimler üçe ayrılır:	1/51
Şeytan çocuklarında peşine düşer	4/243
Şeytan üç gruptur	2/12
Şeytan ve cinler	2/11
Şeytanın aldatma yöntemleri	2/16
Şeytanın ayetlerle aldatışı	2/23
Şeytanın içki ve kumarla aldatışı	2/29
Şeytanın inkar ettirdikleri / Kabir hayatı	2/17
Şeytanın vesvese ile aldatışı	2/20

	Cilt / No
Şimdi toplu helak olmaz mı?.....	4/331
Şirk vahdaniyetin zıddına bir inanıştır.....	1/335
Şu kimseler kıyamette helak olur.....	4/285
Şunlar geciktirilmez	4/285
Şunlar iman etmekle mükellef değildir:.....	1/289
Şunlar insanın vasıflarındandır.....	4/283
Şunlar kaidedir.....	1/288
Şunlar Kur'an'ın vasıflarındandır	4/288
Şunlar Şehittir	4/291
Şunlar şeytanın işlerindendir	4/288
Şunlar yalandır	4/292
Şunlardan mahrum olan, imanın lezzetini alamaz.....	1/288
Şunları yapana ahirette korku ve üzüntü olmayacak.....	4/283
Şura adapları.....	3/331
Şükür secdesi nedir?.....	2/273

(T)

Tabiîn ve Selef imamları.....	3/260
Tafsili iman	1/264
Tahiyyat'ül-Mescit.....	2/284
Takiyye nedir?	1/111
Takva ile kıyaslama konusu	3/233
Talak Bahsi bölüm sözlüğü.....	4/72
Talak / Boşanma.....	4/71
Talak ve boşanma bahsi.....	4/73
Tamamen uydurma olan hadis	3/221
Tebliğci veya hatibin gayesi neler olmalı?	1/224
Tefekkür etmeyen görme özürlü olur mu?.....	1/58
Tefsirde İsrailiyatın çeşitleri	3/214
Tefsirdeki uydurma hadisler	3/205
Tefsire uydurmaların giriş nedenleri	3/191
Teheccüt (Gece) namazı	2/276
Tekvin	1/304
Terâvih namazı ve buna ait hükümler	2/263
Terk edilmesi gereken haller:	1/222
Terör nasıl doğuyor?	4/335
Tesbih namazı	2/277

Tesettür ayetleri.....	3/181
Tesettür konusunu üçe ayıran tartışmacı "dindarlar".....	3/179
Teşrik tekbirleri	2/262
Tevbe namazı.....	2/284
Tevbe nasıl olur?	2/59
Tevbe Suresi 118. ayette ima edilen üç kişinin ismi	4/285
Tevhid hakkında	1/341
Teyemmüm nasıl yapılır?	2/79
Teyemmüm nedir?.....	2/79
Teyemmümün farzları.....	4/262
Tıbbi yönden hayız kanı	4/20
Ticaret mallarının zekâtı	3/97
Tilavet secdesi nedir?.....	2/273
Tuvaletten sonra dua.....	2/81
Tüp bebek caiz midir?	4/23
Tüpleri bağlatmak caiz midir?.....	4/22
Türk matbaacılığının gecikme sebebi dini mi?	1/155
Türklerde temizlik	1/162

(U)

Ufka açılan sayfalar / Bir Amerikalı gözöyle gusül abdesti....	2/83
Ufka açılan sayfalar / Namaz ve pranga.....	2/321
Ufka açılan sayfalar / Şifreli molekülör.....	2/365
Ufka açılan sayfalar /Zaman kadere döndü.....	3/39
Ufka açılan sayfalar Allah "Rabb" sıfatıyla eğitti.....	1/369
Ufka açılan Sayfalar / Hizmet etmek	1/171
Ufka açılan sayfalar / Görmek nimettir	1/243
Ufka açılan sayfalar / İşte böyle.....	1/285
Ufka açılan sayfalar / Geç kalmanın bedeli var	1/84
Ufka açılan sayfalar / Düşünelim	4/236
Ufka açılan sayfalar / İnce anlayış.....	4/338
Ufka açılan sayfalar / Sevgi	4/61
Ufka açılan sayfalar/ Ashab-ı Kırâmın kaza ve kader anlayışı.....	2/212
Ufka açılan sayfalar/Gemiye gelen yolcular	3/149
Ufka açılan sayfalar/İnanıyormuşum da haberim yokmuş...2/119	
Ufka Açılan sayfalar.....	3/72

Uydurma hadisi anlamak için 6 önemli ipucu vardır	3/201
Uydurma hadisin kendindeki özellikler altıdır	3/200
Uydurma hadisleri kitaplaştırma çalışmaları	3/205
Uydurma sözleri nakletmekle tanınanlar	3/196
Uykusuzluk duası	2/361

(Ü)

Üç günden sonra kanaması kesilen kadın ne yapmalı?	4/13
Üç kimseye itaat edin	4/269
Üç şey münafıklık alametidir	3/153
Ürmek	4/324

(V)

Vahdaniyyet	1/300
Ve... Şeytan-insan /Şeytan ilim adına aldatışı	2/27
Vicdan dinin yerini tutabilir mi?	1/112
Vicdanla ilgili yaşanmış bir hikaye	1/116
Vücut	1/298

(Y)

Yağmur namazı/duası	2/280
Yakını haksız yere öldürülen kişinin, kısas hakkı	4/286
Yanmayan çocuk	2/200
Yaşlı kadın evlenebilir mi?	4/44
Yatsı namazı	2/190
Yedinci bölüm sözlüğü	2/10
Yemekten sonra yapılan dua	2/360
Yolculuk namazı	2/284
Yusuf (a.s) meşhur rüyasında şunları gördü	4/276

(Z)

Zaman bölüm sözlüğü	3/10
Zamanı boşa harcamak	3/13
Zamanı değerlendirebilme	3/30
Zamanın kıymeti	3/15

	Cilt / No
Zamanın özellikleri	3/16
Zamanla ilgili kısa kısa	3/42
Zamanla ilgili sorular ve cevaplar	3/43
Zararlı alışkanlıklardan korumak	4/167
Zarûri ihtiyaçlar	3/95
Zarurilik prensibi	1/136
Zatî sıfatlar.....	1/297
Zekat almaktan kimler utanır?	3/91
Zekat bölüm sözlüğü	3/80
Zekat hakkında özel tavsiye	3/100
Zekat kimlere farz	3/86
Zekat kimlere verilir	3/91
Zekat nasıl tespit edilir	3/87
Zekat nereye verilmez?	3/100
Zekat veren ve alanların dikkatine	3/90
Zekat verirken şu kurallara dikkat edilmeli.....	3/92
Zekat.....	3/81
Zekat; toplumsal refahtır	3/83
Zekatın Lûgat manası	3/85
Zihindeki son: İyi bir aile kültürü	4/216
Zikrin faydaları	2/217
Zina eden erkek ve kadınlar	3/153
Zaruret halinde haramın helal kılınışı	3/250
Zinet eşyasının zekâtı.....	3/98

Emine Şenlikoğlu

Bazıları şöyle soruyorlar:

*— Benim zihnimdeki sorular neden bitmiyor?
Halbuki iman edenlerin sorusu olmamalı değil mi?*

Biz de şöyle cevap veriyoruz:

— İman edenin sorusu olmaz diye bir şey yok.

İnsan isterse hep sorar, ancak mutmain olmuş kalpte, bilgi de varsa, soru fazla yaşayamaz.

Yüzlerce kez böyle cevap verdik.

Birgün diyalektik materyalist olduğunu söyleyen bir bey, ısrarla "Durmadan soru ürettiğini, sorusuna cevap gelse bile o cevapla ilgili de soru sorabildiğini" söyleyince ona dedim ki;

"Dünya sorularla doludur ve soru bitmez. Bana öyle bir şey söyleyin ki, ben size o şeyle ilgili bir soru soramayayım." Öyle bir şey bana söylenemedi.

Kasti soru üretmek çözüm değildir. Birinin cevap verememesi de o sorunun cevabı yok anlamına gelemez. Kisi soru sormaya yönelirse sorar.